

လူ့လောကအတွက် လမ်းသစ် ပန်းသစ်

ဓမ္မဝိဟာရိသရာဇောနိဂ္ဂဇာလာ

ဝဇ္ဇပုန်ကမ္ဘာဒိဗ္ဗဘာသာ၊ အရိယသစ္စာ စာစဉ်အဖြစ်
ဥပဏာသာဝက စုစည်း၍ စီစဉ်တင်ပြသည်။

လူ့လောကအတွက် လမ်းသစ်ပန်းသစ်ဟာ
လူ့လောကရှိလူများ လျှောက်လှမ်းဖို့
သူတို့မသိကြသေးတဲ့
လမ်းကြောင်းနဲ့ ပန်းတိုင်ပဲ

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	မိတ်ဆက်နိဒါန်း	၅
၂။	လူ့လောကအတွက် လမ်းသစ်ပန်းသစ်	၁၂
၃။	ဒါ တကယ့်လမ်းနှင့် ပန်းလား	၁၄
၄။	ဖိနှိပ်သူနှင့် တော်လှန်သူတို့ နပန်းလုံးပွဲ	၁၅
၅။	သေမှရမည့်ချမ်းသာ ဘယ်သူခံစားမှာလဲ	၁၆
၆။	အာရုံခံအင်္ဂါမရှိ အာရုံမသိ၊ အာရုံမသိ လွတ်လပ်၊မလွတ်လပ်မသိ	၁၆
၇။	လူ့အမွန်မြတ်ဆုံးအရာ	၁၇
၈။	လွတ်လပ်သူရဲ့အဖြစ်	၁၈
၉။	လွတ်လပ်မှုပျောက်ဆုံးနေတဲ့ ဒီနေ့လောက	၁၉
၁၀။	ဒီနေ့ လူ့လောကအခြေအနေ	၂၀
၁၁။	လူ့ပြဿနာ လူတွေရှင်း	၂၀
၁၂။	အယုတ်အမြတ် သတ်မှတ်မှု အသစ်	၂၁
၁၃။	အသိအတတ် မှားမှန် သတ်မှန်ဖြစ်	၂၁
၁၄။	တိုးတက်လမ်းရဲ့ ပမာဏ	၂၂
၁၅။	သမိုင်းထဲက လူ့လောက	၂၂
၁၆။	ဒီနေ့လူ့လောက	၂၄
၁၇။	လူ့လောကကို ဘာနဲ့ထိန်းမလဲ	၃၀
၁၈။	အပြစ်ကျေအောင် ဘယ်လို အပြစ်ပေးမလဲ	၃၁
၁၉။	လူမှုကိစ္စနှင့် အပြစ်လွတ်ရာလမ်း	၃၆
၂၀။	တကယ့်အောင်မြင်မှု	၃၇
၂၁။	သဘာဝလူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝစည်းကမ်း	၄၂
၂၂။	သေပြီးနောင်နှင့် စကြဝဠာတွင်းနက်ကြီး (Black Hole)	၄၅
၂၃။	သက်ရှိတွေထဲမှာ အဆင့်အနိမ့်ဆုံး လူ့လောက	၄၆

၂၄။	လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းအောင် မတည်ဆောက်နိုင်ရင် အရုံး	၄၈
၂၅။	အပြစ်နှင့် အပြစ်ရဲ့အဖြစ်	၄၉
၂၆။	အမှုနှင့် အမှုရဲ့အပြစ်	၅၂
၂၇။	ကောင်းပြစ်နှင့် ရွှေလက်ထိပ်	၉၉
၂၈။	အရှိနှင့် အမြင်	၁၀၀
၂၉။	လူနှင့် VCD ဓာတ်ပြား	၁၀၁
၃၀။	ယုံကြည်ချက်ထိအောင် ရိုက်ပါ	၁၀၃
၃၁။	အပြစ်နှင့် အနာရောဂါ	၁၀၅
၃၂။	အပြစ်နှင့် ဧည့်သည်	၁၀၆
၃၃။	အပြစ်သည် သဘာဝတရားမဟုတ်	၁၀၇
၃၄။	အပြစ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ပြစ်ဒဏ်သည် လက်စားချေခြင်းမဟုတ်	၁၀၉
၃၅။	အပြစ်အကြောင်း တင်ပြသူ၏ဆန္ဒ	၁၁၀
၃၆။	အပြစ်နှင့်စပ်တဲ့ တင်ပြချက်	၁၁၁
၃၇။	သင်ကြားအမြင်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အမြင်	၁၁၂
၃၈။	ယာယီအမြင်နှင့် ထာဝရအမြင်	၁၁၃
၃၉။	အမှုနှင့် လူ အတူတူဟု အစွဲဖြစ်ခြင်း	၁၁၄
၄၀။	အစွဲရှိသူနှင့် အရူး	၁၁၅
၄၁။	အစွဲနှင့် ဘိန်းစား ဥပမာ	၁၁၆
၄၂။	အကောင်းလုပ်ပေမယ့် အကြောင်းမဟုတ်ရင် အမှုမြောက်	၁၁၇
၄၃။	တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်တဲ့လမ်း	၁၂၁
၄၄။	သဘာဝသုညတအမြင်	၁၂၆
၄၅။	အကောင်းအဆိုးမရှိတဲ့ သုညတအမြင်	၁၂၉
၄၆။	အမှားလမ်းကြောင်း အမှုလေးမျိုး	၁၃၀
၄၇။	အမှု၊ အပြစ်၊ အတွေးအမြင်မှား	၁၃၃
၄၈။	အပြစ်မသိခြင်း ဥစ္စံအတွင်း	၁၃၆

၄၉။	လူထဲကလူ(သာမညလူ)နှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဗဟိုပြုစနစ်	၁၃၈
၅၀။	သာမညလူနှင့် တပြေးညီစနစ်	၁၄၀
၅၁။	သာမညလူနှင့် မိသားစုစနစ်	၁၄၁
၅၂။	သာမညလူနှင့် တစ်သားတည်းစိတ်ဓာတ်	၁၄၁
၅၃။	သွေးစကားနှင့် အမှတ်သညာစကား	၁၄၂
၅၄။	ကိုယ့်မိသားစုဝင်မှ လူ့လောကမိသားစုဝင်သို့	၁၄၂
၅၅။	မိသားစုတာဝန်	၁၄၅
၅၆။	ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဗဟိုပြုစနစ်၏ ဆိုးကျိုး	၁၄၆
၅၇။	ဗဟိုပြုစနစ်မှ ထွက်ရာပေါက် လမ်းမှား	၁၄၇
၅၈။	ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဗဟိုပြုစနစ်နှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ဖျောက်စနစ်	၁၅၀
၅၉။	လူ့လောကအတွက် လမ်းကြောင်းသစ်	၁၅၂
၆၀။	လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အသိခံတရား	၁၅၇
၆၁။	အကောင်အမြင်၊ သဘာဝဓာတ်အမြင်၊ အမှုအမြင်	၁၆၁
၆၂။	လူခင်၊ လူမုန်း၊ မူမုန်း	၁၆၂
၆၃။	လမ်းဟောင်းနှစ်ကြောင်းရဲ့ အတွေးဖြစ်ပုံ	၁၆၄
၆၄။	လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်အတွေးဖြစ်ပုံ	၁၆၅
၆၅။	လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကျင့်ဖြစ်ပုံ	၁၆၆
၆၆။	လူပဓာန၊ လူမဲ့ပဓာန၊ အမှုပဓာန	၁၆၉
၆၇။	လူကြည့်၊ လူမဲ့ကြည့်၊ လူတန်ဖိုးကြည့်	၁၆၉
၆၈။	လူနှင့် အမှု ကွဲအောင်ရှု	၁၇၀
၆၉။	လူရာမဝင်တဲ့သူ(လူပိုလူလျှံ)	၁၇၁
၇၀။	လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကြံဖြစ်ပုံ	၁၇၂
၇၁။	လူနှင့် အလုပ် ကွဲအောင်လုပ်	၁၇၈
၇၂။	အလုပ်နှင့် လုပ်အားခ	၁၇၉
၇၃။	လမ်းကြောင်းသစ်ပေါ် ဘယ်ကစ တက်လှမ်းမလဲ	၁၈၄

၇၄။	လမ်းကြောင်းသစ်ပေါ် စတင် တက်လှမ်းပုံ	၁၈၆
၇၅။	သင်ကြားသိမှ ကိုယ်ပိုင်အသိဖြစ်လာပုံ	၁၈၉
၇၆။	ခံစားမှုသည် ပန်းတိုင်အမှန်မဟုတ်	၁၉၁
၇၇။	မိသားစုကမ္ဘာ	၁၉၇
၇၈။	အမှုညံ့ရင် လူညံ့၊ အမှုတော်ရင် လူတော်	၂၀၇
၇၉။	နိဂုံးစကား	၂၁၃

မိတ်ဆက်နိဒါန်း

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏနဲ့ ပရိသတ်ကို ရှေးဦးစွာ မိတ်ဆက်ပေးချင်ပါတယ်။ ပရိသတ်များအနေနဲ့ ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော် ဦးဉာဏနဲ့ပတ်သက်ပြီး မမှန်မကန် မက်ဆွေချ်(သတင်းပေးတာ)ရထားလို့ အမှန်အကန် သိချင်နေတာတွေ သိစရာတွေလည်း ရှိကောင်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော်ဦးဉာဏနဲ့ ပရိသတ်ကို မိတ်ဆက်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏနဲ့ စပ်လို့ သိချင်စရာတွေက “ဓမ္မဝိဟာရီ”ဆိုတာ ဘာလဲ၊ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလဲ၊ ဘယ်တုန်းကတရား သိမြင်တယ်လို့ ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့တာလဲ၊ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဘာတွေ လုပ်လို့ ဘာတွေဖြစ်နေတာလဲဆိုတာတွေကို မေးချင်မြန်းချင် သိချင်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါတွေကိုပဲ ပရိသတ်နဲ့ မိတ်ဆက်ပေးလိုက်ပါတယ်။

“ဓမ္မဝိဟာရီ”ဆိုတာ အရိုးရှင်းဆုံးပြောရင် “တရားနဲ့ပဲနေသူ”လို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။ “တရား”ဆိုတာတွေက မတရားတာ မမျှတတာတွေရဲ့အပြန်ဆန့်ကျင်ဘက်တွေ မှန်သမျှဟာ တရားတာ မျှတတာတွေပါပဲ။ အဲဒီ “တရား”ဆိုတာ ရှောင်ကြဉ်စရာတွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး ဆောင်စရာတွေကိုဆောင်နေတာပါပဲ။

ရှောင်ကြဉ်စရာတွေဆိုတာက ကံသင်္ခါရတရားတွေပဲ၊ ဆောင်စရာတွေဆိုတာက အဲဒီ ကံသင်္ခါရတရားတွေကို ရှောင်ကြဉ်လို့ဖြစ်တဲ့ ဝိသင်္ခါရတရားတွေပဲ။ ဒီတော့ ကံသင်္ခါရ တရားတွေဟာ မတရားတာ မမျှတတာတွေပဲ၊ မတရားတာ မမျှတတာတွေဖြစ်လို့ အဲဒီ ကံသင်္ခါရတရားတွေကို လူရှောင်ကြဉ် ရတာပဲ။

လူ့ရှောင်ကြဉ်ရမှာတွေကို မရှောင်ကြဉ်ရင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း လူသားလောကကြီးတစ်ခုလုံး ဘယ်တော့မှ ငြိမ်းချမ်းသာယာ မဖြစ်ဘူး။

ရှောင်ကြဉ်စရာတွေကို ရှောင်ကြဉ်ရုံလေးမျှနဲ့ မပြီးသေးဘူး၊ လူဆောင်စရာဖြစ်တဲ့ ဝိသင်္ခါရတရားတွေကိုလည်း ဆောင်ပါမှ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း လူသား လောကကြီးဟာ ငြိမ်းချမ်းသာယာ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်လာဖို့ ဆရာတော်က ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် စံပြပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်နဲ့ မတရားတာ မမျှတတာတွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး တရားတာ မျှတတာတွေကို ဆောင်ပြီးနေ ပြသုဖြစ် လို့ “ဓမ္မဝိဟာရီ”လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလဲ မေးတာ အတွက် အဖြေက ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော်ကို ကောဇာနှစ် (၁၃၀၀) ပြည့်နှစ်၊ နယုန်လဆန်း (၃)ရက်၊ ခရစ်နှစ် (၁၉၃၈)ခုနှစ်၊ မေလ (၃၁)ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ မှာ အရှေ့တောင်အာရှ၊ အာစီယံဒေသတွင်းနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ မကွေးတိုင်း ဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့နယ်၊ ခေါင်းကွဲကျေးရွာနေ အဖဦးမြဒင် +အမိဒေါ်လှဒွန်းတို့မှ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

(၁၉၄၃)ခုနှစ်မှ (၁၉၅၂)ခုနှစ်ထိ ဆရာတော် အသက်(၅)နှစ်သား အရွယ်မှ (၁၄)နှစ်သားအရွယ်ထိ ကျောင်းသားဘဝဖြင့် နန္ဒာရာမ ရွာဦးကျောင်း ဆရာတော် ဦးပညာထံမှာ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ပညာကို သင်ကြားဆည်းပူးခဲ့ပါတယ်။

ကောဇာနှစ် (၁၃၁၄)ခုနှစ် နယုန်လကွယ်၊ ခရစ်နှစ် (၁၉၅၂)ခုနှစ် ဇွန်လ (၂၁)ရက်စနေနေ့မှာ နန္ဒာရာမရွာဦးကျောင်းဆရာတော် ဦးပညာကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြုပြီး ရှင်သာမဏေဘဝအဖြစ်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး၊ မန္တလေးခရိုင်၊ မန္တလေးမြို့ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်သို့ စာပေပရိယတ္တိသင်ကြား ဆည်းပူးရန် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကောဇာနှစ် (၁၃၂၀)ခုနှစ် နယုန်လဆန်း (၃)ရက်၊ ခရစ်နှစ် (၁၉၅၈) ခုနှစ် မေလ (၂၀)ရက်၊ အင်္ဂါနေ့မှာ နန္ဒာရာမရွာဦးကျောင်း ဆရာတော် ဦးပညာကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းဘဝအဖြစ် ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

(၁၉၅၂)ခုနှစ်မှ (၁၉၆၂)ခုနှစ်ထိ မန္တလေးမြို့ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်သီတင်းသုံးကာ ဆရာတော် သက်တော်(၂၅)နှစ်ထိ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက် စာချနာယကဆရာတော်များ၊ မိုးကောင်းကျောင်းတိုက် ဒေးဝန်းဆရာတော် ဦးဇောတိကာဘိဝံသ၊ ဝေယံဘုံသာကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးကလျာဏဘိဝံသ၊ တောင်သမန်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးကေသဝါဘိဝံသတို့ထံ ငယ်၊ လတ်ကြီး၊ စာချတန်း၊ စာပေပရိယတ္တိများကို သင်ကြားဆည်းပူးခဲ့ပါတယ်။

ဆရာတော် သက်တော်(၂၅)နှစ် ရဟန်း(၅)ဝါရ(နိဿည်းလွတ်) ပြီးမှာ (၁၉၆၂)ခုနှစ်မှ (၁၉၆၇)ခုနှစ်ထိ တောထွက်သွားကာ ပထမဦးဆုံး မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ ရေစကြိုမြို့နယ်၊ ရှင်မတောင်အရပ် တောရကျောင်းမှာ သီတင်းသုံး နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ နောက် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့နယ်၊ ခေါင်းကွဲကျေးရွာအနီး အရွက်မ ကြွေတောရကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံး နေထိုင်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ နောက် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းမြို့နယ်၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး စံတော်မူတောင် သို့ ပြောင်းရွှေ့ကာတောရကျောင်းမှာပဲ သီတင်းသုံးနေထိုင်ကာ ပဋိပတ္တိအလုပ်ကို အားထုတ်နေခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနေရင်း တစ်နေ့မှာ ကိုယ့်မှာ ငြိမ်းချမ်းနေလို့ ကိုယ်ရထားတဲ့ တရားကို ကိုယ်တိုင် စစ်ဆေးကြည့်မိပြီး ကိုယ်ရတဲ့ ကိုယ်တွေ့တရားဟာ တကယ် တရားဟုတ် မဟုတ်၊ သူများတွေ တရားပြရိပ်သာကြီးငယ် တည်ထောင်ပြီးတရားပြနေကြသူတွေ ရထားတဲ့တရားနှင့် တူမတူ နှိုင်းယှဉ်ပြီး တိုက်စစ်ကြည့်ချင်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာလို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာတရားရတယ်လို့ ထင်ရှားကျော်ကြားကြတဲ့ ဆရာတော်တွေထံချဉ်းကပ်ပြီး တရားတိုက်စစ်ဆေးကြည့်တာလည်း လုပ်ခဲ့တယ်။

အဲဒီလို တိုက်စစ်ဆေးကြည့် ရာမှာလည်း ရည်ရွယ်ချက်(၃) ချက်ထားပြီးမေးမြန်း လျှောက်ထားခဲ့တယ်။

(၁)အချက်က-“တရားလုပ်ငန်းရဲ့ ပန်းတိုင် ဘာဖြစ်တယ်” ဆိုတာသိရတဲ့အထိ ပေါ်ဖို့မေးမြန်း စစ်ဆေးလျှောက်ထားမယ်။

(၂)အချက်က-“အဲဒီ ဆရာတော်တွေရဲ့ ဟောပြောချက်တွေဟာ ဗုဒ္ဓဟော ပြော
ချက်ဒေသနာ အစဉ်နဲ့ ကွာဟနေလျှင်ဘာကြောင့်ကွာနေသလဲ”
သိအောင် မေးမြန်းစစ်ဆေးလျှောက်ထားမယ်။

(၃)အချက်က-“ရလဒ်တွေဟာ လောကလူသား လူ့အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့ ဘယ်လို
အသုံးကျသလဲ”ဆိုတာသိအောင် မေးမြန်းစစ်ဆေး လျှောက်ထားမယ်လို့
ရည်ရွယ် ချက်ထားပြီးတရားရနေကြတယ်လို့ ထင်ရှားကျော်ကြားကြတဲ့ဆရာတော်
တွေထံချဉ်း ကပ်မေးမြန်းခဲ့တယ်။

အဲဒီအချက် (၃)ချက်မှာ တစ်ချက်ဖြစ်စေ နှစ်ချက်ဖြစ်စေ ချို့ယွင်း
နေတာတွေ့ရင် အဲဒီတရားကို ဆက်မလုပ်ဘူးလို့လည်း ဆုံးဖြတ်ထားတယ်။

တရားလုပ်ငန်းရဲ့ ပန်းတိုင် မဖော်နိုင်ရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီပန်းတိုင်ဟာ ဗုဒ္ဓဟော
ပြောချက်ဒေသနာအစဉ်နဲ့ ဆန့်ကျင်နေရင် ဖြစ်ဖြစ် လက်တွေ့ မျက်မှောက်ဘဝမှာ
ဘာမှအသုံးချမရဘူးဆိုရင် ဖြစ်ဖြစ် မလိုလားလို့ အဲဒီလို ဆုံးဖြတ်ရခြင်းဖြစ်တယ်။

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ချဉ်းကပ်ပြီး မေးမြန်းခံရတဲ့ ဆရာတော်တွေကတော့
စစ်ကိုင်း ပရက္ကမဆရာတော်၊ ဉာဏစာဂီဆရာတော်၊ မိုးကုတ်ဆရာတော်၊ ကျောက်သင်္ဘော
ဆရာတော် ဝေဘူဆရာတော်၊ သဲအင်းဂူဆရာတော်၊ သန်လျင်တောရဆရာတော်၊
တောင်တွင်းကြီးဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ကြောင်ပန်းတောရဆရာတော်တွေနဲ့ သူတို့တွေ
ရထားလို့ ဟောပြောတဲ့တရားတွေကို တိုက်စစ်ဆေးကြည့်ခဲ့တယ်။

အဲဒီလိုတိုက်စစ်ဆေးကြည့်တာလုပ်တော့ “သူတို့တွေရနေကြတာဟာလည်း
တရား မဟုတ်သလို ကိုယ်ရနေတာဟာလည်း တရားမဟုတ်ဘူး”ဆိုတာ သိခွင့်ရခဲ့တယ်။
ဆရာတော်ဟာ အဲဒီလိုသိခွင့်ရသွားတော့ “တရားဆိုတာ ဘာလဲ ” သိဖို့ သံဃာ
တော်တွေထံ ချဉ်းကပ်မေးမြန်းခဲ့ပြီးပြီ၊ နောက်ဆုံးမေးစရာ တစ်ခုပဲ ကျန်တော့တယ်။
အဲဒါကတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ ဟောပြောချက်တွေဆီ ပြန်ချဉ်းကပ်ပြီး ဗုဒ္ဓဟောပြောချက်တွေကို
ဆက်စပ်ကြည့်ဖို့ပဲလို့ စိတ်ကူးရခဲ့တယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကူးရခဲ့တာအတိုင်း
အရွက်မကြွေတောရကျောင်းမှာ ဗုဒ္ဓဟောပြောချက် “ဗျာကထန အဗျာကထန”
ပါဠိတော်တွေကို ဆက်ဆက်စပ်စပ် သေသေချာချာဖတ်မှတ်ကာ ဗုဒ္ဓဟောပြောချက်ကို

ကြားရတဲ့အထိ စဉ်းစားဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းတာ(ယောနိသော မနသိကာရ)လုပ်လို့ ပေါ်လာတဲ့တရားဓမ္မပုံစံနဲ့ အလျော်ကျင့်ပွားတာ (ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ) လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလဲ မေးတာအတွက် အဖြေသိနိုင်လောက်ပြီ ထင်ပါတယ်။

(၁၉၆၇)ခုနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့နယ်၊ ခေါင်းကွဲကျေးရွာအနီး အရွက်မကြွေတောရကျောင်းမှာ “အရိယသစ္စာတရားကို ဖော်ထုတ်သိမြင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်”လို့ ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့တာကြောင့် ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ ဘယ်တုန်းက တရားသိမြင်ခဲ့ပါတယ်လို့ ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့တာလဲ မေးတာအတွက်လည်း အဖြေသိနိုင်လောက်ပါပြီ။

(၁၉၅၈)ခုနှစ် မေလ (၂၀)ရက်မှ (၁၉၈၃) ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ(၉)ရက်နေ့ထိ ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ အဝါရောင်ဝတ်ထေရဝါဒထဲမှာ ရဟန်းဝါ(၂၅)ဝါထိ နေထိုင်ခဲ့ပြီး၊ မိုးပြာရောင်ဝတ်ကာ ဓမ္မဝိဟာရီ “ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ” အဖြစ်ဖြင့် ယနေ့အချိန်အထိ ဗုဒ္ဓဟောပြောချက် အရိယသစ္စာတရားတွေနဲ့စပ်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကိုပဲ ဟောပြော ရေးသား တဲ့အလုပ်တွေကိုသာ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး တစိုက်မတ်မတ် မလျှော့သောစွဲနဲ့ အားထုတ်နေခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏရဲ့ဟောပြောချက်အသံဖိုင် တရားပွဲပေါင်း (၁၀၀၀) ကျော်ထိရှိ နေပါတယ်။ ရေးသားပြီး စာအုပ်ပေါင်း(၆၀)ကျော် စာမျက်နှာပေါင်း (၁၁၅၀၀) ကျော်ထိရှိနေပါပြီ။

နောက် ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ “လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း လူ့အဖွဲ့ အစည်း လူသားလောကကြီး အကျိုးစီးပွားဖြစ်ကာ ငြိမ်းချမ်းသာယာဖြစ်ဖို့ ဗုဒ္ဓဟောပြောချက် အရိယသစ္စာတရားတွေနဲ့စပ်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကိုပဲ ဟောပြောရေးသားမှုကြောင့်” ယခင် စစ်အစိုးရလက်ထက်က ပုဒ်မတွေအမျိုးမျိုးတပ်ပြီး (၁၉၈၃)ခုနှစ်မှာ ထောင်ဒဏ်(၃)နှစ်၊ (၁၉၉၁) ခုနှစ်မှာ ထောင်ဒဏ် (၁၀)နှစ်၊ (၂၀၁၀) ခုနှစ်မှာ ထောင်ဒဏ် (၂၀)နှစ် ချခံရတာအပြင် ဆရာတော်ရဲ့ ဒကာ ဒကာမ ဂေါပကတွေထံမှ အလှူငွေသိန်း(၂၀၀)ကျော် ရန်ကုန်မြောက်ဥက္ကလာပ မိုးပြာခြံ၊

ပဲခူး(၁၀)မိုင်ကုန်း အရိယဥယျာဉ်ခြံ၊ မန္တလေးရန်ကင်းတောင်ခြေ မိုးပြာခြံတို့ကိုပါ သိမ်းဆည်း ချိတ်ပိတ်ထားတာ ခံနေရပါတယ်။

ဒါတွေကတော့ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဘာတွေလုပ်လို့ ဘာတွေဖြစ်နေတာလဲ မေးတာအတွက်အဖြေကို အကျဉ်းချုပ်ပြီး ပြောပြလိုက်ပါတယ်။ အကျယ်သိလိုပါက ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော်ရဲ့ဟောပြောရေးသား ချက်တွေကို...

www.facebook.com/ariyathitsapage

www.facebook.com/groups/ariyathitsa

www.ariyathitsa.org,

www.ariyathitsa.eu.pn မှာ လေ့လာဆည်းပူး မှတ်သားနိုင်ကြစေရန် ပရိသတ်ကို မိတ်ဆက်ပေးတဲ့အနေနဲ့ အသိပေးလိုက်ပါတယ်။

(စီစဉ်တင်ပြသူ)

ဉာဏသာဝက

လူ့လောကအတွက် လမ်းသစ်ပန်းသစ်

နိဒါန်းစကား

ခရစ်နှစ် (၂၀၁၃)ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁)ရက်၊
ကောဇာနှစ် (၁၃၇၄)ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ် (၆)ရက်၊
တနင်္လာနေ့။

ဒီနေ့ဆိုလျှင် ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော်ဟာ ထေရဝါဒလုံးဝမဟုတ်တဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ (အရိယသစ္စ ကမ္မဝါဒ) ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှု၊ ဟောပြောတင်ပြ ဆွေးနွေးမှုတို့ကြောင့် အရှေ့တောင် အာရှ၊ အာဆီယံဒေသတွင်းနိုင်ငံ၊ ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ၊ [မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးခရိုင်၊ မန္တလေးမြို့၊ အိုးဘို အကျဉ်းထောင်မှာ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ထောင်အပြစ်ဒဏ် (၃)နှစ်၊ မြန်မာပြည်အောက်ပိုင်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ရန်ကုန်မြောက်ပိုင်းခရိုင်၊ အင်းစိန်မြို့၊ အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်မှာ ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ထောင်အပြစ်ဒဏ်(၁၀)နှစ်] မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနား ခရိုင်၊မြစ်ကြီးနားမြို့၊ အကျဉ်းထောင်၊ တိုက်အမှတ်(၃)၊ အခန်း(၂)မှာ တတိယ

အကြိမ်မြောက် ထောင်အပြစ်ဒဏ် - နှစ်(၂၀) မတရားအချခံထားရစဉ် အဲဒီအချိန်မှာ ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော်ရဲ့ သက်တော်ဟာ (၇၅)နှစ် [စိန်ရတုနှစ်] အရွယ်သို့ပင် ရောက်ရှိနေခဲ့ပါပြီကော . . ။

လူ့လောကအတွက် လမ်းသစ်ပန်းသစ်

လူ့လောကအတွက် လမ်းသစ်ပန်းသစ်ဟာ လူ့လောကရှိလူများ လျှောက်လှမ်းဖို့ သူတို့မသိကြသေးတဲ့ လမ်းကြောင်းနဲ့ ပန်းတိုင်ပဲ။ ဒီစာဟာ စာရေးတတ်တဲ့ အတတ်ပညာ ရှိလို့ ရေးတဲ့စာမဟုတ်ဘူး။ လူ့လောကအတွက် အမွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်လို့ အရေးအကြီးဆုံး အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုပေးဖို့ “ရည်ရွယ်ချက်နဲ့” ရေးတဲ့စာပဲ။ ဒီစာဖတ်တဲ့အခါ စာပုံစံကို ပဓာနမထားဘဲ အကြောင်းအရာကို အရအမိဖြစ်အောင် စိစစ်ဖတ်ဖို့ ပထမဆုံးအမှာပေးခဲ့မယ်။

လူ့လောကအတွက် အဲဒီအကြောင်းအရာဆိုတာ ဘာလဲ။

အဲဒါက လူ့လောက လွတ်လပ်လမ်းနဲ့ လွတ်လပ်မှုပန်းတိုင်ပဲ။

လူ့လောကဟာ အများအားဖြင့် ကာယသုခ၊ စိတ္တသုခဆိုတာတွေနဲ့ မပြည့်ဝ နေကြတာဟာ များတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရတာရဲ့အကြောင်းကိုသိကြတာဟာ သူ့ကြောင့်လိုလို ကိုယ့်ကြောင့်လိုလိုပဲ။ သူက မကောင်းလို့၊ ခေတ်က မကောင်းလို့၊ စနစ်က မကောင်းလို့၊ မိုးက မကောင်းလို့၊ မြေက၊ လေက၊ နေက အစစက တရားခံချကြတာပဲ။

နောက်တစ်မျိုး အပြစ်ချတာက ကိုယ့်အတိတ်ကံက မကောင်းလို့၊ ကိုယ့်ပစ္စုပ္ပန်မှာလည်း ကောင်းအောင်မလုပ်နိုင်လို့၊ ကိုယ့်အသိဉာဏ်က မကောင်းလို့၊ ကိုယ့်အလုပ်အကိုင်က မကောင်းလို့၊ ကိုယ့်အမျိုးက မကောင်းလို့ အစစတွေနဲ့ တရားခံချကြတာပဲ။ ဒီအကြောင်း တွေဟာ ကိုယ်ရှင်းလို့ရနိုင်တဲ့ နယ်ပယ်ကကျော်လွန်တော့ ကာယစိတ္တနှစ်ဝဖြစ်တဲ့ သုခတွေ ကို အဆုံးရှုံးခံကြရတာပဲ။

ဒီတော့ လူ့လောက လွတ်လပ်လမ်းနဲ့ လွတ်လပ်မှုပန်းတိုင်းဟာ လူ့လောက

အတွက် အပျောက်ဆုံးခံနေရတယ်။ လူ့လောကဟာ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာဖို့ ပြဿနာနဲ့ “ဘတစ်ပြန် ကျားတစ်ပြန်” ဆိုတာလို နပန်းလုံးနေရတယ်။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာတဲ့ အဖြစ်ကို အထိုက်အလျောက် ရောက်နေတယ်ဆိုသူကလည်း အဲဒီချမ်းသာမှုက လျော့ကျတာမခံရအောင်နဲ့ ဒီထက်ခိုင်မြဲတဲ့အထိ ချမ်းသာဖြစ်အောင် နပန်းပွဲကို ဆက်ခွဲနေရတာပဲ။

ဒီတော့ လွတ်လပ်ဆိုတဲ့စကားရဲ့အနက်ဟာ သူတို့ကို ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ ဖြစ်စေတဲ့ သူများတွေကိုတော်လှန်လို့ရတာရဲ့ နာမည်တစ်မျိုးနဲ့ ကိုယ်မသိတာ မတတ်တာ မလုပ်နိုင်တာတွေကို တော်လှန်လို့ရတာရဲ့နာမည်တစ်မျိုး တွေလို့ နားလည်ကြတော့တာပဲ။

ဒါဟာ လူ့လောကရဲ့ လွတ်လပ်မှုအပေါ် အမြင်ပဲ။ ကိုယ့်ကို ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ မချမ်းသာအောင် ဖိနှိပ်နေသူကို တတ်နိုင်သမျှ ဆန့်ကျင်တော်လှန်မယ်။ အဲဒီလို ဖိနှိပ်တဲ့ ခေတ်စနစ်ကိုလည်း ဆန့်ကျင်ရမယ်၊ တော်လှန်ရမယ်ပေါ့။ အပြင်အပက ဖိနှိပ်မှုမှန်သမျှ တတ်နိုင်သမျှ ဆန့်ကျင်ရမယ်၊ တော်လှန်ရမယ်ပေါ့။ နောက်-တစ်ခုက နတ်ဘုရားတွေက ကိုယ့်ကို ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်ကူညီဖို့ မေ့လျော့နေတာကို မဖြစ်ဖို့ အဲဒီ နတ်ဘုရားတွေကို မရှိခိုးချင်တာ မပူဇော်ချင်တာတွေကို ရှိခိုးပူဇော်ချင်လာအောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို တော်လှန်ရမယ်။ နောက်ဘဝရဲ့ ကံဆိုးတွေက ကိုယ်မချမ်းသာ စိတ်မချမ်းသာ ဖြစ်စေတာဆိုရင် ဒါမျိုးနောက်ဘဝမဖြစ်စေဖို့ အမှုကောင်းတွေမပြုချင်တာကို အမှုကောင်း တွေကို ပြုနိုင်အောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို တော်လှန်ရမယ်။ မတတ်တာတွေက ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာတွေကို တားမြစ်နေတယ်ဆိုလည်း တတ်အောင် သိအောင်လုပ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုတော်လှန်ရမယ်လို့ပဲ။ လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်မှုရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို ဒီလိုပဲ သိနေကြတယ်။ ဒါကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်တဲ့ ရှေးကစာချိုးတစ်ခု ရှိတယ်။ အဲဒါက -

“ ရောက်တဲ့အရပ်မှာ ပျော်အောင်နေ၊
တွေ့တဲ့သူနဲ့ သင့်အောင်ပေါင်း၊
ရတာလေးနဲ့ ဝအောင်စား၊

ရှိတာလေးနဲ့ လှအောင်ဝတ်၊
ရသမျှနဲ့ရောင့်ရဲ ထိုသူချမ်းသာမြဲ။
အနိုင်လိုသူ အရှုံးပေး၊ နှလုံးအေးတဲ့ဆေး။
တုံးအောက်ဝင်မိ တုံးပိရှိလည်း၊
လူအောက်ဝင်မိ လူမပိဘူး။ ”

ဒါတွေဟာ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာနဲ့ လူ့လောကကို နပန်းလုံးနေရတာကို ဖော်ပြချက်တွေထဲကစကားတွေဖြစ်တဲ့ လွတ်လပ်လမ်းနဲ့ လွတ်လပ်မှုကိုပြတဲ့ စကားတွေပဲ။

ဒါ တကယ့်လမ်းနဲ့ ပန်းလား

ဒါတွေကို အသေအချာ စစ်ဆေးကြည့်ရင် လူ့လောကအတွက် လမ်းညွှန် မဖြစ်ထိုက်တဲ့ လမ်းညွှန်တွေဆိုတာတွေ့ရမှာပဲ။ ရောက်တဲ့အရပ်တိုင်းမှာ ပျော်နေလို့ တော်ပါ့မလား၊ တွေ့တဲ့လူတိုင်းနဲ့ သင့်အောင်ပေါင်းနေလို့လည်း တော်ပါ့မလား၊ ရတာရှိတာလေးနဲ့ ဝအောင်လှအောင် စားဝတ်နေလို့ရောတော်ပါ့မလား၊ ပျက်စီးနေသူတွေနေတဲ့အရပ်က ပျက်စီးနေသူတွေနဲ့ ပျော်ပျော်နေ သင့်အောင်ပေါင်းရင် ကောင်းမှာလား၊ ရတာရှိတာက အားအင်နဲ့ ဥတုဒဏ် မကာကွယ်နိုင်တော့လည်း ရောင့်ရဲပြီး စားဝတ်နေရင်ရော ကောင်းပါ့မလား၊ အနိုင်လိုသူကို အရှုံးပေးလို့ တကယ်နှလုံးအေးပါ့မလား၊ လူ့အောက်ကျို့လို့ လူမပိဘူးဆိုတာ တကယ့်အဖြစ်လား၊ ဒါတွေဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အလွယ်သိနိုင်တာတွေပဲ။

ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာမချမ်းသာအောင် ဖိစီးမှုမှန်သမျှတွေဖြစ်အောင် ပြုသူကို တော်လှန်တာနဲ့ အဖြစ်ခံရသူဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တော်လှန်တာတွေဟာ လူ့လောက လွတ်လပ်မှုမှာ အကြောင်းမဟုတ်တဲ့ အကြောင်းတွေပဲ။ ဒါပေမယ့် လူ့လောကက အကြောင်း မဟုတ်တဲ့ ဒီအကြောင်းတွေကိုပဲ အကြောင်းမှန်တွေလို့ သိမြင်နေကြတယ်။ ဒီအကြောင်း တွေဟာ လူ့လောကရဲ့ တကယ်လွတ်လပ်တဲ့

အကြောင်းမဟုတ်တဲ့အတွက် အဲဒီအကြောင်း တွေကို ဆောင်ရွက်ကြသူတွေဟာ တကယ်လွတ်လပ်တဲ့အဖြစ်မရကြတာ အထင်အရှား တွေ့နေရတာပဲ။

ဖိနှိပ်သူနှင့် တော်လှန်သူတို့ နပန်းလုံးပွဲ

ဖိနှိပ်တာကို တော်လှန်တာဟာ ဖိနှိပ်တာနဲ့ တော်လှန်သူအကြား ရန်မီးတစ်ခု မွေးလိုက်တာပဲ။ ဖိနှိပ်သူဟာ အားနည်းလို့ရှုံးပေမယ့် အမြဲရှုံးနေမှာလား၊ တော်လှန်သူက အားကြီးလို့နိုင်ပေမယ့် အမြဲနိုင်နေမှာလား၊ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဖိနှိပ်တာ လည်း ဘယ်အတိုင်းအတာအထိ အဖိနှိပ်ခံမှာလဲ၊ ဒီတော့ ဖိနှိပ်သူနဲ့ အဖိနှိပ်ခံတို့ဟာ “ဘတစ်ပြန် ကျားတစ်ပြန်” နပန်းလုံးနေကြတဲ့ မဆုံးနိုင်တဲ့ပွဲပဲဖြစ်မယ်။

လူ့လောကဟာ ဒီနပန်းပွဲက ဖမ်းစားထားတာခံရပြီး တခြားဘာကိုမှ မမြင်နိုင် တာဘဲ၊ ပညာရှိ ပညာမဲ့ လူ့လောကတစ်ခုလုံး ဒီနပန်းပွဲကို မကျော်လွှားနိုင်ကြတာဘဲ၊ ပျက်နေလျက် အပျက်ကိုဆည်းပူးနေတယ်လို့ ရှေးက ဆုံးမခဲ့တာ ရှိတာပဲ၊ ဒီဆုံးမချက် ကိုလည်း ဒီနပန်းပွဲနဲ့နေရတာကြောင့် လူ့လောကဟာ မကြားနိုင်ဖြစ်ကြတယ်၊ ဖိနှိပ်မှုတွေက လွတ်မြောက်အောင် တော်လှန်လို့ရတဲ့အောင်ပွဲဟာ ဘယ်တော့မှ ထာဝရအောင်ပွဲ၊ အမြဲတေကျတဲ့ အောင်ပွဲ မဟုတ်ဘူး၊ “ချစ်ခင်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းကား ကွေကွင်း နောက်ဆုံးပါတကား” ဆိုတဲ့ စာချိုးအတိုင်းပဲ၊ ဒီလိုလူ့လောကကို “ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ လူ့လောက”လို့ ပြောရတာပဲ၊ “ဒါဟာ လူ့လောကပဲ”လို့လည်း အများသူငါတွေ ပြောကြတာပဲ၊ လူ့လောကရဲ့သဘာဝ ဓလေ့ဟာ ဒါပဲလို့ပေါ့။

အဲဒီလောကရဲ့ သဘာဝဓလေ့ဆိုတာက လွတ်လပ်ရမယ်ဆိုတာ တစ်ခါမှ မစဉ်းစားဘူးတဲ့အရာပဲ၊ အဲဒီလိုစဉ်းစားရင်လည်း စိတ်မမှန်တော့လို့ သာ ဖြစ်ရမယ်လို့အထိ အသိအမှတ် ပြုချင်ကြတာပဲ၊ လူရယ်လို့ရှိလာမှတော့ အဲဒီအဖြစ်အပျက်မရှိလို့ မရဘူးလို့ လူ့လောကတစ်ခုလုံးက သိနေကြ

လို့ပဲ။ အဲဒီအဖြစ်အပျက်တွေက လွတ်လပ်ချင်ရင် လူ့လောကဆိုတာ မရှိအောင် အားလုံးသေကုန်ကြမှပဲ ဖြစ်မယ်လို့အထိ ပြောမိကြမှာပဲ။

သေမှရမည့်ချမ်းသာ ဘယ်သူခံစားမှာလဲ

လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်ဆိုတာနဲ့စပ်ပြီး ဘယ်လောက်နားဝေးတယ်ဆိုတာ “လူ့လောကအားလုံးမရှိအောင် သေကုန်မှဖြစ်မယ်”လို့ ပြောစကားက သက်သေထူ လိုက်တာပဲ။ အကြောင်းကတော့ လူ့လောကကြီးတစ်ခုလုံး အားလုံးမရှိအောင် သေကုန်တော့ လွတ်လပ်တဲ့ လူမှ မရှိတော့တာဘဲ။ လွတ်လပ်တယ်ဆိုတာကို ဘယ်သူက လွတ်လပ် တာလဲ။ လွတ်လပ်တယ်ဆိုတာ စကားအစိတ်အပိုင်းနဲ့ပြောရင် အမူအရာ (ကြိယာ) စကားပဲ။ အမူအရာ(ကြိယာ)စကားဟာ အမူအရာ(ကြိယာ)ကို ပြုသူနဲ့ကင်းပြီး ရှိလို့ရတာမှ မဟုတ်တာဘဲ။ အမူအရာ(ကြိယာ)ကို ပြုသူ(ကတ္တား) မရှိဘဲ အမူအရာ(ကြိယာ) ရှိလို့မရ လို့ဘဲ။ လူ့လောကတစ်ခုလုံး သေပြီးမှ လွတ်လပ်တယ်ဆိုတာ စကားကိုပင် စကားအရာ မမြောက်တဲ့ စကားဖြစ်နေတာ အထင်အရှားပဲ။

အာရုံခံအင်္ဂါမရှိ အာရုံမသိ၊ အာရုံမသိ လွတ်လပ်၊မလွတ်လပ်မသိ

လူ့လောကဟာ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာထက်ပိုတဲ့ လွတ်လပ်တယ်ဆိုတာ မရှိဘူးတဲ့အရာဘဲ။ ရှိဖူးသော်မှ လူ့လောကအနေနဲ့ မကြားဖူးတဲ့အရာဘဲ။ ဒါကြောင့် လူ့လောက လွတ်လပ်တယ်ဆိုတဲ့သိစရာကို လက်ခံပြီးသိဖို့ အာရုံခံအင်္ဂါဖြစ်တဲ့ အသိ-စိတ် (ဦးနှောက်)ဟာ လူ့လောကမှာ မရှိတာဘဲ။ အဆင်းတွေရှိနေပေမယ့် အဲဒီအဆင်းကို လက်ခံပြီးသိဖို့ အာရုံခံအင်္ဂါဖြစ်တဲ့ မျက်စိမရှိရင် အဲဒီလူ့လောကဟာ အဆင်းကို သိလို့မရနိုင်သလိုဘဲ။ လူ့လောကရဲ့လွတ်လပ်တာကိုသိဖို့ အာရုံခံအင်္ဂါမရှိတော့

လွတ်လပ်မှုကို မသိကြတော့တာဘဲ။

လွတ်လပ်တာကိုမသိတာဟာ လူ့လောကရဲ့ လွတ်လပ်တာတစ်ခုတည်းလို့ မသိတာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီမသိတာနဲ့အတူ မသိတာတစ်ခု အတူတွဲပြီး ရှိနေသေးတယ်။ အဲဒါက လူ့လောက မလွတ်လပ်တာကို မသိတာဘဲ၊ အဲဒါလည်း လွတ်လပ်တာ မသိတာလိုဘဲ မလွတ်လပ်တာကို လက်ခံသိဖို့ အာရုံခံအင်္ဂါဖြစ်တဲ့ အသိစိတ်(ဦးနှောက်) မရှိလို့ဘဲ လူ့လောကမှာ သိစရာအာရုံတွေကို သိကြတယ်ဆိုတာ အဲဒီသိစရာတွေကို လက်ခံပြီးသိတတ်တဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါတွေရှိကြလို့ သိကြတာပဲ။ အာရုံခံအင်္ဂါတွေမရှိကြလို့ လူ့လောကရဲ့ အသိမခံရတဲ့ အာရုံတွေရှိနေတာကို ဒီနေ့ခေတ်မှာ သိနေကြရပြီပဲ။

ဥပမာအဖြစ် ပြောရရင် အနီအောက်ရောင်ခြည်၊ ခရမ်းလွန်ရောင်ခြည်ဆိုတဲ့ အဆင်းတွေဟာ အမှန်တကယ်ရှိနေကြတဲ့ အဆင်းတွေပဲ။ အဲဒါတွေကိုမြင်နိုင်တဲ့ မျက်စိက လူ့လောကမှာ မရှိတာဘဲ၊ လူ့လောကမှာရှိတဲ့မျက်စိက အနီအောက်အဆင်းရဲ့အထက်နဲ့ ခရမ်းလွန်အဆင်းရဲ့အောက်ဖြစ်တဲ့ ဒီအဆင်းနှစ်ခုအကြားက အဆင်းတွေကိုပဲ မြင်နိုင်တဲ့ အာရုံခံမျက်စိပဲ။

ဒီလိုပဲ အသံအာရုံကိုလက်ခံတဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါကလည်း အသံတွေအားလုံးကို ကြားနိုင်တဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါမဟုတ်ဘဲ သူကြားနိုင်တဲ့ အသံကိုပဲ လက်ခံနိုင်တဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါ ဖြစ်တာ ဒီနေ့ သိနေကြတယ်။ ဒီလိုပဲ မြင်စရာ ကြားစရာ တွေစရာ သိစရာတွေအားလုံးကို လက်ခံနိုင်တဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါတွေ လူ့လောကမှာ ရှိနေကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောကရဲ့ သိစရာအာရုံဟာ အနည်းအပါးပဲ၊ လူ့လောကက မသိနိုင်တဲ့ သိစရာအာရုံတွေဟာ အများအပြားရှိတာ သိရမှာပဲ။

လူ့အမွန်မြတ်ဆုံးအရာ

လူ့လောကမသိသေးတဲ့သိစရာ အဆုံးအစမရှိထဲက လူ့လောကအနေနဲ့ မသိလို့ မဖြစ်တဲ့ သိစရာအရာဟာ လူ့လောကလွတ်လပ်မှုပဲ၊ လူ့လောကလွတ်လပ်မှုဟာ လူ့လောက အတွက် အမွန်မြတ်ဆုံးအရာပဲ။ အရှေ့ကမ္ဘာမှာနေကြတဲ့ လူ့လောကအ-

တွက်ဖြစ်ဖြစ်၊ အနောက် ကမ္ဘာမှာနေကြတဲ့ လူ့လောကအတွက်ဖြစ်ဖြစ်၊ တောင်ကမ္ဘာ မြောက်ကမ္ဘာနဲ့ အလယ် ကမ္ဘာတွေမှာနေကြတဲ့ လူ့လောကအတွက်တွေဖြစ်ဖြစ်၊ ကုန်ကုန်ပြောရရင် အခြားအခြား နေကြဝဠာတွေက လူ့လောကတွေအတွက်ဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့အားလုံးရဲ့ အမွန်မြတ်ဆုံး အရာဟာ လွတ်လပ်မှုပဲ။ လူ့လောကလွတ်လပ်မှုဟာ လူ့လောကမှာရှိတဲ့ အမွန်မြတ်အထား ခံရတဲ့ အရာတွေအားလုံးထက် မွန်မြတ်တဲ့ အမွန်မြတ်ဆုံးအရာ ဖြစ်တယ်။

လွတ်လပ်သူရဲ့အဖြစ်

ဒီစကားဟာ စကားလွန်(အတိရိတ္တ)အဖြစ်ရှိတဲ့ စကားဖြစ်မယ်လို့ အထင်ခံရစရာ ရှိတယ်။ လူ့လောကလွတ်လပ်မှုကိုသိသွားရင် ဒီအထင်ဟာ အထူးဖျောက်စရာမလိုတာ ဖြစ်မယ်။ ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်ဖို့ လွတ်လပ်သူအဖြစ် ကိုနည်းနည်းကြည့်ရမယ်။ လွတ်လပ်သူဟာ သူ့ထက်မြတ်တဲ့သူအဖြစ် မြင်ရတဲ့ သူလည်း တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။ သူ့အောက်နိမ့်ကျတဲ့ သူလည်း ဒီလိုပဲ၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မရှိတာဘဲ။ သူများတွေ ရှိကြတာလည်း သူသိတယ်။ သူရှိတာလည်း သူသိတယ်။ ဒါတင်မကဘဲ သူများတွေရဲ့ ကောင်းမှုဆိုးမှုတွေလည်း သိတယ်။ အဲဒီအမှုတွေအလျောက် သူ့မှာ အကောင်းအဆိုးတွေ ခံစားရမှုဖြစ်ပွားတာတွေလည်း သိတယ်။ အာဏာစက်တွေကိုလည်ပတ်အောင် မောင်းနှင် နိုင်တဲ့(စက္ကဝတ္ထိ) မင်းအဖြစ်ဆိုတာလည်း သိတယ်။ ကုဋေကုဋာ ဥစ္စာပစ္စည်း ချမ်းသာသူတွေ လည်း သူသိတယ်။ သာမန် စားဝတ်နေရေးရှိသူနဲ့ ချို့တဲ့သူတွေလည်း သိတာ ပဲ။ အတတ်ပညာ အသိပညာတွေကြွယ်ဝပြီး ကျော်ဇောကိတ္တိရှိသူနဲ့ ချွတ်ခြံကျ အောင် အတတ် အသိမဲ့သူတွေလည်း သိတယ်။ အာရုံတွေနဲ့ ပျော်ပါးနေသူတွေနဲ့ ကင်းလွတ်နေကြသူတွေ ကိုလည်း သိတာပဲ။

လွတ်လပ်သူဟာ ဒီသူတွေအားလုံးထဲမှာ အားကျစရာအဖြစ် မြင်တာ မရှိဘူး။

ကြောက်ရွံ့စက်ဆုပ်စရာအဖြစ်လည်း လုံးဝမမြင်ဘူးဘဲ။ ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုစရာလူလို့ မမြင်သလို ကဲ့ရဲ့ရှုံ့ချစရာလူလို့လည်း တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ သူ့အနေနဲ့ မမြင်တာ-
ဘဲ။ ဒီသူတွေဟာ အတူတူတွေပဲ။ တစ်ယောက်တိုင်းဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ရပ်တည်နိုင်
ကြတာမဟုတ်ဘဲ သူများ တွေကိုမှီပြီး ရပ်တည်ကြရသူတွေချည်းပဲ။ ပြီးတော့လည်း
တစ်ယောက်တိုင်းဟာ သူများတွေရပ်တည်နိုင်ကြဖို့ မလုပ်ဆောင်ဘဲနေရသူလို့လည်း
တစ်ယောက်မှ မရှိတာဘဲ။ တစ်ယောက် တိုင်းဟာ သူများအကျိုးသယံပိုးနေကြသူတွေ
ချည်းပဲ။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အာဏာ ဂုဏ်သိရ်တွေ မြင့်မောက်လို့လည်း ကျန်းမာအောင်
လုံခြုံအောင် မျှတအောင်ထက် သူတို့ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အာဏာဂုဏ်သိရ်တွေကို
အသုံးမချနိုင်ကြတာဘဲ။ ဒီစည်းစိမ်ဥစ္စာ အာဏာဂုဏ်သိရ်တွေဟာ သူများတွေ ရပ်-
တည်ဖို့အတွက် အသုံးအဆောင်တွေပဲ။ အဲဒါတွေ ပိုပိုလျှံလျှံ များများ စားစားရှိရင်
သူများတွေရပ်တည်ဖို့ များများလုပ်ရတာပဲ။ နည်းနည်းရှိသူက နည်းနည်း လုပ်ရတာပဲ။
စည်းစိမ်ဥစ္စာ အာဏာဂုဏ်သိရ်တွေကို ကုန်အောင်လုပ်မသွားနိုင်လို့ အမွေပေးပေမယ့်
အဲဒီအမွေရသူလည်း ဒီလို သူများရပ်တည်ဖို့ လုပ်ရမှာပဲ။

လွတ်လပ်မှုပျောက်ဆုံးနေတဲ့ ဒီနေ့လောက

ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် အဲဒီအဖြစ်ရဲ့ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်မြင်နေကြတဲ့အဖြစ်
ချင်းလည်း အားလုံးတူကြတယ်။ အဲဒါက တစ်ယောက်တိုင်းဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ်
ရပ်တည်နေတယ်လို့ မြင်တာနဲ့သူများအတွက် ကိုယ်လုပ်ပေးနေရတာတွေကိုလည်း
ကိုယ့်အတွက် လုပ်နေတာတွေ လို့ မြင်ကြတာမှာ တူကြတာပဲ။ လူ့လောကဟာ
ကိုယ့်သောကမီးကို ကိုယ်တိုင်မွှေးပြီး အဲဒီမီးပုံထဲ ဦးခေါင်းကျွမ်းစိုက်နေကြသူတွေ
အဖြစ် တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး တူကြတာပဲ။

တကယ်တော့ လူ့လောကဟာ ဘယ်သူမှ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မရပ်နိုင်ဘူး။
လူ့လောကကို ကိုယ်ကအလုပ်အကျွေးပြုနေရသလို ကိုယ်ကလည်း လူ့လောကရဲ့
အလုပ်အကျွေးပြုမှုနဲ့ ဖြည့်ဆည်းနေရတာပဲ။ အဲဒီလောက်ကလေး အဖြစ်မှန် ကို

ကမောက်ကမမြင်ကြရာက အဲဒီအရှုပ်အတွေးရဲ့ ရစ်ပတ်တာ ခံနေကြရတာပဲ။ ဒီအဖြစ်ဟာ ဖြေရှင်းလို့မရတဲ့အထိ လူ့လောကအနေနဲ့ အဖြစ်ခံနေရတဲ့အဖြစ်ပဲ။

ဒီနေ့ဆိုရင် လူ့လောကဟာ “လွတ်လပ်လို့ရတယ်” ဆိုတာကို မသိဖြစ်ပြီး “လွတ်လပ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်” ဆိုတာ တောလက်ညှိုးထိုး တောင်လက်ညှိုးထိုး လုပ်နေကြရတဲ့အထိ အဖြစ်ခံနေရတယ်။ အဲဒါကို ဖြေရှင်းဖို့ ဒီစာကို ရေးလိုက်တာပဲ။ စာအရေးအသား အစဉ်မချောတာအတွက် စာလုံးတွေရဲ့စုံထက် စာအကြောင်းအရာ အဓိပ္ပာယ်သဘောတရားကို ထိမိမြင်သိအောင်အထိ ဖတ်ကြရန် မေတ္တာရပ်ခံရမှာပဲ။

ဒီနေ့လောကရဲ့ တိုးတက်မှုအခြေအနေ

လူ့လောကရဲ့ ထင်သာမြင်သာတဲ့သမိုင်းမှာ ဒီနေ့လူ့လောကဟာ အတိုးတက်ဆုံး ပဲ။ လူဦးရေအနေနဲ့လည်း အများဆုံးပဲဖြစ်မယ်။ လူ့လောကရဲ့အဆင့်အတန်းလည်း အမြင့်ဆုံး ဖြစ်မယ်။ လူ့လောကရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုလည်း အမြင့်ဆုံးပဲပေါ့။ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး အသိပညာ အတတ်ပညာ လူ့အဖွဲ့အစည်း နေထိုင်မှု အစ-စပဲ။ လူ့လောကရဲ့ အားအင် ဟာလည်း ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးနိုင်တဲ့အထိ ရှိတာပဲ။

လူ့ ပြဿနာ လူတွေ့ရှင်း

ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် လူ့လောကကြီး စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေးတွေ အားလုံးပြည့်စုံနေပြီလို့တော့ မဟုတ်သေးဘူး။ ရာခိုင်နှုန်းအတော်များများကတော့ ချို့တဲ့မြဲ ချို့တဲ့လျက်ပဲ ရှိသေးတာပဲ။ မကြာလှတဲ့ တစ်နေ့မှာတော့ ပြည့်စုံ-တဲ့အဖြစ် ရောက်ကောင်းရောက်လာစရာ ရှိတယ်။ လူ့လောကရဲ့ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ဆက်သွယ်မှုကရလာတဲ့ အသိတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေးတွေကို

ဖြေရှင်းပေးနေလို့ပဲ။

ဒေသတစ်ခုက လူ့လောကမှာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးအဖြစ်တစ်ခု ဖြစ်နေပြီဆိုရင် သူတို့ ဒေသကအဖြစ်ပဲလို့ ပစ်ထားလို့မဖြစ်တာအထိ လူ့လောကက သိနေကြပြီ။ အာလုံးဖြေရှင်း နိုင်ပြီလို့မဟုတ်ပေမယ့် ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့အဖြစ် ဆီရောက်မှာရဲ့ ရှေ့ပြေးပဲ။ လူ့လောကကို တစ်ဦးတစ်ယောက်က သို့မဟုတ် လူတစ်စုတစ်ဖွဲ့က ထင်သလိုခြယ်လှယ်နေတာ ရှိသေး ပေမယ့် ခြယ်လှယ်သူဟာ အခြယ်လှယ်ခံတို့ရဲ့ ခြယ်လှယ်ခွင့်နဲ့ ခြယ်လှယ်နေရတယ်လို့ အသိပေးပြီး ခြယ်လှယ်ရတဲ့အဖြစ် ရောက်နေပြီပဲ။ ဒီတော့ ဒါလည်း မကြာလှခင်မှာပဲ နိဂုံးချုပ်တော့မှာကို ပြနေတာပဲ။

အယုတ်အမြတ် သတ်မှတ်မှုအသစ်

လူ့လောကဟာ မြင့်မြတ်သူ ယုတ်ညံ့သူအဖြစ် အမျိုးအရိုးတွေနဲ့ အသိအမှတ် ပြုကြတာရှိသေးပေမယ့် လောကကို ကျေးဇူးများတဲ့အသိ ကျေးဇူးများတဲ့အပြောနဲ့ အပြု ရှိသူပဲ မြင့်မြတ်သူဖြစ်နေတာ တွေ့ရတယ်။ လူတိုင်းလည်း အဲဒါတွေကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိနေတာ သိနေရပြီ။

အသိအတတ် မှားမှန် သတိမှန်ဖြစ်

ဒီနေ့ လူ့လောကရဲ့ အသိနဲ့အတတ်တွေဟာ အချိန်အခါနေရာဒေသနဲ့ သိသူ တတ်သူ ပုဂ္ဂလအရွေ့မခံတဲ့ အသိတွေ အတတ်တွေ ရှိနေသေးပေမယ့် အချိန်ကာလ အရွေ့ခံတဲ့ အသိအတတ်နဲ့နေရာဒေသလည်း အရွေ့ခံတဲ့အသိအတတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း အရွေ့ခံတဲ့ အသိအတတ်က ရှေးတန်းရောက်နေပြီဖြစ်လို့ အမှောင်ဟာ အလင်းမရှိခင်ဘဲ မင်းမှုခွင့်ရသလို ဖြစ်လို့ ကာလ ဒေသ ပုဂ္ဂလ အတိုက်စားမခံတဲ့ အတတ်အသိတွေရဲ့ နိဂုံးလည်း တွေ့နေရပြီပဲ။

လူ့လောကတစ်ခုလုံး ဒီအနေအထားအရ ကြည့်ရင်မြင်သာထင်သာရှိတဲ့ သမိုင်းမှာ အတိုးတက်ဆုံး ဖြစ်နေတာပဲ။ အဆုံးထိ တိုးတက်သွားမယ့် လမ်းကြောင်းပေါ်ရောက်နေတာလည်း အထင်အရှား တွေ့နေရပြီပဲ။

တိုးတက်လမ်းရဲ့ ပမာဏ

ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် ဒီတိုးတက်မှုတွေဟာ လူ့လောကက သူ့ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲနိုင်မှုဖြစ်တဲ့ ရလဒ်ကြောင့်ဖြစ်နေတာ တွေ့နိုင်တယ်။ အလုပ်တွေကို များများပြီးအောင် လုပ်နိုင်တဲ့စနစ်၊ ခရီးတွေမြန်မြန်ရောက်အောင် လုပ်နိုင်တဲ့စနစ်၊ နည်းစနစ် အသစ်အသစ်တွေ မဆုံးနိုင်အောင် ဖော်နိုင်တဲ့စနစ် အစ-စတွေကို လူ့လောကက လုပ်နိုင်လာကြတာတွေကြောင့် ဖြစ်တဲ့ တိုးတက်မှုတွေပဲ။ ဆိုလိုတာက ဒီတိုးတက်မှုအားလုံးဟာ လူ့လောကက သူ့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲအောင် လုပ်နိုင်တာတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တဲ့တိုးတက်မှု ဖြစ်တယ်လို့ပဲ။ ဒီတိုးတက်မှုတွေအားလုံးဟာ လူ့လောကက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြောင်းလဲအောင် လုပ်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တိုးတက်မှုဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူးလို့ပဲပေါ့။

သမိုင်းထဲက လူ့လောက

လူ့လောကဟာ သမိုင်းအစလောက်ကတည်းက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကိုယ်မပိုင်ဘူးလို့ ခံယူခဲ့ကြတဲ့ အနေအထားမှာရှိတာ တွေ့ရတယ်။ နတ်ဒေဝါတွေပြုသမျှ နုရမယ့်သူတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုပြီး နတ်ဒေဝါတွေကို ဆည်းကပ်ပူဇော်မှု အမျိုးမျိုးတွေ လုပ်နေခဲ့ကြတယ်။ ဒီနောက်မှာတော့ ဘုရားတွေကို ဆည်းကပ်ပူဇော်ပြီး ဆုတောင်းတာတွေလုပ်ကြတယ်။ ဘယ်အရာဖြစ်ဖြစ် ဘုရားရဲ့အလိုဆန္ဒမပါဘဲ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ လုံးဝမရှိဘူး၊ သစ်ပင်က သစ်ရွက်ကလေးတစ်ရွက်လှုပ်တာကစလို့

ဘုရားရဲ့အလိုမပါဘဲ မလုပ်ဘူးလို့အထိဘဲ။

လူ့လောကရှိလူတွေဟာ ဘယ်လောက်လုပ်လုပ် နတ်ဒေဝါနဲ့ ဘုရားသခင်တွေက ဖြစ်စေလိုတဲ့ဆန္ဒမရှိရင် မဖြစ်ဘူးလို့ သိနေကြတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မပိုင်ဘူးလို့ မြင်တဲ့အထဲမှာ နောက်နောင်ဘဝဝါဒလည်း ပါဝင်လာတာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီဝါဒကတော့ အခုဖြစ်သမျှတွေဟာ နောက်ဘဝက ပြုခဲ့တာတွေအလျောက် ဖြစ်တာတွေ ဖြစ်တယ်။ အခုပြုတာတွေဟာလည်း နောင်ဘဝဖြစ်မှာတွေအတွက် ‘မျိုး’တွေသဘောပဲ။ ကိုယ့်မှာ ဖြစ်နေတာတွေရဲ့ လက်သည်ဟာ ကိုယ်မဟုတ်ဘဲ နောက်ဘဝရဲ့အကျိုးတွေဆိုတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်မပိုင်တာဘဲပေါ့။ နောက်ဘဝက ပြုလုပ်တာနဲ့ အခုဘဝဖြစ်တာ ဆက်နေပေမယ့် နောက်ဘဝ အခုဘဝနဲ့ နောင်ဘဝတွေဟာ တစ်ယောက်တည်း မဟုတ်ဘူး လို့ သိနေကြတာပဲ။ ဒီတော့ ကိုယ့်မှာဖြစ်နေတာဟာ ကိုယ်လုပ်လို့ မဟုတ်တာဘဲပေါ့။

သမိုင်းဦးလောက်က လူ့လောကရဲ့ခံယူချက်တွေကို အခုထောင်စုနှစ်ရဲ့ တစ်ဝက် လောက်ဝန်းကျင်မှာပဲ ကိုယ့်အဖြစ်ကို ဖန်တီးတယ်ဆိုတာတွေကို အသိဝင်သူတွေ ပေါ်လာကြတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်မပိုင်ဘူးဆိုတာ လက်မခံချင်ကြတော့ဘူး။ နတ်ဒေဝါ တွေ ဘုရားတွေနဲ့ နောက်ဘဝတွေကို နေရာမပေးချင်ကြတော့ဘဲ ဖြစ်လာတယ်။

ဒီလိုနေရာမပေးချင်ကြသူတွေဟာ နတ်ဒေဝါတွေ ဘုရားတွေနဲ့ နောက်ဘဝတွေကို လွန်နိုင်အောင် လူ့လောကရဲ့အဖြစ်တွေကို ကိုယ်တိုင်မျက်စိကို စွမ်းနိုင်သလောက် ဖွင့်ကြည့် လာကြတယ်။ လူ့လောကရဲ့ဖြစ်ပေါ်ပုံကို ပုံဖော်နိုင်လာကြတယ်။ ဘယ်သူတစ်ဦးဦးရဲ့ ဖန်ဆင်းချက်မှမဟုတ်ဘဲ သဘာဝတရားတွေရဲ့ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲခြင်းတွေ သိလာ ကြတဲ့အထိပဲ။

လူ့လောကမှာရှိတဲ့ လူတစ်ဦးတိုင်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း တစ်ခု-မကျန် သိတာသာမကဘဲ အဲဒီအစိတ်အပိုင်း တစ်ခုတိုင်းရဲ့ အလုပ်လုပ်တာတွေအထိ သိကြတာပဲ။ ဒီတော့ လူ့လောကဟာ လူတွေဖြစ်ချင်တာတွေဆီရောက်အောင် အဆင့်ဆင့် တီထွင်လာကြ တယ်။ လူမျက်စိနဲ့မြင်နိုင်တာထက် သေးချင်သလောက်သေးနဲ့

ကြီးချင်သလောက်ကြီးတာ တွေ့မြင်နိုင်တဲ့အထိ ဖြစ်လာကြတယ်။ လူ့လောကရဲ့တည်ရာ ဒီကမ္ဘာကြီးနဲ့ အနန္တ စကြာဝဠာကြီးရဲ့ ဖြစ်ပျက်ပုံတွေကို မသိတာတွေ အတော်ကြီး နည်းပါးသွားတဲ့အထိ လေ့လာနိုင်ကြတယ်။

ဒါကြောင့် လူ့လောကဟာ သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံး ကိုယ့်ဟာကိုယ် မရပ်တည် နိုင်တဲ့ တောအားကိုး တောင်အားကိုး မြေအားကိုး ရေအားကိုး လေတွေ မီးတွေနဲ့ နတ်ဒေဝါတွေ ဘုရားတွေ နောက်ဘဝတွေ ပြုခဲ့တာတွေအားကိုးပြီး ရပ်တည်နေရာက ရုန်းထွက်လာနိုင်ဖို့ လမ်းစဉ်တွေကို ဖောက်နိုင်လာကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေ့လူ့လောကဟာ သမိုင်းထဲက လူ့လောကနဲ့ ဆန့်ကျင်ကြီး ဆန့်-ကျင်ခဲ့ပြီပဲ။

ဒီနေ့ လူ့လောက

သမိုင်းထဲကလူ့လောကက လူ့လောကရဲ့အပြင်အပကို အားကိုးမှီခိုနေတဲ့ လူ့လောကဖြစ်ပြီး ဒီနေ့လူ့လောကက လူ့လောကရဲ့အပြင်အပကို အသုံးချနေကြပြီ ဖြစ်တယ်။ လူ့လောကဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဦးညွှတ်အလေးပြုနေရာက ပတ်ဝန်းကျင်ကို လက်ညှိုးထိုး ခိုင်းစားနေပြီလို့ ဆိုလိုတယ်။ လူ့လောကဟာ သဘာဝရဲ့အခြယ်လှယ်ခံကနေပြီး သဘာဝကို ပြန်ခြယ်လှယ်သူဖြစ်လာဖို့ ဦးတည်နေပြီလို့ ဆိုလိုတာပဲ။ နောင်အနာဂတ်တွေမှာတော့ ပတ်ဝန်းကျင် သဘာဝကို လူ့လောကက ခြယ်လှယ်လာမှာ အသေအချာပဲ။ “နောက်ကျတဲ့ ခြေထောက်သစ္စာဖောက်”ဆိုသလို ပတ်ဝန်းကျင်သဘာဝရဲ့ အခြယ်လှယ်ခံဘဝမှာ နောက်ကျသူဟာ လူ့လောကရဲ့သစ္စာဖောက်တံဆိပ် လည်ပင်းဆွဲခံရသူ ဖြစ်မှာပဲ။

လူ့လောကရဲ့ ဒီတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုဟာ စိတ္တဇလူ့လောကကို နောက်-ချန်ထား နိုင်တဲ့အထိ အရည်အချင်းရှိတယ်။ တကယ့်အရှိနဲ့ အလျော်ဖြစ်တယ်။ ဒီလူ့လောကရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အမြင်ဟာ အရည်အချင်း ခြောက်ချက်ဝင်တာလည်း တွေ့နိုင်တယ်။

လူ့လောကရဲ့ ဒီနေ့ပတ်ဝန်းကျင် အမြင်ပြောပြချက်ဟာ -

- ၁။ စကားကောင်း လက္ခဏာလည်း ရှိတယ်။
- ၂။ ကိုယ်တိုင်လည်း မြင်နိုင်တယ်။
- ၃။ ကာလအတိုက်စားလည်း ခံနိုင်တယ်။
- ၄။ သူများကို သင်ကြားလို့လည်း ရတယ်။
- ၅။ မြင်ပြီးသူဆီက ပျက်ပြယ်လည်း မသွားဘူး။
- ၆။ လက်တွေ့အကျိုးလည်း ဖြစ်တယ်။

ဒီအရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အရာဟာ စိတ္တဇလောကကို လွန်မြောက်တာ တွေဖြစ်တာ ထင်ရှားတာပဲ။ ဒီအရည်အချင်းတွေထဲက တစ်ချက်ချက် ချို့ယွင်းရင် စိတ္တဇ နယ်ဘက် လဲကျသွားမှာပဲ။ လူ့လောကအတွက် မှန်ကန်တဲ့အရာဖြစ်ရင် ဒီအရည်အချင်း ဝင်ကြရမှာတွေချည်းပဲ။

လူ့လောကဟာ ဒီလိုစိတ္တဇကို ကျောခိုင်းနိုင်တဲ့အမြင်တွေ ရနေပြီဖြစ်ပေမယ့် ပြည့်စုံတဲ့ လူ့လောကမဖြစ်သေးတာကို ထင်သာမြင်သာရှိရှိ တွေ့နေကြမှာပဲ။ အဲဒါက လူတစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦးဟာ မတူကွဲပြား ခြားနားကြတဲ့အတိုင်း တစ်ဦးကို နားမလည်နိုင်ဖြစ်ပြီး ညီညွတ်မှုတည်ဆောက်လို့ မရတာဘဲ။

လူ့လောကမှာ လူ့အနီးကပ်ဆုံး ဆက်ဆံပေါင်းသင်းရတဲ့အရာဟာ လူပဲ။ လူပေါင်းသင်းရတဲ့လူနဲ့ ညီညွတ်နေတယ်ဆိုတာဟာ သေးငယ်တဲ့အစိတ်အပိုင်းကလေးပဲ ဖြစ်တယ်။ မညီညွတ်တဲ့အစိတ်အပိုင်းဟာ ထုနဲ့ထည်နဲ့ ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် လူဟာ တစ်ယောက်တည်း နေတတ်သူမဟုတ်တော့ ညီညွတ်တဲ့အစိတ်အပိုင်း သေးသေးကလေးကို ပျောက်ပျက်မှုန်ဝါးမသွားအောင် ကြိုးစားတည်ဆောက်နေကြရတာပဲ။

ရှေးအခါ ဇာတ်ပွဲတွေမှာ မပါမဖြစ် ပါဝင်ရတဲ့ “ဝန်”ဆိုတာလိုပဲ။ “ဝန်မပါလည်း ပွဲမဖြစ်၊ ဝန်ပါပြန်လည်း ပွဲစိတ်ညစ်”လို့ ပြောယူရတာပဲ။ နောက်-တစ်ခုလည်း ရှေးကဗျာထဲက စာသားလေးအတိုင်းပဲ။ “မရှိမကောင်း ရှိမကောင်းနဲ့ မပေါင်း လည်းခက်၊ ပေါင်းလည်း ခက်”လို့ပဲ။ ကဗျာကတော့ မိန်းမကို ရည်ညွှန်း စပ်ထားတာပဲ။ တကယ်တော့ ယောက်ျားလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ လူအချင်းချင်းတိုင်းလည်း

ဒီအတိုင်းပဲပေါ့။

ပေါင်းလို့ အလွန်အဆင်ပြေတယ်ဆိုတဲ့လူတွေ လူ့လောကမှာ ရှိတာပဲ။ အဲဒီသူတွေ ဟာ အလွန်အဆင်ပြေသလောက် အလွန်မျက်ရည်ကျရမယ့်လူတွေဖြစ်တာ တွေ့ရနိုင်တာပဲ။ ဒါကြောင့် လူ့လောကထဲက တစ်ယောက်တစ်လေလို့ပြောရတဲ့ လူအချို့ဟာ လူ့လောကရဲ့ နားလည်းစရာကောင်းတဲ့ ဒီလူတွေနဲ့မပေါင်းသင်း ချင်တာကြောင့် အိမ်ရာလူသူတွေ ကျောခိုင်းပြီး ထွက်ပြေးကြတာကို လုပ်ကြတာပဲ။ ရွာသူတွေရဲ့စိုက်ခင်းထဲက စိုက်ပင်တွေစားနေတဲ့သမင်တွေကို ရွာသားတွေကဖမ်းစားလို့ ပျက်စီးရတာကြောင့် ဒီလိုမခံရအောင် တောနက်ထဲ ပြောင်းနေကြတော့လည်း လူနဲ့ပေါင်းရတဲ့ဒုက္ခထက် မနည်းတဲ့ဒုက္ခတွေ ရင်ဆိုင်ရမှာ မလွဲဘဲ။

ရှေးအခါက သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် စိတ်ကူးနဲ့ ကြီးပွားရေးလုပ်ကြည့်ကြတယ်။ တစ်ယောက်က စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ကြီးပွားပြီး တစ်ယောက်က မွေးမြူရေးကြီးပွား ပုံဖော်ကြတာမှာ စိုက်ပျိုးရေးသမားက မွေးမြူရေးသမားကို မင်းတိရစ္ဆာန်တွေ ငါ့စိုက်ခင်းမဝင်အောင် ဂရုစိုက် ဖို့ပြောတာမှာ ‘တိရစ္ဆာန်ပဲ၊ ဝင်တဲ့အခါလည်း ဝင်မှာပေါ့၊ ဘယ်တတ်နိုင်မလဲ’လို့ ပြန်ပြောတော့ ‘မဝင်ရဘူး’ ၊ ‘ဝင်တော့ဘာဖြစ် သလဲ’ ဆိုပြီး ဒီသူနှစ်ယောက် အချင်းများကြကြောင်း ပုံပြောတာ ကြားရဖူးတာပဲ။ အဲဒီပုံထဲကလို လူ့လောကဟာ ဖြစ်နေတယ်။

လူ့လောကမှာ လူတွေဟာ လူတွေနဲ့ပေါင်းနေကြပေမယ့် အဆင်ပြေသူဟာ အနည်းအပါးပဲ ရှိတာပဲ။ အဲဒီ အနည်းအပါးဟာလည်း အောင့်အီးသည်းခံမှုတွေနဲ့ ပေါင်းကြသူတွေပဲ။ ‘စိုတဲ့လက် အခြောက်ခံလို့မဖြစ်ဘူး’ဆိုတာတွေနဲ့ ‘တောင်းစုတ် ပလုံးစုတ်သာ ပစ်မြဲရှိပေမယ့် သားဆိုးသမီးဆိုးကိုတော့ ပစ်မြဲမရှိဘူး’၊ ‘အနိုင်လိုသူအရှုံးပေး နှလုံးအေးတဲ့ဆေး’ ဆိုတာမျိုးတွေနဲ့ပဲ။ ဒီလိုဖြစ်လာတာဟာ လူ့လောကသမိုင်းအစက ဒီနေ့အထိ တည်ရှိနေတဲ့ လူအချင်းချင်း ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးစနစ်ဖြစ်စရာ ရှိတယ်။

လူ့လောကမှာ ဒီလိုလေးလောက်ဖြစ်လာတာဟာ အလင်းရောင်ပေးသူတွေ အများအပြား ပေါ်ထွက်ခဲ့လို့ဖြစ်တယ်။ လူအချင်းချင်း ကြင်နာကြဖို့ ချစ်ခင်ကြဖို့

ကြည်နူးကြဖို့၊ ခွင့်လွှတ်ကြဖို့ အဆိုအမိန့်ပေါင်းများစွာ မိန့်ကြားခဲ့ကြတာပဲ။ ဒီလို အဆိုမိန့်ရကြောင်း အမြင်ကိုပြတဲ့ ဒဿနတွေအဖြစ်လည်း မိန့်ကြားခဲ့ကြတယ်။ ဒီလို လူအချင်းချင်းအပေါ်မနေရင် ဆိုးပြစ်တွေနဲ့ နေရင် ကောင်းကျိုးတွေပဲ။ ဒီကောင်းကျိုးနဲ့ ဆိုးပြစ်ပြတဲ့အခါ ကြောက်ရွံ့၊ မက်မောလောက်တဲ့အထိဖြစ်ဖို့ လူသေပြီး နောင်ကို ညွှန်ပြကြတာပဲ။

လူအချင်းချင်းချစ်ခင်မှု အစစတွေခေါင်းပါးလို့ ဆိုးဝါးတဲ့အဖြစ်နဲ့ ချစ်ခင်မှု အစစတွေပွားများလို့ ကောင်းစားတဲ့အဖြစ်တွေကို ကြောက် လောက်မက်လောက်အောင်ပြရာက အထင်အရှားဖြစ်ဖို့မလွယ်ဘူး။ ဒီတော့ လူအကြောက်ရွံ့ဆုံးနဲ့ အမက်မောဆုံးတွေကို ပြောချင်သလောက် ပြောနိုင်ဖို့အတွက် အကောင်းဆုံးနေရာတစ်နေရာကို ရွေးချယ်မိန့်ကြားတာပဲ။ အဲဒါက သေပြီးနောင်ပဲ။ အဲဒါကိုမှားတယ်လို့ ဘယ်သူက ဘာနဲ့ငြင်းပယ်နိုင်မလဲ။ ဒီပြကွက်ဟာ လူ့လောကကို အလင်းပြခဲ့သူ အားလုံးလိုလို လက်စွဲပြကွက်ပဲ။

အခု လူရဲ့အပြုအမူတွေနဲ့ သေပြီးနောင်အဖြစ်တွေ ‘ဘာဆိုင်လို့လဲ’ လို့ မေးကွက် ထွက်နိုင်တာလည်း လုံအောင် အဖာအထေး လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ လူ့လောကဟာ သူ့အလို အလျောက် ရှိနေခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ လူ့လောကကိုဖန်ဆင်းတဲ့ ဖန်ဆင်းအရှင်က ဖန်ဆင်းလို့ ရှိနေတာပဲ။ ဖန်ဆင်းအရှင်ဟာ လူ့လောကကို အချင်းချင်း ချစ်ခင်ခြင်းစတာတွေနဲ့ ဆက်ဆံ စေချင်တယ်။ အဲဒါ ချိုးဖျက်သူကို အပြစ်ပေးတယ်။ အဲဒါ ပြည့်စုံသူကို ဆုပေးတယ်။ အဲဒီအဖြစ်နဲ့ ဆုတွေရကြတာဟာ ဖန်ဆင်းသူကပေးလို့ ဖြစ်တယ်လို့ အလင်းပြသူတွေက ပြကြတယ်။ တချို့အလင်းပြသူကတော့ လူတွေဟာ သေပြီးခဲ့တဲ့တစ်ဦးဦးဆီက မသေဘဲ ထွက်လာနိုင်တဲ့ အရာရဲ့အဖြစ်ပဲလို့ ပြတယ်။ အဲဒီထွက်လာတဲ့အရာမှာ ထွက်မလာ ခင်ကပြခဲ့တဲ့ အမှုတွေအားလုံးကို ထွက်လာတဲ့အရာက တစ်ပါတည်း သယ်ယူလာခဲ့တယ်။ ဒီလူ့အဖြစ်က သေပြီး နောင် အဖြစ်လည်း ဒီလိုပဲ။ ချစ်ချစ်ခင်ခင် အစစတွေ ရှိမှုမရှိမှုအလျောက် ဖြစ်ပွားတယ်လို့ မိန့်ကြားကြတာပဲ။ ဒီအဆိုအမိန့်တွေဟာ ငြင်းစရာမရှိတဲ့ အဆိုအမိန့်တွေပဲ။

ဒီနေ့ လူ့လောကတစ်ခုလုံးနီးနီးဟာ သူတို့ပြကြတဲ့အလင်းအောက်မှာ လှုပ်ရှား

နေကြတဲ့အထိ ဖြစ်တယ်။ အလင်းပြကြသူတွေရဲ့ အလင်းပြချက် ဒဿနနဲ့ဘဝ နှစ်ခု-အနက် ဒဿနလက်မခံသူကလည်း ဘဝတော့လက်ခံကြရတယ်။ အချင်းချင်း ချစ်ချစ် ခင်ခင်နေဖို့၊ ကြင်ကြင်နာနာနေဖို့၊ ကြည်ကြည်နူးနူးနေဖို့နဲ့ ပြည့်ပြည့်ဝဝနေဖို့တွေဟာ အလွန်သင့်မြတ် တာတွေလို့ အသိအမှတ်မပြုမဖြစ် ပြုရမှာတွေလို့ သိနေကြလို့ပဲ။ ဒီလို ဘဝကိုလက်ခံပေမယ့် အဲဒီဘဝကို တည်ဆောက်တဲ့ ဒဿနကိုလက်မခံနိုင် တော့ ဒဿနမရှိတဲ့ဘဝဟာ မြဲအောင် တည်ဆောက်လို့မရတဲ့ဘဝဘဲ။ ဒါကြောင့် သူတို့လက်ခံတဲ့ ဘဝလည်း သူတို့ဆီမှာ မမြဲနိုင် ဖြစ်ကြရတယ်။

ဒဿနလက်ခံကြသူတွေအားလုံးဟာလည်း ဒဿနကိုငြင်းပယ်နိုင်တဲ့ အသိဉာဏ် မရှိလို့ လက်ခံကြပေမယ့် လက်ခံဖို့ အသိဉာဏ်လည်းမရှိ ဖြစ်ကြပြီး အသိဉာဏ်နဲ့ လက်ခံကြတာမဟုတ်ဘဲ ယုံကြည်ချက်နဲ့လက်ခံကြတာပဲ။

ဒီနေရာမှာ ယုံကြည်ချက်ဆိုရာမှာလည်း ဘိုးဘွား မိဘ ဆွေမျိုးတွေကို ယုံတယ် အသိုင်းအဝိုင်းကို ယုံတယ်။ အဲဒီသူတွေက ယုံကြတာဟာ ဟုတ်လို့ပဲဖြစ်မယ်လို့ ယုံ-ကြည် တာပဲ။ ယုံတယ်ဆိုတာ ‘နဲ့ပြည်စုတ်(ငှက်ငယ်)ခေါင်းထဲမှာ ရွှေတစ်ပိဿာရှိတယ်’ ဆိုရင် ‘ချဉ်ယုံ’ဆိုတာ လို့ပဲ။ ယုံဖို့အတွက်ချဉ်ရတာပဲ။ ကလေးတွေဟာ မိဘဆွေမျိုးတွေ ပြောကြ တာတွေအတွက် ဟုတ်တာတွေပဲ တွေ့နေကျဆိုတော့ ဒါလည်းဟုတ်မှာပဲလို့ ချဉ်ပြီး ယုံကြတာပဲ။

ဒီလို ယုံကြည်ကြပေမယ့် ဒီယုံကြည်ချက်ကို အသိဉာဏ်နဲ့တောင် ချဉ် တွက်လို့ ရတဲ့အရာမဟုတ်တော့ တကယ်သိတာအဖြစ်လည်း မရောက်သလို တကယ်မဟုတ်ဘူးလို့ ငြင်းပယ်လို့ရတဲ့ အရာလည်းမရောက်ဖြစ်ပြီးလက်ခံမိတဲ့ ယုံကြည်ချက်ကို အားကောင်း အောင်လည်း မလုပ်နိုင်၊ အားပျက်အောင်လည်း မလုပ်နိုင်ကြဘဲ ထုံထုံလုံးလုံးထွေး ပိုက်ထားတဲ့ဒဿန ဖြစ်သွားခံရတာပဲ။ ဒီတော့ ဒီဒဿနနဲ့တည်ဆောက်ထားတဲ့ ဘဝကိုလည်း ငြင်းပယ်တာလည်း မလုပ်၊ လက်-ခံတာလည်း မလုပ်ဘဲ တော်သလိုနေကြတဲ့အဖြစ် ရောက်ကြတာပဲ။

ဒီတော့ လူ့လောကမှာ “မီးစင်ကြည်ကတယ်”ဆိုတာလို တစ်ဖက် သူက ချစ်ခင်ကြင်နာရင် ကိုယ်ကလည်း တစ်ဖက်သူကို ချစ်ခင်ကြင်နာလိုက်မယ်။

တစ်ဖက်သူက ရန်လိုနှိပ်စက်ရင် “စိန်ခေါ်ရင် တိမ်ပေါ်လိုက်မယ်”လုပ်ကြတာပဲ။ အလင်းပေးသူတွေရဲ့ အလင်းပေးချက် ဒဿနက ရေရေရာရာ ခေါင်းထဲမှာနေရာမရတော့ ကိုယ့်နည်းကိုယ်ဟန်နဲ့ ဘဝကိုပုံဖော်ကြတာပဲ။ ‘သင်ကောင်းလျှင် ကျွန်ုပ်မဆိုးပါ’ ဆိုတဲ့ အသိပေးချက် (ပရိဘာသာ)ဟာ လူ့လောကရဲ့ ပကတိရုပ်သွင်ကို ဖော်ပြချက်ပဲ။ သူများဆိုးလျက်နဲ့ ကောင်းပြနိုင်သူဆိုတာ ‘မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းက ဝက်လက်မီးကင်’တာမျိုးလို ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကျိုးကို လူတိုင်းမမျှော်မြင်နိုင်တဲ့အထိ မြင်တတ်သူရဲ့အလုပ်ဖြစ်လို့ လူ့လောက မလုပ်နိုင်တဲ့အလုပ်ဘဲ။

လူ့လောကမှာ ဘယ်သူတစ်ဦးမှ ကိုယ့်ရင်ခွင်အတွင်းဝင်ပြီး ကျင်-ကြီး ကျင်ငယ် စွန့်တာကို မခံစားနိုင်ပေမယ့် သူတို့မွေးကင်းစကလေးတွေရဲ့ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်တာကို ခံနေကြတာပဲ။ ဒီလိုခံနိုင်တာဟာ ဘယ်အလင်းပြသူရဲ့ အလင်းပြချက်ဒဿနနဲ့ အလင်းပြချက် ဘဝတွေအရ ခံနိုင်ကြတာမဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်ကလေးက ကိုယ့်ကိုရန်ထောင်တဲ့အနေနဲ့ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စွန့်တာမဟုတ်မှန်းသိကြလို့ ခံနိုင်ကြတာပဲ။ ဘယ်သူမဆို ကိုယ်ဘဝကို ပျက် လောက်အောင် အနှောက်အယှက်ပေးသူအပေါ် အမျက်သိုမှီးကြတာပဲ။ အဲဒီလိုသူကို မထေမဲ့မြင် မလုပ်နဲ့ဆိုပေမယ့် သူ့မျက်နှာကို မမြင်ချင်တာဆိုတော့ မျက်စိချင်းမဆုံမိအောင် နေကြတာပဲ။ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် အဲဒီသူဒုက္ခရောက်မှု ကြုံတဲ့အခါလည်း ဒီလိုသူ ဒီလိုပဲဖြစ်ရမယ်လို့ မကျိန်မိသူလည်း မရှိဘဲဖြစ်မှာပဲ။ ဒါတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ သဘာဝအရဖြစ်တဲ့ ဘဝတွေပဲ။

လူ့လောကဟာ ဒီလိုဘဝတွေကို မလွန်ဆန်နိုင်ကြတာဘဲ။ လောကအလင်း ပြကြသူတွေက ချစ်ခင်ကြဖို့ကြင်နာကြဖို့ ကြည်နူးကြဖို့ ပြည့်ဝကြဖို့ အဲဒီလိုဘဝ တွေဖြစ်အောင် ဆောက်ကြဖို့ တိရစ္ဆာန်တွေကို အမြဲကြိမ်တိုးပြီးမောင်းသလို မောင်းနေရပေမယ့် ချစ်ခင် ကြင်နာ ကြည်နူး ပြည့်ဝရခြင်းရဲ့အကြောင်း အမြင်ပြတဲ့ဒဿနက မမြင်ဝိုးဝါးပြ ချက်ဖြစ်တော့ အဲဒီဒဿနအရ ချစ်ခင် ကြင်နာ ကြည်နူး ပြည့်ဝတဲ့ဘဝတွေ ဆောက်လို့ မရကြတာဘဲ။

မိသားစုတစ်ခုအတွင်းမှာပဲ တစ်ဦးဦးက ဖောက်လာပြီဆိုရင် ချစ်-

ခင် ကြင်နာ ကြည်နူး ပြည့်ဝတဲ့ဘဝတွေ လက်လွှတ် အဆုံးရှုံးခံကြရတာပဲ။ ရပ်ရွာအတွင်းမှာလည်း ဒီလိုပဲ၊ နယ်ပယ်နိုင်ငံနဲ့ ကမ္ဘာချီပြီးတော့လည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ လူ့လောကမှာ လူသားတွေရဲ့ သဘာဝဟာ ခံစားတတ်တာတွေ မွေးကတည်းက အလိုအလျောက်ပါလာကြတာပဲ။ တစ်ဦးဦးက ခံစားချက်ဆိုးဆိုးဝါးဝါးပေးလာရင် အဲဒီခံစားချက်ကို မခံစားနိုင်ဘဲ ပေါက်ကွဲ ကြရမိပဲ။ အဲဒီလို ပေါက်ကွဲတဲ့အခါ တစ်ချိန်က လောကအလင်းပြသုတွေပြောထားတဲ့ ကြောက်စရာတွေနဲ့ မက်မောစရာတွေဟာအပျောက်ဆုံးကြီး ပျောက်ဆုံးကြရတာပဲ။ အဲဒီအခါ ချစ်ခင် ကြင်နာ ကြည်နူး ပြည့်ဝတွေ ဘယ်လိုမှထုတ်လို့မရတာဘဲ။

လူ့လောကကို ဘာနဲ့ထိန်းမလဲ

ဒီလိုဆိုတော့ လူ့လောကကို ငြိမ်ဝပ်နေအောင် ဘာနဲ့လွှမ်းမိုးထားရသလဲ မေးစရာပဲ။ ဒါရဲ့အဖြေကပြစ်ဒဏ်ပေးမှုနဲ့ လွှမ်းမိုးထားရတယ် ပြောရမှာပဲ။ အဲဒီပြစ်ဒဏ် သတ်မှတ်တာကိုတော့ လူတွေရဲ့ ကိုယ်စားပြုသူတွေက သတ်မှတ်ကြရတာပဲ။ ဒီတော့ ကိုယ်တိုင်သတ်မှတ်တယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်တော့ ရောက်တာပဲ။ “ငါအရူးထရင် ငါ့ကို ကြိုးတုပ်ထားကြပါ”လို့ ပြောတာမျိုးပေါ့။ တကယ်အရူးထရမ်းကားရင် အဲဒီလိုပဲ ထားကြ ရတာပေါ့။ ဒါဟာ ဒီနေ့ လူ့လောကရဲ့ စနစ်ပဲ။

အပြစ်သတ်မှတ်ချက်တွေထဲမှာ လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်ကို နာကျင် ထိခိုက်အောင် လုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိဘူး။ ကိုယ်မွေးထားတဲ့ ကလေးကိုပင် “လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိ”လို့ သတ်မှတ်ထားတယ်။ ကိုယ့်တပည့် ကိုယ့်မယား ကိုယ့်အလုပ်သမား ဒါတွေမှာလည်း ဒီလိုပဲ။ ဒါပေမယ့် တစ်ဖက်လူရဲ့ အလိုဆန္ဒနဲ့ဆန့်ကျင်တဲ့ ချုပ်ချယ်တာမျိုးတွေနဲ့ ထိပါးနှိပ်စက်တာမျိုးတွေတော့ လူရှိတဲ့နေရာတိုင်းမှာ ရှိနေတာပဲလို့ ပြောရမယ်။ ဒါတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ မီးတောက်မီးပွားတွေပဲ။ ဒီမီးတွေ ထတောက်တာမဖြစ်ဖို့ သူ့အလို သူ့အကြိုက်လိုက်ပြီး အနစ်နာခံနိုင် ဖို့လည်း မလွယ်ဘူး။ ကိုယ့်အလို ကိုယ့်အကြိုက်ဖြစ်အောင် အလိုက်ခိုင်းဖို့လည်း

သူလည်း လူပဲဆိုတော့ မလွယ်တာဘဲ။ သူကလည်း သူ့ဘဝနဲ့သူပဲ။ ကိုယ်ကလည်း ကိုယ့်ဘဝနဲ့ကိုယ်ပဲ။ ကိုယ်မြင်တာ တွေးတာမျိုး သူမမြင် မတွေးဘူး။ သူမြင်တာ တွေးတာမျိုးလည်း ကိုယ်မမြင် မတွေးနိုင်ဘူး။ သူမြင်သလို သူပြောတာ ပြုတာ နေထိုင်တာတွေ လုပ်မှာပဲ။ ကိုယ်ကလည်း ဒီလိုပဲ။ ကိုယ်မြင်သလို ပြောတာ ပြုတာ နေတာတွေ လုပ်မှာပဲ။ ဒီတော့ အချင်းချင်း ထိပါးစေကြတာတွေ မဖြစ်အောင် ဘယ်လိုရှောင်လွှဲကြမလဲပေါ့။

ဒီလိုဖြစ်တာတွေအတွက် အပြစ်ပေးတဲ့စနစ်ထက် ကောင်းမွန်တာကို လူ-လောက အနေနဲ့ မတွေ့မြင်နိုင်တဲ့အတွက် ဒီစနစ်ကိုပဲ လက်ကိုင်ပြုထားကြရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီထက်ကောင်းတဲ့စနစ် မရှိဘူးဆိုပြီး တစ်လောကလုံးက ဒီစနစ်ကိုပဲ လက်ကိုင်ပြု သုံးစွဲ နေကြရတယ်။

အပြစ်ကျေအောင် ဘယ်လို အပြစ်ပေးမလဲ

အပြစ်ပေးခံရလို့ ပြုတဲ့အပြစ် ပျောက်ပျက်သွားတာ မဟုတ်တာကို သိကြတာပဲ။ အပြစ်ပေးတာဟာ အပြစ်အပြုခံရသူတွေက ပြန်လည်တုံ့ပြန်ပြီး ရန်ပွဲကြီးမစဲနိုင်ဖြစ်လာမှာတွေ မဖြစ်အောင်နဲ့ အပြစ်ပြုသူက ဆက်ကာဆက်ကာ အပြစ်ပြုတာတွေ မဖြစ်နိုင်အောင် အပြစ်အပြုခံ လူအများနဲ့ကွဲနေအောင် ကာလအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ခွဲထားတဲ့အနေနဲ့ အပြစ်ပေးတာပဲ။ အပြစ်ပေးခံရသူက အပြစ်ကလွတ်လာတဲ့အခါ “ငါ့အပြစ်ကို ငါခံပြီးလို့ အခုငါ့မှာ အပြစ်မရှိတော့ဘူး” လို့ ပြောရိုးရှိကြတယ်။ တကယ်တော့ ဒါဟာ မှန်တာဘဲ။ အပြစ်ပေးသူရဲ့ ပေးတဲ့အပြစ်ကျေတာမှန်ပေမယ့် သူပြုခဲ့တဲ့အပြစ် မကျေတာတော့ အမှန်ပဲ။

တချို့က အပြစ်ရှိသူကို လူလောကထဲက ထွက်ခွာသွားအောင် အသေသတ် ပစ် လိုက်တတ်ကြတယ်။ အပြစ်ရှိသူဟာ သေသွားခံရလည်း အပြစ်က လွတ်သွားတာ မဟုတ်တာဘဲ။ အပြစ်က လွတ်တယ်ဆိုတာ လွတ်သူရှိမှ လွတ်လို့ရတာပဲ။ အပြစ် ပြုသူက သေသွားတော့ အပြစ်ပြုသူအဖြစ်မရှိသလို အပြစ်လွတ်သူအဖြစ်လည်း

မရှိတဲ့အတွက် သေတာဟာ အပြစ်က လွတ်တာ မဟုတ်တာဘဲ။

အပြစ်ရှိသူဟာ အပြစ်ကင်းစင်အောင် လုပ်လို့ရပေမယ့် ဘယ်သူမှ အပြစ်ကင်းစင် အောင် မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ အကြောင်းကတော့ အပြစ်ကို အပြစ်ရှိသူက အပြစ်အလျောက် မသိလိုဘဲ၊ ဒီနေရာမှာ မေးချင်ဖွယ်ဖြစ်တယ်။ အပြစ်ရှိသူဟာ ဘယ်သူက အပြစ်ရှိတယ်လို့ မသိလည်း အပြစ်ရှိသူကိုယ်တိုင်ကတော့ သိရမှာ မဟုတ်ဘူးလားလို့ပဲ။ မသိကြလို့ အပြစ်သားအဖြစ် ခံနေကြရတာ အထင်အရှားပဲ။

ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ရတာလဲဆိုရင် အပြစ်သားအဖြစ်ကို သိရမယ့်သူ မရှိတာကြောင့် မသိတာလို့ ပြောရမယ်။ “သူကိုယ်တိုင်က သိရမယ့်သူ မဟုတ်လား” မေးဖွယ်ရှိတယ်။ သူကိုယ်တိုင်ဟာ သူ့အဖြစ်မရှိတော့တာဘဲ။ သူကိုယ်တိုင်က သိရမယ့် အပြစ်ရှိသူဖြစ်နေတော့ အသိခံဖြစ်သူက သိသူမဟုတ်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မသိတော့တာဘဲ။ အပြစ်ကို လုပ်သင့်တယ် ထင်ပြီး လုပ်လိုက်ပြီးတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အပြစ်ကိုသိရမယ့်သူ အဖြစ်ဟာ ပျောက်ဆုံးသွားပြီး အပြစ်သိသူတို့ရဲ့ အသိခံအပြစ်သားအဖြစ် ရွှေ့လျားပြောင်းလဲ အသွားခံရလို့ပဲ။ ဒါကြောင့် အပြစ်ရှိသူဟာ အပြစ်သိသူမဟုတ်တာကြောင့် အဲဒီသူဟာ အပြစ်ကို မသိတာဘဲ။ လူ့လောကမှာ အပြစ်မသိတာဟာ အပြစ်ကလွတ်လမ်း အပျောက်ခံရ တာပဲ။ လူ့လောကမှာ အပြစ်ကိုသိသူဟာ မရှိသလောက် ရှားပါးတာပဲ။

လူ့လောကမှာ အပြစ်လို့အသိခံရတဲ့အရာဟာ မှုန်ဝါးလွန်းတာပဲ။ လူအချင်းချင်းမှာ တစ်ဦးဦးကို ထိပါးတဲ့လုပ်ရပ်မျိုး တစ်မျိုးမျိုးဆိုရင် အပြစ်လို့ သိကြတာပဲ။ အဲဒါကို ဘာကြောင့် အပြစ်လို့ပြောရသလဲ ဝေဖန်ကြည့်တဲ့အခါမှာ သူတစ်ပါးကို ထိပါးမှုဖြစ်စေတာ ကြောင့်လို့ တွေ့ရတယ်။ အပြစ်ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို မြန်မာစာမှာ ဘယ်လိုအနက်ဖွင့်မယ် မပြောတတ်ဘူး။ အဲဒီစကားရဲ့ ပါဠိလိုကတော့ ‘ဝဇ္ဇ’လို့ပဲ။ ‘ဝဇ္ဇ’ဆိုတာ ‘ပြောစရာဖြစ်တာ’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတာပဲ။ သူများကိုထိပါးတာဟာ ပြောစရာမရှိတာတော့ မဟုတ်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် အပြစ်ဆိုတာ ပြောစရာရှိတဲ့အဖြစ်ရဲ့ နာမည်ပဲ။ သူများကို ထိပါးတယ်ဆိုတာ သူများကို ခံစားချက်ဆိုးအောင် လုပ်တာပဲ။ သူများခံစားချက်ဆိုးအောင် လုပ်တာဟာ အပြစ်ဆိုရင် ခံစားချက်ဆိုးတာပျောက်ရင်

ဖြစ်ဖြစ်၊ ခံစားချက်ဆိုးဖြစ်အောင်လုပ်တာ မရှိတော့ ရင်ဖြစ်ဖြစ် အပြစ်မရှိတော့တာ ဖြစ်မလား မေးစရာရှိတာပဲ။ ဒီလိုဆိုရင် အပြစ်ဟာ ပြီးပြီးပျောက်ပျောက်လို့ ဖြစ်မှာပဲ။ တကယ့်အပြစ်ဟာ အဲဒီလို မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အပြစ်ကို အပြစ်လို့ပြောနေကြပေမယ့် အပြစ်ကို ဘာနဲ့သတ်မှတ်တယ်လို့ မသိကြတာဘဲ။ အပြစ်ပြုခံသူမှာ ခံရတာမျိုး ပြုသူက ပြန်ခံရမယ့်အဖြစ်ဟာ အပြစ်ပဲလို့ မြင်ကြတာပဲ။ လူ့သမိုင်းအစပိုင်းလောက်က မက်ဆိုပိုတေးမီးယားမှာ သူများလက်ပြတ်အောင် လုပ်သူကို သူ့လက်ဖြတ်စေတာမျိုး အပြစ်ပေးတာ သိရတယ်။ သူများပစ္စည်းခိုးသူကို အခိုးခံရသူ ဒေသကိုအုပ်ချုပ်သူက ဖော်ပေးပြီး လျော်စေရတယ်။ ဖော်မပေးနိုင်လျှင် အခိုးခံရတဲ့ပစ္စည်းကို အုပ်ချုပ် သူက အလျှော်အစားပေးရတဲ့အပြစ်ကို ယူစေတာသိရတယ်။ ဒီတော့ အပြစ်ဆိုတာ ခံရသူကိုခံရစေတာမျိုး ပြန်ခံဖို့အကြွေးရှိနေတာလို့ အဓိပ္ပာယ်ရောက်တာပဲ။

သူများပစ္စည်းကို ချေးငှားသုံးသူဟာ ချေးငှားတဲ့ပစ္စည်းကို ပိုင်ရှင်အား ပြန်ပေးရမယ်။ ချေးငှားပြီးသုံးစွဲနေတဲ့ အချိန်အလျောက် ချေးငှားပေးသူမှာ ချေးငှားခံရတဲ့ပစ္စည်း မသုံးစွဲရတဲ့ နှစ်နာမှုအတွက်ပါ အပိုဆောင်းပြီးပြန်ပေးတဲ့အခါမှာ ထည့်သွင်းပေးရတာပဲ။ ပစ္စည်းချေးငှားတာကတော့ ချေးယူသူနဲ့ ချေးငှားပေးသူ နှစ်ဦးသဘောတူဖြစ်လို့ အပြစ်လို့ ပြောရတာတော့ မဖြစ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ပြန်ပေးရတာချင်းတော့ တူတယ်။

အဲဒီလို ပြန်ပေးစရာရှိတာမှာ ပေးသူနဲ့ သဘောတူထားတာမဟုတ်တဲ့ ပြန်ပေးစရာ ကတော့ အပြစ်လို့နာမည်ရမယ် ပြောရမယ်။ သဘောတူတဲ့ ပြန်ပေးစရာကိုတော့ အဖြစ်လို့ မပြောတော့ဘဲ အချေးအငှားလို့ ပြောရတာပဲ။ သဘောမှ-
ာတော့ ပြန်ပေးစရာရှိတာချင်း တူတယ်လို့ပြောရမှာပဲ။ ပြန်ပေးစရာချင်းတူပေမယ့် ချေးငှားတာကိုဘာကြောင့် အပြစ်လို့ နာမည်မခေါ်ရတာလဲဆိုရင် ချေးငှားပေးသူက သဘောတူပြီးဖြစ်လို့ ပြောစရာရှိတာမဖြစ်တာ ကြောင့် အပြစ်လို့မပြောရတာဖြစ်မှာဘဲ။ ‘အပြစ်’ဆိုတဲ့စကားဟာ ‘ပြောစရာ’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတာဆိုတော့ ချေးငှားတာမှာ ပြောစရာမရှိတာလည်း အမှန်ဖြစ်လို့ပဲ။

နောက်တစ်ချက် ချေးငှားတာ ပေးချိန်တန်လို့ပြန်မပေးရင်တော့ အပြစ်ဖြစ်ပြီးပဲ။

အကြောင်းကတော့ ပြောစရာ ဖြစ်လာလို့ပဲ။ သူများထိခိုက်နစ်နာစေတာဆိုရင် ပစ္စည်းမပေးဘဲ ယူတာလောက် မကတာဘဲ။ အပြောတစ်မျိုးမျိုးနဲ့ နစ်နာစေတာ၊ အပြုတစ်မျိုးမျိုးနဲ့ နစ်နာစေတာ၊ အနေအထိုင်တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ နစ်နာစေတာတွေအားလုံးဟာ သူများကို ထိခိုက်နစ်နာစေတာတွေပဲ။ ဒီထက်ပိုပိုကလေး သူတစ်ပါးကို နစ်နာစေတာတွေ ပြောစရာ ရှိသေးတယ်။ ပြောခဲ့ပြီးဘဲ သူများနစ်နာစေတာတွေက ကိုယ်ကဆောင်ရွက်လို့ နစ်နာစေတာပဲ ဖြစ်သေးတယ်။ ကိုယ်ကမဆောင်ရွက်လို့ သူတစ်ပါးထိခိုက်နစ်နာစေတာမျိုးတွေ ရှိသေးတယ်။ လူနဲ့လူတွေအကြားမှာ ဆောင်ရွက်လိုက်တဲ့တာဝန် ဝတ္တရားတွေ ရှိတယ်။ ကူညီစောင့်ရှောက်ထိုက်တာတွေ မကူညီမစောင့်ရှောက်တာတွေဟာ တာဝန်ဝတ္တရား ပျက်တာပဲ။ ရိုသေလေးစား အရေးထားစရာတွေကို မရိုသေမလေးစား အရေးထားမလုပ်တာ တွေဟာ ထိခိုက်နာကျင်အောင် လုပ်တာတွေပဲ။ ဒါတွေဟာ ဒီလိုမဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက် စရာတွေပဲ။ ဒီဆောင်ရွက်စရာတွေကို မဆောင်ရွက်တာဟာလည်းသူများကို ထိခိုက်နစ်နာ စေတာတွေပဲ။ ဒါလည်း ပြောစရာဖြစ်တာဆိုတော့ ဆောင်ရွက်သင့်တာ မဆောင်ရွက်တာဟာလည်း အပြစ်ပဲ။

ပြောစရာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အပြစ်တွေဟာ မဆောင်ရွက်သင့်တာ ဆောင်ရွက်လို့ ဖြစ်တဲ့အပြစ်နဲ့ ဆောင်ရွက်လို့ ဖြစ်တဲ့အပြစ်ဆိုပြီး နှစ်မျိုးရှိတယ် ပြောရမယ်။ ဒီနှစ်မျိုးလုံး အပြောအဆိုမလွတ်တဲ့အတွက် အပြစ်လို့ ပြောရတာတွေပဲ။ ဒီအပြစ်တွေဟာ ပြန်ပေးဆပ်စရာ ရှိတာတွေလို့ တစ်လောကလုံး သိနေကြတယ်။ အပြစ်ရှိသူကလည်း အဲဒီလို ပြန်ပေးရတာမျိုး မလုပ်မိအောင် ကယ်ဆယ်ရင် ကယ်ဆယ်သလောက် ရှောင်တိမ်းနေကြတာပဲ။ တချို့သူတွေ ဟာ သေတဲ့အထိ သူတို့ပြုထားတာအတွက် ပြန်ပေးစရာကို မပေးရအောင် ရှောင်တိမ်းနေနိုင် ကြတယ်။

သေတဲ့အထိ ကိုယ်ပြုတဲ့အပြစ်အတွက် ပေးဆပ်စရာကိုမပေးဆပ်ဘဲ ရှောင်တိမ်းနိုင် ကြသူတွေမှာ အပြစ်မခံရတော့ဘူး ပြောမလားဆိုတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောကြတယ်။ မသေမီမှာပြုထားတဲ့အပြစ်အတွက် ပေးစရာရှောင်နိုင်လို့ အပြစ်ကမလွတ်ဘူး၊ သေပြီးနောင် အထိ အဲဒီအပြစ်အတွက် ပေးစရာကို ပေးရမယ်လို့

သိနေကြတယ်။ ဒီအသိကို အပြစ်ရှိ တယ်ဆိုတဲ့ လူတွေလည်း သိကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ပေးစရာကို ပေးရမယ်လို့ သိနေကြတယ်။ ဒီအသိကို အပြစ်ရှိတယ်ဆိုတဲ့ လူတွေလည်း သိကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီဘဝ မသေခင်မှာ သူပြုတဲ့အပြစ်အတွက် ပေးဆပ်စရာတွေ ပြန်မပေးဘဲ ‘ဒီဘဝ ဒီကိုယ် ခံမယ်၊ နောင်ဘဝမှာ နောင်ကိုယ် ခံလိမ့်မယ်’လို့ ‘နောင်ခါလာမှ နောင်ခါဈေးပဲ’ ဆိုတာမျိုးပြောပြီး နေကြတာပဲ။

အပြစ်ဆိုတာ သူများထိခိုက်နစ်နာမှုအတွက် ပြန်ပေးစရာ အကြွေးရဲ့နာမည်လို့ သိကြတာတွေရဲ့ နိဂုံးကတော့ နောင်ဘဝထဲမှာပဲ။ အဲဒီနောင်ဘဝဆိုတာဟာ လူတွေ- အသိမှာ ထင်သာမြင်သာရှိတဲ့ အသိမဟုတ်တဲ့အတွက် အဲဒီမှာ တကယ်ဖြစ်တယ်လည်း မပြော နိုင်သလို တကယ်မဖြစ်ဘူးလည်း မငြင်းနိုင်။ အဲဒီအပြစ်ဟာ အဲဒီမသိတာမှာ နိဂုံးချုပ်တာပဲ။

ဒါကြောင့် ဒီအပြစ်ကို အပြစ်ပြုခွင့်နှင့် မရင်းနှီးသူတွေက အပြစ်ကြောက်- ကြပြီး၊ အပြစ်ပြုခွင့်နှင့် ရင်းနှီးသူတွေကတော့ အပြစ်မကြောက်ကြတာ တွေရတယ်။ အပြစ်ကြောက် သလား၊ အပြစ်ပြုသူကို ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်ကြတာ ကြောက်သလားဆိုရင် ရာနုန်းအများအပြားက အပြစ်မကြောက်ဘဲ အပြစ်ပြုသူကိုဖမ်းဆီးနှိပ်ကွပ်မှာ ပဲ ကြောက်ကြကြောင်း ပြောကြမှာပဲ။ ဖမ်းဆီးနှိပ်ကွပ်သူဆိုတာလည်း လူတွေက လုပ်ကြတာဖြစ်တော့ လူတွေကို ရှောင်လွှဲနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းကို အပြစ်ပြုသူတွေက ရှောင်နိုင်အောင်လုပ်ပြီး အပြစ်ပြုကြတာဖြစ်လို့ အပြစ်ဆိုတာ ပြန်ပေးစရာအဖြစ် ပြောဆိုစရာဖြစ်တဲ့အရာလို့ အနက်ဖွင့်တာဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းနဲ့ပန်းကို ဖော် နိုင်တဲ့အနေအထား မရှိတာဘဲ။ ဒီလိုအမှိုက်တွေကစပြီး လူ့လောကပြဿဒ် မီးလောင် နိုင်တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒါဟာ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းပျောက်စေသလို လူ့လောကရဲ့ ပန်းတိုင်ကိုလည်း ပျောက်စေတာပဲ။

လူ့လောကဟာ ထင်သာမြင်သာတဲ့ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ မတွေ့ မြင် မကြားသိ ရဖူးတဲ့ တိုးတက်မှုဖြစ်နေပေမယ့် ဒီလူ့လောကရဲ့ တိုးတက်မှုဟာ လူ့လောကက သူ့ဝန်းကျင်ဖြစ်တဲ့ မြေတွေ ရေတွေ လေတွေ မီးတွေနဲ့ အထွေထွေကို အသုံးချတတ်ရာကဖြစ်လာတဲ့ တိုးတက်မှုတွေပဲ။ လူ့လောကရဲ့

တိုးတက်မှုကို လူ့လောကကိုယ်တိုင် တည်ဆောက်ရမှာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အသိ-
အမြင်နဲ့ တိုးတက်ပြီးလည်း တည်ဆောက်ကြတယ်။ ဆောက်တဲ့ အတိုင်းလည်း
ထင်သာမြင်သာရှိရှိ တိုးတက်တယ်လို့ ပြောရမယ်။

သက်ရှိလောကဖြစ်တဲ့ သစ်ပင်တွေရဲ့သဘာဝ၊ ပိုးမွှားနဲ့တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့သဘာဝ၊
လူတွေရဲ့သဘာဝ ဒါတွေဟာ ဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာတာလဲ သိနေကြတယ်လို့
ပြောရမှာပဲ။ မလိုလားစရာ အသက်ရှင်ကျန်းမာမှုကို ပျက်စီးစေနိုင်တာတွေကို ဘယ်လို
ဖယ်ရှားရမယ်၊ မဖြစ်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်ရမယ်ဆိုတာတွေကိုလည်း သိပြီးတာတွေ
သိပြီးကြပြီ။ မသိသေးတာလည်း သိအောင် လေ့လာနေကြပြီ။ လူကို မသေစေချင်ရင်
မသေစေချင်တဲ့ အချိန်တွေထိ မသေအောင် ဆွဲဆန့်ထားနိုင်တဲ့အဖြစ် ရှိတော့မှာကို
မျှော်လို့ရတဲ့အထိ ရှိပြီပေါ့။

လူ့မှုကိစ္စနှင့် အပြစ်လွတ်ရာလမ်း

ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် လူအချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးမှာ ဖြစ်ပွားတဲ့အပြစ်နဲ့
အဲဒီအပြစ်က လွတ်လပ်ဖို့ နည်းလမ်းကိုတော့ တွေ့မြင်ခြင်း မရှိသေးတာဘဲ။ ဒီလို-
အပြစ်နဲ့ အပြစ် လွတ်လပ်မှုအဓိပ္ပာယ်ကို မဖွင့်နိုင်တော့ အပြစ်လည်းမသိ၊ အပြစ်လွတ်
လပ်တာလည်း မသိဖြစ်ပြီး အပြစ်ဖြစ်လောက်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့တွေ့ရင် အပြစ်မဖြစ်
အောင် မတတ်နိုင်ဖြစ်ကြ တာဘဲ။ မြွေဟောက်ဟာ သူ့ကို ခြောက်လှန့်သူတွေ့ရင်
သူဒေါသထွက်ပြီး ပါးပြင်းထောင်တာပဲ။ လူကလည်း ဒေါသဖြစ်စရာ
လောဘဖြစ်စရာနဲ့ကြုံရင် ဒေါသရုပ်တွေ၊ လောဘသရုပ်တွေ ဖော်ကြတာပဲ။ လောဘ
ဒေါသတွေမထွက်အောင် ထိန်းဖို့ဆိုတာလည်း ထိန်းရမယ့်သူကိုယ်တိုင်က လောဘ
ဒေါသဖြစ်နေရင် လောဘဒေါသကို ဘယ်သူက ထိန်းမလဲပေါ့။ လောဘဒေါသထွက်ရင်
ထိန်းမယ့်သူ ပျောက်နေသလို၊ ထိန်းမယ့်သူ ဖြစ်နေရင်လည်း လောဘဒေါသကတော့
ပျောက်နေမှာပဲ။ အဲဒီ ထိန်းမယ့်သူကို ဝန်းကျင်က နှောက်လိုက်ရင် ထိန်းမယ့်သူ
ပျောက်တာပေါ့။

ဒီတော့ လူ့လောကနဲ့ လောဘဒေါသ၊ လောဘဒေါသနဲ့ လူ့လောက ခွဲလို့မရတာ တွေအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုကြရတာပဲ။ လောဘဒေါသ မဖြစ်ချင်ရင် လူလိုမနေနဲ့၊ လူနဲ့ ဝေးအောင်နေ၊ မနေနိုင်ရင် လူမှုကိစ္စတွေအကြောင်း မတွေးမသိအောင်နေလို့ ပြောကြမှာပဲ။ လောဘဒေါသတွေရယ် လူမှုကိစ္စတွေရယ် ဒီနှစ်ခုဟာ ခွဲလို့မရတာဘဲ။ လောဘ ဒေါသစွန့်ချင်ရင် လူမှုကိစ္စတွေစွန့်၊ လူမှုကိစ္စ တွေ မစွန့်နိုင်ရင် လောဘဒေါသတွေ အဖြစ်ခံလိုက်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရောက်နေတယ်။

လောဘဒေါသတွေဖြစ်လာရင် အပြစ်တွေအမျိုးမျိုးကလည်း တစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုး ဖြစ်တာဆိုတော့ လူမှုကိစ္စကို မစွန့်ခွာနိုင်သူတွေဟာ အဲဒီအပြစ်တွေ အဖြစ်ခံလိုက်လို့ ပြောရသလိုဖြစ်တာပဲ။ ဒီလိုလည်း အပြစ်အဖြစ်ခံလို့ မတော်ဘူး၊ အကြောင်းကတော့ အပြစ်ဖြစ်နေရင် လူမှုကိစ္စဆောင်ရွက်မှုကို မအောင်မြင်တာ ဖြစ်စေတယ်ဆိုတော့ လူ့လောက အတွက် အကျပ်အတည်းပြဿနာ ဆိုက်တာ ပဲ။ လူဟာ အောင်မြင်လိုတဲ့အတွက် လူမှုကိစ္စတွေစွမ်းနိုင်သမျှ ဆောင်ရွက်တယ်။ ဒီလူမှုကိစ္စတွေထဲက ပြဿနာတွေတက်တာ ခံရတယ်။ ပြဿနာတက်တဲ့အတွက် အဲဒီလူဟာ အောင်မြင်မှုဆုံးရှုံးရတယ်ဆိုတာ ဒီအကျပ် အတည်းဟာ လူ့လောကအ- တွက် ရှောင်မရတဲ့ အကျပ်အတည်းပဲ။

တကယ့် အောင်မြင်မှု

ဒီလိုပြောလိုက်တော့ ‘လူ့လောကမှာ အောင်မြင်သူဆိုတာ မရှိနိုင်တော့ဘူးလား’ မေးရင်တော့ အဖြေက ‘ဒီလိုတော့လည်း မဟုတ်ဘူး’လို့ ဖြစ်မှာပဲ။ လူ့လောကမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှာဖွေမှုအရာမှာ အောင်မြင်နေကြတဲ့ သန်းကြွယ်တွေ ကုဋေကြွယ်တွေ အများအပြား အထင်အရှား ရှိနေတာတွေနဲ့ အာဏာတွေဂုဏ်သိရ်တွေမှာ ပြီးမောက် တောက်ကြွားနေကြသူတွေ အများအပြားရှိတာ အထင်အရှား တွေ့နေကြရလို့ပဲ။ သူတို့ဟာ သူတို့အစွမ်းအစတွေအသုံးချပြီး ဒီလိုတွေဖြစ်နေကြတော့ ဒီအဖြစ်တွေဟာ လူ့လောကကို ဆက်ဆံတဲ့အခါ အောင်မြင်မှုအမွေတွေကို အလွယ်တကူ ဖြစ်စေတာ

တွေပဲ။ ဒါတွေဟာ သူတို့ကို မျက်နှာတွေ ရှိစေတာတွေပဲ။ မျက်နှာတွေရှိစေတယ်ဆိုတာ လိုလားမြတ်နိုးတဲ့ မျက်နှာတွေရနေတယ်လို့ ဆိုလိုတာပဲ။ ဒီလို မျက်နှာရှိတာဟာ ကိုယ့်အပြောအပြု အနေအထိုင်အရ ဆန့်ကျင်ငြင်းဆန်လိုသူများကို အဲဒီလိုလုပ်ဖို့ အားလျော့စေတာတွေပဲ။ ဒီတော့ အောင်မြင်တဲ့သူတွေအဖြစ်ကိုရောက်ကြတာပဲ။

ဒီအောင်မြင်မှုဟာ ‘တကယ်အောင်မြင်မှုလား’ ဆိုရင်တော့ ဒီလိုတော့ မဟုတ်ဘူး လို့ ပြောရမှာပဲ။ ခွေးဟာ လူစိမ်းဆိုရင် ရန်လုပ်တတ်တာပဲ။ လူစိမ်းဟာ ခွေးကို ရိုက်ချိုးပစ် ချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ခွေးရှင်ရဲ့မျက်နှာကရှိနေတော့ ခွေးဟာ အရိုက်ချိုးမခံရတာမျိုး ဖြစ်လို့ပဲ။ ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာရှိသူတွေရဲ့ အောင်မြင်မှုဟာလည်း အဲဒီသူတွေမှာ ဥစ္စာ စည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေ ကြောင့် ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေတဲ့မျက်နှာတွေ အများအပြား ရှိနေကြတာပဲ။ ဒီမျက်နှာ ကတွေကိုထောက်ပြီး ကိုယ်ပြောချင်သလို မပြောတာ ကိုယ်ပြုချင် သလို မပြုတာ ကိုယ်နေထိုင်ချင်သလို မနေထိုင်တာတွေကို လူတွေက လုပ်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဆင်မချောတာဆိုတာ အဲဒီဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာရှိသူတွေမှာ ရင်ဆိုင်ရတာ မရှိသလောက်ဖြစ်ပြီး အောင်မြင်တယ် ပြောရတာပဲ။

ဒါကြောင့်လည်း လူ့လောကဟာ ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေကို မက်မောကြတာပဲ။ ဒါတွေဟာ လူ့လောကအတွက် ပြီးစီး အောင်မြင်မှုကိုပေးနိုင်တဲ့ သိဒ္ဓိဖြစ်တဲ့ အရာကို လူတွေဟာ အဆောင်အဖြစ် ဆောင်ကြတာပဲ။ မန္တန်တို့ လက်ဖွဲ့တို့ ဆေးဝါးတို့ ဓာတ်လုံးတို့ ပုတီးတို့ကို သိဒ္ဓိဖြစ်စေတဲ့ အရာတွေအဖြစ် ဆောင်ကြတာပဲ။ လူ့လောကက ဆောင်ယူတဲ့အရာကို အဆောင်လို့ခေါ်တာပဲ။ ဆောင်တာက ကြံယာဖြစ်နေလို့ နာမ်လုပ်တဲ့ အခါ ဆောင်ရဲ့ရှေ့က ‘အ’ ထည့်ပေးတော့ ‘အဆောင်’လို့ဖြစ်တာပဲ။

နာမ်ဖြစ်တော့ အဲဒီနာမ်ရဲ့အရက ဥစ္စာစည်းစိမ်တို့ ဂုဏ်သိရ်တို့ အာဏာ- တို့ပဲပေါ့။ အဲဒါတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ အဆောင်တွေပဲ။ ဒါကြောင့် လူ့လောကဟာ အဲဒီအဆောင်တွေရှိ အောင်နဲ့ ရှိထက်ရှိဖြစ်အောင် လုပ်ကြတာပဲ။ တချို့ဆိုရင် ကိုယ်ကလုပ်နေရင်းနဲ့ မသိတဲ့ အခါကျတော့ အလုပ်က ကိုယ့်ကိုလုပ်နေတာ

ခံရသူအထိ ဖြစ်နေကြတာပဲ။ ဘယ်နေရာမှာ အဆုံးသတ်ပြီး ရပ်ရမလဲဆိုတာ မသိ-
ဖြစ်ပြီး မလုပ်နိုင်မှ ရပ်တော့တာဘဲ။

ဒီဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ ‘သိဒ္ဓိပြီး
အဆောင်တွေ’ လို့ဆိုတော့ အဆောင်ဆိုတဲ့စကားကို ပါဠိဘာသာစကားလို
ပြန်လိုက်ရင် အံ့သြကြမှာပဲ။ ‘အဆောင်’ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားဟာ ‘ဓမ္မ’
လို့ဆိုတဲ့ပါဠိစကားနဲ့ အဓိပ္ပာယ်တူစကားပဲ။ ဓမ္မဆိုတာ တရားပဲ။ ‘ဓာရိယတေတိ
ဓမ္မော’ ဆောင်စရာဖြစ်တဲ့အတွက် ဓမ္မခေါ်တာပဲ။ ဥစ္စာ စည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာ
တွေက ဆောင်စရာတွေဖြစ်တဲ့အတွက် ဓမ္မလို့ ပါဠိလိုခေါ်ရတဲ့ မြန်မာလိုအဆောင်
တွေပဲ။

ဥစ္စာ စည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေဟာ လူ့လောကဆောင်စရာ
ဓမ္မတွေပဲ။ ဓမ္မလို့အသိနဲ့လူ့လောကက ဆောင်နေကြတာတော့ မဟုတ်ဘူး။
ဒါတွေရှိမှ ဖြစ်မယ်။ များများရှိမှပဲ ပိုပြီးဖြစ်မယ်လို့ အသိနဲ့ဆောင်နေကြတာပဲ။
နောက်ပြီးတော့လည်း ‘ဓမ္မ’တွေဟာ ‘မဂ္ဂ’လို့ခေါ်တဲ့ ‘လမ်းကြောင်း’တွေလို့လည်း
ခေါ်ရတာတွေပဲ။ ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေဟာ လူ့လောကအနေနဲ့
အောင်မြင်ရာရောက်ဖို့အတွက် အောင်မြင်ကြောင်း လမ်းတွေပဲ။ အဲဒါလည်း
လူ့လောကရဲ့ မဂ္ဂအဖြစ်နဲ့ သိပြီး ကျင့်ကြံဆောင်ရွက်နေကြတာ လည်း မဟုတ်ကြဘူး။
ဒါပေမယ့် ဘဝတွေပေးပြီးဆောင်ရွက် သွားလာနေကြတာတော့ လုပ်နေကြတာပဲ။

ဒီလိုတွေကို လုပ်ကြသူတွေဟာ တကယ်အောင်မြင်ပြီးစီးတဲ့အဖြစ်
ရောက်ကြ သလားလို့မေးရင် ဒီလိုတော့မဟုတ်ဘူးလို့ အဖြေထုတ်ရမယ်။
ဒီလိုဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်း နှစ်ချက်ရှိတယ်။ ပထမတစ်ချက်က ဥစ္စာ စည်းစိမ်ဂုဏ်သိရ်
အာဏာတွေဟာ ဆောင်ယူသူ ကိုယ်ပေါ်က လျော့ကျလို့ရတာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ပဲ။ သူ-
တို့နဲ့အတူ ရှိနေတုန်းမှာပဲ အောင်မြင် ပြီးစီးတဲ့ သိဒ္ဓိဝင်ပြီး၊ မရှိတော့ရင် ပျက်စီးလို့ပဲ။
နောက်တစ်ချက်က အဲဒီ စည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေ တည်ဆောက်စဉ်က
ရည်ရွယ်ချက်မှန်နဲ့ မတည်ဆောက်ခဲ့ကြလို့ဘဲ။ ဥစ္စာ စည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာ-
တွေ ရရှိနေကြသူတွေဟာ ဒီဥစ္စာ စည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေနဲ့ သူတို့အတွက်

ကြီးမြင့်ထင်ရှားအောင် ဆောင်ရွက်ကြတာပဲ။ တကယ်က ဒါတွေဟာ လူ့လောကကို အလုပ်အကျွေးများများပြုနိုင်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက်မပါကြဘဲ ဆောင်ရွက်ကြလို့ပဲ။

ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာရှိသူတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ တာဝန်တွေ ဝတ္တရားတွေကို သူ့မှာရှိတဲ့ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေနဲ့ ထမ်းဆောင်ဖို့ရည်ရွယ်ချက် မရှိရုံမျှမကဘဲ လူ့လောက ကျွဲတွေ နွားတွေ ဆင်တွေ မြင်းတွေ ငွေဝယ်ကျွန်တွေကို အသုံးချသလို သူ့အတွက် အသုံးချဖို့ရည်ရွယ်လို့ပဲ။ လူ့လောကအထက်က လူတစ်ယောက် အဖြစ်ရပ်တည်ဖို့ ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ပြီး လူ့လောကကို ထမ်းရွက်ဖို့ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ ဆောင်ရွက်တာပဲ။

ဒါတွေကြောင့် သူတို့ရရှိနေတဲ့ အောင်မြင်ပြီးစီးမှုတွေဟာ ကြိုးတန်းပေါ် လမ်းလျှောက်ပြနေသူရဲ့ အောင်မြင်ပြီးစီးမှုပဲ ဖြစ်တယ်။ ခြေလှမ်းတစ်ချက်ပျက်တာနဲ့ ကျဆုံးမှုက အသင့်စောင့်နေတဲ့ အောင်မြင်မှုပဲ။ ကိုယ့်အတွက် အမြင်နဲ့တည်ဆောက်ထား တာတွေဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီအမြင်ကလည်း ပျက်စီးမှုကိုဖြစ်စေတာပဲပေါ့။

ဥစ္စာ စည်းစိမ် ဂုဏ်သိရ် အာဏာတွေ ပိုင်စိုးကြသူတွေက အဲဒါတွေမပိုင်စိုးကြတဲ့ ပိုင်စိုးသူတွေကို အလုပ်အကျွေးပြုကြရသူတွေနဲ့ လူချင်းလူဖြစ်ပေမယ့် တူညီ သူတွေ အဖြစ် အသိအမှတ်မပြုနိုင်ကြဘူး။ ‘ငါလိုဖြစ်ချင်လို့ ငါလုပ်ထားတာပဲ’၊ ‘သူတို့လို ဖြစ်ချင်ရင် သူတို့လိုပဲ လုပ်မှာပေါ့’လို့ ပြောချင်တတ်ကြတယ်။ အဲဒီသူတွေဟာ လူ့လောကကို ခေါင်းငုံ့ကြည့်ကြတယ်။ သူတို့ကို လူ့လောကက မော့ကြည့်မှ ကျေနပ်ကြတာတွေ ဖြစ်တယ်။ ပြောဆိုပြုမူတာတွေမှာလည်း အပေါ်စီးနေရာက ပြောဆိုပြုမူကြတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း လူထဲက လူဆိုတာထက် လူပေါ်ကလူလို့ အသိအမှတ်ပြုထား ကြတယ်။

အဲဒီသူတွေကို လူ့လောကက အဲဒီသူတွေရဲ့ အကြိုက်အတိုင်း လက်လျှော့ဆက်ဆံ သူလည်း ရှိမယ်၊ ပုံမှန်ဆက်ဆံသူလည်း ရှိမယ်၊ မဆက်ဆံချင်သူတွေလည်း ရှိလာမယ်။ အဲဒီလူ့လောကကို အောင်မြင်သူတွေကလည်း အညီအမျှ မဆက်ဆံနိုင်တော့ဘူးပေါ့။ အဆက်ဆံခံရလို့ဖြစ်တဲ့ ခံစားချက်ချင်း မတူကြတာပေါ်မှာ မတူညီတဲ့ တုံ့ပြန်မှုတွေ ပြုတာပဲပေါ့။

လူ့လောကဟာ အချင်းချင်းဆက်ဆံမှုမှာ မျှမျှတတ မရှိကြရင် လူ့လောက မညီညွတ်နိုင်ဘူးဘဲ။ လူ့လောက ညီညီညွတ်ညွတ်မရှိဘဲ ကွဲကွဲပြားပြားဖြစ်ကြရင် လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်တဲ့လူ့လောက မဖြစ်နိုင်တာဘဲ။ ဒီလူ့လောကကြီး ဦးနင်းပဲ့ထောင် ဖြစ်နေရင် လူ့လောကရဲ့တိုးတက်မှုတွေဟာ ဘာမှအသုံးကျမှာ မဟုတ်တာဘဲ။

လူ့လောကမှာ လူတွေတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ဒီလို မမျှမတဆက်ဆံကြတာရဲ့ အကြောင်း ဟာ တစ်ချက်တည်းရှိတာပဲ။ အဲဒါကို လူ့လောကက မသိဘဲဖြစ်နေတာပဲ။ အဲဒီအကြောင်း ရင်းဟာ လူ့လောကမှာ သိတတ်တဲ့ အာရုံအင်္ဂါမရှိသေးလို့ မသိကြတာ- ဘဲ။ အဲဒီအာရုံအင်္ဂါကို ဖြစ်ပွားလာစေဖို့ လူ့လောကက လေ့ကျင့်တည်ဆောက်ယူရမှာပဲ။ လူ့လောကဟာ ဒီနေ့ သိနေတဲ့ အသိတွေရဲ့ အသိခံအာရုံတွေလည်း လူ့လောကက တည်ဆောက်ယူမှ ဖြစ်လာတာတွေပဲ။ လူရယ်လို့ စတင်ဖြစ်ပွားစဉ်က ပါလာ- တာတွေ မဟုတ်တာဘဲ။ အာရုံ ရှိနေပေမယ့် အဲဒီအာရုံကိုလက်ခံယူတတ်တဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါမရှိသေးရင် အဲဒီအာရုံဟာ လူ့လောကက မသိသေးတဲ့အာရုံဘဲ။

ဒီအဖြစ်ရဲ့ အပြစ်အာရုံဟာ လူ့လောကမှာ ရှိပြီးသားဖြစ်တဲ့ အရာဖြစ်ပေမယ့် အဲဒီအပြစ်ရဲ့အပြစ်အာရုံကို လက်ခံနိုင်တဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါက လူ့လောကမှာ မရှိသေးတော့ အဲဒီအပြစ်ရဲ့ အပြစ်အာရုံကို လူ့လောကက မသိကြတာဘဲ။ ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကို လူ့လောကဟာ အထင်နဲ့မှန်းဆပြီး ပြောဆိုနေကြတာတွေ တော့ ရှိတာပဲ။ မှန်းဆချက်ဟာ အမှန်မဟုတ်ရင်တော့ တကယ်အသုံးချလို့ရမှာ မဟုတ်ဘဲ မှန်းဆချက်ဟာ မှန်းဆချက်ပဲဖြစ်နေပြီး လူ့လောကက ရိုသေလေးစားတာ မခံရဘဲရှိမှာပဲ။ မှန်းဆပြီးဖော်ထားတဲ့အပြစ်ရဲ့ အဖြစ်ကိုလည်း လက်မခံနိုင် ကိုယ်၊ ကိုယ်တိုင်လည်းအပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကို မသိတော့ လူ့လောကဟာ ကဗျာလွတ် လို့ ဖြစ်တာပဲ။ လောကမှာအပြစ်ဆိုတာ ‘တကယ်ရှိတာ မဟုတ်ဘူး’လို့ အမြင် ဖြစ်တော့တာပဲ။ ကိုယ်လုပ်သမျှဟာ ကိုယ်အမှန်ပဲ။ ကိုယ်လုပ်သမျှကို ကိုယ်က တာဝန်ယူဖို့ပဲလိုတယ်လို့ ပြောလာကြတာပဲ။ လူ့လောကမှာရှိသမျှလူတွေဟာ အမှန် တွေချည်း ဝါဒ ဖြစ်လာတာပဲ။ လူတွေလုပ်သမျှတွေဟာလည်း ဒီလိုပဲ။ အမှန်တွေ

ချည်းပေါ့။

လူဟာ တစ်ယောက်တည်းနေသူ မဟုတ်ဘဲ သူများတွေရဲ့ အကူတွေယူရသလို ကိုယ်ကလည်းသူများတွေကို ကူနေရသူဆိုတော့ လူဟာအဖွဲ့အစည်းနဲ့နေသူလို့ ပြောရသူပဲ။ အဖွဲ့အစည်းနဲ့နေသူတွေဟာ သူတို့နေချင်သလို နေကြရသူတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ အဖွဲ့အစည်း စည်းကမ်းကလနားနဲ့ နေရသူတွေဖြစ်တယ်။ စည်းကမ်းကလနားမရှိဘဲ ပေါင်းစပ်စုရုံးနေတာဟာ အမှိုက်ပုံမှာ အမှိုက်တွေ စုနေသလို ဖြစ်မှာပဲ။ အမှိုက်ပုံက အမှိုက်တွေဟာ ဆွေ့မြေ့ပျက်စီးကြသလို စည်းကမ်းကလနားမရှိတဲ့လူတွေ စုရုံးနေခြင်းဟာလည်း ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးကြရမှာပဲ။

သဘာဝ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝစည်းကမ်း

လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ ဘယ်သူကမှ ဖွဲ့စည်းပေးထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းမဟုတ်ဘဲ သဘာဝ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းရဲ့ စည်းကမ်းကလနားကိုလည်း ဘယ်သူကမှ သတ်မှတ်ပေးထားတဲ့ စည်းကမ်းကလနား မဟုတ်ဘဲ သဘာဝစည်းကမ်း ကလနား ဖြစ်တယ်။ သဘာဝဆိုတာ လူဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်အားမရှိဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်လူတွေရဲ့အကူနဲ့ ရှင်သန်ရပ်တည်ရတယ်။ ကိုယ်ကလည်း ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင် ကို ကူညီရတာဆိုတော့ အလိုလိုအဖွဲ့အစည်းဖြစ်လို့ သဘာဝအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်တာပဲ။ စည်းကမ်းကလနားကိုလည်း ဘယ်သူကမှ သတ်မှတ်ထားမပေးပေမယ့် ဒီလိုဖွဲ့စည်းနေကြသူ အချင်းချင်းကြားမှာ မလုပ်သင့်တာကို မလုပ်မိအောင် ရှောင်ရတာနဲ့ လုပ်သင့်တာကို လုပ်မိအောင် ဆောင်ရတာ နှစ်မျိုးဟာ အလိုလို စည်းကမ်းအဖြစ်ရှိနေလို့ သဘာဝစည်းကမ်း လို့ ပြောရတာပဲ။

မလုပ်ရမှာနဲ့ လုပ်ရမှာ ဒီနှစ်ခုဟာ လူ့လောကရဲ့စည်းကမ်းပဲ။ လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်အပေါ်မှာ မလုပ်ရမှာတွေရှိတယ်။ ပြီးတော့လည်း လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်အပေါ်မှာ လုပ်ရမှာတွေလည်းရှိတယ်။ ဒါဟာ လူ့လောကအဖွဲ့အစည်းရဲ့

စည်းကမ်းပဲ။ မလုပ်ရမှာနဲ့ လုပ်ရမှာတွေဟာ များများပြားပြား ရှိကောင်းရှိမယ်။ သူနစ်နာမှာနဲ့ ကိုယ်နစ်နာမှာ၊ သူရောကိုယ်ပါနှစ်ဦးသား နစ်နာမှာတွေဟာ မလုပ်ရမှာနဲ့ မလုပ်ရမှာတွေရဲ့ အခြေခံတွေပဲ။ သူရောကိုယ်ပါနှစ်ဦးသား သာယာစေတာတွေဟာ လုပ်ရမှာနဲ့လုပ်ရမှာရဲ့ အခြေခံတွေပဲ။ အရေအတွက် ဘယ်လောက်များများ ဒီအခြေခံကလေးနဲ့ကြည့်လိုက်ရင် လူ့လောကရဲ့စည်းကမ်းဟာ မသိနိုင်စရာ မရှိတာဘဲ။ ကိုယ့်မှာဖြစ်ဖြစ် သူများမှာဖြစ်ဖြစ် သာယာတာနဲ့နစ်နာတာကို လူတိုင်းသိကြတာပဲ။

ဘယ်ရှေးက ကျမ်းစာတွေထဲမှာ လာချင်လာ၊ မလာချင်နေ၊ ဘယ်ပညာရှိရဲ့ အဆိုအဆုံးအမ ရချင်ရ၊ မရချင်နေဘဲ၊ လူ့လောကရဲ့စည်းကမ်းကို လူ့လောကသားတွေ သိနိုင်တာပဲ။ ဒီလိုသိနိုင်ပေမယ့် ကျမ်းစာတွေ အဆိုအဆုံးအမတွေအရ သဘာဝအားဖြင့် သိနေတာတွေပျောက်သွားတာမျိုး ဖြစ်နိုင်တဲ့အနေမှာ ရှိချင်ရှိနိုင်တယ်။

လူ့လောကဟာ ကမ္ဘာအနှံ့တစ်ကျယ်တစ်ပြန့် တည်ရှိနေတယ်။ တစ်နေရာနဲ့ တစ်နေရာဟာ တောတွေခြား တောင်တွေခြား ရေခြား မြေခြား လူမျိုးတွေခြား အလုပ်အကိုင် တွေခြား စုစည်းအုပ်ချုပ်ပုံတွေခြား အသိအမြင် အပြခံရချက်တွေခြား အစစ ခြားကြတယ်။ လူ့လောကသားက လူ့လောကအားလုံးကို သိနိုင်တာ မဖြစ် နိုင်ဘူး။ ဒီတော့ ကိုယ်နဲ့တူတဲ့ သူကိုပဲ လူမှတ်ပြီး မတူသူကို လူလို မမှတ်-ချင်တတ်ကြဘူး။ လူ့လောကသားတိုင်းဟာ ခြားနားမှုတွေ ဘယ်လောက်ရှိရှိ သိတတ် ခံစားတတ် မှတ်သားတတ် တုံ့ပြန်တတ် ရှင်သန်တတ်တာ ရှိတာခြင်းမှာ အားလုံးအတူဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ ကိုယ်ကနားမလည်တဲ့ လူ့လောကသားကိုတွေ့ရင် ကိုယ်ကနားလည်အောင် (မေးမြန်း) ညှိနှိုင်းရမယ်။ ကိုယ့်ကိုနားမလည်တဲ့ လောကသားကိုတွေ့ရင်လည်း ကိုယ့်ကိုနားလည်အောင် ဖြေရှင်းညှိနှိုင်းရမှာပဲ။ လူ့လောကဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ဘယ်လောက် ခြားနားချက်တွေ ရှိချင်ရှိပဲ။ ခြားနားချက်ရှိသူတွေလည်း လူ့လောကသားတွေ ဖြစ်တာ သိပြီး လူ့လောကကို အုပ်စုကွဲအောင်ခွဲတာမျိုး မလုပ်ကောင်းတာဘဲ။ ကိုယ့်လူမျိုးနဲ့ တခြားလူမျိုး ကိုယ့်နိုင်ငံသားနဲ့တခြားနိုင်ငံသား

ကိုယ့်အသိအမြင်တရားနဲ့ တခြားအသိအမြင် တရား အစစ မတူကွဲပြားတာပေါ်မှာမှီပြီး အုပ်စုတူတာချင်းစုပြီး လူ့လောကကို ကွဲအောင် ခွဲတတ်ကြတယ်။ ကိုယ့်ဟာမှ ကိုယ်မှန်လုပ်ပြီး တခြားတွေကို အမှားတွေ လုပ်တတ် ကြတယ်။ ကိုယ့်အမှန်ကို အထိပါးမခံနိုင်ဖြစ်ပြီး တခြားတွေနဲ့ မညီကြဘူး။ ကိုယ့်အမှန်ဟာ တကယ့်အမှန် ဖြစ်တယ်ဆိုရင် အမှန်ဟာ အလင်းပဲ။ အလင်းကို ဘယ်အမှောင်က လွှမ်းမိုးမှာကို ကြောက်စရာရှိလို့လဲ။ အမှောင်နဲ့အလင်း ဆုံလိုက်ရင်အလင်းက အမှောင်ရဲ့ အဖုံးခံရတယ်ဆိုတာ မရှိဘဲ၊ အမှောင်ကသာ အလင်းလာတဲ့အတွက် ပျောက်ပေးနေရတာ မျက်စိရှိတဲ့ လူ့လောကသားတိုင်း သိနေကြတာပဲ။

ကိုယ့်ရပ်တည်ချက်ဟာ လူ့လောကဆန်တယ်လို့သိမြင်နေရင် တခြားလူ့ လောက ဆန်တယ်လို့ သိနေသူနဲ့တော့ မတူညီနေဘူးဆိုရင် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရမှာပါ။ မတူကွဲပြားတာကို မညှိဘဲ လက်ခံထားတာဟာ လူ့လောကကို ဂိုဏ်းသင်းခွဲတာပဲ။ ကိုယ်နဲ့မတူသူကို လူရာမသွင်းတော့ဘဲ ကိုယ်နဲ့တူသူတွေရဲ့ ဂိုဏ်းဂဏအသင်းအပင်းကို များထက်များအောင်စုပြီး အဲဒါမှ အမှန်လူ့လောကလို့ လုပ်တာဟာ လူ့လောကကို ရက်ရက်စက်စက် သင်းခွဲတာပဲ။

ဒီနေ့လူ့လောကမှာ လူ့လောကကို သင်းခွဲကြသူတွေဟာ များတာပဲ။ စီးပွားရေး သမား နိုင်ငံရေးသမား လူမျိုးရေးသမား ဘာသာရေးသမား အစစတွေပဲ။ သူတို့တတွေ ဟာ သူတို့လုပ်တာတွေကို လူ့လောကအားလုံးနဲ့ မညီကြတာဘဲ။ ကိုယ့်ဟာ မဟုတ်တာ တွေဟာ အမှားတွေဆိုပြီး အဲဒီသူတိုင်း မျက်နှာချင်းမဆိုင်ကြဘဲ ကိုယ့်အုပ်စုအားကောင်း အောင်ပဲ လုပ်နေကြသူတွေပဲ။ သူတို့ ဒီလို လူ့လောကသင်းကွဲအောင်လုပ်မှုကြောင့် လူ့လောကဟာ တစ်ဖက်နဲ့တစ်ဖက် ရန်စောင်တိုက်ခိုက်နေကြရတာပဲ။

ဒီတော့ ဒီလို လူ့လောကအုပ်စုကွဲရင် သူနစ်နာမှု ကိုယ်နစ်နာမှု နှစ်ဦးသားနစ်နာမှု တွေကို နစ်နာမှုတွေလို့ မမြင်တော့ဘဲ ဒါလုပ်သင့်တဲ့အလုပ်တွေလို့ တလွဲတချော် လူ့လောက စည်းကမ်းနဲ့ချော်ပြီး မြင်တတ်ကြတယ်။ ဒီလိုမြင်တာဟာ လူ့လောကအမြင်နဲ့မြင်တာ မဟုတ်ဘဲ ပယောဂပူးပြီး မြင်တဲ့အမြင်ပဲ။ အဲဒီသူတွေဟာ

လူ့လောကရဲ့ သဘာဝအဖွဲ့အစည်းနဲ့ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းရဲ့ သဘာဝစည်းကမ်းကို မသိနိုင်သူတွေဘဲ။

ပြီးတော့လည်း လူ့လောကသားတွေဟာ လောကအားလုံးကို မြင်နိုင်အား မရှိကြသူတွေဖြစ်တဲ့အတိုင်း ကိုယ်မြင်သလောက်ပဲ ကိုယ်သိကြတာ အများပဲ။ ဒီထက် တကျယ်တပြောမြင်သူဆိုသူကလည်း သူမြင်တာဟာ တစ်လောကလုံးကို ကိုယ်စားပြု ဖြစ်တယ်လို့ ထင်ကြတာပဲ။ အဲဒီသူရဲ့ပြောဆိုချက်တွေကို သူ့ထက်မြင်သူကလွဲရင် အားလုံး ယုံကြည်လိုက်နာကြရတယ်။ ဒီတော့လည်း လူ့လောက သင်းကွဲတာဟာ ကင်းလို့မရ ဖြစ်တော့တာပဲ။

လူ့လောကသားတွေဟာ ဝန်းကျင်ရဲ့ ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုမှုကို ရချင်ကြတာပဲ။ ရှုံ့ချ ပစ်ပယ်ခံရတာကို ကြောက်တတ်ကြတာပဲ။ လူ့လောကမှာ လူရာဝင်ချင်ကြတာပဲ။ လူ့လောကရဲ့ အပစ်ပယ်ခံအဖြစ်ကို မလိုလားကြဘူး။ ဒါဟာ လူ့လောကရဲ့ သဘာဝပဲ။ ဒီသဘာဝကပဲ လောကကို ကိုယ့်ဘက်ပါအောင် ဆွဲမြူသိမ်းသွင်းတာတို့၊ ကိုယ့်ဘက် မပါသူကို သူစိမ်းပြင်ပြင်ဆက်ဆံတာတို့ ရှိလာကြပြီး လောကကို သင်းကွဲစေတာကို ဖြစ်စေတာပဲ။

လူ့လောကရဲ့ ပကတိသဘာဝဟာ လူ့လောက ညီညွတ်စည်းလုံးမှုဆီမသွားဘဲ လူ့လောကကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်စေတဲ့လမ်းကို သွားနေကြတာပဲ။ အဲဒီလမ်းရဲ့ ပန်းတိုင် ဟာလည်း လူ့လောကလွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းပြီး တိုးတက်အောင်မြင်မှုကို မဖြစ်စေဘဲ လူ့လောကကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေပြီး ဒုက္ခအဖုံဖုံရောက်စေမှာပဲ။ ဒီလို တွေ့မဖြစ်စေနိုင်တဲ့ လမ်းနဲ့ဒီလိုတွေ မဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ပန်းတိုင်ဆိုတာ ‘ရှိကောင်းစေ’ လို့ ဆိုတဲ့အသိအထိ လူ့လောကမှာ မရှိနေကြတာဘဲ။

သေပြီးနောင်နှင့် စကြဝဠာတွင်းနက်ကြီး (Black Hole)

လူ့လောကဟာ မလွတ်မလပ် အကျပ်အတည်းတစ်ခုဖြစ်ရင် အဲဒီ မလွတ်မလပ် အကျပ်အတည်းကို ကျော်လွှားတဲ့လမ်း ရှာကြတာပဲ။ အဲဒီလမ်းနဲ့ အဲဒီအကျပ်အတည်းကို

ကျော်လွန်သွားရင် နောက်ထပ် မလွတ်မလပ်အကျပ်အတည်းတစ်ခုက လူ့လောကကို ကာဆီးလျက်ရှိတာ တွေ့နေကြရတာပဲ။ ဒါတွေ ခြုံငုံပြီး မြင်တတ်သူတွေက လူ့လောကရဲ့ မလွတ်လပ်မှုတွေကို လက်မြှောက်အရှုံးပေးပြီးထွက်ပြေးတဲ့အနေနဲ့ သေပြီးနောင်ကျမှာပဲ လွတ်လပ်မှုကို အရယူမယ်လို့ လုပ်တော့တာပဲ။ ဒီသူတွေက ပြောမသွားပေမယ့် ပြောသွား တာထက်ကျယ်လောင်တဲ့ ‘အခါပေးမှု’ကျန်ခဲ့တာ ပဲ။ အဲဒါက ‘လူ့လောကမှာ ဘယ်လိုမှ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်း အောင်မြင်မှု မရှိဘူး၊ အဲဒီကိုသွားတဲ့လမ်းလည်း မရှိဘူး’ ဆိုတာပဲ။

ဒါဟာ လူ့လောကကို ပိုမိုပြီး အမှောင်ကျစေတာပဲ။ လူ့လောကကို နေ-ကြသူ တွေဟာ တော်သလိုသာနေကြပေတော့ လူ့လောကလိုချင်ရင် ဒုက္ခကျမှတော့ မငြီးကြနှင့်တော့ ဆိုတာမျိုးပဲ။ စကြာဝဠာမှာ တွင်းနက်ကြီးတွေရှိတယ် သိရတယ်။ အဲဒါက အားလုံးကို ဖျောက်ဖျက်နိုင်တယ်လို့လည်း သိရတယ်။ ဧရာမကြီးမားတယ်၊ နေစကြာဝဠာကိုတောင် ဖျောက်ဖျက်နိုင်တယ် လို့ပဲ။ သေပြီးနောင်ကလည်း အဲဒီ တွင်းနက် (Black Hole) လို့ပဲ။ ပြောစရာစကားတောင် ကုန်တဲ့အထိ အမှောင်ချတာပဲ။

ဒါဟာ လူ့လောကမှာ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာ ရောက်စေတဲ့လမ်းကြောင်း မရှိတာနဲ့ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာလို့ဆိုတဲ့ ပန်းတိုင်မရှိတာကို ဖော်ပြနေတာတွေပဲ။ ဒီလို လွတ်လပ်မှုနဲ့ လွတ်လပ်ရာရောက်ကြောင်းလမ်းမရှိတဲ့ လူ့လောကဟာ အမှောင် လောကပဲ။ သုညလောကပဲ။ ဝမ်းသာတာနဲ့ ဝမ်းနည်းတာကို အဖတ်ဆယ်ရမယ့် လောကပဲ။

သက်ရှိတွေထဲမှာ အဆင့်အနိမ့်ဆုံး လူ့လောက

ဒီလိုဆိုတော့ လူ့လောကဟာ သက်ရှိတွေထဲမှာ အဆင့်အတန်း အမြင့်ဆုံးလို့ ထင်ရပေမယ့် အသေအချာ နိုင်းယုဉ်စိစစ်ကြည့်ရင် ဘယ်သက်ရှိထက်မှ မသာရုံမျှမဟုတ်ဘဲ သက်ရှိအားလုံးထက် အောက်ဆုံးကျနေတာကို တွေ့ရဖို့ရှိတာပဲ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာရှိကြတဲ့ သက်ရှိတွေဟာ သူတို့အဖြစ်နဲ့သူတို့ မပျော်ရွှင်နိုင်ကြဘူးဆိုတာ

မရှိတော့ဘဲ သေကျေပျက်စီး ခံရတယ်ဆိုတာလည်း ရှိမှာပဲ။ လူတွေလည်း ဒီလိုပဲပေါ့။ အဲဒီလိုအထဲမှာ ဘယ်လို သက်ရှိတွေဖြစ်ဖြစ် လူတွေလောက် အလုပ်မလုပ်ကြရတာဘဲ။ မြင်နေရတာတွေထဲက ခွေးတွေ ကြောင်တွေ ကျွဲတွေ နွားတွေနဲ့အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်မဟုတ် တဲ့ အိမ်မြှောင်တွေ တောက်တဲ့တွေ တောထဲက သမင် ဒရယ်တွေ ငှက်အမျိုးမျိုးတွေဟာ လူလောကသားတွေ လောက် အလုပ်မများကြဘဲ သူတို့အသက်ရှင်ဖို့အတွက် လုံ လောက်ကြတာပဲ။ ဘေးအန္တရာယ် ဆိုတာလည်း လူတွေထက် မပိုလောက်တာဘဲ။ လူလောက်အသိမရှိဘူး ပြောရပေမယ့် အဲဒီအသိဟာ ဘာအသုံးချဖို့လဲ ရှေ့တွေ နောက်တွေ မတွေးတတ်တော့ မပျော်နိုင်ဘူးလား။ ကြက်တွေ ဝက်တွေမွေးပြီး သတ်စားခံနေရတယ်ပြောရပေမယ့် လူတွေကျွေးတာ ခံစားနေရ တာလည်း အပြည့်ပဲ။ သေမှသေပေမယ့် ဘေးရန်အန္တရာယ်လည်း လုံခြုံပါဘိသနဲ့ပဲ။

ဒီအကောင်ဘလောင်တွေနဲ့ လူလောကဟာ ဝမ်းသာ ဝမ်းနည်းမှာ အတူ- အမျှ လောက် ရှိကြသူတွေပဲ။ ကြက် ဝက် ကျွဲ နွားတွေဟာ လူတွေရဲ့ထိန်းချုပ်မှု ခံနေရသူတွေ ဖြစ်လို့ မလွတ်လပ်ကြဘူးလို့ဆိုရပေမယ့် လူတွေလည်း လွတ်လပ်ကြလို့လားပဲ။ အကောင်ဘလောင်တွေဟာ ရန်သူရဲ့ ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ် စားသောက်ခံရတယ်ဆိုပေမယ့် လူတွေလည်း ဒီလိုတွေ ခံရသူတွေ ရှိတာပဲ။ နောက် ဆုံး အသတ်ခံရလို့သေတာနဲ့ အချိန်ကျလို့သေတာရဲ့ ခြားနားချက်က ဘာရှိလို့လဲ။ အကောင်ဘလောင်တွေဟာ ပြီးခဲ့တဲ့ အရေးတွေးပူတာနဲ့ နောင်ရေးတွေးနေတာတွေ ကင်းကြလိမ့်မယ်။ လူလောကကတော့ အဲဒီဝန်တွေ လူတိုင်းမှာ ရှိတာပဲ။ အကောင်- ဘလောင်တွေမှာ လူတွေကျွေးတာ ခံစား နေရတာလည်း အပြည့်ပဲ။ သေမှသေပေမယ့် ဘေးရန်အန္တရာယ်လည်း လုံခြုံပါဘိသနဲ့။

အကောင်ဘလောင်တွေဟာ မိုးရွာမှာ ခေါင်မှာ လေထုညစ်ညမ်းမှာ အိုဇုံးလွှာ ပေါက်တာ ခရမ်းလွန်ရောင်ခြည်များတာတွေအတွက်လည်း မပူ- ကြဘူး။ နေစရာ စားစရာ မရှိမှာလည်း မပူရဘူး။ သေစရာရှိလို့ သေကြတော့ သူတို့အမျိုး ကွယ်သွားသလား။ ကွယ်မှာလည်း မပူရဘူး။ လူလောကမှာတော့ ထိပ်ဆုံးရောက်တဲ့အထိ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တာတွေ ဖြစ်အောင်လုပ်နိုင်တယ်ဆိုလည်း

အဲဒီလိုဖြစ်တော့ ဘာဖြစ်လဲ၊ လူမျိုးဆက် တိုးတက်တယ် ပြောမလား၊ အဲဒီလို တိုးတက်တော့ ဘာဖြစ်သေးသလဲ။

လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းအောင် မတည်ဆောက်နိုင်ရင် အရုံး

လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းတဲ့ လူ့လောကဖြစ်အောင် မတည်ဆောက်နိုင်ရင် ဘာတွေ သိချင်သလောက်သိ တတ်ချင်သလောက်တတ် လုပ်နိုင်ချင်သလောက် လုပ်နိုင် မသေတဲ့အထိဖန်တီးချင်သလောက် ဖန်တီးလွတ်လပ်တဲ့အဖြစ်ရောက်အောင် မလုပ်နိုင်ရင် တခြားအကောင်ဘလောင်တွေထက် မသာလွန်တာဘဲ၊ မသာလွန်ရုံလောက် မကဘဲ အသိရှိလို့ ဖန်တီးနိုင်အားရှိသလောက် တခြားအကောင်ဘလောင်တွေလောက် ‘ဘဝ’ အရတော်သူ မဖြစ်နိုင်တာ အသေအချာပဲ၊ ‘ကိုယ်က သာတယ်’ ထင်တာဟာ ကိုယ့်ငါ့ချဉ်မို့ ကိုယ်ချဉ်နေတာမျှ ဖြစ်မှာပဲ၊ တကယ်တွက်ရင် လူ့လောကဟာ အရုံးပဲ ရမယ်။

ဒါကြောင့် လူ့လောကဟာ အရာရာမှာ ဘယ်သက်ရှိနဲ့မှမတူအောင် တီထွင်ဖန်တီး နိုင်စွမ်းရှိတာကို အသုံးပြုနိုင်ဖို့ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းသူဖြစ်ဖို့ လိုတာပဲ၊ ဒီလိုဖြစ်ဖို့ လွတ်လပ်ငြိမ်း ချမ်းရာ ပန်းတိုင်ဆီအရောက်သွားဖို့ လမ်းကြောင်းလည်း လိုတာပဲ၊ ဒီလမ်းကြောင်းနဲ့ ဒီပန်းတိုင်မရှိရင် တီထွင်ဖန်တီးလို့ အောင်မြင်သမျှတွေဟာ လူ့လောကအတွက် ဘာအကျိုးထူးမှ ဖြစ်သွားစေမှာမဟုတ်ဘဲ အလုပ်များတာပဲ အဖတ်တင်မှာပဲ၊ နောက်စကြာဝဠာ တစ်ခုကို သွားနိုင်အောင်ဖန်တီးနိုင်လည်း လူ့လောကရဲ့ မငြိမ်းချမ်းမလွတ်လပ်တာက ရုန်းမထွက်နိုင်ရင် ဘာအဖြစ်ထူးမှ ဖြစ်ပွားလာမှာ မဟုတ်လို့ဘဲ။

လူ့လောကရဲ့ ဖန်တီးတည်ဆောက်နိုင်မှု အမျိုးမျိုးတွေဟာ ဘာမှအဓိပ္ပာယ် မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောကငြိမ်းချမ်းမှု မတည်ဆောက်နိုင်ရင် လူ့လောကရဲ့ တခြားဖန်တီးတည်ဆောက်ထားတာတွေဟာ လူ့လောကအ တွက် ကျေးဇူးမများတာကို သိစေလိုတာပဲ၊ လူကို အနာဂတ်မှာ ဘယ်ဆီအရောက်

သယ်ဆောင်ချင်တာလဲ။ ထာဝရ တည်တဲ့ လူ့လောကဖြစ်ဖို့ တည်ဆောက်-
ချင်တာလား။ အဲဒါတော့ တည်ဆောက်ပြီး လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းအောင်တော့
မတည်ဆောက်နိုင်ဘူးဆိုရင် အဲဒီလူ့လောကဟာ မွေ့လျော်စရာ ဘယ်လိုဖြစ်မလဲ။

ဒါကြောင့် လူ့လောကအတွက် လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာဆီသွားတဲ့ လမ်းကြောင်း
တစ်ခု လိုတာပဲ။ လူ့လောကအတွက် အဲဒီလမ်းကိုသွားပြီး လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာ
ပန်းတိုင်ရောက်ဖို့လည်း လိုတာပဲ။

လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာကို ရောက်ဖို့ထားလို့ အမှန်-
အကန်အသိပင် မရှိကြတာဘဲ။ ဒါကလည်း မလွတ်လပ် မငြိမ်းချမ်းဖူးကြလို့ဘဲ။
ဒါကို ပုံထုတ်ပြောရရင် တိရစ္ဆာန်ရုံထဲက ကျားမကြီးဟာ သူ့သားကျားကလေးကို
ပြောတယ်။ ‘ငါ့သား ဒီနေရာဟာ ငါတို့နေရာ မဟုတ်ဘူး။ ငါတို့နေရာဟာ ဒီလိုမလွတ်
မလပ် မဟုတ်ဘူး’လို့ ဒီလိုပြောတာကို ကျားသားကလေးဟာ ‘နားမလည်ဘူး’လို့
ပြောတယ်။ တစ်နေ့မှာတော့ တခြားနိုင်ငံက တိရစ္ဆာန်ရုံကိုပို့ဖို့ ကျားသားအမိကို
လှောင်အိမ်ထဲထည့်ပြီး ကားပေါ်တင်လာတာ ခံရတယ်။ တောနက်ထဲမှာ
အဲဒီကားမှောက်ပြီးကျားလှောင်အိမ် ပွင့်သွားတယ်။ ကျားမကြီးက ပြောတယ်။ ‘
အခုရောက်နေတာ ငါတို့နေရာပဲ။ သွားကြစို့’လို့ ကျားသားကလေးကိုပြောတော့
ကျားသားကလေးက ‘အမေရယ် အပြင်မသွားပါနဲ့၊ ကြောက်စရာကြီးပဲ။ ဒီလှောင်အိမ်
ထဲပဲ လုံလုံခြုံခြုံ နေရအောင်ပါ’ လို့ ပြောတယ်လို့ပဲ။

အပြစ်နှင့် အပြစ်ရဲ့အဖြစ်

လွတ်လပ်မှုကိုသိဖို့ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာ ရောက်ဖူးဖို့လိုတာပဲ။ ဒီလို
ရောက်ဖူးဖို့ကလည်း လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာ ရောက်စေနိုင်တဲ့ လမ်းကြောင်း
မသွားဘဲနဲ့တော့ မရောက်ဘူး။ ဒီလို သွားနိုင်ဖို့အတွက်ကလည်း အဲဒီလမ်းကြောင်းကို
ကိုယ်တိုင်မသိရင် မဖြစ်ဘူး။ ဒီလို သိဖို့မှာလည်း လူ့လောကရဲ့ အပြစ်ဖြစ်မှာတွေ
ကို မမှီဝဲဖို့ လိုတာဘဲ။ ဒီလိုမမှီဝဲမိအောင်ကလည်း အဲဒီအပြစ်တွေရဲ့ အဖြစ်တွေကို

သိဖို့လိုတာပဲ။

အပြစ်တွေနဲ့အဖြစ်တွေကို သိဖို့အတွက် အဲဒီအပြစ်ရဲ့အဖြစ်တွေကို မသိထင်ရာတွေမှာ ရမ်းသမ်းမှန်းဆ လက်ညှိုးညွှန်ပြတာတွေကို ကျော်လွှားနိုင်ဖို့ လိုတာပဲ။ အရပ်ထဲမှာ သွားလိုရာကိုမသိလို့ မေးတာမှာ အမေးခံရသူက သူလည်းမသိဘဲ ထင်ရာညွှန်ပြရင် လက်ညှိုးညွှန်ပြခံရသူ ဒုက္ခရောက်သလို ဘဝမှာလည်း ဒုက္ခရောက်နိုင်တာပဲ။ အရပ်ထဲမှာ သူခိုးထွက်ပြေးသွားလို့ လိုက်ဖမ်းကြရာမှာ သူခိုးပြေးရာ မဟုတ်တဲ့ဆီကို ညွှန်ပြခံရတာလည်း ဒါမျိုးပဲ။ သူခိုးဖမ်းလို့ မမိနိုင်တာဘဲပေါ့။

လူ့လောကမှာ အပြစ်ကိုပြကြသူတွေ များတာပဲ။ သူတို့ကိုယ်တိုင် အပြစ်မသိဘဲ အပြစ်ပြကြတာပဲ။ မသိဘဲပြကြသူတွေရဲ့ အပြစ်ပြချက်ဟာ အပြစ်အားလုံး မပါဝင်နိုင်တော့ အပြစ်ရဲ့တစ်စိတ်တစ်ဒေသပဲ ဖြစ်နေတာ တွေ့ရမှာပဲ။ သူတစ်ပါးကိုထိပါးတဲ့ ထင်ရှား တာကိုပဲ အပြစ်ဖြစ်တော့တာပေါ့။ ဒီလိုအပြစ် မသိတော့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်သိဖို့ မဖြစ်နိုင် တော့တာဘဲ။

အပြစ်ရဲ့အဖြစ် ပြောတာကိုနာယူဖို့ လိုလားသူဟာ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ပြောသူကို ပထမ လေ့လာသင့်တယ်။ သူကိုယ်တိုင် အပြစ်ရဲ့အဖြစ်သိတာ ဟုတ်ရဲ့လားဆိုတာ သိဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ကြားဖူးတာတို့ ဖတ်ဖူးတာတို့ ဘယ်လောက်ယုံကြည်လောက်သူရဲ့ အယူအဆတို့ ဒီလိုတွေးခေါ်ကြံစည်လို့ သိတာတို့ ကိုယ့်အတွေးအခေါ်အရ သိရတာတို့ ဖြစ်မနေဖို့ လိုတာပဲ။ ဒါတွေဟာ တကယ် သူမသိတာတွေဘဲ။

ကိုယ်တိုင် ထင်သာမြင်သာရှိရှိ ဒါတွေဟာ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်တွေပဲလို့ အပြစ်နဲ့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်အောင် မြင်နိုင်တာဖြစ်ရမှာဆိုတော့ သူပြတာ ဟုတ်တယ် ဆိုရင် သူကိုယ်တိုင်သိတာပဲ။ သူကိုယ်တိုင်သိတာကို ကိုယ့်ကိုပြရင် ကိုယ်လည်း ထင်သာမြင်သာရှိရှိ သိမှာပဲ။ အပြစ်ရှိတာလုပ်လို့ အပြစ်ဖြစ်တာဟာ လူ့လောက မသိကြတဲ့ အရာဘဲ။ သိကြတာတွေဟာ အပြစ် ပြုလို့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်တွေမဟုတ်ဘဲ လက်စားချေခံရတဲ့ အဖြစ်တွေဖြစ်နေတာပဲ။ လက်စားချေခံရတာဟာ အပြစ်ရဲ့အဖြစ် မဟုတ်တာဘဲ။ မခံရအောင်နေနိုင်သူတွေ

မခံရတာ အသေအချာပဲ။ နောင်ဘဝမှာ ခံရမယ်ပြောတာဟာ စိတ်ဓာတ်နဲ့ လက်စားချေတာပဲ။

အပြစ်ပြုလို့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ရတာဟာ ဘာနဲ့မှ ဘယ်သူကမှ လက်စားချေ ခံရချက် မဟုတ်တာဘဲ။ ဒီပြောဆိုချက်ဟာ လူ့လောကနဲ့စိမ်းလွန်းသွားပြီပဲ။ ‘မကောင်းတာ လုပ်ရင် မကောင်းတာဖြစ်တယ်’လို့ တစ်လောကလုံး လက်ခံကြတာပဲ။ ‘ကောင်းတာလုပ်ရင် လည်း ကောင်းတာတွေ ဖြစ်တယ်လို့’ ရောပေါ့။ သူများကို ထိခိုက်နစ်နာအောင်လုပ်သူဟာ ကိုယ့်မှာ ထိခိုက်နစ်နာတာ ဖြစ်တယ်လို့ပေါ့။ သူများခြေကျိုးအောင်လုပ်သူဟာ ကိုယ်ခြေ အကျိုးခံရတာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာမျိုးပဲ။ ဒါတွေဟာ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကိုမသိဘဲ ပြောပြချက်တွေပဲ။ ကျမ်းစာက လာတာတို့၊ ဆရာတွေက ဒီလိုပြောခဲ့တာတို့နဲ့ ပြောချက်တွေပဲ။

‘တူသော အကျိုးပေးတယ်’လို့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကို သိသူက ပြောခဲ့တာကို မှတ်သားပြီး တူတဲ့အကျိုးဆိုတာ ဒီလိုဖြစ်မှာပဲလို့ ကြံကောင်းစည်ရ ပြောချက် ပဲ။ အပြစ်ရှိတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ပြီးနောက်အပြစ်ရဲ့အဖြစ် မဖြစ်သေးမီမှာအပြစ်သား ဒါမှမဟုတ် အပြစ်ရှိသူလို့ ပြောရတာပဲ။ အဲဒီ လုပ်တဲ့အဖြစ်နဲ့တူတဲ့ အပြစ်များဖြစ်မလာမီ ကြားကာလမှာရှိတဲ့လူကို အပြစ်သား ဒါမှမဟုတ် အပြစ်ရှိတဲ့လူလို့ ခေါ်တာပဲ။

အပြစ်သားအဖြစ်ခံရသူမှာ ဖြစ်တဲ့အပြစ်က ဘယ်မှာနေတာလဲ။ အဲဒီသူရဲ့ အရပ် အမောင်း အလုံးအထည် အလေးချိန် အရောင်အဆင်း အပူအအေး အကြမ်းအနု အလှုပ်အငြိမ် အတွန်းအဆွဲ အစစတွေမှာ အဖြစ်မဖြစ်မီကနဲ့ ထူးခြားတယ်ပြောရတာ မရှိတာဘဲ။ ဒီတော့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်တွေဖြစ်မယ့်အပြစ်ဟာ အပြစ်သားဆီမှာ ဘယ်လိုရှိနေတာလဲ။

ထင်ရှားအောင် ပုံဆောင်ရမယ်။ လူမိဘတွေဟာ လူကလေးတွေကို ဖြစ်စေနိုင် တယ် ဆိုရာမှာ အဲဒီကလေးတွေမဖြစ်ခင်က လူမိဘတွေဆီမှာ ဘယ်လိုဖြစ်ပွားနေသလဲ။ လူမိဘတွေရဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါတစ်နေရာမှာ မျိုးဥ မျိုးကောင်တွေအဖြစ် ပြနိုင်ကြတာပဲ။ လူမွေးဖွားကြတဲ့ မိဘတွေဆီမှာ လူမွေးဖွားဖို့ မျိုးဥမျိုးကောင် ရှိနေကြရတယ်။ အဲဒါမရှိရင် မမွေးဖွားနိုင်ကြဘူး။ ဘေးကထည့်ပေးတာတော့

ခြွင်းချက်ပေါ့။

သူများလက်ဖြတ်သူရဲ့ ကိုယ့်လက်အဖြစ်ခံရမယ့် အရာဟာ ဘာလဲ၊ မခံရမီ အတွင်းမှာ အဲဒီအရာဟာ ဘယ်မှာ ဘယ်လိုနေသလဲ၊ ဒီအကြောင်းကို ဘယ်သူမှ ပြောနိုင်သူ မရှိကြဘူး၊ ရှိနေတယ်ဆိုရင် ရှိနေတယ်ဆိုတဲ့ အဖြစ်ရောက်တာဟာ သိသူရှိလို့ပဲ၊ သိသူမရှိဘဲ 'ရှိနေတယ်'ပြောလို့ မရနိုင်လို့ဘဲ၊ အမှုရဲ့စွမ်းရည်တွေပေါ့လို့ ပြောရင်လည်း အဲဒီစွမ်းရည်က ဘယ်မှာ ဘယ်လို တည်နေတာလဲ သိရမှာပဲ၊ ပြလည်း ပြနိုင်ရမှာပဲ။

အမှုနှင့် အမှုရဲ့အပြစ်

ဥပမာ - ဆားဟာ ငံတဲ့အစွမ်းအစရှိတယ်၊ ဆားကို ရေထဲထည့်လိုက်ရင် ဆားပျောက်သွားတယ်၊ ဆားရဲ့အစွမ်းအစပဲ ကျန်တယ်၊ ရေကငံတာပေါ့၊ အဲဒီငံတဲ့ ဆားရဲ့အစွမ်းအစကို ဆားပြန်ရအောင် လုပ်လို့ရတာပဲ၊ အဲဒီလို အပြစ်ရဲ့အစွမ်းအစတွေက လူမှာ ဘယ်လိုဖြစ်နေတာလဲ၊ ဘယ်မှာ ဖြစ်နေတာလဲ၊ တကယ်ရှိနေတာကို သိတာဆိုရင် အဲဒါကို ပြနိုင်ရမှာပဲ၊ သိတယ်ဆိုတာ ရှိတာ ကို ပြနိုင်တာရဲ့နာမည်ပဲ၊ သိတော့ သိတယ်၊ အသိခံရတဲ့အရှိရဲ့ ဘယ်မှာရှိတာ မပြနိုင်တာဟာ လေဖမ်း ဝရမ်းချည်တာပဲ။

တကယ်တော့ အမှုရဲ့အစွမ်းအစဟာ အပြစ်ပဲ၊ အဲဒါမသိတာဟာ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကို မသိတာဘဲ၊ ဒီလိုမသိတော့ အပြစ်သားမှာ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကြောင့် အမှုလုပ်စဉ်က အမှုကြောင့် ခံရသူမှာဖြစ်တာမျိုး ဖြစ်တယ် ပြောတာပဲ၊ အမှုလုပ် စဉ်က အမှုအလုပ်ခံရသူရဲ့ လက်ကိုဖြတ်တဲ့အပြစ်သားဖြစ်ပြီး အဲဒီအပြစ်ကြောင့် အပြစ်သားမှာလက်ဖြတ်ခံရတာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပဲ။

လက်ဖြတ်တဲ့အမှုလုပ်စဉ်က လက်ဖြတ်ခံရသူဟာလည်း 'ရှေး'လက်ဖြတ်ခဲ့တဲ့ အမှုရဲ့ အပြစ်ကြောင့် ခံရတာဖြစ်လို့ ခံရသူက 'အဟောင်း'လို့ပြောကြပြီး လက်ဖြတ်

သူက တော့ ပြုသူကအသစ်လို့ အထင်ပြောကြတာပဲ။ ပြုသူအသစ် ဖြစ်သူအဟောင်းလို့ အမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကို ပြောကြတာပဲ။

ဒီအကြောင်းကို သရုပ်ဖော်တဲ့ ရှေးကအဖြစ်တစ်ခု ကြားရဖူးတယ်။ မယားငယ် လုပ်သူက ကလေးမွေးတော့ ကလေးမရတဲ့ မယားကြီးက သူ့ထက် မယားငယ်ကို သူ့လင်က အခွင့်အရေးပေးမှာစိုးပြီး မယားငယ်ကမွေးလာတဲ့ ကလေးကိုသတ်ပြီး အသေကလေးမွေးတယ်လို့ မွေးတိုင်းလုပ်တာကို မယားငယ်ကသိပြီး နောင်ဘဝတွေ မှာ လက်စားချေနိုင်ဖို့ ဆုတောင်းတယ်။ အဲဒီဘဝမှာ မယားငယ်က ကြောင်မဖြစ်ပြီး မယားကြီးက ကြက်မဖြစ်ပြီး ကြောင်မက ကြက်သားပေါက်တွေစားတာကို ခံရတယ် ဆိုတာမျိုးပဲ။ ဒါဟာအပြစ် ‘စက်လည်ပုံ’ ပြချက်အဖြစ် ပြတာပဲ။

သူ့ကလေး ကိုယ်ကသတ်တာရဲ့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ် ကိုယ့်ကလေး သူက သတ်တာ ခံရတယ်ပေါ့။ ဒီပုံဟာ ‘စက်’အဖြစ် မပြီးတာဘဲ။ ကလေးအသတ်ခံရသူက လက်စား ချေနိုင်ရဖို့ကို ဆုတောင်းရင် ကိုယ့်ကလေးကို ဘယ်သူက လာသတ်မှာလဲ ပေါ့။ ‘စက်’ထဲမှာ ကိုယ်တွေ့သူတွေက ပါနေတယ်။ ‘စက်’ဆိုမှတော့ ဒီလိုတွေပါဖို့ ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ။ ‘စက်’ဆိုတာ သဘာဝဖြစ်ရပ်တွေက ဒါဖြစ်လို့။ ဒါက နောက်-တစ်ခုကို ငြိပြီး နောက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး အဲဒီနောက်တစ်ခုက ဒါဖြစ်ဖို့ကို အကြောင်းပြ န်ဖြစ်နေမှာမျိုးဖြစ်ရမှာပဲ။ ‘စက်’ဟာ ကြောင့်ကြမဲ့ ဖြစ်ရမှာလို့ ဆိုလိုတယ်။

အပြစ်ရဲ့အမြင်ဟာ အမှုစက်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းပဲ။ အမှုစက်ဆိုတာ အမှု ကြောင့် အပြစ်ဖြစ်၊ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကြောင့် အမှုဖြစ်စရာကို အကောင်မြင်ငြိကပ် စွဲလန်းတာတွေဖြစ်၊ အကောင်မြင်ငြိကပ်စွဲလန်းတာတွေကြောင့် အမှုပြန်လုပ်တာပဲ။ အမှုလုပ်ပြီး နောက်ထပ်အမှု လုပ်တာဆီ ပြန်ရောက်အောင် သဘာဝတရားတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခုဖြစ်စေကြကာ နောက်ဆုံး အမှုလုပ်တဲ့အဖြစ် ပြန်ရောက်တာဖြစ်မှ အမှုစက်လည်ပတ်တယ် ပြောရတာပဲ။

အပြစ်ဟာ အမှုရဲ့အစွမ်းအစ ဝိသေသဂုဏ်ပဲ။ အဲဒီလို အစွမ်းအစအဖြစ် ရောက်တဲ့ အချိန်မှာ အမှုမရှိတော့ဘူး။ အစွမ်းအစတွေပဲ ရှိတာပဲ။ ဆားရဲ့အစွမ်းအစဟာ အင်ပဲ။ ဟင်းထဲကို ဆားထည့်တဲ့အခါ ဆားမရှိတော့ဘူး။ ဆားရဲ့အစွမ်းအစဖြစ်တဲ့

အင်ကိုပဲ သိရတော့တယ်။ အဲဒီဆားရဲ့ဂုဏ်ဝိသေသဖြစ်တဲ့ င်တယ်ဆိုတဲ့အစွမ်းအစဟာ အဲဒီဟင်းကို စားသူတွေရဲ့ကိုယ်ထဲရောက်တဲ့အခါ ကိုယ်ရောင်ရောဂါရနေသူဖြစ်ရင် အဲဒီဆားရဲ့ အစွမ်းအစ ဖြစ်တဲ့ အင်က ဆားဖြစ်ပြီး ကိုယ်ရောင်တာကို ပိုမိုရောင်ဖို့ ဖြစ်စေလိမ့်မယ်။

အစွမ်းအစမှန်သမျှဟာ အစွန်းအစအဖြစ်နဲ့ ပျောက်ပျက်သွားတယ်ဆိုတာမရှိဘဲ ညီညွတ်တဲ့အကြောင်းတစ်ခုခုကိုရရင် အဲဒီအစွန်းအစဟာ မူလအစွန်းအစကို ဖြစ်စေလိုက်တာ ပြန်ဖြစ်သွားတာဟာ ဓမ္မတာပဲ။ အစွန်းအစနဲ့အစွန်းအစကိုဖြစ်စေတဲ့ အစွန်းအစရှင်ဟာ တစ်ခုတည်းရဲ့နာမည်ပဲ။ ပုံစံအားဖြင့် အပူနဲ့အလင်းကို ကြည့်ရမှာပဲ။ အပူဟာ အစွမ်းအစအဖြစ် အလင်းကိုဖြစ်စေတယ်။ အလင်းက အပူရဲ့အစွမ်းအစပဲ။ အပူက အလင်းအစွမ်းအစရဲ့ အစွမ်းအစရှင်ပဲ။ အလင်းရဲ့အစွမ်းအစရှင်အပူဟာ အရေအတွက်မြင့်လာရင် အလင်းအစွန်း အစတွေ ဖြစ်လာတာပဲ။ အဲဒီအလင်းအစွန်းအစတွေကို အရေအတွက်မြင့်နိုင်ရင်လည်း အပူပြန် ဖြစ်တာပဲ။

သံ သွပ် ကြေး ရွှေ ဒါတွေကို ကျန်းမာရေးဆေးဝါးအဖြစ် သုံးချင်ရင် ဒါတွေကို အမှုန့်လုပ်ပြီး သုံးလို့မရဘူး။ ဒါတွေကို အစွန်းအစတွေအဖြစ် ပြောင်းလဲရတယ်။ ဒီအစွန်းအစတွေဟာ သံ သွပ် ကြေး ရွှေ ပြန်ဖြစ်လို့ရတာတွေပဲ။ အစွန်းအစနဲ့ အစွန်းအစရှင်ဟာ နှစ်ထွေပြားပေမယ့် တသားတည်းဖြစ်တာတွေပဲ။

ဒီနေရာမှာ ပြောနေတာကို ပြန်ကောက်ရင် အပြစ်အရကို ပြောနေတာပဲ။ အပြစ်ဟာ အမှုန့်အစွန်းအစပဲ။ အမှုက အပြစ်အစွန်းအစရဲ့ အစွန်းအစရှင်ပေါ့။ သူတို့နှစ်ခုဟာလည်း နှစ်ခုပြားနေပေမယ့် တသားတည်းဖြစ်တဲ့အရာပဲ။ ဒီလိုဖြစ်လျက် အပြစ်ကို ဘယ်မှာရှိမှန်းမသိ ဖြစ်ပြီး “အဲဒီအပြစ်ဟာ အမှုပြုသူရဲ့အပြစ်ရသူမှာ ခံရတဲ့အတိုင်း ခံရတာကိုဖြစ်စေတယ်” ပြောကြတာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်မရှိတာ ပေါ်လွင်ရမှာပဲ။ အမှုနဲ့အပြစ်ဟာ အရည်နဲ့အခိုးလိုပဲ။ အရည်ဟာ အခိုးဖြစ်လောက်တဲ့ အခြေအနေရောက်ရင် အခိုးအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားတာပဲ။ အခိုးဟာလည်း အရည်အဖြစ် ပြောင်းလဲလောက်တဲ့ အခြေအနေမှာ အရည်အဖြစ် ပြောင်းလဲတာပဲ။

အမှုနဲ့အပြစ်ဟာလည်း ဒီလိုပဲ။ အမှုဟာ အပြစ်အဖြစ် ပြောင်းလဲပြီး အပြစ်ကလည်း အမှုအဖြစ်ပဲ ပြောင်းလဲတာပဲ။ ဒီတော့ အမှုကိုပြုလိုက်ပြီးနောက် အပြစ်က ဘယ်မှာဖြစ်တယ် လို့ သိတာဟာ မကောင်းတာဘဲ။ အမှုက ဘယ်မှာဖြစ်လို့လဲ၊ ပြုတဲ့လူပေါ်မှာ ဖြစ်တာပဲ။ အပြစ်ကလည်း လူပေါ်မှာပဲ ဖြစ်ရမှာပေါ့။ အမှုလုပ်တဲ့အခါမှာ လူမှာရှိတဲ့ အစိတ်အပိုင်း တွေ အားလုံး ပါဝင်ကြတာပဲ။ အဲဒီအစိတ်အပိုင်းဆိုတာတွေက သိတဲ့အစိတ်အပိုင်း ခံစားတဲ့ အစိတ်အပိုင်း၊ မှတ်သားတဲ့ အစိတ်အပိုင်း၊ တုံ့ပြန်တဲ့အစိတ်အပိုင်း၊ လှုပ်ရှားတဲ့ အစိတ်အပိုင်းပဲ။ ဒါတွေဟာ လူမှာရှိတဲ့ အစိတ်အပိုင်းအကုန်ပဲ။ အမှုလုပ်တဲ့အခါ ဒါတွေ အကုန် အလုပ်လုပ်ကြတာပဲ။

ဒီအစိတ်အပိုင်းတွေကို လူမှာမွေးကတည်းက ရှိနေတာ လူ့လောကက သိကြ ပြီးသားပဲ။ ဒီအစိတ်အပိုင်းတွေဟာ လူအဖြစ် အသက်ရှင်သန်နေသမျှ ရှိနေမှာပဲ။ ဒါတွေ အလုပ်မလုပ်တော့တာနဲ့ လူသေတာ သတ်မှတ်ရတာပဲ။ ဒါတွေ အလုပ်လုပ်နေတာဟာ လူအသက်ရှင်နေတာပဲ။ ဒါတွေဟာ လူ့လောကသားတွေ အသက်ရှင်သန်နေသမျှ အချိန်ကွက်လပ်မရှိ အလုပ်လုပ်နေကြတာပဲ။ အမှုမဖြစ်တာ တွေလည်း လုပ်တယ်၊ အမှုဖြစ်တာ တွေလည်း လုပ်တယ်။ ဒါကိုတစ်မျိုးပြောရင် ဟုတ်တာတွေ အဓိပ္ပာယ်ရှိတာတွေလည်း လုပ်တယ်။ အဟုတ်မဟုတ်တာတွေ အဓိပ္ပာယ်မရှိတာတွေလည်း လုပ်တယ်လို့ ပြောရမယ်။

ဟုတ်တာတွေ၊ လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိတာတွေ လုပ်တာတွေဟာ အမှုမဖြစ်တာတွေကို လုပ်တာတွေပဲ။ အဟုတ်မဟုတ်တာတွေ၊ လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ် မရှိတာတွေကို လုပ်တာတွေဟာ အမှုဖြစ်တာတွေလုပ်တာပဲ။ ဒီနေရာမှာ ပြောချင်စရာ တစ်ခုရှိတယ်။ ဟုတ်တာမှာဖြစ်ဖြစ်၊ မဟုတ်တာမှာဖြစ်ဖြစ် လုပ်တာတွေ ပဲ။ လုပ်တာတိုင်းဟာ လုပ်မှုဖြစ်မှာပဲ မဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့် အမှုမဖြစ်တဲ့အလုပ်လို့ ပြောစရာရှိပါ့မလားလို့ပဲ။

ဟုတ်တာကို လုပ်တာဟာ လူ့လောကတစ်ခုလုံးဟာ အသိအမှတ်ပြု သဘော-တူ လက်ခံထားပြီးတာကို လုပ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အမှုလို့ ပြောနေစရာမလိုတဲ့အတိုင်း

အမှုလို့မပြောရတာဘဲ၊ အဟုတ်မဟုတ်တာကိုလုပ်တာကတော့ အဲဒီအလုပ်ကို လူ့-
လောက တစ်ခုလုံးဟာ အသိအမှတ်မပြု သဘောမတူ လက်မခံတဲ့အလုပ် ဖြစ်
လို့ အဲဒီအလုပ် လုပ်တာကို အမှုလုပ်တယ် ပြောရတာပဲ။ ပုံစံထုတ်ပြောရင်
လူတွေ စားသောက် သွားလာတာတွေဟာ လုပ်ရတာတွေပဲ။ ဒါပေမယ့်
အဲဒါတွေကိုလုပ်တဲ့အတွက် လူတွေကို အမှုတွေရောက်နေပြီ ဆိုပြီး တရားရုံးတင်လို့
မရတာဘဲ၊ တင်လာရင် တရားသူကြီးက ဒီလိုစားသောက် သွားလာတာဟာ
အမှုမမြောက်ဘူးဆိုပြီး ပြန်လွှတ်မှာဖြစ်လို့ပဲ။ စားသောက် သွားလာတာဟာ လူ့-
လောက လုပ်ရမယ့်အလုပ်ကို လုပ်တာဖြစ်လို့ လူ့လောကက လက်ခံထားတဲ့
အလုပ်ဖြစ်လို့ အမှုမဖြစ်တာဘဲ။

လူ့လောကက လက်မခံတာကို လုပ်တာကိုသာ အမှုလို့ ပြောရတာပဲ။
လူ့လောကတစ်ခုလုံးက လောကလုံးချီပြီး လက်မခံတာဟာ အဟုတ်မဟုတ်တာ
ဖြစ်လို့ပဲ။ အဟုတ်မဟုတ်တာကို လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ အမှုရောက်တဲ့အလုပ်ပဲ။ အမှုလို့
အသတ်မှတ်ခံရတဲ့ အရာဟာ လူ့လောကလုံးချီပြီး လက်ခံမှုမရှိတဲ့ အရာပဲ။

ဒါကိုပေါ်လွင်ဖို့ ပုံစံထုတ်ရင် သင်္ချာပညာဟာ လောကလုံးချီပြီး လက်-
ခံကြတာပဲ။ သင်္ချာကို ငြင်းထုတ်နိုင်သူ လူ့လောကမှာ မရှိတာဘဲ၊ ကမ္ဘာ့ပထဝီ
နဲ့ စကြာဝဠာပညာလည်း ဒီလိုပဲ ငြင်းထုတ်နိုင်သူ မရှိတာဘဲ။ တခြားဓာတုတွေ
ရူပတွေဆိုင်ရာအသိတွေလည်း တစ်ကမ္ဘာလုံး လက်ခံကြတာပဲ။ ငြင်းထုတ်နိုင်မှု
မရှိတာဘဲ။ လူ့လောကနဲ့အတူ သတ္တဝါတွေ ဘယ့်ကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အသိ
မှာတော့ တစ်စုကပြောတာကို တစ်စုက ငြင်းပယ် နေကြတာပဲ။ တစ်လောကလုံးချီ
အငြင်းမခံရတဲ့ပြောတာမျိုး မရှိသေးတာဘဲ။ အမှုမဟုတ် တာက ဖျက်လို့ မပျက်ဘူး၊
အမှုဟုတ်တာက ဖျက်လို့ ပျက်ကြတာပဲ။ လူ့လောကလုံးချီ လက်မခံတဲ့အရာဟာ
အဟုတ်အမှန်အရာဖြစ်ပြီး အဲဒါအတွက် လုပ်တာတွေဟာ အမှုမဟုတ် တာတွေပဲ။
လူ့လောကလုံးချီ လက်ခံတာမဟုတ်ဘဲ အစွဲသွင်းခံရသူက လက်ခံပြီး မခံရသူက
လက်မခံတဲ့အရာဟာ အဟုတ်မဟုတ်တဲ့အရာဖြစ်ပြီး အဲဒီအလုပ်ကို လုပ်တာတွေဟာ
အမှုရောက်တဲ့ အလုပ်တွေပဲ။ အမှုရောက်တဲ့ ပြောဆိုမှု ပြုလုပ်မှု နေထိုင်မှုတွေဟာ

အမှုတွေပဲ။

အဲဒီအမှုလုပ်သူဟာ အပြစ်ရှိသူပဲ။ အမှုက လူပေါ်မှာဖြစ်သလို အပြစ်ကလည်း လူပေါ်မှာပဲ ရှိတာပဲ။ အမှုဟာ အပြောအဆိုနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ အပြုအမူနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ အနေအထိုင်နဲ့ ဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်စေတာပဲ။ ဒီအပြော အပြု အနေတိုင်းမှာ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သိမှု ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန်မှု ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုဆိုတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ လူမှာရှိတဲ့ ဒီအစိတ်အပိုင်းငါးခုဟာ အကြောင်းအရာပေါင်း အသင်္ချေကို ရေပြနိုင်တဲ့ အက္ခရာကလေးတွေ လိုပဲ။ အက္ခရာတွေဟာ ဘယ်လောက်များတဲ့ အကြောင်းအရာဖြစ်ဖြစ် ရေးလိုမကုန်နိုင်သလို ဒီလူ့လောကရဲ့ အစိတ်အပိုင်းငါးခုဟာလည်း အလုပ်တွေမရေမတွက်နိုင်အောင်ကို လုပ်နိုင် တာပဲ။ အမှုဖြစ်တဲ့ အလုပ်ရော၊ အမှုမဖြစ်တဲ့အလုပ်တွေရောဘဲ၊ ဒီအလုပ်တွေကို လူ့လောက သားတွေဟာ မသေမခြင်း ဒီငါးခုနဲ့လုပ်နေတာပဲ။

ဒီအစိတ်အပိုင်းငါးခု ဖြစ်စရာတွေဟာ လူ့ဦးနှောက်မှာ ကုဋေကုဋာချီပြီး ရှိတယ်။ လူရဲ့ မျက်စိ နားနာ လျှာ ကိုယ် စိတ်တွေ တစ်ခုခု လှုပ်ရှားလိုက်တာတိုင်းဟာ အစိတ်အပိုင်းငါးခုပေါ်မှာ လှုပ်ရှားချက်တွေ ထင်ကျန်ခဲ့တာပဲ။ အမှုဖြစ်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုအမျိုးမျိုး ဖြစ်ဖြစ် အမှုမဖြစ်တဲ့ လှုပ်ရှားမှု အမျိုးမျိုးဖြစ်ဖြစ် ထင်ကျန်တာပဲ။

လူချင်းဆက်ဆံရေးမှာ အမှုဖြစ်တဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး တုံ့ပြန်လှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဖြစ်တဲ့ အစုအစိတ်အပိုင်းငါးခု သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်လှုပ်ရှားတွေဟာ အပြစ်တွေပဲ။ ပြုတာရဲ့နာမည်က အမှုပဲ။ ဖြစ်တာရဲ့နာမည်က အပြစ်ပဲ။ အမှုက အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အမှုဖြစ်လို့ အမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့အဖြစ်ကို အပြစ်လို့ပြောရတာပဲ။

အမှုကို အရောင်နဲ့တင်စားပြီး အမည်းရောင် ဖြစ်တယ်ဆိုရင် အမည်းရောင်အမှုဟာ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်လှုပ်ရှားဖြစ်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေကို အမည်းရောင်ဆိုး လိုက်တာပဲ။ ဒီလို အရောင်ဆိုးတဲ့လုပ်ငန်း လုပ်တာဟာ အမှုလုပ်တာပဲ။ အဲဒီ အမည်းရောင် ဆိုးရည်တွေဟာ ဆိုးပြီးတယ်ဆိုရင် အဆိုးခံရတဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန် လှုပ်ရှား အစိတ်အပိုင်းတွေဟာ အဲဒီအရောင်ဆိုးရည်များ တပ်စွန်းကျန်ခဲ့တာပဲ။ ဒါကြောင့် အမည်းရောင်တပ်စွန်းနေတဲ့

သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်တွေဟာ အမည်းရောင် တပ်စွန်းနေတဲ့ အပြစ်တွေ ဖြစ်တော့တာပဲ။

အဲဒါကို ပုံဆောင်ပြရင် အခုခေတ်မှာရှိနေတဲ့ စီဒီ(CD) တွေ ဒစ်ကွေ့(Disk) တွေဆိုတာနဲ့ ပြရမှာပဲ။ အဲဒါတွေထဲမှာ အချက်အလက် ဘယ်လောက်အထိ လက်ခံနိုင်တာ ရှိတယ်လို့လည်း ပြထားတယ်။ အဲဒီအချက်အလက်တွေအတွင်းမှာ အကြောင်းအရာတွေကို သွင်းနိုင်တာပဲ။ သွင်းတဲ့အကြောင်းအရာဟာ လူ့လောကသိ သင့်သိထိုက်တာတွေလည်း ဖြစ်ချင် ဖြစ်မယ်။ လူ့လောကအတွက် မကောင်းတဲ့ မသိသင့်မသိထိုက်တာတွေလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ မကောင်းတာတွေဖြစ်ရင်တော့ သွင်းတာဟာ အမှုလုပ်တာပေါ့။ အဲဒါတွေမှာ သွင်းတာက အမှု၊ အဲဒါတွေထဲ ထင်ကျန်နေတာတွေက အပြစ်၊ ဒါကြောင့် ဒီ‘စီဒီ(CD) နဲ့ဒစ်(Disk)’ တွေဟာ အပြစ်ရှိတာတွေဖြစ်တယ် ပြောရတာပဲ။

ဒီထက် ထင်သာတဲ့ပုံကို ဆောင်ရရင် စာရွက်တစ်ရွက်မှာ စာလုံး သုံးရာငါးဆယ် လောက် ဆန့်တယ်။ အဲဒီစာလုံးတွေက အကြောင်းအရာတွေကို ပြနေတယ်။ ကောင်းကြောင်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ မကောင်းကြောင်းလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ မကောင်းကြောင်းဖြစ်ရင် အဲဒီစာလုံးတွေရှိတဲ့ စာတွေဟာ အပြစ်ရှိတဲ့စာပဲ။ အဲဒီစာလုံးတွေကို စာရွက်ပေါ်မှာရေးတာဟာ အမှုလုပ်တာပဲ။ ရေးတာက အမှု၊ အရေးခံထားရတဲ့ စာတွေက အပြစ်တွေပဲပေါ့။

လူ့လောကသားတွေဟာ စာရွက်လွတ်တွေပဲ။ အဲဒီ လူ့လောကသား စာရွက်က တော့ စာလုံးဘယ်လောက်ဆန့်မယ် ပြောဖို့မလွယ်ဘူး။ လူ့လောကသားစာရွက်မှာ ရေးမယ့် စာလုံးတွေက သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်တွေဖြစ်တဲ့ အစု တွေပဲ။ လူ့လောက သားစာရွက်ဟာ အဲဒီစာလုံးတွေ ကုဋေကုဋာဆန့်တယ်လို့ သိရတယ်။ အဲဒီစာလုံးတွေနဲ့ အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးဖြစ်တဲ့စာတွေ ရေးထားတာပဲ။ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေဟာ လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတာတွေဖြစ်နေရင် အဲဒီလူ့လောကသားစာရွက်ပေါ်မှာ ရေးထားခံရတဲ့စာတွေဖြစ်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေဟာ အပြစ်တွေပဲ။ လူ့လောက သားစာရွက်ပေါ်မှာ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်

သန်ဆိုတဲ့ စာလုံးတွေနဲ့ အကြောင်းအရာ တွေကို အပြော အပြု အနေအထိုင် တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ ပြုလုပ်နေတာဟာ ရေးနေတာပဲ။ အဲဒီလိုရေးတာဟာ အမူပဲ။

အမှုက လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့အမှုဖြစ်တော့ အဲဒီအမှုကဖြစ်စေ လိုက်တဲ့ အပြစ်ကလည်း အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့အတွက် အပြစ်ဖြစ်တာပဲ။ ဒီအပြစ်က လူ့လောကသား စာရွက်ပေါ်မှာ ဖြစ်တာဆိုတော့ အပြစ်အဖြစ်ခံရတဲ့ လူသားဟာ လူသားတန်ဖိုး အပျက်ခံရတာပဲ။ စာအုပ်ထဲကစာတွေက အပြစ်ရှိတဲ့စာတွေဖြစ်နေတော့ စာတွေရဲ့အပြစ်ကို စာတွေတည်ရှိနေတဲ့ စာအုပ်မှာတင်စားပြီး စာအုပ်ကိုလည်း အပြစ်ရှိတဲ့ စာအုပ်လို့ ပြောရတာပဲ။ ဒီလိုပဲ လူမှာဖြစ်တဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန် ရွှေ့ရှားဖြစ်တဲ့ အစုတွေနဲ့ ဖွဲ့စပ်ထားတဲ့ အကြောင်းအရာတွေရဲ့ အပြစ်တွေကို အဲဒါတွေတည်ရှိရာ လူမှာတင်စားပြီး လူကိုလည်း အပြစ်ရှိတယ်။ အပြစ်သားဖြစ်တယ် ပြောရတာပဲ။

ဒီအပြစ်ဖြစ်တဲ့ အရာတွေဟာ ဖျက်မပစ်သမျှ မပျက်ကြဘူး။ စာရွက်ပေါ်မှာရှိနေတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့စာတွေလိုဘဲ။ အဲဒီစာတွေဟာ မဖျက်သမျှ မပျက်ဘဲ တည်နေသလိုပဲ။ လူရဲ့ဦးခေါင်းအတွင်းက ဦးနှောက်မှာတည်ရှိနေတယ်။ အဲဒီ ဦးနှောက်ကလည်း တစ်သက်လုံး ပြုသမျှ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားမှု အကောင်းအဆိုး အားလုံး သိမ်းတာတောင် လူတစ်ယောက်မှာ တစ်ဝက်တစ်ပျက်ပဲ ကုန်တယ်လို့ သိရတယ်။ မသုံးဘဲထားတဲ့ ဦးနှောက်က အများအပြား ကျန်သေးတယ်ပေါ့။ စာအုပ်မှာရေးပြီး စာမျက်နှာက နည်းနည်းပဲရှိပြီး မရေးရသေးတဲ့ စာမျက်နှာတွေ အများအပြားကျန်နေတာကို သိပေးရမယ်။

ဦးနှောက်ဆိုတာ လူတစ်ကိုယ်လုံးရဲ့ သိမြင်နေရတဲ့ လက် ခြေ မျက်- နှာ အစစတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို အလုပ်လုပ်စေတဲ့ အရာပဲ။ လူတွေ မသိ မမြင်နိုင်တဲ့ နှလုံးခုန် လေရှု အစာချေ ချိုးပါ သေးပေါက် အစစတွေကို လည်း အလုပ်လုပ်စေတဲ့အရာပဲ။ ဒီထက်ပိုပြီး လူတွေမသိနိုင်တဲ့ အရိုးအသား အကြောအရေ အမွှေး စတာတွေအဖြစ်နဲ့ ဖြစ်တည်နေတဲ့ ကလာပ်စည်းလို့ မြန်မာလိုပြောရတဲ့ ဆဲလ်ဆိုတာဟာ လူမျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်ဘူးလို့ သိရတယ်။ အဲဒီ

ကလာပ်စည်းတွေမှာ ဦးနှောက်မှာဖြစ်တည်မှုမျိုး ဖြစ်တည်နေတယ် လို့သိရတယ်။ ဥပမာ-အသေးဆုံးညောင်စေ့ကလေးထဲမှာ ညောင်ပင်ကြီး ဖြစ်လာစေနိုင် တာမျိုး ကိန်းနေတာ မျိုးပေါ့။

ဒီနေရာမှာ ကြားမိဖူးတာ တစ်ခုပြောရမယ်။ လူတွေမှာ အသောက်ကြူး အစားကြူး အပျော်အပါးကြူး ဒီလိုကြူးသူတွေဟာ စိတ်အလိုလိုက်လို့ ဖြစ်တာလား။ ရုပ်အခြေအနေအရ ဖြစ်တာလား စိတ်ဝင်စားပြီး ရှာမှီးသူတစ်ယောက်က အဲဒီကလာပ် စည်းတွေမှာ ကြူးသူတွေရဲ့ ကလာပ်စည်းတွေက မကြူးသူရဲ့ကလာပ်စည်းနဲ့ ခြားနား နေတာရှိတယ်လို့ ပြောဖူးကြောင်း မှတ်ရဖူးတယ်။ ပြီးတော့ မိန်းမလျာဖြစ်သူတွေရဲ့ ကလာပ်စည်းဟာလည်း သာမန် လူတွေရဲ့ ကလာပ်စည်းနဲ့ မတူသလိုရှိတာ တွေ့ကြောင်းလည်း ကြားရဖူးတယ်။

လူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အပြောအဆို အပြုအမူ အနေအထိုင်တွေနဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတွေကို အကြောင်းအရာတစ်ခုပေါ်အောင် လုပ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဦးနှောက်မှာ အဲဒီ အကြောင်းအရာဖြစ်တည် ကျန်ခဲ့တယ်။ အဲဒါကို လူ့လောက အတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အကြောင်းအရာဆိုရင် ပေါ်အောင်လုပ်တာနဲ့ ဖြစ်တည်ကျန်ခဲ့တာကို အမှုနဲ့အဖြစ်လို့ ပြောရတယ်။ လေ- ကအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိတာဆိုရင်တော့ အမှုရယ် အဖြစ်ရယ် ပြောစရာမရှိဘူးပေါ့။

အဲဒီ ဦးနှောက်မှာရှိတဲ့ အကြောင်းအရာက တစ်ကိုယ်လုံး လှုပ်ရှားစရာတွေကို အဲဒီဦးနှောက်မှာရှိတဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ညီအောင် ဖြစ်စေရုံလောက်မကဘဲ အသားအရေ စတာတွေအဖြစ်ဖွဲ့စည်းနေတဲ့ ကလာပ်(ဆဲလ်)တွေအထိ သူတို့ရဲ့ဖြစ်တည်မှုတွေဟာ ဦးနှောက်မှာရှိတဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ညီအောင် ဖြစ်တည်စေတယ်လို့ သိရမှာပဲ။

ဆိုလိုတာက လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိတာရော မရှိတာပါ။ လူတွေရဲ့ အပြောအဆို အပြုအမူ အနေအထိုင်တွေနဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင် သန် ရွှေ့ရှားတွေကို ထင်စေတဲ့အခါ လူ့တစ်ကိုယ်လုံးအနှံ့ အကြောင်းအရာတွေ ကောင်းဆိုးမရွေး ထင်ကျန်ခဲ့တယ်လို့ပဲ။ ပုံစံအားဖြင့် ဆေးရောင်ဖျော်ထားတဲ့ ဆေးရည်ထဲကို အဝတ်စကို နှစ်လိုက်တဲ့အခါ အဝတ်စတစ်ခုလုံး ဆေးရောင်တွေ

ကပ်ငြိတပ်စွန့်တာမျိုးလို့ ပြောရမယ်၊ လူ့လှုပ်ရှားချက်ကို အရောင်နဲ့တင်စားမယ်ဆိုရင် လူ့လှုပ်ရှားချက် အရောင်အတိုင်း လူ့တစ် ကိုယ်လုံး ဖြစ်ပွားထင်ရှားနေတယ်လို့ပဲ။

အဲဒီလူ့လှုပ်ရှားချက်တွေက လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတာတွေဖြစ်ရင် လှုပ်ရှားချက်ရဲ့ အရောင်အတိုင်း လူ့တစ်ကိုယ်လုံးဟာ လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အရောင်တွေ တပ်စွန်းကျန်ခဲ့မယ်၊ လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ လှုပ်ရှားချက်က အမှုဖြစ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အရောင်တွေက လူမှာ တပ်စွန်းကျန်ခဲ့တော့ အဲဒီလူဟာလည်း အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့လူ ဖြစ်တာပဲ၊ လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့လူဟာ အပြစ်ရှိတဲ့လူပဲ။

အဓိပ္ပာယ်ရှိချင်ရှိ မရှိချင်နေ လူဟာလူပဲလို့ ပြောချင်မလားဘဲ၊ ဒီလိုအ-
တူလို့ ပြောလို့ မဖြစ်ဘူး၊ လက်နှစ်ဖက် ခြေနှစ်ချောင်း ခေါင်းတစ်လုံးပါတာချင်း
လူတွေတူကြပေမယ့် အသက်ရှူချင်းကွဲတယ်ဆိုတာလို လူတွေတစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်
အလုံးစုံတူတယ်ဆိုတာ တစ်ယောက်မှမရှိဘူးလို့ အသိခံနေရတယ်၊ အဲဒါ ဘာကြောင့်
လဲ၊ မျက်စိ နားပါတာချင်း အတူတူ အဆင်းအသံတွေကို မြင်ကြကြားကြတာချင်းလည်း
အတူတူဖြစ်ပေမယ့် အမြင်ကြားခံ အာရုံတွေကို သိကြတာမှာ တူသလောက်ပဲတူပြီး
အသိအားလုံး အတူတူအဖြစ်ဟာ တစ်ယောက်မှာမှ မရှိတာဘဲ၊ ဒါတွေကလည်း
ဘာကြောင့်လဲ၊ လူချင်းမတူကြလို့ဘဲ။

ဥပမာလွယ်လွယ်ကို ကြည့်ရင် အပြာရောင်ဆေးရည်တွေရှိတဲ့
ဆေးရည်အိုးထဲကို အနီရောင်အဝတ်စတစ်ခု အဝါရောင်အဝတ်စတစ်ခု၊ ဒီနှစ်
ခုကို တစ်ပြိုင်နက်နှစ်ပြီး အပြာရောင် ဆေးတွေ တပ်စွန်းစေလိုက်မယ်ဆိုရင်
အဝတ်စနှစ်ခုမှာရှိနေတဲ့ အရောင်တွေ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ကြမယ်၊ တူညီ-
တဲ့ အပြောင်းအလဲတော့ မဖြစ်ဘူး၊ အနီရောင်အဝတ်စက အမည်းရောင်ကို
ပြောင်းပြီး၊ အဝါရောင်အဝတ်စက အစိမ်းရောင်ကို ပြောင်းမှာပဲ၊ ဆိုးဆေးရည်
တစ်ခုတည်းနှစ် ပေမယ့် အဝတ်အစတွေမှာရှိနေတဲ့ အရောင်တွေကမတူတာကြောင့်
ဆေးရောင်တပ်စွန်းပုံချင်း ခြားကြတာ တွေ့ရမယ်လို့ ပြောရမယ်။

လူဟာ လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိတာတွေကို အပြောအဆို အပြုအမူ

အနေအထိုင်တစ်မျိုးမျိုးအသုံးပြုပြီး သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားမှုတွေနဲ့ အကြောင်းအရာတွေဖြစ်စေပြီးတဲ့အခါ အဲဒီဖြစ်လာပြီးတာတွေကို ဒီအဖြစ်တွေဟာ ‘ ငါ့ဟာတွေပဲ၊ ဒီအဖြစ်ဟာ ငါပဲ၊ ဒီအဖြစ်တွေဟာ ငါ့ရဲ့အဖြစ်မှန်တွေပဲလို့’ သတ်မှတ် ကြတဲ့ သဘာဝ ရှိတယ်။ ဒီလိုပဲ လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတာတွေကိုလည်း ကိုယ် နှုတ် နှလုံး တစ်ခုခုအသုံးပြုပြီး သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားမှုတွေနဲ့ လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို အမှုအဖြစ်ဖြစ်စေပြီးတဲ့အခါ ဖြစ်လာတဲ့အဖြစ်ဖြစ်တဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားမှုတွေနဲ့ဖြစ်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အကြောင်းအရာ တွေကို ဒါငါ့ဟာ ဒါငါ၊ ဒါငါ့အမှန်ပဲလို့လည်း မှတ်တတ်ကြပြန်တယ်။

တကယ်တော့ ‘သူ’အဖြစ်ခံနေရတာက ‘အဓိပ္ပာယ်မရှိသူ’အဖြစ်ပဲ၊ ‘အပြစ်သား’ အဖြစ်ပေါ့။ အဲဒီအပြစ်သားအဖြစ် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့သူကို အဖြစ်ခံရသူကိုယ်တိုင်က အဲဒီအဖြစ်ဟာ ‘ငါ့အဖြစ်၊ အဲဒါဟာ ငါ၊ အဲဒါငါ့အမှန်(ကိုယ်)ပဲလို့’မှတ်ယူတာပဲ။ ဒီတော့ အပြစ်အဖြစ်ခံရသူနဲ့ အပြစ်နဲ့ဟာ တသားတည်းဖြစ်သွားပြီး သူ့အပြစ်ရှိတာကို သူမမြင်နိုင် တော့တာပဲ။

လူ့လောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်မရှိ အဖြစ်ခံနေသူအနေနဲ့ လောကကို ကြည့်တာ မြင်တာတွေ လုပ်မှာပဲ၊ တွေးတာခေါ်တာ ကြံစည်တာတွေလည်း လုပ် မှာပဲ၊ ပြောတာလုပ်တာ နေထိုင်တာတွေလည်း လုပ်မှာပဲ၊ အဓိပ္ပာယ်မရှိသူက သိမြင် တွေးခေါ် ပြောပြနေတွေဟာ အဓိပ္ပာယ်မရှိတာတွေဘဲ ဖြစ်မယ်မဟုတ်လား၊ ဒီလိုလုပ်လို့ဖြစ်တဲ့အဖြစ်ဟာ အပြစ်ပဲဖြစ်မှာ ပေါ့။

အခုရေးပြခဲ့တာတွေဟာ အပြစ်ကိုသိဖို့အပိုင်း ဆိုင်ရာတွေကိုပဲ၊ ရှေးအခါက လူ့လောကကို အသိပေးခံရတဲ့ အပြစ်ဆိုတာက ဆိုးဝါးတဲ့ခံစားချက်တွေ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ ဆိုးဝါးတဲ့ခံစားချက် မဖြစ်မီအပြစ်ရှိသူရဲ့အပြစ်က ဘယ်မှာနေတယ်လို့ မပြ နိုင်တာဘဲ၊ ဆိုးဝါးတဲ့ခံစားချက်က သေပြီးနောင်မှဖြစ်မယ်ဆိုရင် အမှုပြုတဲ့အချိန် နဲ့ မသေမီအကြား ကာလဟာ တိုချင်တိုမှာဖြစ်ပေမယ့် ရှည်ချင်လည်းရှည်မှာပဲ။ အဲဒီကာလတွေမှာ အပြစ်ရဲ့ အဖြစ်ဟာ ပြစ်ရာမရှိဘဲ ကွပ်လပ်ဖြစ်နေတယ်။ ဒါက-

လည်း အပြစ်ကို လူ့လောကက မသိကြောင်း ပြနေတဲ့အရာပဲ။

နောက်တစ်ကြောင်းလည်း အပြစ်မသိကြောင်းပြစရာ ရှိနေတယ်။ အဲဒါက အပြစ်ဟာ ခံစားချက်ဆိုးဝါးတာကို ဖြစ်စေတာလို့ သိနေချက်ပဲ။ ဒီအဖြစ်မျိုးဟာ လူ့လောကကို စည်းကြပ်အုပ်ချုပ်ရသူတွေဟာ လူ့လောကနဲ့မတော်တဲ့အလုပ်ကို အမှုအပြစ် လွန်ကျူးကြတဲ့ သူကို ရည်ရွယ်ချက်နှစ်ခုနဲ့ ဒဏ်အဖြစ်ထားလေ့ရှိကြတယ်။ ပထမရည်ရွယ်ချက်က အမှု အလွန်ကျူးခံရသူက လွန်ကျူးသူကို မကျေနပ်-ဘဲ သူလက်နဲ့ထိခိုက်နစ်နာအောင် လုပ်ချင်တယ်။ အဲဒီလို လုပ်ခွင့်ပြုလိုက်ရင် ခံရသူကလည်း တစ်ခါ မကျေမနပ်ဖြစ်ပြီး သူခံရသလို သူ့ကိုခံစားမှုဖြစ်စေလို့ လက်စားချေတာမျိုးတွေဖြစ်ပြီး လူ့လောကကြီးတစ်ခုလုံး မငြိမ်းမချမ်း မငြိမ်မသက် တွေ ဖြစ်လာစရာရှိတာကို ကာကွယ်ဖို့ စည်းကြပ်ခွင့်ရသူက အပြစ်ဒဏ်ပေးတာမျိုး လုပ်တာပဲ။ နောက်တစ်ချက်ကလည်း ဒီလိုပြစ်ဒဏ်ပေးတာဟာ အပြစ်ဖြစ်တဲ့ အမှုကိုလွန်ကျူးရင် လွန်ကျူးလို့ကောင်းတာထက် ဒဏ်သင့်လို့ဆိုးတာက ပိုတယ်လို့ သင်ခန်းစာရစေချင်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဒဏ်ပေးကြတာပဲ။ ဒါက လူ့လောက အပြစ်ရှိသူကို ဒဏ်ထားတာရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ပဲ။

ဒီ အမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့အပြစ်က ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ဒေဝါ ဖန်ဆင်းရှင်တွေ ပါရတယ်။ သဘာဝတရားရဲ့စက်လည်ပြီးဖြစ်တဲ့ အမှုနဲ့ အပြစ်က ဒီလိုမဟုတ်တာဘဲ။ အဲဒီလိုမဟုတ်တဲ့ အမှုနဲ့ အပြစ်ဆက်သွယ်ပုံမသိတော့ အဲဒီထဲမှာ အပြစ်စီရင်သူတွေပါနေတာက ပုံတူ တွေးခေါ်ပြီး အမှုပြုတုန်းက ခံရသူရဲ့ခံရနည်းအတိုင်း ခံရမှာလို့ မြင်ပြကြတာပဲ။ ဒီလို ဖြစ်တော့လည်း အပြစ်ခံရသူမှာဖြစ်တဲ့ ခံစားမှုမျိုးဖြစ်တာကပြစရာ အလွန်နည်းတာပဲ။ ဆယ်ဦးတစ်ဦး ပြစရာရဖို့မလွယ်တာဆိုတော့ ခံရမယ့်ကာလကို မသိရာဖြစ်တဲ့ သေပြီးနောင် ကိုရွှေ့ရတာပဲ။ ဒီတော့လည်း အဲဒီအပြစ်ပြချက်အမြင်ဟာ စိတ္တအမြင်ဘက် ကျရောက်တော့တာပေါ့။

စိတ္တအမြင်တွေဟာ လူမှာဖြစ်တာ အလွန်ကြောက်ဖို့ကောင်းတာပဲ။ အဲဒီအမြင်က နေရာယူသွားတော့ဒိဋ္ဌအမြင်တွေ အပျောက်ခံရပြီး လူစဉ်မမီတဲ့

အသိရှိသူတွေ ဖြစ်ကြရတာပဲ။ ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌမြင်တာက ရှိတာထက်ကြီးအောင်၊ သေးအောင် လုပ်လို့မရတာဆိုတော့ ဘာမှမဆန်းသလိုဖြစ်ပြီး စိတ္တဇအမြင်ကတော့ စိတ္တဇဆိုတဲ့အတိုင်းကြီးချင်ရင် ကြီးချင် သလောက်ကြီးလို့ရ၊ သေးချင်ရင်လည်း သေးချင်သလောက်သေးလို့ရတော့ စိတ္တဇ အပြင်ဘက်ပဲ စိတ်တွေပုံပေးပြီး ဒိဋ္ဌမြင်ရတာတွေဟာ ရွာနားကမြက်တွေကို ရွာနား မစားချင်သလို ပေယျာလကန် ပြုကြတာပဲ။ တကယ်အလုပ်ဖြစ်မှာက ဒိဋ္ဌအမြင်နဲ့လုပ်မှ တကယ်အလုပ်ဖြစ်မှာ ဖြစ်ပေမယ့် အဲဒါနဲ့မလုပ်တော့ အလုပ်တွေလည်း တလွဲတွေဖြစ်ပြီး လူ့လောကကြီး အနစ်နာကြီး နစ်နာကြရတာပဲ။

လူဆိုတာကလည်း ခံစားချက်အဆိုးကို အလွန်ကြောက်တတ်တဲ့ အခြား သတ္တဝါမျိုးထဲက သတ္တဝါတစ်မျိုးဖြစ်တော့ ခံစားချက်ဆိုးနဲ့ အပြစ်ကိုမြဲခြောက် တော့ ဟုတ်သလိုလိုထင်ရတာပေါ့။ တကယ်အမှုလုပ်ဖို့အမြင်တွေ အလိုတွေ အစွဲတွေ ဝင်နေသူက အမှုလုပ်ဖို့ အတွက် ကြောက်တာတွေ နည်းနည်းမှ မတွေ့နိုင်တော့တာ ကြောင့် အကြောက်က အမှုလုပ်မှုကို ဟန့်တားတာ မလုပ်နိုင်တာဘဲ။ အမှုလုပ် ကြသူတိုင်း ကြောက်စရာကို မသိဘဲ လုပ်သူ မရှိတာဘဲ။

အပြစ်အရကောက်တာတွေ ဒီလိုလွဲမှားကြတော့ လူ့လောကမှာ အပြစ် ကလွတ် လမ်းမရှိဖြစ်ပြီး တစ်လောကလုံး အပြစ်သားဖြစ်ကြရတာပဲ။ အမှုဟာ အပြစ်ကိုဖြစ်စေတယ်လို့ သိကြပေမယ့် ဘယ်လိုဖြစ်တယ်လို့ အမှန်အ- တိုင်း သိပြတာကို မရကြဘူး။ လက်စားချေရတဲ့ အပြစ်နဲ့ စိတ္တဇအဖြစ် ဒီနှစ်မျိုးလောက် သိကြတာဆိုတော့ဒီလိုလက်စားချေ ပြစ်ဒဏ်ပေးရတဲ့ အပြစ်ကလည်း လူအချင်းချင်းကြားမှာ တစ်ဖက်သားကို နစ်နာစေတဲ့ အမှုက ဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်ပဲ။

အပြစ်ဟာ ဒီလောက်ပဲလားဆိုရင် ဒီထက် အဆများစွာ ပိုတဲ့အထိ အပြစ် တွေ ရှိတာပဲ။ အဲဒီအပြစ်တွေကိုလူ့လောကက မသိကြတော့ဘဲ မသိတဲ့အပြစ်တွေကို ရောက်စေ နိုင်တဲ့ အမှုတွေပြုပြီး အပြစ်မရှိသူတွေအဖြစ် ထည်ထည်ဝါဝါ ရပ်တည် နေကြတာပဲ။ အချင်းချင်းကို ထိပါးတဲ့အမှုမဟုတ်ရင် အဲဒီအမှုဟာ လုပ်ကောင်းတယ်၊ ပြုကောင်းတယ် ပြောကြတာပဲ။ အပြစ်မသိတော့ အပြစ်ရောက်စေနိုင်တဲ့ အမှုတွေ

ကိုလည်း အမှုတွေဖြစ်မှန်း မသိကြတော့ဘူးပေါ့။

အပြစ်တွေကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုတွေဟာ အမှုတိုင်းလောက်ပဲ ခံစားချက် ကောင်းတွေကို ဖြစ်စေတာပဲ။ အချင်းချင်းထိပါးတဲ့အမှုတွေလည်း ကောင်းတဲ့ခံစား ချက်ကိုဖြစ်စေတာတွေ များတာပဲ။ ထိပါးတဲ့အမှုမဟုတ်တဲ့ အမှုတွေတိုင်းကတော့ ခံစားချက်ကောင်းကို ဖြစ်စေတာချည်းပဲ။ လက်စားချေအပြစ်ပေးခံရတဲ့ အမှုလောက်ပဲ မကောင်းတဲ့ခံစားချက် ရှိတာပဲ။

ဒီတော့ လက်စားချေပြစ်ဒဏ်ခံရထိတဲ့ အမှုမဟုတ်တဲ့အမှုတွေဟာ လူ- လောကက လုပ်သင့်တဲ့အမှုတွေလို့ မှတ်ယူကြတာပေါ့။ အဲဒါ လူ့လောကတစ်ခုလုံးရဲ့ တညီတညွတ် တည်း မှတ်ယူချက်ပဲ။ အပြစ်ကို လက်စားချေပြစ်ဒဏ်ထိုက်တာလောက် လို့ သိတော့ အဲဒီပြစ်ဒဏ်ကလွဲတဲ့ ပြစ်ဒဏ်တွေဖြစ်စေတဲ့ အမှုတွေကို မသိကြတော့ တာဘဲ။

အပြစ်ရဲ့အဖြစ်မှာ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန် ရွှေ့ရှားတွေရှိတယ်လို့ အသိပေးခဲ့ပြီးပြီ။ အမှုပြုလုပ်စဉ်က ရှိတာတွေအတိုင်း ရှိတာပဲ။ အမှုပြုစဉ်က အမှုအကြောင်း အရာတွေကို ဒီအချက်နှစ်ချက်နဲ့ ပုံဖော်တာပဲ။ အဲဒီ ပုံဖော်ချက်အတိုင်း အပြစ်ဖြစ်တဲ့အခါမှာ လည်း အပြစ်ရဲ့အဖြစ်မှာ အဲဒီအကြောင်းအရာကို အဲဒီငါးချက်နဲ့ ဖြစ်တည်တာပဲ။ ဒီတော့ အပြစ်ဖြစ်မှာရှိတဲ့ အကြောင်းအရာကိုပုံဖော်တဲ့ခြွင်းချက်ဟာ အသေးအကြီး အထူအပါး အစစတွေ သူ့အတိုင်းအတာနဲ့သူ ကွဲပြားစွာ ရှိကြတာပဲ။

အပြစ်ကလူပေါ်မှာဖြစ်တော့ အပြစ်ရှိတဲ့ အကြောင်းအရာကိုပုံဖော်တဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန်ရှင်သန် ရွှေ့ရှား ဒီငါးပါးဟာလည်း လူရဲ့အဖြစ်တွေလို့ ပြောရတော့တာပဲ။ အပြစ်ရှိတဲ့လူဖြစ်တဲ့ အပြစ်သားမှာအပြစ်မှ ဘဲရှိတာတွေအတိုင်း ရှိသူဖြစ်တာပဲ။ လူကို အပြစ်က စီးပိုးသွားပြီဖြစ်တော့ လူဟာ အပြစ်မှာရှိတာတွေအတိုင်းရှိသူ ဖြစ်တာပဲ။ လူရဲ့အသိဟာ အပြစ်မှာရှိတဲ့ အသိပဲ။ ခံစားချက်လည်း အပြစ်မှာရှိတဲ့ခံစားချက်ဟာ လူရဲ့ခံစား မှတ်သားချက်ပဲ။ တုံ့ပြန် ချက်တွေလည်း ဒီလိုပဲ။ ရှင်သန်ရွှေ့ရှားချက်ကလည်း အပြစ်မှာ ရှိတာအတိုင်း ‘ လူ’ရှင်သန် ရွှေ့ရှားတာပဲ။

အပြစ်မှာရှိတဲ့အကြောင်းအရာနဲ့ အဲဒီအကြောင်းအရာကို သရုပ်ဖော်ရတဲ့ သိရှိခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတွေဟာ တိမ်မယ်ဆိုရင် အပြစ်ရှိတဲ့လူက တိမ်မယ်၊ နက်မယ်ဆိုရင်လည်း အပြစ်ရှိသူက နက်မယ်၊ အထူအပါး အသေးအကြီး အစစတွေလည်း ဒီလိုပေါ့၊ အပြစ်က လူ့လောကအတွက် အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်ဟုတ်တယ်၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်ဆိုပြီး လုပ်တဲ့အမှုကြောင့်ဖြစ်တာဆိုတော့ အပြစ်မှာလည်း ဒီလိုပဲ၊ လူ့လောက အတွက် အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်ဟုတ်တယ်၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်လို့ပဲ ဖြစ်တာပဲ၊ အဲဒီ အပြစ်ရှိတဲ့လူကပဲ လူ့လောကအတွက် အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်ဟုတ်တယ် အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်လို့ သိတာတွေ ခံစားတာတွေ မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတာတွေ ရှိနေသူပေါ့။

ဒီတော့ အပြစ်ရှိသူရဲ့ အဖြစ်ဟာ လူ့လောက ပကတိရှိတာကို မြင်နိုင် ကြားနိုင် တွေ့နိုင် သိနိုင်တာတွေ မဖြစ်တော့ဘဲ သူ့အသိရှိသလောက်နဲ့ သိ၊ သူ့ခံစားချက်ရှိသလောက် ခံစား၊ သူ့ရှိတဲ့မှတ်သား တုံ့ပြန်ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတွေ ရှိသလောက်နဲ့ မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှား နိုင်တော့တာပေါ့။

ပုံတူတစ်ခုနဲ့ဖော်ကြည့်ရင် ပိုးကောင်တွေဟာ ညအခါမှာ မီးတောက်ထဲ ဝင်တိုးကြ တာတွေ့ဖူးနေကြတာပဲ၊ တစ်ခါတိုးကြည့်လို့ လန်ကျပြီးနောက် မီးဟာ ပူတယ်လို့ မသိဘဲ မနေဘူး၊ ဒါပေမယ့် နောက်တစ်ခါပြန်တိုးတာပဲ၊ ဒါဟာလည်း မီးရောင်ကို ရွှေ့တောင်လိုတော့ ထင်မှာမဟုတ်ပေမယ့် ထင်လည်းရွှေ့ကို ပိုးကောင်ကအသုံးချတတ်တာမှာ မဟုတ်တာဘဲ၊ မီးရောင်ကို သူတို့သွားစရာ ထွက်ပေါက်လို့ သူတို့ထင်ကြတာပဲ ဖြစ်ရမယ်၊ သူတို့မျက်စိဟာ အမှောင်ထဲမှာ မီးရောင်တွေတော့ အဲဒါတစ်ခုပဲ မြင်တတ်တာ ဖြစ်မှာပဲ၊ ပူပေမယ့် အဲဒီအပြင် သူတို့သွားစရာ ထွက်ပေါက်မရှိတာဆိုတော့ ဒါပဲတိုးရမှာပဲ၊ သေအထိ လည်း ဘာတတ်နိုင်မလဲ၊ ဒါပဲ တိုးရမှာပဲပေါ့၊ သူတို့အသိမှာ ထွက်ပေါက်က ဒီတစ်ခုတည်းရှိတာ ဖြစ်လို့ပဲ၊ တခြားလေထဲမှာ ပျံဝဲသွားစရာတွေတော့ အများကြီးရှိတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေကို သူတို့ မမြင်ကြလို့ဘဲ။

လူဟာ ပတ်ဝန်းကျင်းလူတွေကို ဆက်ဆံတဲ့အခါ အဲဒီပတ်ဝန်းကျင်ကို

အရင်ဖတ် ရတာပဲ။ အဲဒီလိုဖတ်တဲ့အခါ ပတ်ဝန်းကျင်တွေရဲ့ ပကတိအရှိအတိုင်း ဖတ်နိုင်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ဖတ်တတ်သလို ဖတ်ကြတာပဲ။ တချို့ဆိုရင် လုံးဝ မဖတ်တတ်တာဘဲ။ လူတွေ စာဖတ်ကြတာလိုပဲ။ စာဖတ်ချင်တဲ့လူဟာ စာတွေကိုအရင်သင်ရတာပဲ။ စာတတ်ပြီးမှ စာတွေကိုဖတ်နိုင်တာပဲ။ စာမတတ်ရင် စာတွေကို မဖတ်တတ်ဘူးဘဲ။ လူတွေဟာလည်း လူတွေကိုဖတ်ဖို့ လူ့လောကအမြင်ကို လေ့ကျင့်သင်ယူရတာပဲ။ အပြော အပြု အနေတွေနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဆက်ဆံတာတွေဟာ လေ့ကျင့်တာတွေပဲ။ အဲဒီ လေ့ကျင့်ချက်ဟာ မှန်ချင်လည်း မှန်မယ်၊ မှားချင်လည်း မှားမယ်၊ မှန်ရင်မှန်တာကို တတ်တာပဲ။ မှားရင်လည်း မှားတာကို တတ်တာပဲ။ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး လေ့ကျင့်ချက်မှားလျှင် လူ့လောကရဲ့ပကတိ အရှိကို သိမြင်နားလည်အောင် မဖတ်နိုင်ဘူး။ အလွဲလွဲ အချော်ချော် သိမြင်နားလည်ပြီး ဖတ်မှာပဲ။ ဒီတော့မဟုတ်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေသိပြီး အဲဒါတွေဟာမက်မောစရာမဟုတ်ပေမယ့် မက်မောချင် မက်မောနေမယ်။ ကြောက်ရွံ့စရာမဟုတ်ပေမယ့် ကြောက်ရွံ့ချင် ကြောက်ရွံ့နေမယ်။ မြတ်နိုးစရာ သဒ္ဓါစရာ မဟုတ်ပေမယ့်လည်း မြတ်နိုးသဒ္ဓါဖြစ်ချင် ဖြစ်နေမယ်။ အဖိုးမတန်ပေမယ့် အဖိုးတန်တယ် ထင်ချင်ထင်မယ်။ အဖိုးတန်လည်း မတန်ဘူး ထင်ချင်ထင်မှာပဲ။ မပူဇော်ထိုက်လည်း ပူဇော်ထိုက် ပူဇော်ထိုက်လည်း မပူဇော်ထိုက် အစစ အလွဲလွဲအချော်ချော်တွေ သိမြင်နားလည် တွေးခေါ်တာတွေ ဖြစ်မယ်။ ဒါတွေဟာ အပြစ်အရှိခံရသူတွေ လူ့လောကကို ဖတ်တတ်တာတွေမရှိဖြစ်ပြီး ထင်သလိုဖတ်ပြီး သိမြင်နားလည်ကြပုံတွေပဲ။

လူဟာ ဘယ်အလုပ်မျိုးမဆိုမှာဘဲ အဲဒီအလုပ်ကို မှန်ကန်ပြီးမြောက် အောင်မြင် အောင်လုပ်နိုင်ဖို့အတွက် အဲဒီလုပ်မယ့်အလုပ်ကို လုပ်မယ့်သူက လုပ်တတ်ရတာပဲ။ လုပ်မယ့်သူက မတတ်ရင် လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ မမှန်မကန် မပြီးမမြောက် မအောင်မြင်တာ ဖြစ်မှာပဲ။ လုပ်မယ့်သူက တတ်ထားပြီးရှိနေမှာပဲ။ လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ မှန်ကန်ပြီးမြောက် အောင်မြင်ကြတာပဲ။ လူတွေကို ဖတ်-တဲ့အခါလည်း ဒီလိုပဲ။ လူတွေကို ဖတ်မယ့်သူက ဦးစွာဖတ်တတ်သူ ဖြစ်ရမှာပဲ။ မဖတ်တတ်ဘဲဖတ်ရင် လူတွေရဲ့ ပကတိအမှန်တွေရအောင် မဖတ်နိုင်တဲ့ လူတွေကို

သူသိချင်သလို သိသွားမှာပဲ။ လူတွေကို ဖတ်တတ်သူဖြစ်မှပဲ လူတွေကိုဖတ်တဲ့အခါ လူတွေရဲ့ပကတိ အရှိအမှန်အတိုင်း ဖတ်နိုင်ကြမှာပဲ။

အပြစ်ဟာ လူတွေကိုဖတ်တတ်အောင် လေ့ကျင့်မှုမှားလို့ ထွက်လာတဲ့ ရလဒ်ပဲ။ အဲဒီ ရလဒ်ဟာလူတွေကို မဖတ်တတ်တာဘဲ။ မဖတ်တတ်ပေမယ့် လူတွေနဲ့ဆက်ဆံနေ ရတာဆိုတော့ မဖတ်တတ်ဘဲ ဖတ်လို့ရတဲ့အဖြေဖြစ်တဲ့ တလွဲတချော်အသိအမြင် နားလည်မှု တွေနဲ့ ဆက်ဆံတာပဲ။ နားလည်မှု အလွဲတွေနဲ့ ဆက်ဆံတာပေါ့။ ဒီလိုဖြစ်တော့ သူ့ဆက်ဆံ ချက်ဟာ အဆက်ဆံခံရတဲ့လူတွေနဲ့ မထိရောက်ဘူးပေါ့။ ဒီတော့ ဒီဆက်ဆံရေးဟာ ဖြစ်ချင်တာနဲ့ တလွဲဖြစ်တာပဲ။ အလွဲဖြစ်တာတွေကို အလွဲဖြစ်တာတွေအလျောက်အတိုင်း အလွဲကိုအလွဲနဲ့ အချင်းချင်းဆက်ဆံနေကြရတာဟာ အပြစ်သားလောကရဲ့ ဓလေ့ပဲ။

အပြစ်ဟာ လူ့လောကအပေါ် အသိအမြင်လွဲပြီး ကိုယ်နှုတ်နှလုံးတွေနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့ အမှုကြောင့် ဖြစ်လာတဲ့အရာပဲ။ လူမဖတ်တတ်ဘဲ ထင်သလို ဖတ်ပြီး ဆက်ဆံရာက ဖြစ်လာတဲ့ အမှုက ဒီအပြစ်တွေကိုပဲ ဖြစ်စေတာဆို တော့ အဲဒီအပြစ်ရှိသူဟာ လူကို မဖတ်တတ်သူဘဲ ဖြစ်တယ်။ မဖတ်တတ်ပေမယ့် တလွဲတချော်တွေဖြစ်အောင် လူ့လောကကို အပြစ်ရှိသူဟာ ဆက်ဖတ်ပြန်ဦးမှာပဲ။

အပြစ်နဲ့စပ်ပြီးပြောခဲ့တာ များသွားပြီ။ အပြစ်ဟာ မသေမီအပြစ် သေပြီးအပြစ် တွေမှာ လက်စားချေခံရတဲ့ အမှုလုပ်စဉ်က အလုပ်ခံရသူခံရသလို ခံရတာနဲ့ သီးခြား ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ခဲ့လောက်ပြီပဲ။ အပြစ်နဲ့စပ်ပြီးဆက်ပြောစရာရှိတာ နည်းနည်းပြောရမယ်။ အပြစ်ဟာ လူမှာဖြစ်ပေမယ့် လူမဟုတ်တဲ့အရာဖြစ်တယ် ဆိုတာပဲ။ လူမှာဖြစ်တာဟာ လူပဲလို့ အထင်မှားစရာ ရှိတယ်။ လူမှာရောဂါအမျိုးမျိုးတွေထဲက တစ်မျိုးမဟုတ်တစ်မျိုး ဖြစ်တဲ့ရောဂါ ရတတ်တယ်။ အဲဒီရောဂါဟာ လူမှာဖြစ်တကြောင့် လူပဲလို့ ပြောမလား၊ ရောဂါဟာ လူဖြစ်တယ်ဆိုရင် ရောဂါဖြစ်တဲ့အခါ အဲဒီရောဂါကို ပျောက်အောင် ကုသကြစရာ အကြောင်းမရှိဖြစ်မှာဘဲ။ ရောဂါအဖြစ်ခံရသူတွေဟာ ရောဂါပျောက်အောင် ကုသကြတာပဲ။ ပျောက်အောင် မတတ်နိုင်မှဘဲ ပစ်ထားကြတာပဲ။ ရောဂါဟာ လူမဟုတ်ရုံမကဘဲ ရောဂါအဖြစ်

ခံရသူရဲ့ ရန်သူပင်ဖြစ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် ရောဂါကို လူမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရတာပဲ။ အပြစ်ဟာလည်း လူမဟုတ်တဲ့ရောဂါတစ်မျိုးပဲ။ အပြစ်ရောဂါကတော့ ရောဂါတွေထဲမှာ အဆိုးဆုံးလို့ပြောရမယ့် ရောဂါပဲ။ အကြောင်းကတော့ တခြားရောဂါ တွေဟာ ရောဂါဖြစ်တာ သိကြတယ်။ အဖြစ်ရောဂါဟာအပြစ်ရောဂါ အဖြစ်ခံနေရပေမယ့် ခံရသူက ရောဂါမှန်းမသိတဲ့ရောဂါ ဖြစ်လို့ပဲ။ ရောဂါဆိုတာသိရင် ရောဂါပျောက်ဆေး ဖော်လိုရတာကြောင့် အဲဒီရောဂါ ပျောက်မှာပဲ။ အနာသိ ဆေးရှိလို့ စကားပုံရှိတာပဲ။ အပြစ်ရောဂါဟာ ရောဂါရနေမှန်းမသိတဲ့အတွက် အဖြစ်ရောဂါပျောက်အောင် လုပ်လို့ မရတာဘဲ။

အပြစ်ရောဂါဟာ အရူးရောဂါနဲ့တူတဲ့ ရောဂါပဲ။ အရူးဟာ သူအရူးခံနေရတာကို သူမသိဘူး။ ပြီးတော့လည်း လူတွေရဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ် သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတွေနဲ့ လည်း မတူတဲ့ သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတာတွေ အဖြစ်ခံနေရတာချင်း လည်း တူလို့ပဲ။

အရူးရောဂါရသူကို အရူးလို့ပြောရတာဟာ လူတွေနဲ့မတူလို့ဘဲ။ ဘာတွေ မတူတာလဲဆိုရင် သာမန်လူဟာ သိမြင် တွေးခေါ် ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင် ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေဖြစ်တဲ့ ဒီအချက်တွေကို အစီအစဉ်ကျကျ ရှိစေကြတယ်။ အရူးရောဂါ ရှိသူကတော့ အဲဒါတွေမှာ အစီအစဉ်မကျဘဲ ရှိတာပဲ။ ဒီလိုဖြစ်တာ ကို စကားတစ်လုံး တည်းနဲ့ပြောတော့ ‘စံလွဲတယ်’လို့ ပြောရတာပဲ။ စံလွဲသူဟာ အရူးရောဂါရှင်ပဲ။

အပြစ်ရောဂါဟာ အရူးရောဂါလို အစီအစဉ်မကျတဲ့ သိမြင် တွေးခေါ် ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင် ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေဖြစ်တာတော့ မဟုတ်ဘူး။ အစီအစဉ်တကျတော့ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် အပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ လူ့လောကအတွက် အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်ဟုတ်တယ်။ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်လို့ သိမြင် တွေးခေါ် ပြောဆို ပြုမူနေထိုင် ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေကို စိုက်လိုက်မတ်တတ် ရှိနေတာ ပဲ။ လောကအတွက် အဟုတ် မဟုတ်တာကို အဟုတ်ဟုတ်တယ်။ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်လို့ စွဲနေသူဖြစ်တဲ့အတွက် အပြစ် ရောဂါရနေသူကို အစွဲရှိနေသူလို့လည်း ပြောရတာပဲ။

အရူးရောဂါက အစီအစဉ်မကျတာ အပြစ်ရောဂါက အဟုတ်မဟုတ်တာ ဖြစ်တဲ့အဖွဲ့မှာ အစီအစဉ်ကျတာပဲ။ ဒီနေရာမှာ လောကအတွက် အဟုတ်မဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယ်မရှိဆိုတာ ဘယ်လိုလဲ အမေးထွက်စရာကို နည်းနည်းရှင်းရမယ်။ လောကမှာ အဟုတ်ဟုတ်တယ် အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်ဆိုတာကို ဘယ်ပေတံနဲ့တိုင်းတာလဲရဲ့ အဖြေပေါ့။ လူ့-လောကမှာ မြင်ကြားရ တွေ့ရသိရတာတွေမှာ အတိုင်းအထွာ ပမာဏတွေရှိတယ်။ မိဘဟာ မိဘပမာဏ ရှိတယ်။ သားသမီးလည်း သားသမီး ပမာဏရှိတယ်။ ဆရာတွေတပည့်တွေလည်း ဒီလိုပဲ ရှိတာပဲ။ ဆွေမျိုးတွေ အသိမိတ်ဆွေတွေလည်း ပမာဏရှိတာပဲ။ ဒေသချင်း လူမျိုးချင်း လူအချင်းချင်းတွေမှာလည်း ပမာဏရှိတာပဲ။ ပမာဏဆိုတာ ဘာလဲ။ အဲဒါတွေနဲ့စပ်ပြီး သိမြင် တွေးခေါ် ပြောဆို ပြုလုပ် နေထိုင် ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေ ဆက်စပ်ရတဲ့အကြောင်းအရာတွေပဲ။

ပုံစံလွယ်လွယ် ထုတ်ရမယ်။ စားစရာ အစားအစာမှာ ပမာဏရှိတယ်။ အဲဒီ ပမာဏဟာ ဘာလဲ။ စားသူကို မျှတစေတယ်။ အလုပ်ကိစ္စတွေ ဆောင်ရွက်နိုင်စေတယ်။ အဆာကို ပျောက်စေတယ်။ ကျန်းမာစေတယ် အစစတွေဟာ အစားအစာရဲ့ ပမာဏပဲ။ ဒါဟာ လူတိုင်းသိနေတဲ့ အစာရဲ့ပမာဏပဲ။ အစာကို စားမယ်ဆိုရင် အဲဒီဟာက လိုနေလို့ စားတာဖြစ်ကြောင်း ပမာဏအသိနဲ့ စားတာဟာ လူ့လောကအတွက် အဟုတ်ဟုတ်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့အမြင် အတွေး အပြော အလုပ် အနေ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထား တွေထားတာပဲ။

ဒီနေရာမှာ အဖြစ်ကလေးတစ်ခု ပြောရမယ်။ တစ်ချိန်မှာ မယားဝေးသားဝေး ဖြစ်နေတဲ့ အမျိုးသားတစ်ယောက်က ပြောလာတယ်။ အသက် ရုပ်ရည် ဆက်ဆံရေး နူးညံ့တဲ့ အိမ်ထောင်ရှင်ဈေးသည် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို သူ့စိတ်ထဲမှာ ပြစ်မှားနေတယ်။ အဲဒီလိုမဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ လို့ပဲ။ ‘ခင်ဗျားက ဈေးသွားဝယ်လို့ သူ့ကို တွေ့တာလား’ ‘ဟုတ်တယ်’ လို့ပြောတယ်။ ‘ဒီလိုဆိုတော့ ခင်ဗျားက ဈေးဝယ်၊ သူက ဈေးသည်ပဲ မဟုတ်လား’ ဆိုတော့ ‘ဟုတ်တယ်’လို့ ပြောတယ်။ ‘ခင်ဗျားက အမျိုးသမီးကို ကြည့်တာက အမျိုးသမီးရဲ့ ပမာဏနဲ့လွဲနေလို့ စိတ်လှုပ်ရှားရတာပဲ’၊ ‘ဘယ်လို ပမာဏလွဲပြီး ကြည့်လို့လဲ’လို့ ပြန်မေးတယ်။

‘အမျိုးသမီးဟာ ခင်ဗျားလိုဈေးဝယ်လာသူကို ဈေးရောင်း ပေးသူအဖြစ်ဟာ အမျိုးသမီးရဲ့ ပမာဏပဲ။ အဲဒါနဲ့လွဲပြီး အမျိုးသမီးကို အာရုံခံစား ဘက်နေရာကို ထားပြီးကြည့်တော့ ပမာဏ မလွဲဘူးလား၊ ပမာဏမှန်အောင် ကြည့်တာ လုပ်ရင် စိတ်လှုပ်ရှားတာ ပျောက်မှာပါ၊’ ‘ရပါ့မလား’လို့ ပြန်မေးလို့ ဆက်ပြောရတယ်။

ကိုယ့်အမေတွေ နှမတွေကို သူများတွေက ကြိုက်ကြပြီး မွေးချင်းဖြစ်တဲ့ ကိုယ်က ကြိုက်ရကောင်းမှန်းမသိတာ ဘာကြောင့်လို့ထင်သလဲ မေးတော့ သွေးရင်းဖြစ်လို့ပဲလို့ ပြောတယ်။ ဒါကို ထပ်ပြောရတယ်။ သွေးရင်းနှမတွေဟာ ငယ်စဉ်ကစပြီးမတွေ့လို့ မသိတော့ရင် တစ်ချိန်တစ်နေရာမှာ အဲဒီနှမကို ချစ်မိတာမဖြစ်နိုင်ဘူးလား၊ ဖြစ်နိုင်တယ် ဖြေတယ်။ အဲဒီမှာ သွေးရင်းဖြစ်လို့ မချစ် နိုင်ဖြစ်လို့လား၊ ဒါတော့ ဟုတ်တယ် ပြောတယ်။

အကြောင်းကတော့ အတူနေ နှမအမေတွေကို နှမအမ ပမာဏက မရွေးအောင် တည်နေလို့ မကြိုက်တာဘဲ။ အာရုံခံစားဘက် ပမာဏထားကြည့်တာလည်း မလုပ် ဖူး ကြဘူး မဟုတ်လား၊ ပမာဏမှန်ကို ကျော်ပြီးအာရုံခံစားဘက် ထားကြည့်ရင် အမနှမလည်း သူများတွေ ကြိုက်ကြသလို ကိုယ်လည်း ကြိုက်မှာပဲ။

အရူးရောဂါရှိသူကို စိတ္တဇရောဂါရှိသူလို့ ပြောရပြီး အပြစ်ရောဂါရှိသူကိုတော့ ကမ္မဇရောဂါလို့ ပြောရမှာပဲ။ အရူးကို စိတ္တဇရောဂါသည်အဖြစ် လူ့လောကက သိကြပေမယ့် အပြစ်ရောဂါရှိသူကို ရောဂါသည်အဖြစ်ပင် လူ့လောကက မသိကြဘူး၊ လူတိုင်းလို ဖြစ်နေတဲ့ အတွက်ပဲ။ ဒါကြောင့် ကမ္မဇရောဂါကို လူတွေ မသိကြဘူး၊ စိတ္တဇရောဂါသည်ဟာ အမျိုးမျိုး အများအပြားရှိတယ်။ ကမ္မဇရောဂါသည်ကလည်း ဒီလိုပဲ။ အမျိုးမျိုး အများအပြား ရှိတာပဲ။

ကမ္မဇရောဂါဖြစ်တဲ့ အပြစ်ရောဂါဟာ ရောဂါအဖြစ်ခံရသူရဲ့ အလေ့အကျင့် ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရောဂါပဲ။ ဘယ်လိုတွေ လေ့ကျင့်တာလဲဆိုရင် သိမြင်ချက် တွေးတောချက် ပြောဆိုချက် ပြုမူချက် နေထိုင်ချက် ကြိုးစားချက် နိုးကြားချက် စိတ်ထားချက် ဒီအချက် ရှစ်ချက်ကို လေ့ကျင့်တာပဲ။ ကမ္မဇရောဂါအမျိုးမျိုးဖြစ်တာကတော့ ဒီလေ့ကျင့်ချက်ရှစ်ချက်ရဲ့ အလေ့အကျင့်ခံတွေ အမျိုးမျိုး ရှိလို့ပဲ။

ကမ္မဇရောဂါဖြစ်တဲ့ အပြစ်ရောဂါရအောင် အလေ့အကျင့်ခံတွေဟာ အုပ်စုနဲ့ပြောရင်နှစ်စုရှိတယ်။ အဲဒီနှစ်စုက လိုလားစရာအလေ့အကျင့်ခံ အုပ်စုနဲ့ မလိုလားစရာ အလေ့ အကျင့်ခံ အုပ်စုပဲ။ အဲဒီအုပ်စု နှစ်စုလုံးဖြစ်တဲ့ အလေ့အကျင့်ခံတွေဟာ လူ့လောကအတွက် အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အဓိပ္ပာယ် ရှိတာတွေချည်းပဲ။ လူ့လောကအတွက်အကျိုးနည်းစေတဲ့ အလေ့အကျင့်ခံတွေလို့ ဆိုလိုတာပဲ။

အပြစ်ရောဂါရနေသူတွေဟာ လိုလားမှုတွေဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ခဲ့သူနဲ့ မလိုလားမှု တွေဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ခဲ့သူတွေပဲ။ သိမြင် တွေးခေါ် ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင် ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေနဲ့ လိုလားမှု မလိုလားမှုတွေဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်လာခဲ့ကြသူတွေပဲ။ အဲဒီ လေ့ကျင့်ခန်း ပေါက်မြောက်သွားသူတွေဟာ အပြစ်ရောဂါရပြီး ကျန်ခဲ့သူတွေပဲ။

ဒီလိုဆိုတော့ အပြစ်ရောဂါရနေသူတွေဟာ လူတွေအားလုံးပဲ ဖြစ်မလားဘဲလို့ ပြောစရာရှိတယ်။ အကြောင်းကတော့ လူရယ်လို့ဖြစ်လာရင် လူ့အတွက် လိုလားစရာလည်း ရှိမှာပဲ။ မလိုလားစရာလည်း ရှိမှာပဲဖြစ်လို့ လိုလားစရာကို လိုလားတတ်အောင်၊ မလိုလား စရာကို မလိုလားတတ်အောင် လေ့ကျင့်ကြမှာဖြစ်လို့ ဒါတွေ အောင်မြင်တာဟာ အပြစ် ရောဂါဆိုရင် လူတိုင်းလွတ်နိုင်သူမရှိလို့ဘဲ။

လူ့လောကမှာရှိကြတဲ့ လိုလားစရာနဲ့ မလိုလားစရာတွေဟာ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိကြ တယ်။ လူ့လောကအတွက် အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်လို့ သိထားကြလို့ပဲ။ ဒါကို နည်းနည်းပေါ်လွင်အောင် ပြောဖို့လိုမှာပဲ။ တစ်လောကလုံးရှိ လူတိုင်းမှာ မရှိရင် မဖြစ်တဲ့အရာဟာ အလိုလားခံအရာပဲ။ မရှိရင် မဖြစ်ပေမယ့် မရှိလို့ဖြစ်ဖြစ် မရှိစေချင်လို့ ဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်အောင်နေရတာကြောင့် ဖြစ်တာဟာလည်း မရှိရင်မဖြစ်တဲ့ စာရင်းဝင်ပဲ။ ရှိတာက ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအပြစ်ရှိသူကို ဖိစီးတဲ့အရာဟာ လူ့လောကအ-တွက် အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့ မလိုလားစရာဘဲ။

လိုလားထိုက်တဲ့ ပမာဏရှိတာတွေကို လိုလားတာနဲ့ မလိုလားထိုက်တဲ့ ပမာဏ ရှိတာတွေကို မလိုလားတာတွေဟာ အပြစ်ရောဂါရှိနေတာ မဟုတ်တာတွေပဲ။

ဒါကြောင့် တစ်လောကလုံး လူတိုင်းတော့ အပြစ်ရောဂါရှိသူချည်း မဟုတ်တာ သိပေးရမှာပဲ။

လိုလားမှုတွေဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ခဲ့လို့ရနေတဲ့ အပြစ်ရောဂါရှိသူဟာလည်း နှစ်မျိုး ရှိတယ်။ ပထမတစ်မျိုးက လိုလားမှုကို ရှေ့ရှုပြီး သူများတွေကို ဖိစီးတာ ဖျက်ဆီးတာ ခိုစီးတာတွေ အမျိုးမျိုးလုပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အပြစ်ရောဂါရှိသူနဲ့ သူများတွေအပေါ် စောင့်စည်းတာ စောင့်ရှောက်တာတွေကို ကိုယ့်မှာဖြစ်ပွားမယ့်အကျိုးတရား မျှော်ခေါ်ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အပြစ်ရောဂါရှိသူ နောက်တစ်မျိုးပဲ။

ပထမ အပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ လူ့လောကရဲ့ တုံ့ပြန် ချစ်ခင် ကြင်နာ မြတ် နိုး ပြည့်ဝမှုကို မရနိုင်သူဘဲ။ လူ့လောကရဲ့ ရွံ့ရှာ စက်ဆုပ် မုန်းတီး ငြီးငွေ့မှုကိုပဲ ရသူပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီသူဟာ ပျော်မွေ့စရာ ဆာလောင်ငတ်မွတ်နေသူပဲ။ ငြီးငွေ့ စိတ်ပျက်နေသူလည်း ဖြစ်တယ်။ ဘယ်အရာမှ စိတ်မဝင်စားသူလည်း ဖြစ်တယ်။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး မလန်းဆန်းဘဲ ညစ်နွမ်း ညှိုးမှိုင့်နေသူပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း ဒါတွေ ဖျောက်ဖို့ အပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ အပျော် အပါးကြူးနေတာမျိုး အလောင်းအစား လိုက်စားနေတာမျိုး မူးယစ်သောက်စား ကြူးနေ တာမျိုးတွေ ကာမကိုကြူးတာမျိုး အအိပ်အနေကြူးတာမျိုးတွေ ရှိသူဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဒီလိုလားမှု ရှေ့ရှုတဲ့ ပထမအပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ သူ့အတွက်ကောင်းမှာ ဆိုရင် ဘယ်အလုပ်ဖြစ်ဖြစ် လုပ်သင့်တယ်။ ဘယ်သူတွေသေသေ ငတေမာရင် ပြီးရော လူစားပဲ။ သတ်တာလည်း လုပ်မှာပဲ။ ခိုးတာလည်း လုပ်မှာပဲ။ ကာမမှားတာလည်း လုပ်မှာပဲ။ သူကောင်းဖို့အတွက် သူများအပေါ် စောင့်စည်းစရာ ဘယ်အရာကိုမှ မစောင့်စည်းဖို့ ခံယူချက်ရှိသူပဲ။ စောင့်ရှောက်ဖို့မှာတော့ ဝေလာဝေး ခံယူသူပဲ။ လိုလားမှုရှေ့ရှုတဲ့ ပထမအပြစ် ရောဂါရှိသူရဲ့ လောကအမြင်ဟာ အဲဒီလို အမြင်ရှိသူပဲ။

လူ့လောကအပေါ် ဒီလိုအမြင်တွေကြောင့် လူ့လောကက ချစ်ခင် ကြင်နာ မြတ် နိုး ပြည့်ဝတဲ့မျက်နှာတွေမရဖြစ်ပြီး သူ့ကိုယ်တွင်းက ဝမ်းသာကြည်နူးမှုကိုဖြစ်စေတဲ့ ဓာတ်တွေ ခမ်းခြောက်ခံနေရတယ်။ သူ့ကို သူ့ကိုယ်တွင်းက ပျက်စီး ရင့်ရော်

ခက်ထန်စေတဲ့ ဓာတ်တွေပဲ ထုတ်ပေးနေကြတာ ခံရသူပဲ။ လူဟာ ကလေးအရွယ် လူမမည်ဘဝမှာ လူ့လောကရဲ့ ချစ်ခင် ကြင်နာ မြတ်နိုး ပြည့်ဝမှုတွေ ရနေတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကိုယ်တွင်း က ဝမ်းသာကြည်နူးမှုတွေကိုဖြစ်စေတဲ့ ဓာတ်တွေ ထွက် ကျနေတဲ့အတွက် ကလေး မျက်နှာဟာ ဘာနဲ့မှ မတူဘဲ ချစ်စရာဖြစ်နေတာပါ။ ပြောဆို လှုပ်ရှားဟန်တွေလည်း ဒီလိုပဲ။ ဒါတွေဟာ ကလေးဖြစ်လို့ အလိုလိုဖြစ် နေတာတွေ မဟုတ်ဘဲ ကလေးရဲ့ကိုယ်ထဲမှာ ဝမ်းသာအားရမှုတွေ ဖြစ်စေတဲ့ဓာတ်တွေ ထုတ်ပေးနေလို့ဖြစ်တဲ့ ပြောဟန် ဆိုဟန် နေထိုင်ဟန် ကိုယ်လက် မျက်နှာတွေ ဖြစ်နေတာတွေပဲ။

ဒီကလေးဟာ အရွယ်ကလေး နည်းနည်းရလာတာနဲ့အမျှ ရနေတာထက်ပိုတဲ့ လိုလားတာတွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလိုလားမှုတွေ ရအောင်မလုပ်နိုင်လို့ စိတ်မကြည်ဘူး၊ တွေ့နေ မြင်နေရသူတွေဆီက မရတာကိုရအောင်လုပ်တဲ့ ဖြတ်လမ်းနည်းတွေကို မြင်လည်း မြင်ရ ကြားလည်းကြားရ တွေ့တဲ့အခါလည်းတွေ့ရဖြစ်လာတော့ လိမ်- တဲ့လမ်း လှည့်တဲ့လမ်း ခိုးဝှက်တဲ့လမ်း လုယက်တဲ့လမ်း စိတ်ဆိုးပြတဲ့လမ်းတွေကို သဘောကျလာ တယ်။ လွယ်ကူတဲ့ မိဘ၊မိတ်ဆွေဝန်းကျင်အတွင်းမှာ ဒီနည်းလမ်းတွေထဲက အလျဉ်းသင့်တဲ့ နည်းတွေ သုံးကြည့်ကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အမှုတွေလို့ သူ သဘောမထားဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီအမှုတွေ ပြုတာနဲ့ အပြစ်ဖြစ် လာတာပဲ။ အဲဒီအပြစ်ဟာ အကြီးကောင် ဝင်လာတဲ့ကလေးရဲ့ ချစ်စရာရုပ်သွင်တွေ ပျောက်ကွယ်စေတာပဲ။

လူလားမြောက်ပြီးတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ရုပ်သွင်ဟာ အများအားဖြင့် အပြစ်ရှိသူရဲ့ ရုပ်သွင်ပဲ။ ယုန်ကလေးတွေ သိုးကလေးတွေ နွားကလေးတွေရဲ့ မျက်- စိမျက်နှာတွေနဲ့ မတူကြဘူး၊ ကြောင်ရဲ့မျက်နှာ မြေခွေးရဲ့မျက်နှာ ကျားခြင်္သေ့တွေရဲ့ မျက်စိမျက်နှာမျိုး ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီလို မျက်စိမျက်နှာ လက်ခြေအနေအထားရှိတဲ့ ရုပ်သွင်ဟာ အသက်ကြီးလာ လို့ သူ့သဘာဝအတိုင်း ပြောင်းလဲလာတာလို့ ထင်ကြပေမယ့် အဲဒီအထင်ဟာ မမှန်ဘူးဘဲ။ သူတို့အမှုအကျင့်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့အပြစ် ကို လူ့လောကက သိကြတယ်။ လူ့လောကဟာ အချင်းချင်း ဆက်ဆံတဲ့အခါမှာ

အရမ်းဆက်ဆံကြတာ မဟုတ်ကြဘူး။

မိဘနဲ့သားသမီးပဲဖြစ်ဖြစ် လင်နဲ့မယားပဲဖြစ်ဖြစ် တစ်အူတုံဆင်းမွေးချင်း ခြင်းပဲဖြစ် ဖြစ် သူစိမ်းတစ်ရံဆံပဲ ဖြစ်ဖြစ်ပဲ တွေ့တဲ့သူတိုင်းကို တွေ့ကြသူတွေက မလုပ်မဖြစ်တဲ့ အလုပ်တစ်ခုကို အလိုလိုလုပ်တယ်။ အဲဒါဟာ “အကဲခပ်”တာပဲ။ အကဲခပ်တယ်ဆိုတာ အဓိပ္ပာယ်အထူးမဖွင့်ဘဲ နေ့စဉ်သုံးစကားလုံး ဖြစ်နေတာပဲ။ စကားလို ရှင်းကြည့်ရင် အကဲဆိုတာ လွန်တာရဲ့ နာမည်ပဲ။ ခပ်တယ်ဆိုတာကတော့ ယူကြည့်တယ်ဆိုတာရဲ့ အမည်ပဲလို့ ပြောရမယ်။

ဘာက လွန်တာလဲဆိုတော့ မျှတမှုက လွန်တာပေါ့။ လူတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ဆက်ဆံတဲ့အခါ လွန်တာဘယ်လောက်ရှိသလဲ သိဖို့လုပ်တာဟာ အကဲခပ်တာပဲ။ သူ-အကဲကို ငါသိတယ်တို့ အကဲပါတာတို့ အကဲဆတ်တယ်တို့စကားလုံးတွေဟာ သူလွန်တာ သိတယ်၊ သူက အလွန်ပါတယ်၊ သူကအလွန်မခံဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေပဲ။

လူတိုင်းဟာ သူနဲ့ဆက်ဆံတဲ့ လူတိုင်းရဲ့အကဲကိုတိုင်းတဲ့ ပြဒါးတိုင်လိုအရာ ရှိတယ်။ ပြဒါးတိုင်ဟာ ပူရင်တက်ပြီး အေးရင်ကျတာကို အလိုလိုလုပ်သလို လူတိုင်းရဲ့ အကဲခပ်ချက်ကလည်း သူနဲ့ဆက်ဆံတဲ့ လူတိုင်းရဲ့အကဲအတက်အကျကို အလိုအလျောက် မှတ်ယူနေတာပဲ။ အမှားအမှန်က အလှည့်ခံရမှု ရှိမရှိပေါ်မှာ မှီပြီး ရှိနိုင်တာပေါ့။

ဒါကြောင့် လူ့လောကဟာ အချင်းချင်းအကြားမှာ မမျှတတဲ့ဆက်ဆံရေး ရှိသူတွေ ကို သိနေတယ်။ သူလည်းအတူတူ ကိုယ်လည်းအတူတူ မမျှတတာရှိတဲ့အတွက် ဒီမမျှတတာတွေကို မပြောဝံ့ကြဘူး။ ဒီလို မမျှတတဲ့အဖြစ်ကို ကိုယ်တိုင်ဖျောက်ရမှန်း မသိရုံလောက်မကဘဲ ဆထက်ထမ်းပိုးတိုးပြီး လုပ်နိုင်အောင် လုပ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် လူ့လောကဟာ ကိုယ့်ကို သူများတွေက မယုံကြည်ကြသလို ကိုယ်ကလည်း သူများတွေကို ယုံကြည်စိတ်ချမှု မပေးနိုင်ကြဘူး။

ဒါက လိုလားမှုရှေ့ရှုတဲ့ လူ့လောကကို ထိပါးစေတဲ့ အပြစ်ရောဂါရှိသူတွေရဲ့ အကြောင်းပဲ။ လူ့လောကက အဲဒီသူတွေကို လူတွေလို အသိမဖြစ်ကြတော့ဘဲ သူ့အပြစ် ရောဂါအလျောက်ပဲ အသိဖြစ်ကြတာ အထင်အရှားတွေ့ရတယ်။

အပြစ်ရောဂါအလျောက် သိကြတာပဲ။ အရက်သမား၊ ဘိန်းစား၊ ဖိုးသမားလိုလည်း သိကြတယ်။ တဏှာရူး၊ ကာမမုဆိုး၊ သူခိုး၊ ဓားပြ၊ လူလိမ်၊ အလစ်သမား၊ လူရမ်းကား၊ အတင်းသမား၊ လူသတ်သမား၊ ဓားသမား၊ သေနတ်သမား၊ အလိုကြီးသူ၊ ဖောက်ပြန်သူ၊ အဖျက်သမား၊ လမ်းလွဲသွားသူ အစရှိတာတွေအဖြစ် အသိခံရတော့တယ်။ ဒါတွေဟာ သတ္တဝါတွေရဲ့ နာမည်တွေပဲ။ လူတွေရဲ့နာမည် မဟုတ်တာတွေဘဲ။ ဒါတွေဟာ အပြစ်ရောဂါရှင်ရဲ့ နာမည်တွေပဲ။

လိုလားမှုရှေ့ရှုတဲ့ အပြစ်ရောဂါရှင် နောက်တစ်မျိုးလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒီအပြစ် ရောဂါရှိသူလည်း အလွန်များတာပဲ။ ဒီအပြစ်ရောဂါရှိသူကတော့ လူ့-လောကကို ဖိစီးတာ ဖျက်ဆီးတာနဲ့ ခိုစီးတာတွေကို လုပ်ပေမယ့်အလုပ်ခံရတဲ့ လူ့လောကကို ဖိစီးနေတယ်၊ ဖျက်ဆီးနေတယ်၊ ခိုစီးနေတယ်လို့ မသိဘဲ သူတို့စားဝတ်နေရေးကို လုပ်ပေးနေတယ်။ အပူအပင်ကင်းအောင် လုပ်ပေးနေတယ်။ အကူအညီပေးနေတယ်လို့ အပြစ်ရောဂါရှိသူတွေက သိပြီး အဲဒီလို အလုပ်ခံရသူတွေကလည်း အဲဒီအပြစ်ရောဂါရှင်ကို သူတို့ဟာ ကိုယ့်ထမင်းရှင် ဖြစ်တယ်၊ စောင့်ရှောက်သူဖြစ်တယ်၊ အားကိုးရသူ ဖြစ်တယ်လို့ပဲ သိကြတာပဲ။

ဒါကြောင့် လိုလားမှုရှေ့ထားတဲ့ အပြစ်ရောဂါရှင်ဟာ လောကမှာ သူ့နေရာနဲ့သူ ထင်ရှားကျော်ကြားသူပဲ။ ဒီအပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ သူက ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ကူညီ ပေးရသူများလာလေ သူ့မှာ လိုလားမှုတွေ ပိုပြည့်လေပဲ။ သူ့မှာ လိုလားမှုတွေပြည့်လာလေ ပိုပြီးလိုလားမှုတွေ ဖြစ်လာလေပဲ။

ဒီအပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ နည်းနည်းလိုလားမှုပြည့်တဲ့အချိန်က ပျော်ရွှင်မှုနဲ့ များများကြီး လိုလားမှုတွေပြည့်တဲ့အခါ ပျော်ရွှင်မှုဟာ မခြားနားဘူး။ ဒါကို ဘာကြောင့် လိုလားမှုအပြစ်ရောဂါ နောက်ထပ်တစ်မျိုးလို့ ပြောရတာလဲ ဆိုရင် ဒီရောဂါဖြစ်ဖို့ အမှုလုပ်စဉ်က သူလိုလားတာတွေ့ရဖို့ပဲ ဦးတည်ချက်ရှိပြီး ဝိုင်းဝန်း လုပ်ကြသူတွေ အတွက် စိတ်ကူးမပါရုံလောက်မကဘဲ သူတို့ကို လုပ်အားခပေးရတာကိုပဲ သူ့အတွက် အရနည်းမသွားအောင် တွက်စစ်နေလို့ပဲ။

အလုပ်လုပ်သူကို ပေးတာများရင် သူ့အရနည်းမယ် မဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့်

အလုပ်လုပ်ကြသူတွေ မခံနိုင်မဖြစ်ရုံလောက်ဘဲ ပေးပြီး အလုပ်တွေကို လုပ်စေတာပဲ။ တကယ်တော့ ကိုယ်ကျိုးကြည့်လွန်းတဲ့ လုပ်ရပ် အမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်ရောဂါ ဖြစ်လို့ပဲ။

ဒီရောဂါရှင်တွေဟာ သူ့အလုပ်ကို လုပ်ကြသူတွေကို တော်ရုံလောက်ပေးပြီး စုမိတာတွေနဲ့လူမှုကောင်းကျိုး လုပ်တာတွေတော့ အများအပြားရှိတာပဲ။ ဥပမာ- ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ ကောင်းမှုအမျိုးမျိုးတွေ လုပ်တာ ရပ်ရွာ လမ်းရေတွင်းရေကန်တွေ စောင့်ရှောက်တာ၊ တခြား လူမှုရေး ပညာရေး ကျန်းမာရေးတွေ စောင့်ရှောက်တာ၊ ပရဟိတလုပ်ငန်းတွေနဲ့ ထူးချွန်ဆုတွေ ပေးတာတွေလည်း လုပ်တာပဲ။

ဒီအပြစ်ရောဂါရှင်လုပ်တဲ့ ဒီလုပ်ဆောင်မှုတွေဟာ ကောင်းတယ်လို့ ပြောရတဲ့ အမှုတွေပဲ။ ဒီလိုပြောရတာဟာ လူ့လောကရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအလျောက် ပြောရတာလောက်ပဲ။ တကယ်ကောင်းတယ်လို့တော့ မပြောလောက်တာဘဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီလောက် လုပ်နိုင်လောက်အောင် ဥစ္စာတွေက ဘယ်ကရလို့လဲ။ အလုပ်လုပ်ကြသူတွေ လုပ်ကြလို့ ရတာတွေပဲ။ အလုပ်လုပ်ကြသူတွေကို စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး ပညာရေး လူမှုရေးတွေ လုံလောက်တဲ့အထိ ရယူစေလိုက်ဖို့ လုပ်ရမှာပဲ။ အဲဒီလိုလုပ်ရင် အမျိုးမျိုး ကောင်းမှုကောင်းရာ တွေ လုပ်နေဖို့မလိုသလို ရောဂါရှင်အနေနဲ့ လုပ်နိုင်လောက် အောင်လည်း ဥစ္စာတွေ စုမိမှာ မဟုတ်တာဘဲ။ အခုကောင်းမှုကောင်းရာတွေလုပ်နေတာက အလုပ်လုပ်တဲ့သူတွေ လုပ်ကြလို့ ဖြစ်တဲ့ ဥစ္စာတွေနဲ့လုပ်တာဆိုတော့ သူတို့ရစရာတွေလျှော့ထားလို့ရတဲ့ ဥစ္စာဖြစ်တဲ့အတွက် လုပ်သူအဖြစ် အချောင်ဂုဏ်ယူရာ ရောက်တာပဲ။ သူတို့ရထိုက်တာတွေကို သူတို့ပေးလိုက်ရင် ကိုယ်စောင့်ရှောက်စရာ ဘာလိုတော့လို့လဲ။ လောကကို စောင့်ရှောက်ချင်တယ်ဆိုရင် ဒီလိုပဲ စောင့်ရှောက်ရမှာပဲ။ ကိုယ်က စောင့်ရှောက်သူဆိုတဲ့ နာမည်တစ်လုံးရအောင်လုပ်တာ ကိုယ်တိုင်က မှားယွင်းတဲ့အမှုကိုဖြစ်စေပြီး ဒီအပြစ်ရောဂါသည်ဘဝ ရောက်တာပဲ။

လူဟာလူကို မစောင့်ရှောက်ရဘူး မဟုတ်ဘဲ စောင့်ရှောက်ကြရမှာပဲ။ စောင့်ရှောက် တာဟာ အပေါ်စီးနေရာယူတာဟာ မကောင်းတဲ့လုပ်ဆောင်မှုဘဲ။ လူဟာ

လူတွေကို စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး ပညာရေး လူမှုရေးတွေကို လုပ်ပေးပြီး စောင့်ရှောက်ရမှာ မဟုတ်ဘဲ သူကိုယ်တိုင် စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး ပညာရေး လူမှုရေးတွေ ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ ဥစ္စာဓနရအောင် အလုပ်လုပ်ခွင့် ပေးရမှာပဲ။ လူဟာ အလုပ်ရှိရင် ဥစ္စာဓနရှိတာပဲ။ အဲဒါရှိရင် အစစ ဆောင်ရွက်စရာတွေကို သူ့ဟာသူ ဆောင်နိုင်သူပဲ။

လူ့လောကကို ကိုယ်ကပေးတဲ့ ကျေးဇူးတွေစားစေပြီး ကိုယ်က ကျေးဇူးရှင် နေရာယူပြီး လူ့လောကကို ကျေးဇူးစားနေရာယူစေတာ လူ့လောကအတွက် သဘာဝ မကျတဲ့ လုပ်ရပ်ပဲ။ ကျေးဇူးရှင်နဲ့ ကျေးဇူးစား နှစ်ဆင့်ကလည်း မြီရှင်နဲ့မြီစား နှစ်ဘဝလိုပဲ။ အထက်နဲ့အောက် လူ့အလွှာခြားမှု ဖြစ်စေတာပဲ။ ဒီအဖြစ်ဟာ မမျှတတဲ့ လူ့လောကရဲ့ အဖြစ်ဖြစ်လို့ ငြိမ်းချမ်းအောင် ဘယ်လောက်ဆောက်ဆောက် မမြှောက်နိုင်တဲ့ လူ့လောကရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးပဲ။

ကမ္ဘာလောကတစ်ခုလုံးမှာရှိကြတဲ့ လူ့လောကတစ်ခုလုံးဟာ လူတွေကို တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး တန်းတူရည်တူရှိဖို့ကို ဦးတည်လျှက်ရှိကြတာ တွေ့နိုင်တယ်။ လူ့လောကက ဥပဒေ စည်းမျဉ်းတွေဆွဲပြီး အဲဒီအထက် ဘယ်သူမှ မရှိရ၊ အဲဒီအောက်မှာ အားလုံး အတူရှိရမယ်လို့ လုပ်ကြတာ အထင်အရှားပဲ။

ဒီလို ဥပဒေရဲ့အထက်အောက် လူ့အတန်းအစားမကွဲအောင် လုပ်နိုင်ကြပေမယ့် ကျေးဇူးရှင် ကျေးဇူးစား အတန်းအစားမကွဲပြားအောင်တော့ စိတ်ကူးနိုင်တဲ့အဖြစ် မရှိသေး တာပဲ။ ဒါလည်း စိတ္တဇတစ်ခု လူ့လောကမှာအပူးဝင်ခံနေရတာကြောင့် မဖယ်ရှားနိုင်ကြ တာဘဲ။ အဲဒါက လူမှုဘဝထဲမှာ မသိကိန်းတစ်ခုကိုလက်ခံပြီး တွက်ချက်တာပဲ။ ဥစ္စာဓနတွေ ရှိတာနဲ့မရှိတာက မမွေးခင်ကလုပ်ခဲ့ မလုပ်ခဲ့နဲ့ ဘုရားမနဲ့ မမတွေကြောင့်လို့ပဲ။ ဒါတွေကိုမဖယ်နိုင်တော့ ဥစ္စာဓနရှိမရှိနဲ့ ကျေးဇူးခံ ကျေးဇူးစား မကွဲအောင် မဖျောက် နိုင်တာဘဲ။

လူ့လောကမှာ တချို့ဟာ ရှိဆဲလောကက လက်ခံနိုင်အောင် ပြောပြနေတွေ လုပ်ပြီး လုံ့လလည်းရှိ အသိအမြင်တွေလည်း ပိုသူတွေ ရှိနိုင်တာပဲ။ သူတို့ဟာ အလုပ်ခွင်မှာ သာမန်လူတွေထက် အဆများစွာပြီးစီးအောင် လုပ်နိုင်တတ်ကြတယ်။

ဒီတော့ လုပ်အား အတွက် ဥစ္စာဓနတွေလည်း ဒီလိုပဲ။ သူများထက်များ ပိုရတာပေါ့။ ရတဲ့ဥစ္စာကို အဖြုန်းအတီး လည်းမလုပ်တော့ ဒီဥစ္စာဓနတွေနဲ့ လူတွေအများအပြားလုပ်နိုင်တဲ့ အလုပ်ခွင်ထောင်ပြီး လုပ်တာပဲ။ လုပ်သားတွေကို လုပ်အားခဥစ္စာဓနရှင်းတာမှာတော့ လူ့လောကပေါက်နေတဲ့ အတိုင်းပဲ ရှင်းပေးရင် ဥစ္စာဓနတွေ အချိန်နဲ့အမျှ များစွာ ပိုလျှံစုဆောင်းမိမှာပဲ။

ဒီလိုဥစ္စာဓနတွေ စုစုပုံပုံ များစွာရှိတာမှာ စိတ္တဇတွေကို ဖယ်ရှားကြည့်ရင် ဒီသူဟာ အလုပ်ခွင်ထောင်သူ အလုပ်သမားပဲ။ အဲဒီ အလုပ်ခွင်မှာလုပ်တဲ့ အလုပ်သမားနဲ့ အလုပ်သမားချင်း အတူပဲပေါ့။ အလုပ်သမားက အလုပ်လုပ်ခ ဥစ္စာဓနရပြီး အလုပ်ခွင်ထောင် အလုပ်သမားက အလုပ်ခွင်ထောင်ခ ဥစ္စာဓနရမှာပေါ့။

အလုပ်ခွင်ထောင်ခ ဥစ္စာဓနဟာ နောက်ထပ်အလုပ်ခွင်ထောင်ဖို့အတွက် အသုံးချဖို့နဲ့ အဲဒီအလုပ်ခွင်ထောင်သူရဲ့ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး ပညာရေး အသုံးချဖို့ပဲ။ သူ့သားသမီး မြေးမြစ်တွေကို အမွေပေးဖို့လောက် မဟုတ်တာဘဲ။ သားသမီးတွေလည်း လူတွေပဲ။ သူတို့လည်း လူ့လောကကို အလုပ်လုပ်-ပြီး အလုပ်အကျွေးပြု ရပ်တည်ကြရမှာပေါ့။ ဒါမှမဟုတ် မိဘထောင်ထားတဲ့ အလုပ်ခွင်ထောင်အလုပ်သမားအဖြစ် ဆက်ဆံအလုပ်အကျွေး ပြုရမှာပဲ။

အလုပ်ခွင်ထောင် အလုပ်သမားနဲ့ အဲဒီအလုပ်ခွင်မှာလုပ်တဲ့ အလုပ်သမားဟာ ဘယ်သူက ကျေးဇူးရှင်နဲ့ ဘယ်သူက ကျေးဇူးစားလဲ။ အလုပ်ခွင်ရှိလို အလုပ်သမားရှိရတာ ဖြစ်ပေမယ့် အလုပ်သမားမရှိဘဲလည်း အလုပ်ခွင်က မရှိနိုင်တာကြောင့် ဘယ်သူမှ ကျေးဇူးရှင်လည်း မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်သူမှ ကျေးဇူးစားလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် စိတ္တဇအမြင် မရှင်းကြတော့ မပြည့်မစုံဥစ္စာဓနပေးပြီး မလိုရင်မလိုသလို အလုပ်ကရပ်စဲပြန်တဲ့ အလုပ်ရှင်နဲ့ အလုပ်သမားဆိုရင်တော့ အလုပ်သမားက အလိုအလျောက် ကျေးဇူးစားဖြစ်ပြီး အလုပ်ရှင်က ကျေးဇူးရှင်နေရာ ယူတာပဲ။ ဒီတော့ ကျေးဇူးစားတွေဟာ မြီးစားတွေလိုပဲ။ မြီရှင်ကိုမျက်နှာ ချင်းဆိုင်ကြည့်ဖို့အထိ မဝံ့ရဲသူတွေ ဖြစ်ကြတာပဲ။ ဒီစိတ္တဇဟာ လူ့လောကကို ကျေးပိုင် ကျွန်းပိုင်ခေတ်က မလွတ်မြောက်စေတာဘဲ။

ဒီစိတ္တဇဟာ ဥစ္စာခန ဖုစုပုံပုံရှိနေသူကို ဒီလိုဥစ္စာခနတွေ သူ့ထဲ ဖုစုပုံပုံဖြစ်လာရခြင်း လမ်းကြောင်းမှန်ကို မျက်ကွယ်ပြုစေတာပဲ။ တကယ်တော့ အချိုးကျတဲ့ဆက်ဆံရေး လုံ့လ အသိဉာဏ် အဲဒါတွေဖြစ်တာကိုယ်တိုင်က မသိတဲ့အရာတစ်ခုရဲ့ ပေးအပ်ချက်လို့ခံယူစေပြီး အလုပ်ခွင်က အလုပ်လုပ်သူတွေကို စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး လုံလောက်အောင်မပေးဘဲ မလုပ်ဘဲနေလို့မဖြစ်ရုံပေးတာက ဒီလိုဖုစုပုံပုံဥစ္စာခနတွေ ဖြစ်တာကို မမြင်စေတာဘဲ။

ဘာကြောင့် လုပ်အားခလုပ်သူတွေကို မျှတတဲ့အဖြစ်ရောက်အောင်မပေးဘဲ ဥစ္စာခန တွေစုနေရသလဲ မေးရင် အလုပ်သမားဘဝ ပြန်ရောက်မှာကြောက်တာကြောင့်လို့ ဖြေမှာပဲ။ အလုပ်သမားဘဝဟာ သူ့များတွေလည်းဖြစ်နေကြတာပဲ။ ဘာကြောက်စရာရှိသလဲဆိုတော့ သူတို့‘အတူဖြစ်မှာ’မလိုလား’လို့ဖြေမှာပဲ။ ဒါကြောင့် သူက ဘာလုပ်လုပ် လူတွေနဲ့ မတူညီတဲ့ အထက်ကလူဖြစ်ဖို့ပဲ လုပ်တ-
ပဲ။ လူမှုစောင့်စည်းစရာတွေ စောင့်စည်းတာနဲ့ စောင့်ရှောက်စရာတွေ အမျိုးမျိုးကို စောင့်ရှောက်တာတွေအထိ သူ့စောင့်စည်းခံ အစောင့်ရှောက်ခံ လူ့လောကကို ချစ်ခင်လှကြင်နာလှ ကြည့်နူးလှ ပြည့်ဝလှလို့ဆိုတာတွေ ရှေ့တန်းမှာမရှိဘဲ သူ့ကိုဒီလူ့လောကမှာ မြတ်ထက်မြတ် သာထက်သာဖြစ်ဖို့ လုပ်တာတွေပဲ။

ဒီတော့ သူ့အစောင့်စည်းခံ အစောင့်ရှောက်ခံ လူ့လောကဟာ သူ့စောင့်စည်းသူ စောင့်ရှောက်သူဖြစ်ဖို့အတွက် အသုံးချခံတွေအဖြစ် စောင့်စည်းခံပေးတာ စောင့်ရှောက်ခံပေးတာ လုပ်ရသူတွေပဲ။ သူ့စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်လုပ်တာအပေါ်ထဲ
ဘဲတဲ့ စိတ်စေတနာဟာ သူ့စိုက်ခင်းက စိုက်ပျိုးပင်တွေအပေါ်ထားတဲ့ စိတ်စေတနာ လောက်တောင် မရှိတာ တွေ့ရမယ်။ သူ့စိုက်ပင်တွေကို မြေဩဇာကျွေး မြေတောင်မြှောက် ပိုးသတ်ဆေးဖြန်းပြီးရင် ဘယ်လောက်သီးနှံတွေဖြစ်မဖြစ် အမြဲစောင့်ကြည့် တွက်စစ်တယ်။ သူ့စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်ခံတွေ ဘယ်လိုတိုးတက်တာကိုတော့ ကြည့်ရကောင်းမှန်း မသိလိုဘဲ။ ကြည့်ရင်လည်း ဘာမှ တွေ့ရမှာမဟုတ်တာဘဲ။ မဆလခေတ် အသုံးလုံးသင်တာလိုပေါ့။ တတ်သူရှိတော့ ရှိမလားဘဲ။ ဒါပေမယ့် မတွေ့ဘူးအောင်အထိ ရှားတယ်ပြောရမယ်။

ဒီလိုဖြစ်အောင် လုပ်တာရဲ့လက်သည်ဟာ သူတို့မှာရှိတဲ့စိတ္တဇပဲ။ သူတို့ဟာ သူတို့ကိုယ်သူတို့ သူများထဲကသူများဖြစ်မှာ စိုးကြောက်နေတာပဲ။ လူ့လောကသား အချင်းချင်း တူမှာကြောက်သူရှိနေတာဟာ လူ့လောကကို မငြိမ်သက်စေတဲ့ ကြောက်စရာ လူဖြစ်တာကို သူ့အသိမရှိတာဘဲ။ ပြီးတော့လည်း မသိတဲ့နေရာမှာအထိ ‘ထိပ်က’ နေချင်တာလည်း စိတ္တဇကြီးမားတာပဲပေါ့။ အစစမပြည့်စုံတာခံရဖူးတော့ အစစမပြည့်စုံတာ မရှိရာကို စိတ္တဇအသွင်းခံရတဲ့အခါ ‘မဟုတ်ဘူး’ မမှတ်နိုင်တော့ တာပေါ့။

လိုလားစရာကို မျက်မှောက်ပြုတဲ့အမှုက ဖြစ်စေလိုက်တာခံရတဲ့ အပြစ်ရောဂါဟာ အပြစ်ရောဂါရနေတဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်လိုပဲ ပဓာနထားတဲ့ အသိအမြင်ဖြစ်တယ်။ ကိုယ်ရောက်နေတဲ့ နေရာကို ကိုယ့်အောင်မြင်မှုလို့မှတ်ပြီး ဒီထက်မြင့်တဲ့နေရာရောက်တဲ့ အောင်မြင်မှုကိုရအောင် ယူရမယ်လို့ မှတ်ယူတယ်။ တကယ်တော့ သူ့အောင်မြင်မှုလို့ မှတ်ယူတဲ့နေရာတွေဟာ သူ့အောင်မြင်မှုတွေမဟုတ်ဘဲ လူ့လောကရဲ့ အောင်မြင်မှုတွေ ဖြစ်လို့ပဲ။ ဒါကို ဒီလိုမသိဘဲ ပြောင်းပြန်သိနေတာဟာ စိတ္တဇဖြစ်နေတာပဲ။

ဒီစိတ္တဇဟာ သူ့ကို မလွတ်မလပ်ဘဲ ပင်ပန်းစေတာဘဲ။ ‘မပိုင် ဝက်မွေး’ ဆိုတဲ့စကားပုံအတိုင်း အဖြစ်ခံရလို့ပဲ။ ဒီအပြစ်ရောဂါရနေသူက ရှေ့စကားပုံတစ်ခုရဲ့ ပြောင်းပြန်အဖြစ်ရှိတာ တွေ့ရတယ်။ ရှေးက ဘဝင်မြင့်တဲ့လူကို ‘လူနေချုံကြား စိတ်နေ ဘုံဖျား’ လို့ သရော်ကြတာပဲ။ ဒီအပြစ်ရောဂါရသူကတော့ ‘လူနေဘုံဖျား စိတ်နေချုံကြား’ လို့ ဖြစ်မယ်။ လူကတော့ သူဌေးကြီး သူကြွယ်ကြီး မင်းစိုးရာဇာကြီး ဂုဏ်သရေရှိ လူကြီးပေါ့။ စိတ်နေစိတ်ထားက သူ့တစ်ကိုယ်တော် ကောင်းစားရေးပဲ။ သူ ဌေးတာ ကြွယ်တာ မင်းစိုးရာဇာဖြစ်တာ ဂုဏ်သရေရှိတာတွေဟာ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်းနဲ့ လုပ်တာချည်းပဲ။ အဲဒီ တစ်ခုတည်းက သူ့အတွက်လို့ပဲ။

လူနေက ဘုံဖျားရောက်နေလို့ ဘုံဖျားမှာရှိနေသူတွေရဲ့ ဓလေ့တွေကို လိုက်နာလုပ် ဆောင်တာပေါ့။ အဲဒါတွေက လူလောကကို စောင့်ရှောက်မှုအမျိုးမျိုး လုပ်တာတွေပဲ။ အဲဒီစောင့်ရှောက်တာတွေက ကောင်းမြတ်တဲ့စောင့်ရှောက်မှုမ

ဖြစ်တာ တွေ့ရမယ်၊ လူ့လောကကို ကိုယ်လုပ်ကြောင်းပြဖို့ ရည်ရွယ်ချက်က ရှေ့ကရောက်နေတာလည်း တစ်ချက်ပဲ၊ ပြီးတော့လည်း စောင့်ရှောက်ကျိုးအဖြစ် ရစရာရှိတာတွေကို သူအရယူဖို့ ရည်ရွယ်တာလည်း တစ်ချက်နဲ့ နောက်ဆုံး သူစောင့်ရှောက်မှု မဖြစ်တာဘဲ။

ဥစ္စာဓန ဘယ်လိုမသန့်ရှင်းတာသိဖို့ မွန်ရဲ့ဒေသတစ်ခုမှာ သားရှင်ပြုပွဲလုပ်လိုတဲ့ မိဘတွေက ရပ်ရွာလူကြီးမိဘတွေကို တိုင်ပင်တယ်၊ လူကြီးမိဘတွေက ပွဲလုပ်ဖို့ တိုင်ပင်လာ သူကို စစ်မေးတာ လုပ်တယ်၊ အဲဒါက 'ဒီပွဲကိုဘယ်ကရတဲ့ ဥစ္စာဓနတွေနဲ့ လုပ်မှာလဲ'လို့ပဲ၊ သန့်ရှင်းတဲ့ ဥစ္စာဓန ဟုတ်မဟုတ်ပေါ့၊ မဟုတ်ရင်ပွဲလုပ်ဖို့ ကန့်ကွက်ကြဖို့ပဲ။

အပြစ်ရောဂါရနေသူတွေရဲ့ လူ့လောကစောင့်ရှောက်တဲ့ ဥစ္စာဓနတွေဟာ သူခင်းထားတဲ့ အလုပ်ခွင်ကရတဲ့ ဥစ္စာဓနတွေပဲ၊ အလုပ်ခွင်ကရတဲ့ ဥစ္စာဓနဟာ အလုပ်ခွင်သုံး ကိရိယာတွေ ကြံ့ခိုင်အောင် အသုံးပြုဖို့နဲ့ ဒီခွင်ကို ထောင်သူနဲ့ ဒီခွင်မှာ လုပ်ကြသူတွေ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ဖို့အတွက် အသုံးပြုဖို့တွေပဲ၊ ဥပမာ-တိုင်းပြည်တစ်ခုမှာ အုပ်ချုပ်သူဟာ တိုင်းပြည်ရှိ အလုပ်ခွင်တွေဆီက အခွန်ကောက်တွေ ယူတယ်၊ အဲဒီဥစ္စာဓနတွေနဲ့ တိုင်းပြည် လည်ပတ်ဖို့အုပ်ချုပ်ရာမှာ အသုံးချတာပဲ၊ ဒီလိုပဲ အလုပ်ခွင်ကရတဲ့ဥစ္စာဓနဟာ အလုပ်ခွင် တိုးတက်ရာတိုးတက်ကြောင်း အသုံးချဖို့ပဲပေါ့၊ အလုပ်ရှင်သုံးချင်ရာသုံးနိုင်ဖို့ ရှိနေတဲ့ ဥစ္စာဓနအပိုလျှံဟာ ဘယ်ကရတာလဲ၊ စားသုံးသူတွေကို တန်ဖိုးထက်ပိုပြီး ပေးစေလိုလား၊ အလုပ်လုပ်ကြသူတွေကို ကျန်းမာကြံ့ခိုင်အောင် အသုံးချနိုင်ခွင့် မပေးလို့လား၊ အလုပ်ခွင် ထောင်သူက သူသုံးချင်ရာ သုံးနိုင်လောက်အောင် ဥစ္စာဓနရှိနေတာဟာ သန့်ရှင်းတဲ့ဥစ္စာဓန မဟုတ်တာဘဲ။

ဒီတော့ လိုလားမှုရှေ့ရှုတဲ့ အပြစ်ရောဂါရှိသူရဲ့ လူ့လောက စောင့်ရှောက်မှုတွေဟာ သူ့အတွက်ဝန်တင်တဲ့လုပ်ငန်းပဲဖြစ်ပြီး လူ့လောကအတွက် နစ်နာမှုတွေဖြစ်စေတဲ့ အမှုပဲ၊ လူ့လောကအနှံ့ပျံ့နေရမယ့် ဥစ္စာဓနတွေဟာ လူတစ်ယောက်ဆီမှာ စုပုံနေတာဟာ မမျှတတာဘဲ၊ ရှေးအခါက ဘုရင်တွေရဲ့

နိုင်ငံရေးအာဏာလိုပဲ။ ပြည်သူအားလုံးက လွတ်လပ်အောင် စုဝေးမနေတတ်တော့ ကိုယ်လွတ်လပ်မှု အဆုံးရှုံးခံပြီး ဘုရင်ကို အာဏာ ပေးထားကြတာမျိုးပေါ့။ လူအစုအဝေးရဲ့ အပေါ်စီးကရနေတဲ့ ဘုရင်ကလည်း ပြည်သူ့ဆီက ကောက်လိုရတဲ့ အခွန်ဥစ္စာခနကို သူ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာမှာ သုံးချင်သုံးတာပဲ။ ‘ဘုရင်ကောင်း’ စည်းမျဉ်းမှာတော့ ဒီလိုလုပ်ခွင့် မရှိဘူးပေါ့။ ရတနာပုံခေတ်က လုပ်ခွင့်မရှိဘဲလုပ်လို့ ဘုရင်ကို ဝန်ကြီးက အပြစ်တင်ဖူးတာ သိရတယ်။ ဒီလို လုပ်ချင်လုပ် မလုပ် ချင်နေဘဲ။ နိုင်ငံလူစုလူဝေးဟာ ဘုရင့်အာဏာအောက်မှာ နေရတာကိုယ်တိုင်က တရားမမျှတတာဘဲ။ ဒါကို ဒီခေတ်က ကျော်လွှားနိုင်ကြပြီပဲ။

အုပ်ချုပ်ခံရမှုဆိုင်ရာ တရားမျှတတာကို လွန်မြောက်တဲ့စနစ် ဖော်နိုင်ပေမယ့် ဥစ္စာခနဆိုင်ရာ တရားမမျှတတာကို လွန်မြောက်အောင်ဖော်တဲ့စနစ်ကတော့ မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။ လူတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးရဲ့ လူမှုဆက်ဆံရေးအကောင်းအဆိုး လုံ့လရှိမရှိ အသိဉာဏ်တော်မတော် တွေ မတူကြတဲ့အလျောက် ပြည့်စုံ သူမှာ ဥစ္စာခနတွေစုပြီး မပြည့်စုံသူမှာ ဥစ္စာခနခမ်းတဲ့ အတိုင်း ဥစ္စာခနက သဘာဝစည်းကမ်း မကျော်တာကြောင့် အောင်မြင်အောင်လုပ်လို့ မရတာဘဲ။ ဥစ္စာခန ရှိသူရောမရှိသူပါ လိုလားစရာရှေ့ရှုတဲ့ အပြစ်ရောဂါမရှိအောင် မလုပ်နိုင် သမျှတော့ ဥစ္စာခနဆိုင်ရာမျှတမှုကို အောင်မြင်အောင်ဆောင်ရွက်လို့ မရနိုင်တာဘဲ။ ဒီအဖြစ်ရောဂါ လူ့လောကကပျောက်အောင် မပယ်ဖျောက်နိုင်သမျှ လူ့လောကလည်း လွတ်လပ်တဲ့ တရားမျှတတာ မရှိနိုင်တာဘဲ။

စကားတွေ ပင်မပြောနေတာက အပြင်ရောက်ချင်ချင် ဖြစ်လာပြီ။ ပင်မ-စကား ပြန်ကောက်ဦးမှပဲ။ ပင်မစကားက လူ့လောကရဲ့ လမ်းသစ်နဲ့ပန်းသစ်ကိုပြောဖို့။ အဲဒါတွေ နားလည်နိုင်အောင် ခြေဆင်းအဖြစ် လူ့လောကရဲ့ ခံယူသိမြင်မှု အမှားခံနေရတဲ့ ‘အပြစ်’ အကြောင်း ပြောခဲ့တာပဲ။ အဲဒီအပြစ်နှစ်မျိုးထဲက ပထမ တစ်မျိုးဆိုင်ရာအပြစ်နှစ်မျိုး ပြောပြီးသွားတာပဲ။ လိုလားစရာဆိုင်ရာရှေ့ရှုတဲ့ အပြစ်တစ်မျိုးဖြစ်တဲ့ လူ့လောကကို ဖိစီး ဖျက်ဆီး ခိုစီးတာတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်နဲ့တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်တဲ့ အလုပ်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ အပြစ်တို့ပဲ။

ဒီအပြစ်နှစ်မျိုးထဲက ရှေ့အပြစ်ကို လက်စားချေခံရတာလို့ သိတာမှားပြီး အဲဒီအပြစ် ရှိသူဟာ အဲဒီအပြစ်ကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုပုံစံအတိုင်းရှိတာဟာ သူ့အပြစ်ခံရတာကြောင့်နဲ့ နောက်အပြစ်ရှိသူကို ကောင်းကျိုးစံရတဲ့သတ္တဝါအဖြစ် ရတာပြောတဲ့အခါ ကောင်းကျိုး စံရတာထက် လူ့လောကကို ဖိစီးသူအဖြစ် လူ့လောကဆင်းရဲဒုက္ခ ခံရတာဖြစ်ကြောင်း ပြောခဲ့တာပဲ။ ဒါတွေကို လူပေါ်မှာတင်ကြည့်နိုင်တဲ့ စိတ္တဇလွတ်သူတိုင်း မြင်နိုင်အောင် ထင်သာမြင်သာရှိရှိ ပြောခဲ့တာပဲ။

ဆက်ပြီး နောက်အပြစ်တစ်မျိုးထဲက အပြစ်နှစ်မျိုးကို ပြောပြရမှာပဲ။ ဒီအပြစ်နှစ်မျိုး အုပ်စုတစ်ခုဖွဲ့ပြီးနောက် အပြစ်တစ်မျိုးအုပ်စုလို့ ပြောတာဟာ ဒီအပြစ်နှစ်မျိုးဖြစ်ဖို့ အလုပ် တွေဟာ လူ့လောကကို အသိအမှတ်မပြုတာချင်း တူလို့ပဲ။ ဒီလိုတူလျက် နှစ်မျိုးကွဲ နေတာက ပထမတစ်ခုက လူ့လောကရဲ့ လိုလားစရာတွေကိုဖျောက်တဲ့လုပ်ငန်းကြောင့် ဖြစ်တဲ့ အပြစ်ဖြစ်ပြီး ဒုတိယတစ်ခုက လိုလားစရာတွေ လိုလားတဲ့သူကို ဖျောက်တဲ့ လုပ်ငန်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့အပြစ်လို့ပဲ။

အစောပိုင်းက လူ့လောကဟာ အပြစ်ကို မသိကြဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်။ သိတယ် ဆိုတဲ့အပြစ်ကလည်း အပြစ်အားလုံးကို မခြုံမိဘဲ အမှုပြုခံရသူက မခံနိုင်တာလောက်ကို ပြုလုပ်လို့ရတဲ့အဖြစ်ကို အပြစ်လို့သိတာလောက်ပဲ ဖြစ်ကြောင်းနဲ့ အဲဒီအဖြစ်ကိုသိတာကလည်း လွဲချော်နေကြောင်း ပြောခဲ့တယ်။ လက်စားချေခံရတဲ့အဖြစ်ကို အပြစ်လို့ သိနေတာဖြစ်ကြောင်း ပေါ့။

ဒီလိုအပြစ်ကို အမှန်အတိုင်းမသိကြတော့ လွတ်လပ်တဲ့လူ့လောကကို မတည်ဆောက်တတ်ဖြစ်ပြီး လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်တဲ့လူ့လောကအဖြစ် မရကြဘူးပေါ့။ လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်တဲ့လူ့လောကအဖြစ် လှုပ်ရှားသွားလာ နေထိုင်ချင်ရင် လွတ်လပ်တဲ့ လူ့လောကဟာ ဘယ်လိုဖြစ်တယ်လို့ အသိက ဦးစွာသိရမှာပဲ။ ဒီအသိရှိပြီးမှ လွတ်လပ်ရာဆီ လူ့လောကရောက်မှာပဲ။ ဒီလို လွတ်လပ်လမ်းလျှောက်ဖို့ လွတ်လပ်ရာပန်းတိုင်းအသိကို အထိ မသိရင် ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်တာဘဲ။ ဒါကိုဖယ်ရှားဖို့ လွတ်လပ်ရာပန်းတိုင်းအတုတွေကို အတုတွေဖြစ်တာသိဖို့ တစ်ခုတည်းဖြစ်တဲ့အရာဟာ

အပြစ်သိတာပဲ၊ အပြစ်ဟာ လွတ်လပ်မှု အတုရဲ့ နာမည်ပဲ။

လူ့လောကမှာရှိတဲ့ လူတွေရဲ့သက်တမ်းဟာ တိုတောင်းတာပဲ၊ တစ်ရာ ကိုးဆယ် တောင် မပြည့်ချင်တတ်တာဘဲ၊ ဒီတော့လည်း လူ့လောကလွတ်လပ်မှု-ကို ရှာဖွေချိန်မရလိုက် ကြတာဘဲ၊ ဒီလိုဖြစ်လို့ လူ့လောကကို အပြစ်ကဝါးမျိုတာ မခံရတာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ‘အသက်တစ်ရာ မနေရပေမယ့် အမှုတစ်ရာတော့ ရင်ဆိုင်ရတယ်’ ဆိုတဲ့စကား ချန်ခဲ့တာအရ အပြစ်ခံရတာတော့ အထင်အရှားပဲ၊ အမှုတစ်ရာတွေ့ရပေမယ့် လက်စားချေမခံရရင် အပြစ်ခံရတယ်လို့ မသိကြတော့ အပြစ်ကိုမသိကြဘူး၊ မျက်စိမမြင်သူဟာ တိုက်စရာကို တိုက်လို့ လဲကျခံရလည်း အဲဒီတိုက်တဲ့အရာကို မမြင်သလိုဘဲပေါ့။

ဒါကြောင့် ဒီအပြစ်တွေကို တတ်နိုင်သမျှပေါ်လွင်အောင် ဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဖော်ပြတာ လုပ်နေတာပဲ၊ ဒါဟာ လူ့လောကကို သူတို့လျှောက်ရမယ့်လမ်းကို မြင်ဖို့နဲ့ သူတို့ရောက်ရမယ့် လွတ်လပ်စွာ သွားလာနေထိုင်နိုင်တဲ့ ပန်းတိုင်ရောက်ဖို့ အဆီးအဆို့တွေ ဖယ်ရှားတဲ့လုပ်ငန်း လုပ်တာပဲ၊ ဒီအပြစ်ဖော်ပြချက်တွေဟာ လူ့လောကအနေနဲ့ သူစိမ်းပြင်ပြင်ကို တွေ့ရတာ ဖြစ်လို့ သူ့စိတ်ဖြစ်တဲ့ ဒီအရာတွေကို လက်-ခံဖို့ခက်ခဲမှာကြောင့် တတ်နိုင်သမျှ ထင်သာ မြင်သာဖြစ်အောင် ကြိုးစားလိုက်တာပဲ။

လူ့လောကထဲက လူတွေဟာ လက်ရဲကြတယ်၊ ကြားဖူးတဲ့ ပုံပြင်ထဲက လူတွေ လိုပဲ၊ အဲဒီထဲမှာ သူတို့တိုင်းပြည်ရောက်လာသူ သူစိမ်းတစ်ယောက်ဟာ စိမ်းစိမ်းပြာပြာ ဝါဝါတွေအကြောင်း မပြတ်ပြောနေတာ ရောဂါရနေတာပဲဖြစ်ရမယ်လို့ သိကြတယ်၊ သူတို့အားလုံးက မျက်စိမြင်သူတွေချည်းဆိုတော့ သူတို့မှာ အဲဒီစကားလုံးတွေမရှိတာဘဲ၊ သူစိမ်းကို ‘ဒီလို မဟုတ်တာတွေ မပြောရဘူး’ တားလို့မရတော့ ဖမ်းပြီးစမ်းသပ်တဲ့အခါ မျက်စိနေရာက သူတို့မှာမရှိတဲ့ ပျော့စိစိအရာဟာ ဒီလိုမဟုတ်အောင်ဝါးပြောတာရဲ့ အကြောင်းဆိုပြီး ဒါကိုကုတဲ့-အနေနဲ့ ဖောက်ပစ်ဖို့ လုပ်ကြတယ်လို့ပဲ၊ လူ့လောကသား တွေလည်း သူတို့မသိ-တာပြောသူကို ဒီလိုရက်စက်ဖို့ ဝန်မလေးသူတွေဘဲ။

ဒါကြောင့် အပြစ်အကြောင်း တင်ပြတဲ့အခါ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျဖို့

ကြိုးစားပြောနေရတယ်။ အပြစ်ဆိုတဲ့စကားကို ပါဠိဘာသာနဲ့ပြောတော့ ‘ဝဇ္ဇ’ပဲ။ အပြစ်မဲ့ကို ‘အနဝဇ္ဇ’ ရုပ်ပြောင်းပဲ။ ‘ဝဒ’ဟာ ‘ပြောတာ’လို့ မြန်မာပြန်ရမှာပဲ။ ဒီတော့ ‘ဝဇ္ဇ’ဆိုတာ ‘ပြောဆိုစရာဖြစ်ပြီး အဲဒီရဲ့ မြန်မာပြန်တော့ ‘ပြောစရာ’လုပ်တာ ‘အပြစ်’ပဲ။ တစ်လောကလုံးလုပ်ရိုးလုပ်စဉ် ပကတိ သဘာဝကျကျ လုပ်တာဆိုရင် ‘ပြောစရာမရှိ’ စကားလို့ ပြောရပြီး၊ မဟုတ်တာလုပ်ပြီဆိုရင်တော့ လူ့လောက ပြောစရာဖြစ်ပြီပေါ့။ အဲဒီလိုဖြစ်တာဟာ ‘အပြစ်’ရဲ့အနက် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပဲ။

လူ့လောကက ပြောစရာမရှိတာဟာ အနဝဇ္ဇ လူ့လောကက ပြောစရာဖြစ်တာက ‘ဝဇ္ဇ’အဖြစ်ပေါ့။ လူ့လောကက ဘယ်လိုအရာတွေကို ပြောစရာတွေ ဘယ်လိုအရာ တွေကိုတော့ ပြောစရာမရှိတာတွေ သတ်မှတ်တာလဲ။ လူ့လောက သွားရမယ့်လမ်း မဟုတ်တာကို သွားတာတို့၊ လူ့လောက ရောက်ရမယ့်ပန်းတိုင်မဟုတ်တာဆို ရောက်တာ တို့ကို ပြောစရာတွေအဖြစ် ပြောကြတာပဲ။ အဲဒါတွေဟာ အပြစ်တွေပဲပေါ့။

လူ့လောကဟာ ပြောဆို ပြုမူ သွားလာ လှုပ်ရှား နေထိုင်မှုနဲ့ မကင်းတဲ့အရာဘဲ။ လူတစ်ဦးတိုင်းဟာ လူ့လောကရှိတဲ့ လူအားလုံးနှင့် သက် ဆိုင်တာပဲ။ ပြောစရာဆိုရင် ပြောရမယ်၊ ပြုစရာဆိုလည်း ပြုနိုင်ရမယ်၊ သွားလာ လှုပ်ရှား နေထိုင်စရာဆိုလည်း သွားလာ လှုပ်ရှားနေထိုင်နိုင်ရမှာပဲ။ အဲဒါတွေကို ပျက်ယွင်းစေတဲ့ အသိအမြင်အတွေးအခေါ် အကျင့် အကြံ အပြော အပြု အနေတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ ပြောစရာတွေပဲပေါ့။ ဒီလိုအမှုတွေပြုတဲ့အမှုက ဖြစ်စေတာတွေဟာ ပြောစရာအဖြစ်တွေပဲ။

ဒီစကားကိုရှင်းအောင် နည်းနည်းပြောရမယ်။ လူ့လောကရှိ လူသားတွေဟာ လူတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးဆက်ဆံဖို့ အသိပေးစရာ သုံးခုစီရှိကြတယ်။ အပြော အပြုနဲ့ အနေအထိုင် တို့ပဲ။ ဒီသုံးခုမှာ တစ်ခုခုအချိုးမကျတာဖြစ်ဖြစ် ဒီသုံးခု မရှိတာဖြစ်ဖြစ် ပြောစရာဖြစ်တာပဲ။ အဲဒါ အပြစ်ပဲပေါ့။ ဒီသုံးခု တစ်ခုခုပြုလုပ်တဲ့အမှုမှာ အချိုးမကျတာမရှိရင်ဖြစ်ဖြစ် ဒီသုံးခုပြု လုပ်စရာမရှိအောင်နေလို့ မပြုဘဲနေတဲ့ အမှုပဲဖြစ်ဖြစ် ပြောစရာဖြစ်တာပဲ။ ဒါ အပြစ်ပေါ့။

လူ့လောကမှာရှိတဲ့ အပြစ်နောက်တစ်မျိုးဟာ ကိုယ် နှုတ် နှ-

လုံး အသိပေးစရာ သုံးမျိုး တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ အသိပေးရမှာကို အသိမဖြစ်ဘဲနေအောင် ပြုလုပ်တဲ့ အမှုတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်တွေအကြောင်းပဲ။ ဒီအပြစ်တွေကလည်း နှစ်မျိုးရှိပြန်တယ်။ ပထမတစ်မျိုးက လူ့လောက မှာ လူတွေပြုလုပ်ကြတဲ့ အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးတွေဆိုတာ ရှိနေတာပဲ။ အဲဒီအကြောင်း အရာတွေကို အကြောင်းအရာအဖြစ်ရောက်အောင် ကြည့်တာကိုမလုပ်ဘဲနေမှုကြောင့် ဖြစ်တဲ့အပြစ်ပဲ။

လူ့လောကရှိ လူတွေဟာ သူတို့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေနဲ့ တစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုးကို အကောင်းဖြစ်ဖြစ် မကောင်းဖြစ်ဖြစ် အကောင်းမကောင်း နှစ်မျိုးလုံးက အလွတ် ဖြစ်ဖြစ် ပြုလုပ်နေကြတာပဲ။ ဒါတွေကို လူ့လောကရှိလူတွေက ကြည့်ရှု ဖတ်မှတ်ကြရတာပဲ။ အဲဒီလို ဖတ်မှတ်လို့ ရတာအလျောက် ပြန်လည် တုံ့ပြန်တဲ့ ပြုလုပ်မှုတွေလည်း လူ့လောကရှိ လူတွေဟာ လုပ်ကြရတယ်။ အဲဒီလို လုပ်တဲ့အခါ ပြောစရာမဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သလို ပြောစရာဖြစ်အောင် လုပ်မိကြတယ်။ ပြောစရာဖြစ်လို့ ပြောတာခံရတဲ့အခါ ခံစားခက်တာတွေ ဖြစ်ကြတော့ အဲဒီခံစားချက်ဖြစ်ရတာတွေကို ကြောက်ရွံ့တာ မလိုလားတာတွေ ဖြစ်ကြတာပဲ။

ဒါကြောင့် လူ့လောကရှိလူတွေရဲ့ ပကတိဖြစ်စဉ်တွေထဲက ထွက်ခွါသွားချင်တယ်။ ဒီလိုသွားရင်လည်း သူ့အဖြစ်က အထီးကျန်ဖြစ်ပြီး လူတွေနဲ့ဆက်ဆံရတဲ့ ခံစားချက်က ပေးတဲ့ ခံစားချက်တို့လိုပဲ။ နောက်တစ်မျိုးခံစား ချက်ဆိုးကို တွေ့ရစရာ ရှိတာကိုသိပြီး လူ့လောကက ထွက်ခွါမသွားဘဲ လူ့လောကထဲမှာပဲနေတယ်။ ဒါပေမယ့် လူတွေရဲ့ ပြောဆိုကြ ပြုမူကြ နေထိုင်ကြတာတွေကို ဘာတွေကိုပြောဆိုနေတယ် ပြုမူနေတယ် နေထိုင်နေတယ်ဆိုတာ အသိအမြင်မဖြစ်အောင်နေနည်းကို ရှာဖွေလေ့ကျင့်တယ်။

တကယ်တော့ ဒီနည်းဟာ လူ့လောကထဲမှာရှိတာပဲ။ အဲဒါ မပြောခင် အဲဒါနဲ့တူတဲ့ အပြစ်တစ်ခုပြောရမယ်။ အဲဒါက ရှေ့တစ်လံလောက်ပဲကြည့်ပြီး ရွာထဲသွားတတ်တဲ့ ဘုန်းကြီး လေးပါး အကြောင်းပဲ။ အဲဒီဘုန်းကြီးကိုမြို့ထဲက သူ့ကိုကြည့်ညို့တဲ့ ဒကာဒကာမတွေက သူတို့အိမ် ဆွမ်းခံကြဖို့ ပင့်တယ်။ ဆွမ်းခံကြတဲ့အခါ အိမ်သိအောင် ဒကာရင်းတစ်ယောက်က ရှေ့ကလိုက်ပြတယ်။

နှစ်ရက်သုံးရက်ကြွပြီးတော့ အိမ်တွေမှတ်မိလောက်ပြီဆိုပြီး 'ကြွတတ်ပြီ လား' မေးတော့ 'မသွားတတ်ဘူး' ပြောတယ်။ တစ်ပတ်ကြာလည်း မသွားတတ် သေးဘူးပြောတော့ ရှေ့ကို တစ်လံလောက်ပဲကြည့်လို့တော့ ဘယ်မှလည်း သွားတတ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ကြွဖို့အတွက် လမ်းအချိုးအကွေ့တွေလည်း မှတ်ဦးမှပဲလို့ ဒကာကပြောတော့ 'အာပတ် သင့်မှာပေါ့' ပြန်ပြောတယ်။ 'အာပတ်က ဘယ်သိက္ခာပုဒ်နဲ့ သင့်တာလဲ' မေးတော့ 'ရွာထဲသွားရင် တစ်လံလောက်ပဲ ကြည့်ရမယ်ဆိုတဲ့ သိက္ခာပေါ့' လို့ဖြေတယ်။ 'ဒီလိုတော့ မဟုတ်သေးဘူး ထင်ပါတယ်' ဆိုပြီး ဒကာက တခြားဘုန်းကြီးကို ဒီသိက္ခာအကြောင်း မေးတယ်။ ဘုန်းကြီးက 'ရွာထဲသွားတာပြောတာလို့ အမှတ်လွဲလို့ ပဲ။ ပါဠိက အန္တရဃရပဲ။ အန္တရက အညတ္ထပဲ။ ဃရက ဂေဟတဗ္ဗတ္ထပဲလို့ မိန့်တယ်။ 'ဟုတ်ပါ' ဘုရား သူစိမ်းအိမ်သွားပြီး မျက်စိက ကျိုးကန်းတောင်းမှောက် မကြည့်ဖို့ မိန့်တာ ပေါ်လွင်ပါပြီ ဘုရား 'လို့လျောက်ခဲ့တယ်။

အဲဒီဆွမ်းခံဘုန်းကြီးကို ဒီအကြောင်းလျှောက်ပြီး ရပ်ကွက်ထဲမှာ တစ်လံပဲကြည့်ပြီး သွားနေလို့တော့ ဘယ်တော့မှ ဆွမ်းခံလမ်း မသိဘဲဖြစ်မှာပဲ။ အဲဒီလို မဖြစ်အောင် တခြားဘုန်းကြီး မိန့်တဲ့အတိုင်း လုပ်ဖို့ပြောတော့မှ လမ်းပြရတာ သက်သာသလိုပေါ့။ ဒီလိုပဲ ကိုယ်ရောက်တဲ့နေရာပဲကြည့်ရင် ဘယ်ကလာခဲ့လို့ ဘယ်သွားရမှန်း မသိသလို ဝန်းကျင်လူ့လောကရဲ့ ပြတာ ပြောတာ တွေ စေတာ သိစေတာတွေကို ဖြစ်စေတုန်းမှာ ဖြစ်စေတာပဲ သိအောင်နေလို့တော့ အကြောင်းအရာက ဘယ်လိုပေါ်ရမလဲပေါ့။

ဒီဥပမာအတိုင်းပဲ။ လူ့လောကက ဘယ်လိုအကြောင်းအရာတွေကို သိစေဖို့ ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်နေလဲ။ အဲဒီအကြောင်းအရာဟာ ဘာလဲလို့ မသိအောင် ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်တဲ့ လှုပ်တာ ငြိမ်တာဖြစ်ဖြစ် ပျော့တာ မာတာ- ဖြစ်ဖြစ် ပူတာ အေးတာဖြစ်ဖြစ် တွန်းတာ ဆွဲတာဖြစ်ဖြစ် တစ်ခုခုမှာအသိထားရင် ဘာအကြောင်း အရာကို ပြောပြုနေထိုင်ပြနေတယ် မသိနိုင်တာဘဲ။

လူ့လောကမှာ ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်ပြုမူ တစ်ခုတိုင်းဟာ အနှစ်သာရ တစ်ခု မဟုတ်တစ်ခု ပါကြတာပဲ။ ချစ်စရာ ကြည်ညိုစရာလား၊ ရယ်မော ပျော်ရွှင်စရာလား၊

သနားကြင်နာစရာလား၊ နာကျင်စရာလား၊ အားတက်စရာ ကြောက်စရာလား၊
ဝေဖန်စရာ လား၊ အံ့ဩစရာလား၊ ဘဝင်အေးစရာလား အစစပေါ့။ သီချင်းဖြစ်ဖြစ်
အကဖြစ်ဖြစ် ကဗျာဖြစ်ဖြစ် ဝတ္ထုဖြစ်ဖြစ် ဆောင်းပါး ပေးစာတွေဖြစ်ဖြစ်ပဲ
အနှစ်သာရမပါတာလို့ မရှိတာဘဲ။

လူ့လောကဟာ လူကလေးတစ်ယောက် ကိုယ့်ရင်ခွင်ထက် ရောက်လာတယ်
ဆိုရင် ဒီအနှစ်သာရတွေသိမြင်နိုင်ဖို့နဲ့ သိမြင်စေနိုင်ဖို့တွေကို လေ့လာစေတာပဲ။
ဒါတွေကို အထိုက်အလျောက် တတ်မြောက်ပြီးခါမှ ဒီအနှစ်သာရတွေကို အပြစ်မြင်-
ပြီး ဒီအနှစ်သာရတွေ မဖော်ဘဲနေနိုင်မှ ကောင်းမြတ်မယ်။ လူဖြစ်ကျိုးနပ်မယ်ဆိုတဲ့
စိတ္တဇဝင်တာ ဒီအနှစ်သာရ တွေဟာ လူ့လောကကို ဖျက်ဆီးတဲ့တရားတွေပဲဆိုပြီး
အနှစ်သာရဆန့်ကျင်တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်း ကို လေ့ကျင့်တာပဲ။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းတွေဟာ
လူ့လောကရဲ့ ပြောစရာတွေပဲပေါ့။ အဲဒါက ဖြစ်စေတာတွေဟာ အပြစ်တွေပဲ။

ဒီလို အပြစ်ရှိနေကြသူတွေဟာ လူ့လောကက အပြစ်မမြင်နိုင်အောင် အဖြ-
စ်ခံရ တယ်။ လူ့လောကတစ်ခုလုံးလိုလိုက ကိုယ် နှုတ် နှလုံး ဆက်ဆံရေးကရတဲ့
ညစ်ညူးစရာ တွေကို မလွန်ဆန်နိုင်ဘဲ ရင်ဆိုင်နေရတာဆိုတော့ ပြီးတော့လည်း
အဲဒီလို ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေနဲ့ လူ့လောကကို မဆက်ဆံဘဲလည်း မနေနိုင်ကြ-
တာတွေဆိုတော့ပေါ့။ ဒီလို အပြစ်ရှိသူတွေကို အပြစ်မမြင်ဘဲ ချီးမွမ်းထောမနာပင်
ပြုကြတာပဲ။

ဒီအပြစ်ရှိသူတွေဟာ လူ့လောက ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းတရားတွေကို
လွန်နိုင်တဲ့ လူစွမ်းကောင်းတွေလို့ပဲ။ လူ့လောက တစ်ခုလုံးကလည်း
ဒီအကြောင်းအရာမရှိဘဲ မနေတတ်သူတွေ ဖြစ်နေကြတာပဲ။ ကလေးဘဝက
လူ့လောကဆက်ဆံရေးက ထွက်လာတဲ့ ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်း ကြောက်ရွံ့ခြင်း
ပျော်ရွှင်ခြင်းစတဲ့ လောကအနှစ်သာရတွေကို သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့
ပြန် ရှင်သန်ရွေးရှားတတ်အောင် လေ့ကျင့်တတ်မြောက်ထားတာတွေ ဆိုတော့
အဲဒီအနှစ်သာရနဲ့ကင်းပြီး မနေတတ်ကြတော့လို့ဘဲ။

ဒီတော့ ဒီလောကအနှစ်သာရတွေကိုဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို လွန်

မြောက်အောင် လေ့ကျင့်နိုင်သူဟာ လူ့လောက အချွန်အမွန် သူရဲကောင်းဆိုတာမျိုး လူ့လောကက အသိအမှတ်ပြုကြရတာပဲ။ အဲဒီသူတွေကလည်း သူတို့ ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်မှုတွေနဲ့ လူ့လောကကို မဆက်ဆံဘဲနေတော့ သူတို့ရဲ့ သိမြင်မှု ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန်မှု ရွေးရှားမှုတွေက ငြိမ်နေကြတာပဲ။

ဒီတော့လည်း အဲဒီ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရွေးရှားမှုတွေဟာ အကြောင်းအရာပေါင်းစုံနောက်လိုက်ပြီး ဖြစ်နေရချိန်ကနဲ့ မတူတော့ဘဲ ဖြစ်လာတယ်။ ‘လည်လွန်းတဲ့ဘီး ချီးသင့်တာလို’ အကြောင်းအရာပေါင်းစုံနောက်လိုက်ပြီးဖြစ်နေရတော့ အညစ်အကြေးကပ်တာခံရပြီး သိမြင်မှု ခံစားမှု အစစတွေ အဲဒီ အညစ်အကြေးတွေ ကပ်ငြိပ်ဖုံးတားခံရပြီး မထက်မြက်ဘဲ ရှိလာတာပဲ။

လူ့ဆက်ဆံရေးပြင်ပ အကြောင်းအရာတွေဖြစ်ထားတဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းအောင်မြင် တော့ သိမြင်မှု ခံစားမှုစတာတွေဟာ အညစ်အကြေးမဝင်တော့လို့ အဲဒါတွေရဲ့ အဖုံးအအုပ်က လွတ်လာတော့ သူ့ရဲ့သိမြင်မှု ခံစားမှုအစစတွေဟာ ထက်မြက်လာပြီး လူ့လောကထဲက လူတွေမသိ မခံစားနိုင်တာတွေ သိမြင်ခံစားနိုင်တာတွေ ဖြစ်လာတယ်။

မဖြစ်သေးပေမယ့် ဖြစ်မှာကို သိနေတာတို့ အဝေးမှာဖြစ်ပေမယ့် အဖြစ်ကို သိနေတာတို့ အဝေးကအသံကို ကြားနိုင်တာတို့ တစ်ဖက်သူရဲ့ စိတ်ထဲကဖြစ်ရပ်ကို သိနိုင်တာတို့ မရှိတာကို အရှိအဖြစ် မြင်စေတာကြားစေတာ တွေ့စေတာတို့ ဆိုတာတွေ သူက ကစားနိုင်လာတယ်။ ဒါတွေဟာ သူရဲ့သူများတွေကို စိတ်ဝင်စားစေနိုင်တာတွေပဲပေါ့။

ဒါတွေကြောင့် ဒီလိုအပြစ်တွေကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုရှိသူတွေဟာ သူတို့ကို သူများ တွေက အသိအမှတ်ပြုကြသလို သူတို့ကလည်း အဲဒီအသိအမှတ်ပြုခံရတာကို ကျေနပ်ကြ တယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဘာဖြစ်နေတယ်၊ ဘာကြောင့် ဒီလိုတွေဖြစ်နေတယ် လို့တော့ အဖတ်မဆယ်နိုင်တာဘဲ။ အဲဒီအဖြစ်ကို ပုံပေါ်တဲ့ အဖြစ်တစ်ခုပြရမယ်။

မျက်မှောက်ကာလရဲ့ အလွန်ကလေးကပဲ ခရီးသွားရင်း သိခဲ့ရတယ်။

အနယ်နယ် က လူပေါင်းများစွာ လာရောက်တာတွေကို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးက အတွေ့ခံနေရင်း အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကပြောတဲ့စကားတစ်ခုကို အတူသွားသူထဲက တစ်ယောက်ကပြောတာ သိရတယ်။ ‘မင်းတို့ ငါ့ကို ဘာလို့ လာတွေ့ကြတာလဲ၊ ငါက ထူးလို့လား ဒါမှမဟုတ် ငါက ရူးလို့လား၊ မင်းတို့မှာ အချစ်ရှိကြတယ်၊ အဲဒါ အရူးပဲ၊ ငါမှာ အချစ်မရှိဘူး ငါက ပိုရူးတယ်’ လို့ပဲ။

လာတွေ့ကြတဲ့ပရိသတ် ရာပေါင်းများစွာကို နှုတ်ဆက်စကားအဖြစ် ပြော-
တဲ့ စကားပဲ။ ရင်ထဲရှိတာတွေ သစ်ရွက်ရော်များ ကြွေကျသလို ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ပြောလိုက်တာပဲ။ တကယ်လည်း သူ့မှာဒီပရိတ်သတ်အတွက် ပြောစကားက အထူးမရှိနေတာဘဲ။ သူတို့လို သူတွေ သေသွားပြီးနောက်မှာ ဘာအသိပညာအမွေ မှ မချန်ချင်းနိုင်ခဲ့တာဟာ သက်သေပဲ။ ဒီလိုပဲ သေပြီး ပျောက်သွားကြတာပဲ။ သူတို့ဟာ လူ့လောကကို ဘာအလုပ်အကျွေးမှ မပြုနိုင်ကြသူတွေဘဲ။ နေ့စဉ်အဝေးက လာရောက်တွေ့ဆုံသူတွေကို နေရာရာ စားစရာတွေ ပေးနေတယ်လို့ မြင်စရာရှိပေမယ့် ဒါတွေဟာ ရှေ့ကလာတဲ့ လူတွေထားခဲ့တဲ့ရိက္ခာနဲ့ နောက်လာတဲ့လူတွေကို ပြု-
စုတာပဲ။ အုန်းအုန်းကျွက်ကျွက်ပွဲပဲ ဖြစ်တာပဲ။ ဘာမှ အမွေမချန်ခဲ့ဘူးဆိုပေမယ့် ကျန်ခဲ့တာတော့ရှိတာပဲ။ အဲဒါက လာတွေ့ကြတဲ့လူတွေဆီမှာ စိတ္တဇဖြစ်ပြီး ကျန်-
ခဲ့တာပဲ။

လူ့လောက တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်း လုပ်မသွားနိုင်ရုံမကဘဲ ဆုတ်ယုတ်ရာ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်လို့ ဒီလူ့လောကရဲ့ ပြောပြနေကြောင့်ဖြစ် တဲ့ အကြောင်းအရာကို သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတွေ မဖြစ်နေတဲ့အမှုဟာ အပြစ်တွေကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုပဲပေါ့။

ဒီအမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်ရွှေ့ရှားတွေ အဖြစ်ခံနေရတာဟာ အပြစ်တွေ အဖြစ်ခံနေရတာပဲပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဒီအပြစ်ခံနေရတဲ့ မီးရောင်ကိုပဲ ရွှေတောင်လို့ ထင်မြင်ကြတော့ တိုးကြသူများမှာ မီးအပူခံရတာပဲ။

လိုလားစရာ အကြောင်းအရာတွေက ဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်နဲ့ အဲဒီ အကြောင်းအရာ တွေကို အသိအမြင်မဖြစ်စေတာကို ဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်ဟာ ဘယ်အပြစ်က

ပိုကြီးသလဲမေးရင် အတူပဲလို့ ပြောမလားဘဲ၊ တကယ်တော့ လိုလားစရာ အကြောင်းအရာတွေကို မဖြစ်အောင် နေလို့ ဖြစ်တဲ့အပြစ်က ပိုကြီးမှာပဲ။ ခံစားချက်အနေနဲ့ မဆိုးလှပေမယ့် လူ့လောကကို သိနိုင်တာတွေ အချို့တဲ့ခံရတာတွေ ဖြစ်ကြရလို့ပဲ။ သူတို့ဟာ လူ့လောကမှာ ပကတိရှိနေတဲ့ အနံ့တွေအရသာတွေ အတွေ့တွေကို သိနိုင်တာတွေ မရှိနေကြတော့လို့ဘဲ။ ဒီအပြစ်ရောဂါဟာ ဒါတွေ ကို ပျက်စီးအောင်ဖျက်ဆီးတဲ့ရောဂါလို့ ပြောရမယ့်ရောဂါပဲ။ လူ့လောကမှာ အနံ့မရတာ အရသာမရတာ အတွေ့မရတာတွေ ဖြစ်ပြီဆိုရင် အဲဒီအဖြစ်တွေဟာ ကြီးကျယ်တဲ့ ဆုံးရှုံးမှု ရောဂါတွေလို့ အသိအမှတ်ပြုကြရတာပဲ။ ဒီအပြစ်ကဖြစ်စေတဲ့ ဒီအဖြစ်တွေဟာလည်း ဒီလိုပဲ မဟုတ်လား။

ဒီအပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ လူ့လောကကို အမှန်အကန်ပမာဏရှိရှိ ဘယ်လိုသိမြင်နိုင် ပါတော့မလဲ၊ မလိုလားရမှာတွေကို လိုလားတာမဖြစ်ပေမယ့် လူ့-လောကမှာ သက်ဝင် ရှင်သန်စွာနဲ့ မျှမျှတတနေပြီး လူ့လောကအကျိုးတွေကိုဆောင်ဖို့ လိုလားစရာတွေ ဒုနဲ့ဒေးရှိတာပဲ။ ဒါတွေကိုမလိုလားတော့ဘူးဆိုတော့ ဒီအပြစ်ရောဂါရှင်ဟာ ဘာမှ အသုံးမကျသူဘဲပေါ့။ လူဟာ လူ့လောကအတွက် အဖျက်လုပ်ငန်းလုပ်သူဟာ လူ့လောကရဲ့ အညစ်အကြေးဖြစ်သလို လူ့လောကအ-တွက် ဘာမှမလုပ်သူဟာလည်း လူ့လောကရဲ့ အမှိုက်သရိုက်ပဲပေါ့။ ဒီလိုသူကို စိတ္တဇရှိသူတွေက မြတ်နိုးနိုင်ပေမယ့် လူ့လောကကတော့ ဆန်ကုန်မြေလေးလို့ ပြောရမယ့်လူပေါ့။

အပြစ်ရောဂါရဲ့ ဒုတိယပိုင်းက ဒုတိယအပြစ်ရောဂါကို ပြောကြစို့။ ဒီနောက်ဆုံး အပြစ်ရောဂါကလည်း အလိုအလျောက်ဖြစ်တဲ့ရောဂါ မဟုတ်တာဘဲ။ ဒီအပြစ်ရောဂါဖြစ်အောင် ပြုလုပ်တဲ့အမှုက တိတိကျကျပြောရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို လုပ်ကြံတဲ့အမှုပဲ။ လူက ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေတာ မဟုတ်ဘူး၊ စိတ္တဇလူက အဲဒီ လူကို သတ်တဲ့အမှုပဲ။

ဒီနေရာမှာ စိတ္တဇလူအကြောင်း ပြောဖို့လိုမယ်၊ လူ့လောကရဲ့ အနှစ်သာရကို ဖြစ်စေတဲ့ ဝန်းကျင်ကအကြောင်းအရာတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကိုလေ့လာရာက

ဒီ အဖြစ်အပျက်တွေဟာ ကောင်းကင်မှာ လျှပ်စီးလက်တာကို မမြင်ရရာကလာပြီး မမြင်ရရာ သွားတာမျိုးဘဲ၊ ဒါတွေဟာ တကယ့်အရှိတွေ မဟုတ်ဘဲ ရှိတာက ကောင်းကင်ပဲဖြစ်သလို မရှိတာကမှ ရှိတာအစစ်ပဲလို့ သိတာပဲ၊ ဒီစိတ္တဇလူဟာ သူ့မှာ 'ကိုယ်' မရှိအောင် သူကိုယ်တိုင် လုပ်ကြံလိုက်တဲ့အတွက် 'ကိုယ်' မရှိသတဲ့။

'ကိုယ်' မရှိတော့ ဝိညာဉ်လောကသား ဖြစ်သွားတာပေါ့၊ ဒီတော့ သူ့မှာ လူ့လောကရဲ့ ရသလိုဆိုတဲ့ အနှစ်သာရတွေကိုဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်တာတွေဖြစ်စေဖို့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်တွေ အလုပ်မလုပ်ကြတော့တာဘဲ။

လူ့လောကမှာ ကြောင်တောင်ကန်းဆိုတာ ရှိတယ်လို့ သိရတယ်၊ ဘယ်လို ကန်းတာလို့တော့ မသိဘူး၊ အခု အမှုရှင်ကတော့ မျက်စိက အကောင်းဖြစ်လျက်ပဲ၊ မျက်စိအသိ(ဦးနှောက်)က ကန်းသွားလို့ဖြစ်တဲ့ ချို့ယွင်းချက်ပဲ၊ နား နှာ စတာ တွေလည်း ဒီလိုပဲ၊ ဒီနေရာမှာ ကြားဖူးတာ ပြောရမယ်၊ လူဖြူလောကမှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ရှေ့တန်းသွားရမှာကြောက်တဲ့ စစ်သားတစ်ဦး မျက်စိကွယ်သွားတာ အကြောင်းပဲ၊ မျက်စိစစ်ဆေးကြည့်တော့အကောင်းပဲ၊ ဒါပေမယ့် မမြင်တာကလည်း တကယ်ပဲ၊ စစ်ပြီးတဲ့ အခါကျမှ မျက်စိက ပြန်မြင်လာတယ်လို့ပဲ။

ဒါကို နားလည်းစရာ ဗမာစကားပုံကလေးနဲ့ စာနာကြည့်စရာရှိတာက ' သတိမူရင် မြူလည်းမြင်ပြီး သတိမမူရင် ဂူကိုတောင် မမြင်ဘူး' ဆိုတဲ့ စကားပဲ၊ မျက်စိရှိပေမယ့် အသိသတိမရှိရင် မမြင်ဘဲ၊ မျက်စိရှိသလို အသိသတိလည်းရှိမှ မြင်စရာကို မြင်တယ်ဆိုတာပဲ၊ ဒီအပြစ်ရောဂါကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုရှင်ဟာ ကိုယ့်အသိသတိကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် လုပ်ကြံတဲ့သူ ဖြစ်လို့ မြင်စရာ ကြားစရာ အနံ့အရသာနဲ့ တွေ့စရာတွေကို သိမှု ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန်မှု ရှင်သန်မှု- တွေ မဖြစ်တာဘဲ၊ ဒီအမှုရှင်ဟာ နောက်ဆုံးပိတ် အငြိမ်သက်ဆုံး သိစရာကိုသိတဲ့ အသိပဲကျန်အောင် အသိသတိတွေကို လုပ်ကြံနိုင်သူပဲ။

လူ့လောကမှာ ဒီလိုအမှုတွေဟာ ပြုပြီးတဲ့နောက်မှာ အပြစ်တွေအဖြစ် ဖြစ်ကျန်ခဲ့တာပဲ၊ အဲဒီအပြစ်အဖြစ်ခံရသူဟာ လူ့လောကရဲ့ အနှစ်သာရကိုဖြစ်စေတဲ့

အကြောင်းအရာတွေကိုသိတဲ့ အသိသတိမရှိတာကြောင့် သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်မှုတွေ မရှိသူဖြစ်တာဘဲ။ ဒီအပြစ်ရောဂါရှိသူဟာ လူ့လောကကို လူ့ လောကအလျောက် ပုံမှန်အတိုင်း သိမြင် ခံစားစတာတွေ ဘယ်လို ဖြစ်ပါတော့မလဲ။ ဒီတော့ ဒီသူဟာ လူ့လောကအတွက် ဝန်လေးစေသူသာဖြစ်ပြီပေါ့။

ဒီအပြစ်ရောဂါရှိသူတွေဟာ လူ့လောကမှာ ပြောလောက်တဲ့အမှုဆို တာ ဘာမှမရှိဘူးလို့ သိကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအမှုကဖြစ်စေလိုက်တဲ့ အဖြစ် ဆို တာလည်း ဘာမှမရှိဘူး၊ အဲဒီအပြစ်ကြောင့် နောက်ထပ် ဘယ်အကြောင်းမှ ဖြစ်တာလည်း မရှိဘူး၊ ဒီတော့ လူ့လောကမှာ ဘယ်အကြောင်းတွေကြောင့် ဘာမှုတွေဖြစ်တယ်ဆိုတာလည်း မရှိဖြစ်ပြီး လောကရဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေဟာ မရှိရာကပေါ်လာပြီး မရှိရာသွားတဲ့ လျှပ်စစ်ပျက်တာမျိုးဖြစ်တာကြောင့် ဘာမှ အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူးလို့ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန်သူပဲ။

ဒီအပြစ်ရှိသူတွေဟာ လူ့လောကကို အမှောင်ချသူတွေပဲ။ သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း အမှောင်ကျခံနေရသူတွေပဲ။ မွေးကင်းစကလေးတစ်ယောက်ဟာ လူ့လောကမှာ အမှောင်ကျ နေပေမယ့် သူဟာတဖြည်းဖြည်း လင်းလာဦးမယ့်သူပဲ။ ဒီအပြစ်ရှိသူက ဒဿနနဲ့ အမှောင်ကျ ခံရသူဖြစ်တော့ လူ့လောကမှာရှိတဲ့စည်းစနစ်တွေကို ဘယ်တော့မှမမြင်တော့မယ့် အမှောင်ကျသူဖြစ်တယ်။ ဒီအပြစ်ရှိတဲ့ အမှောင်ကျသူဟာ လူရမ်းကားတွေကို မွေးထုတ် ပေးမယ့်သူပဲ။ လူ့လောကကို ဝလုံးလောကသို့ ရောက်စေနိုင်သူပဲပေါ့။

လူ့လောကမှာနေသူဟာ လူ့လောကရဲ့စည်းကမ်းကို သိလိုပဲဖြစ်ဖြစ် မသိဘဲ ဖြစ်ဖြစ် လူ့လောကရဲ့စောင့်စည်းတာနဲ့ စောင့်ရှောက်တာတွေကို ရယူနေကြသလို လူ့လောကကိုလည်း ပြန်လည်စောင့်စည်းတာနဲ့ စောင့်ရှောက်တာတွေကို လုပ်ဆောင် ကြရတာပဲ။ ဒီလို ကိုယ်နဲ့ လူ့လောကမျှတအောင်နေမှ လူ့လောကငြိမ်းချမ်းမှာ ဖြစ်တယ်။ လက်ခြေ အင်္ဂါတွေ အချွတ်အယွင်းမရှိဘဲ လူ့လောကအပေါ် လုပ်ဆောင်ရမယ့် စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်တွေ ချို့ယွင်းတာဟာ အမှုအနေနဲ့ပြောရင် မှားတဲ့အမှုပဲ။ အမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အဖြစ်အနေနဲ့ပြောရင် အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ပဲ။

လူ့လောကဟာ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်တွေကို အပြည့်အစုံမသိကြဘူး။ အပြစ်ရဲ့အဖြစ် အနည်းအပါးကလေးကိုပဲ သိကြတယ်။ ဒီလိုသိတာမှာလည်း တစ်ဖက်သူ မခံနိုင်တာပြုတာ ကြောင့် လက်စားချေခံရစရာဟာ အပြစ်လို့လွဲမှားသိတာပဲ။ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်က လက်စားချေခံ ရစရာဖြစ်လို့ အပြစ်ရဲ့အဖြစ် ဖြစ်တာမဟုတ်ဘဲ အပြစ်ကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုပြုသူမှာ အမှုပြုစဉ်က သိရှိမှု ခံစားမှု မှတ်သား တုံ့ပြန် ရှင်သန် ရွှေ့ရှားမှုများ ဖြစ်တည်ကျန်ခဲ့လို့အပြစ်လို့ ပြောရတာပဲ။

ဒါကြောင့် အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ကို အကြမ်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးပြောခဲ့ပြီ။ လူ့လောက ပြင်ပအကြောင်းအရာတွေရဲ့ အနှစ်သာရကို လိုလားရာကရတဲ့ အပြစ်နဲ့ အဲဒါတွေကို မျက်နှာလွဲနိုင်အောင် အဲဒါတွေကို သိတဲ့အသိနဲ့ သိသူကို ဖျက်တာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်ပဲ။ ပထမအပြစ်မှာ လက်စားပေးစရာနဲ့ လက်စားယူစရာလို့နှစ်မျိုးထပ်ခဲ့ပြီး ဒုတိယအပြစ်မှာ မသိတာနဲ့ သိသူမရှိလို့ နှစ်မျိုးထပ်ခဲ့ပြီး ပြခဲ့တာပဲ။

ဒီအပြစ်ရှိသူ လေးမျိုးလုံးဟာ လူ့လောကကို အမှန်မြင်နိုင်မှု အချို့ယွင်းခံရသူတွေပဲ။ လူ့လောကကိုအမှန်မမြင်တော့ လောကြီးစရာမဟုတ်တာလည်း လောကြီးချင်ကြီး ဒေါကန် စရာ မဟုတ်တာလည်း ဒေါကန်ချင်ကန် မိုက်မဲစရာမဟုတ်တာလည်း မိုက်မဲချင်မိုက်မဲပြီး မှားယွင်းတဲ့ မူဝါဒတွေရှိသူဖြစ်တာပဲ။

ဒီမူဝါဒတွေ ရှိနေကြသူတွေဟာ လူ့လောကမှာလိုက်နာရမယ့် စောင့်စည်းစရာ စောင့်ရှောက်စရာတွေကို ပြည့်စုံအောင်လိုက်နာပေမယ့် မူမှန်နဲ့လိုက်နာတာ မဟုတ်ကြဘဲ သူမှာရှိတဲ့ မူဝါဒတွေနဲ့ လိုက်နာကြတာပဲ။ ‘နင်အသက် တစ်ခါလွှတ်၊ ငါ့အသက် ဆယ်ခါလွှတ်အောင်’ တို့၊ “တစ်ဆုပ်ကြဲလိုက်ရင် တစ်လှည်းဝင်လိမ့်မယ်” တို့ အသိတွေနဲ့ပဲ လူ့လောကအမှန်မြင်နဲ့ မဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်အမြင်နဲ့ လုပ်ကြတာတွေပဲ။

ဒါကြောင့် ဒီသူတွေရဲ့စောင့်စည်းမှု စောင့်ရှောက်မှုတွေဟာ အချိန်မရွေး ပြောင်းပြန် အချိုးဆီလှည့်သွားနိုင်တာပဲ။ ဖွဲ့ပုံမှာ စိုက်ထားခံရတဲ့တိုင်လို အချိန်မရွေး လဲကျနိုင်တာလိုပဲပေါ့။ လူ့လောကကိုမမြင်ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်အမြင်နဲ့လုပ်တဲ့ စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်မှုဟာ ကိုယ့်ကိုယ် အတွက် မခံသာလာရင် အချိန်မရွေးပြောင်းလဲဖို့

ဝန်မလေးလို့ပဲ။

ဒါကြောင့် ဒီမူဝါဒတွေရှိနေတဲ့ အပြစ်ရှိသူတွေရဲ့ လူ့လောကကို စောင့်စည်းစောင့် ရှောက်နဲ့ မစောင့်စည်းမစောင့်ရှောက်တာတွေတိုင်းဟာ အမှုတွေပဲဖြစ်ကြတယ်။ စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်မှုတွေက ကောင်းမှု၊ မစောင့်စည်းမစောင့်ရှောက်တာတွေက မကောင်းမှုလို့ အသိခံရတဲ့ အမှုတွေ ပဲ။ ဒီအမှုတွေအားလုံးဟာ မူဝါဒမဲ့ဖြစ်ကြတာမဟုတ်ဘဲ လူ့လောကကို မမြင်ဘဲ မိမိကိုယ်ကိုပဲ မိမိမြင်တဲ့ အပြစ်ရှိသူတွေရဲ့ မူဝါဒဖြစ်တဲ့ လောကြီးမှု၊ ဒေါက်တာမှု၊ မိုက်ကန်းမှု မူဝါဒတွေနဲ့ ပြုကြတဲ့အမှုတွေပဲ။ ဒီအမှုတွေဟာ ကောင်းတယ်ဆိုပေမယ့် လူ့လောကကောင်းတာမဟုတ်ဘဲ ပြုသူအတွက် ကောင်းတာဖြစ်လို့ တကယ့်အကောင်း မဟုတ်တဲ့ အကောင်းပဲ။ အကောင်းလို့မပြောရတဲ့ အကောင်းပေါ့။

ဒီအမှုတွေဟာ သူတို့ဖြစ်ပြီးရင် အပြစ်ချန်ခဲ့တာတွေပဲ။ သူအမှုပြုစဉ် ကဖြစ်တဲ့ သိရှိမှု ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန်မှု ဖောက်ပြန်ရှင်သန်မှုတွေအတိုင်း အမှုကချန်ခဲ့တဲ့အပြစ်မှာ လည်း အသိတွေ ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန် မှု ဖောက်ပြန်ရှင်သန်မှုတွေ ဖြစ်ကြတာပဲ။ အပြစ်ရှိသူမှာရှိတဲ့ သိမြင် ခံစား မှတ် သား တုံ့ပြန်ဖောက်ပြန်တာတွေနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် လူ့လောကကို တွေ့တဲ့အခါ အဲဒီလောကဟာ ပုံမှန်အတိုင်းမြင်ရတဲ့လောက မဟုတ်တော့ဘဲ ပတ်ဝန်းကျင် လောကကို ကြည့်ရှု နားဆင် အနံ့ခံ အရသာခံ အတွေ့အထိကိုလက်ခံသူ အကောင် တစ်ကောင်အလျောက် တွေးသိတဲ့လောကအဖြစ် မြင်ပြီး အဲဒီအမြင်နဲ့ အမှုတွေထပ်ပြု၊ ဒီအပြုကြောင့် အပြစ်တွေထပ်ဖြစ်၊ ဒီအပြစ်ကြောင့် လောကကို အမြင်တွေထပ်မှားပြီး လွတ်မြောက်မှုဆီ မရောက်နိုင်ရာမှာ ချာချာလည်မဆုံး ဖြစ်တော့တာပဲ။

လူ့လောကရှိ လူတွေဟာ ကူးစက်ခံရမှု အဖြစ်အမြန်ဆုံးထဲမှာ ရှိသူတွေပဲ။ သူများရယ်မောရင် ရယ်မောပြီး သူများဝမ်းနည်းရင် ဝမ်းနည်းခါ သူများအာသန်းရင်ပင် လိုက်ပြီးအာသန်းသူတွေပဲ။ သူများလုပ်တာကို အားကျတယ်ဆိုတာ လုပ်တတ်ကြသူ တွေပဲ။

ကောင်းတာတွေကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရတာတွေဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းတာတွေကို

မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရတာတွေဖြစ်ဖြစ် အကူးစက်ခံရတာတွေ ဖြစ်ကြတာပဲ။ ကောင်းတာ ဖြစ်ဖြစ် မကောင်းတာဖြစ်ဖြစ် အားလုံးလုပ်ဆောင်ချက်တွေဟာ ဘာဝ ဝိဘာဝ အနု- ဘာဝ ဖြစ်တဲ့ သဘာဝအတိုင်းဖြစ်မှု၊ ဖောက်ပြန်ဖြစ်မှု၊ အဲဒီဖြစ်မှုရဲ့အကျိုးဖြစ်မှုတွေ ဆိုတော့ 'ရသ'လို့ဆိုလည်း ကြည့်သူ ကြားသူ တွေ့သူကို ခံစားမှုဖြစ်စေတာတွေပဲ။

အဲဒီ ခံစားရတဲ့ အရသာတွေဟာ ချစ်စရာဖြစ်ဖြစ် ပျော်စရာဖြစ်ဖြစ် ကြင်နာစရာဖြစ်ဖြစ် နာကျင်စရာဖြစ်ဖြစ် တက်ကြွစရာဖြစ်ဖြစ် ကြောက်စရာဖြစ်ဖြစ် ရွံ့စရာဖြစ်ဖြစ် အံ့ဩစရာဖြစ်ဖြစ် ငြိမ်သက်စရာဖြစ်ဖြစ် အားလုံးဟာ အရသာတွေပဲ။ တကယ်ကြောက်ရတာနဲ့ ကြောက်ရတဲ့အရသာ ခံစားရတာဟာအတူတူပဲ။ တကယ်တော့ မကြောက်ချင်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ကြောက်ရတဲ့အရသာတော့ ခံစားချင်ကြတာပဲ။

အမှုတွေကပေးတဲ့ အရသာတွေခံစားရာက အဲဒီလို အမှုတွေဟာ ခံစားသူဆီ အကူးစက်ခံရတာပဲ။ သူများချဉ်သီးစားတာမြင်ရပြီး ကိုယ့်ပါးတောင် ခံရတာဟာ လူတိုင်း ဖြစ်ဖူးတာတွေပဲ။

ဒီလိုအတုတွေမြင်လို့ အတတ်တွေသင်ရာက အမှုတွေဖြစ်ပြီး အပြစ်ရကြတာပဲ။ ဒီလိုရကြတဲ့ အပြစ်တွေကိုလည်း အပြစ်တွေရနေတယ်လို့ မသိပြန်တော့ အဲဒီအပြစ်တွေကို ဆေးလျှော်ဖြေဖျောက်ဖို့ မကြိုးစားကြဘဲကိုယ်ရနေတဲ့ အပြစ် က မြင်တဲ့ ကြားတဲ့ တွေ့တဲ့ အသိတွေကို အသိမှန်တွေထင်ပြီး အဲဒီအသိကို သရုပ်ဖော်တဲ့အလုပ်တွေလုပ်ပြီး အမှုဖြစ်ကြ ပြန်တာပဲ။ ဒါတွေဟာ အပြစ်တိုင်းရဲ့ လက္ခဏာတွေပဲ။ ဒီလို ဆုံလှည့်နွားလို တချာရစ်ရစ် ဖြစ်နေရတာဟာ အပြစ်ပဲ။

အပြစ်ကို တခြားလက္ခဏာတွေနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပြုကြတာဟာ အပြစ်မသိတာ ကို ဖော်ပြတာပဲ။ အပြစ်ဟာအပြုခံရလို့ဖြစ်တဲ့ အဖြစ်နဲ့တူတဲ့အဖြစ် မဟုတ်ဘူး။ ဥပမာ-မူးယစ်ဆေးဝါးစားသုံးတဲ့ အမှုရဲ့အပြစ်ဟာ မူးယစ်ဆေးဝါးစားသုံးသူအဖြစ် ဖြစ်တာပဲ။ ဒီအပြစ်ဟာ မူးယစ်ဆေးဝါးငတ်တတ်တာပဲ။ မူးယစ်ဆေးဝါး ငတ်တတ်သူအဖြစ်ဟာ မူးယစ်ဆေးဝါးစားသုံးတဲ့ အမှုကဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်ပဲ။ မူးယစ်ဆေးဝါးစားသုံးတဲ့ အမှုမပြုဘဲ မူးယစ်ဆေးဝါးငတ်တယ်ဆိုတဲ့အဖြစ် မရှိတာဘဲ။ ဒါကြောင့်အပြစ်ရဲ့လက္ခဏာမှန်ဟာ အပြစ် ဖြစ်အောင် အပြုခံရသူမှာဖြစ်တဲ့

ခံရတာမျိုးမဟုတ်တာ သိရမှာပဲ။

ဒီလိုအဖြစ်သာဆိုရင် အပြစ်ကို ဘာကြောက်စရာလို့ မှတ်စရာမရှိဘူး ပြောမလားပဲ။ အဲဒီအပြောဟာ မှားတာပဲ။ အပြစ်အဖြစ်ခံတာထက် ဆုံးရှုံးတာမရှိလို့ အပြစ်အဖြစ်ခံရတာဟာ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးပဲ။ အမှုတွေအလျောက် အပြစ်တွေဟာ အမျိုးမျိုးရှိပေမယ့် အဆုံးရှုံးခံရတာချင်းတော့ အတူတူပဲ။ လွတ်လပ် တဲ့လူအဖြစ် ဆုံးရှုံးကြတာချည်းပဲ။

အပြစ်ကို အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ပြောခဲ့တယ်။ တစ်ပိုင်းတိုင်းမှာ အမျိုးအစားနှစ်ခု ပြောခဲ့ တယ်။ ဒီအပြစ် အမျိုးအစားလေးခုလုံး လွတ်လပ်တဲ့ လူအဖြစ် အဆုံးရှုံးခံရတာချည်းပဲ။ အပြစ်ရှိသူတိုင်းဟာ လူ့လောကကို အမှန်အတိုင်းမြင်အောင် မကြည့်နိုင်သူချည်းဘဲ။

အပြစ်ဟာ အမှုကဖြစ်စေလိုက်တာဖြစ်တော့ အမှုပြုစဉ်ကမြင်တဲ့ လူ- လောက မြင်တာအတိုင်း အပြစ်အဖြစ်ရောက်တဲ့အခါ မြင်တဲ့ လူ့လောကကလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ အမှုနဲ့အပြစ်ဟာ လူ့လောကမြင်ပုံချင်း တစ်ထပ်တည်း တူကြတယ်ပေါ့။ အမှုပြုစဉ်က ပြုတဲ့အမှုဟာ လူ့လောကအတွက် ပြုသင့်ပြုထိုက်တာ မဟုတ်တာကို အဟုတ်လို့ ထင်ပြီး ပြုတာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီလိုပြုတာကို အမှုလို့ပြောရတာပဲ။ ဆို လိုတာက အမှုဖြစ်တယ် ဆိုတာ အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်လုပ်ပြီးပြုတာဖြစ်လို့ အမှုဖြစ်တယ် ပြောရတာပဲ။

ဒီတော့ အမှုပြုစဉ်က လူ့လောကအမြင်ဟာလည်း အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်လို့ မြင်တဲ့အမြင်ပဲပေါ့။ အဲဒီအမြင်ဟာ အပြစ်အဖြစ်ရောက်တဲ့အခါလည်း အဲဒီအမြင်ပဲ အပြစ်ရှိသူကမြင်တာပဲ။ တခြားလူ့လောကအမြင်ကို အပြစ်ရှိသူဟာ မမြင်တတ်တော့သူဘဲ။ အပြစ်ဟာ ဘယ်လောက်လူအဖြစ် အရမတော်သူဖြစ်စေတာ သိရမှာပဲ။

အပြစ်ရှိသူအဖြစ်ကို အသိကန်းသူအဖြစ်လို့ ပြောလို့ရတယ်။ လွတ်လပ် တဲ့လူ အသိကန်းလို့ပဲ။ အသိကန်းတာဟာ မျက်စိကန်းတာထက် မနိုင်းသာအောင် သာလွန်ဆိုးဝါး တာပဲ။ မျက်စိအမြင်ကန်းတာက သူများတွေကပြောပြရင် သိနိုင်ပေမယ့်

အသိကန်းတာ ကတော့ သူများတွေက ပြောတာဆိုတာထက် ကိုယ်တိုင်မြင်တာတောင် မသိနိုင်တဲ့အထိ ဖြစ်လို့ပဲ။ ဒါကြီးက ဘယ်လိုကြီးလဲလို့ ပြောမှာဖြစ်လို့ပဲ။

အသိကန်းသူဟာ သူမြင်သမျှ ကြားသမျှ တွေ့ရသမျှတွေမှာ လွတ်လပ် တဲ့ လူအသိနဲ့ သိလို့မရအောင် ကန်းတာပဲ။ သူ့အပြစ်အလျောက်ပဲ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရတာတွေ ကို သိတာပဲ။ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတာတွေရဲ့ ပမာဏ- အမှန်ဖြစ်တဲ့ လွတ်လပ်တဲ့လူရဲ့ အသိမျိုး မသိနိုင်တာဘဲ။ ရှေးအခါက ပုံပြင်ထဲက ထန်းတက်စားသူစိတ်ကူးယဉ်ပြီး ပြောတဲ့စကားလိုပဲ။ သူသာ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်း လုပ်ရတဲ့ဘုရင်ဖြစ်ရင် ထန်းပင်နိမ့်နိမ့် ကလေးတွေပဲ တက်မယ်လို့ပဲ။

ကောင်းပြစ်နှင့် ရွှေလက်ထိပ်

အပြစ်တွေအမျိုးမျိုးထဲက ဘယ်အပြစ်ဖြစ်ဖြစ် အဖြစ်ခံရသူတွေဟာ လွတ်လပ်တဲ့ လူ့လောကအသိအကွယ်ခံရသူချည်းဖြစ်လို့ လွတ်လပ်တဲ့လူအဖြစ် အဆုံးရှုံးကြီး ဆုံးရှုံးခံ ရသူပဲ။ လောကမှာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး အဖမ်းအဆီးခံရတဲ့အခါ လက်နှစ်ဖက်ကို ကျောဘက်မှာ ထားပြီး လက်ထိပ်အခတ်ခံကြရတယ်။ ဘာမှလုပ်လို့မရအောင်ပေါ့။ အဲဒီခတ်တဲ့လက်ထိပ်ဟာ သံလက်ထိပ်နဲ့ အခတ်ခံရမှ မလွတ်လပ်တာမဟုတ်ဘဲ ကြေးလက်ထိပ်၊ ငွေလက်ထိပ်၊ ရွှေလက်ထိပ်၊ စိန်စီထားတဲ့ ပလက်တီနမ်လက်ထိပ်တွေနဲ့ ခတ်တာခံရလည်း ဘာမှမလုပ် နိုင်အောင် မလွတ် လပ်တာချင်း အတူပဲပေါ့။

အပြစ် အမျိုးမျိုးတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မတူကွဲပြားခြားနားကြပေမယ့် သံချေး အထပ်ထပ်တက်နေတဲ့ သံလက်ထိပ်၊ သံချေးမတက်တဲ့ သံ လက်ထိပ်၊ ကြေးတွေ ငွေတွေ ရွှေတွေကို လုပ်ထားတဲ့ လက်ထိပ်၊ ဘယ်လက်ထိပ်ဖြစ်ဖြစ် လွတ်လပ်မှုမရှိစေသလို ဘယ်အပြစ် ဖြစ်ဖြစ် လူ့လောက လွတ်လပ်တဲ့အသိကို ကွယ်စေတာချည်းဖြစ်တာချင်း တူတာပဲ။

အရှိနှင့် အမြင်

အချောအလှအလိမ္မာ မိန်းကလေးဟာ တစ်ယောက်တည်းဖြစ်ပေမယ့် သူ့မိ-
ဘမြင် တာက ချစ်စရာသမီးကလေး၊ သူ့အကိုတွေမြင်တာက ချစ်စရာနှမကလေး၊
သူ့အရွယ်တူ ယောက်ျားလေးတွေက မြင်တာက ငါတို့ရအောင်ပိုးရမယ့် မိန်းကလေး၊
မိန်းကလေးချင်း တွေက မြင်တာကတော့ ငါတို့သူငယ်ချင်းကောင်း မိန်းကလေးလို့
ကိုယ့်အမြင်နဲ့ကိုယ် အမြင်ခံရတာပဲ။ မြင်တာမှာ မြင်စရာက ရှိချင်သလိုရှိလည်း
မြင်တာကမြင်ချင်သလို မြင်ကြတာပဲ။ ဒါဟာ အပြစ်ရှိတဲ့လောကရဲ့ ဓမ္မတာပဲ။
ဒီဓမ္မတာအတိုင်း လူ့လောကဟာ သိစရာတွေနဲ့ ပမာဏအမှန်တွေနဲ့လွဲချော်-
ပြီး တစ်ယောက်တစ်မျိုး ကိုယ်သိချင်သလို သိနေကြရင် လူ့လောကအမှန် ကို
ဘာနဲ့ သတ်မှတ်ကြမလဲ။ ဒီနေ့ခေတ်လို များရာနဲ့ သတ်မှတ် မလား။ ဒီလို
သတ် မှတ်တာကိုမခံနိုင်နေတဲ့ အနည်းတွေဟာ လက်နက်စွဲ ကိုင်ကြတာ ဘယ်လို
ရှောင်ရှားမလဲ။ ဒါကို လက်နက်အားပိုကြီးတာနဲ့ ဖိမလား။ ပျောက်ကြားစနစ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ်
အဖျက်လုပ်ငန်းနဲ့ဖြစ်ဖြစ် ပြောင်းသွားတော့ ဒါတွေ ဘယ်လိုပြီးစီးအောင် လုပ်
မလဲ။ လူ့ လောကရဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ပန်းတိုင်ဟာ ပြောလို့သာရတဲ့ ပန်းတိုင်က
မလွန်နိုင်ဖြစ်ရမှာလားပေါ့။

ဒါဟာ ဒီလိုပဲ ဖြစ်ရမှာပဲလို့ လူ့လောကအနေနဲ့ လက်လျှော့စရာ
မဟုတ်ဘူး။ လူ့လောကဟာ ရွှေ ငွေ သွပ် သံတွေအဖြစ် ဖွဲ့စည်းနေတဲ့ဒြပ်စင်
အနုမြူအတွင်းထဲအထိ ဝင်ရောက်ကြည့်နိုင်လာတာနဲ့ နေတွေလတွေကြယ်တာရာဖြစ်တဲ့
စကြာဝဠာတွေအထိ အသိကွန်ယက်တွေ ဖြန့်ကျက်နိုင်နေကြတဲ့ လူ့လောက ဖြစ်
နေပြီပဲ။ လူကိုလည်း ဦးနှောက် နှလုံး အသည်း အဆုတ် ကျောက်ကပ်တွေရဲ့
အလုပ်ကိစ္စတွေသာမက ဆဲလ် ကလာပ်တစ်ခုတိုင်းနဲ့ အဲဒါထဲက ခရိုမိုဇုန်းအထိ
အလုပ်လုပ်တာတွေကို ဖတ်နိုင်ခဲ့ကြပြီပဲ။

လူ့လောကရဲ့ ငြိမ်းချမ်းပန်းတိုင်ရောက်တဲ့စနစ်အတွက် ဘယ်ကြောင့်
ပစ်ထားရမှာ လဲ။ လူ့လောကမငြိမ်းမချမ်း မလွတ်မလပ်ဖြစ်နေတာဟာ

အကြောင်းမဲ့ဖြစ်နေတာ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မညီညွတ်ကြတာရဲ့လက္ခဏာဟာ မလွတ်လပ် မငြိမ်းချမ်းတာဘဲ၊ ဘာကြောင့် မညီညွတ်တာလဲ၊ ဒါလည်း အကြောင်းမဲ့ မညီညွတ်တာမဟုတ်ဘူးဘဲ၊ မမျှတကြလို့ မညီညွတ်ကြတာဘဲ၊ မမျှတကြတာ လည်း ဒီလိုပဲ၊ အလိုလိုက မမျှတကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောကရဲ့အပေါ် အမြင်တွေက သူတစ်မျိုး ကိုယ်တစ်ဖုံ စုံနေအောင်မြင်ကြလို့ မမျှတနိုင်ကြတာဘဲ၊ ဒီလိုအမြင်မျိုးမျိုးကွဲတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောကအပေါ်တင်နေတဲ့ အပြစ်တွေ အမျိုးမျိုးကွဲကြလို့ လောကအပေါ် အမြင်အမျိုးမျိုးကွဲတာပဲ။

ဒီလို အပြစ်တွေအမျိုးမျိုးကွဲကြတော့ ကိုယ်ရပ်တည်တဲ့ဘောင်တွေကွဲပြီး ကိုယ်ရောက်နေတဲ့ ဘောင်ကနေကြည့်စရာလောကကို ဘောင်ခတ်ပြီးကြည့်တော့ အမြင် အမျိုးမျိုးတွေ ကွဲကြတာပဲ၊ ဒီအပြစ်တွေကို လူ့လောကဆီကမဖယ်ရှားနိုင်တာဟာ လူ့ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းမှုရဲ့ အဓိပ္ပာယ် အပျောက်ဆုံးခံရတာပဲ။

အပြစ်ဟာ လူ့လောကတစ်ခုလုံး ရှိသမျှလူအားလုံးဆီမှာရှိပေမယ့် လူ့လောကက ရှိသမျှလူတွေတစ်ယောက်မျှ မသိအောင် ပုန်းရှောင်နိုင်တဲ့ တစ်ခုတည်းဖြစ်တဲ့ အပုန်းရှောင် နိုင်ဆုံးအရာပဲ၊ အပြစ်က လူယောင်ဖန်ဆင်းနေတာပဲ၊ လူယောင်ဖန်ဆင်းတဲ့အပြစ်က အပြစ်ရှာရင် အပြစ်ကို ဘယ်တွေ့ပါ့မလဲပေါ့၊ ဥပမာ - ခိုးယူသူက ခိုးယူသူကိုဖမ်းရင် မမိနိုင်တာမျိုးနဲ့ တူတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အပြစ်- ကောက်သူတွေမတွေ့အောင် ပုန်းနိုင်တဲ့အရာဟာ လူ့လောကမှာ မရှိဘူးပြောရမယ်။

လူနှင့် VCD ဓာတ်ပြား

အပြစ်ဟာ အပြစ်ရှိသူကို ထု ဗြက် အလျား အလေးချိန်တွေ အပြောင်းအလဲ မဖြစ်စေတဲ့အရာဘဲ၊ အဝတ်ဖြူစကို ဆေးရောင်ဆိုးသလိုပဲ၊ အဝတ်ဖြူရဲ့ ထု ဗြက် အလျား အလေးချိန် မပြောင်းဘဲ အဝတ်ဖြူစ မဟုတ်တာ ဖြစ်သွားခံရတာဘဲ၊ အပြစ်ဟာ အပြစ်မဲ့သူ တစ်ကောင်လုံးကို အပြစ်ရှိသူ ဖြစ်သွားစေတာပဲ၊ အပြစ်ရှိသူရဲ့အဖြစ်မှာ

အပြစ်မဲ့ တစ်နေရာ ကျန်ခဲ့တယ်လို့ မရှိအောင် အပြစ်ရှိသူဖြစ်တာပဲလို့ပြောရင် မမှားတဲ့အပြောဘဲ။

အပြစ်ရှိသူက ကြည့်တဲ့အခါ အပြစ်မဲ့သူမြင်တာမျိုး မမြင်ဘဲ အပြစ်ရှိသူမြင်တာ မျိုးပဲ မြင်တာပဲ။ ကြားတဲ့ တွေ့တဲ့ သိတဲ့ အခါတွေလည်း ဒီလိုပဲ။ အပြစ်မဲ့သူလို မဖြစ်ဘဲ အပြစ်ရှိသူလိုပဲ ဖြစ်တာပဲ။ ပြောဆို ပြုမူနေထိုင် တဲ့အခါလည်း အပြစ်မဲ့သူလို မပြော မပြု မနေထိုင်ဘဲ အပြစ်ရှိသူလိုပဲ ပြော-ပြုနေတာပဲ။ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထား တော့လည်း ဒီလိုပဲ။ အပြစ်မဲ့သူကို ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားမရှိဘဲ အပြစ်ရှိသူရဲ့ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားပဲ ရှိတာပဲ။ သိမြင် တွေးခေါ်မှာလည်း အပြစ်မဲ့သူ သိမြင် တွေးခေါ်မျိုး မလုပ်ဘဲ အပြစ်ရှိသူရဲ့ သိမြင်တွေးခေါ်တာပဲ လုပ်တာပဲ။ အပြစ်ရှိသူရဲ့ သိရှိမှု ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန်မှု ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားမှုတွေက အပြစ်မဲ့သူရဲ့ သိရှိမှု ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန်မှု ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားမှုမျိုး မဟုတ်တော့လို့ဘဲ။

VCD လို့ခေါ်တဲ့ ဓာတ်ပြားတစ်ချပ်ထဲမှာ အဆိုတွေ အက-တွေ သွင်းထားရာက အဲဒါတွေဖျက်ပြီး ဆင်တွေ ကြံတွေ မြင်းတွေ နွားတွေ ကျွဲတွေနဲ့ ဝန်ချီစက်ကြီးတွေကို သွင်းလိုက်လို့လည်း အဲဒီ VCD ပြားဟာ အလေးချိန်အတိုးအလျော့မရှိဘဲ ဓာတ်ပြားဟာ ဓာတ်ပြားပဲဖြစ်နေသလို အပြစ်ရှိသူနဲ့ အပြစ်မဲ့သူဟာလည်း ဒီလူဟာ ဒီလူပဲ ဖြစ်နေလို့ပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ VCD ကထွက်လာတဲ့ အစီအစဉ်တွေကတော့ နှစ်ခုမှာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ခြားနားကြသလို အပြစ်ရှိ အပြစ်မဲ့လည်း ဒီလိုပဲ ခြားနားကြတာပဲ။

အဆို အကတွေ သွင်းထားတဲ့ VCD ဖွင့်လိုက်ရင် အဆို အကတွေ ထွက်လာ သလို ဆင်တွေ ကျားတွေသွင်းထားတဲ့ VCD ကလည်း ဖွင့်လိုက်ရင် အဆို အကတွေ ထွက်မလာဘဲ ဆင်တွေ ကျားတွေပဲထွက်လာတာပဲ။ အပြစ်ရှိသူ လှုပ်ရှားလိုက်ရင် အပြစ်မဲ့စရာ ထွက်မလာဘဲ အပြစ်ရှိစရာပဲ ထွက်လာသလို၊ အပြစ်မဲ့သူ လှုပ်ရှား လိုက်ရင်လည်း အပြစ်ရှိစရာ ထွက်မလာဘဲ အပြစ်မဲ့စရာပဲ လူကထွက်လာတာတွေဟာ လူမှာ သွင်းထားတာတွေပဲ ကိုယ်တိုင် ကိုယ် နှုတ်

နှလုံးတွေနဲ့ သွင်းထားတာလား၊ သူများ ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေနဲ့ လုပ်စေ ဖို့ တိုက်တွန်းပြီးသွင်းထားတာလား၊ သူများလုပ်တာတွေကို ချီးမွမ်းတာ သဘော ကျတာတွေနဲ့ သွင်းထားတာလားပဲ ခြားနားမယ်၊ ထုတ်လို့ ထွက်လာတာဟာ သွင်းထားခံရလို့ပဲ။

အပြစ်ဟာအပြစ်ရှိသူအဖြစ်ရောက်အောင် အသွင်းခံထားရတဲ့ အရာပဲ၊ အပြစ်ရှိသူ အပြစ်ရောက်ဖို့အသွင်းခံရတဲ့အပြစ်ကို လူထဲရောက်အောင် ဘာနဲ့သွင်းသလဲဆိုရင် အမှုနဲ့သွင်း တယ်၊ ဒီတော့ အမှုတွေဟာ အပြစ်တွေကို ဖြစ် စေတဲ့ လက်သည်တွေပဲ၊ ဒီအမှုတွေကိုရော ဘာကဖြစ်စေတာလဲ၊ ဒီအမှုတွေကိုဖြစ် စေတဲ့ လက်သည်ကဘာလဲဆိုရင် ဒီအမှုတွေရဲ့ လက်သည်အမှန်ကို လူ့လောကက မဖော်နိုင်ကြဘူး။

မဖော်နိုင်ကြလို့ မဖော်ဘဲလည်း မနေကြဘူး၊ မဖော်နိုင်ဘဲဖော်တော့ မဟုတ်တဲ့ အလွဲကို လက်သည်အဖြစ် ဖော်တာပဲ၊ အဲဒါက အမှုရဲ့လက်သည်ဟာ လုပ်တဲ့လူပေါ့လို့ ဖော်ကြတာပဲ၊ ဒီလိုသိကြတာ လူ့လောကတစ်ခုလုံးပဲ၊ ဒီလို- ဘာကြောင့် ပြောနိုင်တာလဲ ဆိုရင် တစ်လောကလုံးမှာရှိကြတဲ့ တရားရုံးတွေဟာ တရားခံတွေကို ဒီပြစ်မှုလွန်ကျူး ကြောင်း တွေ့ရရင် လွန်ကျူးသူကို အပြစ်ပေးကြတာ တွေ့ရလို့ပဲ၊ တရားသူကြီးဆိုတာ လူ့လောက အပြစ်တွေကို အသိဆုံးလူတွေလို့ သတ်မှတ်ခံရတာတွေပဲ၊ သူတို့ ဒီလို အပြစ်လုပ်သူလို့ သတ်မှတ်တာဟာ တစ်လောကလုံးရဲ့ သတ်မှတ်တာဖြစ်လို့ပဲ။

ယုံကြည်ချက် ထိအောင် ရိုက်ပါ

ဒီလို အပြစ်လုပ်သူသတ်မှတ်တာ အမှန်မကျကြောင်း ပုံကလေးက ပြနေတယ်၊ အဲဒီပုံက ရပ်ကွက်တစ်ခုမှာ ယောက်ျားက သူ့မိန်းမကိုရိုက်နေစဉ်မှာ မိန်းမရဲ့ဦးလေးက ရောက်လာပြီးမေးတယ်၊ “ရိုက်လှချည်လား ဘာဖြစ်လို့လဲ” လို့ပဲ၊ ရိုက်တဲ့ယောက်ျားက ပြန်ဖြေတယ်၊ “မိန်းမကို နတ်အုန်းမဆွဲဖို့ပြောတာ အခါခါရှိပြီ၊

အဲဒါ နားမထောင်လို့ ရိုက်ကြောင်းပဲ” ရိုက်သူကို ဦးလေးက ပြန်ပြောတယ်။ “ဒီလိုဆိုတော့ ရိုက်ရမှာပေါ့၊ နာနာရိုက်၊ ငါဈေးကကြိမ်ဝယ်ပေးမယ်၊ ဒါပေမယ့် သူ့ယုံကြည်ချက်ထိအောင်တော့ ရိုက်နော်၊ ရိုက်တာက ယုံကြည်ချက်မထိဘဲ မင့်မိန်းမကိုပဲထိရင်တော့ ရိုက်လည်း အလကားဖြစ်ပြီး အိမ်ထောင်ရေးပဲ ထိခိုက်မယ်” လို့ပဲ။

နတ်အုန်းဆွဲတာက သူ့မိန်းမဖြစ်ပေမယ့် သူ့မိန်းမမှာ နတ်ယုံကြည်ချက် အကပ်မခံ ရရင် နတ်အုန်းဆွဲတာကို သူ့မိန်းမလုပ်မှာ မဟုတ်တာဘဲ၊ တရားသူကြီးတွေပြစ်ဒဏ်ပေးတာ ခံကြရသူတွေဟာ အပြစ်ကိုဖြစ်စေတဲ့အမှုတွေကို လွန်ကျူးကြတယ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေမယ့် အဲဒီအမှုကို လွန်ကျူးတာမှန်တယ်လို့အသိမှား အကပ်မခံရရင် မလွန်ကျူးနိုင်တာဘဲ။

ပြစ်မှုကို လူကလွန်ကျူးစေတာလား၊ အသိမှားက လွန်ကျူးစေတာလား၊ လူရှိပေမယ့် အသိမှားမရှိရင် ပြစ်မှုကိုလွန်ကျူးလို့ မရတာဘဲ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးတာရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ လူ့လောက ကောင်းမွန်ဖို့ဖြစ်ပေမယ့်ပေးတဲ့ပြစ်ဒဏ်ဟာ ပြစ်မှုကို ဖြစ်စေတဲ့ အသိမှားကိုမသိဘဲ လူကိုပဲနစ်နာစေတာဖြစ်လို့ လောကဆုံးရှုံးစေတာပဲ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေး ခြင်းကြောင့် ပြစ်မှုတွေ လျော့ပါးတယ်ဆိုတာ မရှိတာဘဲ၊ ပြစ်ဒဏ်ကို လူကခံရတော့ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း လောကရဲ့ အပယ်ခံဖြစ်ပြီး စားဝတ်နေရေး ပိုချို့တဲ့တာ အသိမှားတွေ ပိုဝင်ခံရတော့ ပြစ်မှုတွေ ပိုဖြစ်တာပေါ့၊ လူ့လောကကို ဒီလိုဆုံးရှုံး နစ်နာစေတာပဲ။

ဒီလိုနစ်နာတာ သိနေပေမယ့် ပြစ်မှုကိုဖြစ်စေတဲ့လူနဲ့ အသိမှားကို မခွဲနိုင်တော့ လူမှာဖြစ်တဲ့အသိမှားဟာ လူရဲ့အသိမှားပဲလို့ မှတ်ယူပြီး အသိမှားပိုင်ရှင်လူကို ပြစ်ဒဏ် ပေးတာကို မှန်တယ်လို့ တစ်လောကလုံး မှတ်ယူကြတာပဲ၊ လူမှာဖြစ်နေတဲ့အသိမှားဟာ တကယ်ပဲ လူရဲ့အသိမှား ဖြစ်ရဲ့လား အသိမှားပိုင်ရှင်ဟာ လူဟုတ်ရဲ့လား လူက အသိမှားကို ဖြစ်စေလိုက်တာလားပေါ့။

ဒီမေးခွန်းဟာလည်း တစ်လောကလုံး မှန်အောင်မဖြေနိုင်တဲ့ မေးခွန်းပဲ၊ အဟုတ် မဟုတ်တာကို အဟုတ်လို့သိတာဟာ အသိမှားဖြစ်တာဆိုတော့

အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်လို့အသိမှားအောင် လူကဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊လူမှာ သိတတ်တာပဲရှိပြီး အသိမှားပြီး သိအောင် လုပ်တတ်တာမရှိတာဘဲ၊ မှားသိတာဟာ မသိတာတစ်မျိုးဘဲ၊ မှားသိတော့ အမှန်မသိတာဘဲ၊ မှားသိခံရတဲ့အရာမှာ မှန်တဲ့သိစရာမရှိတာဘဲ၊ ဒီတော့ မှားပြီးသိတာဟာ သိရမယ့်အရာကို မသိတာ ဖြစ်လို့ပဲ။

လူမှာသိတတ်တာပဲ ပါတယ်၊ မသိတတ်တာဟာ လူမှာမပါတဲ့ အရာပဲ၊ ဒီလိုပဲ လူမှာခံစားတတ်တာပဲ ပါတယ်၊ မခံစားတတ်တာ မပါဘူး၊ မှတ်သားတတ်တာပဲ ပါတယ်၊ မမှတ်သားတတ်တာ လူမှာမပါဘူး၊ တုံ့ပြန်တတ်တာ လူမှာပါတယ်၊ မတုံ့ပြန်တတ်တာ လူမှာမပါဘူး၊ ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတတ်တာ လူမှာပါတယ်၊ မဖောက်ပြန်မရွေ့ရှားတတ်တာ လူမှာမပါဘူး၊ ဒီတော့ မသိ မခံစား မမှတ်သား မတုံ့ပြန် မဖောက်ပြန်တော့ဘူးဆိုရင် လူမရှိဘဲ သေတာပဲ၊ လူရှိနေသေးရင် သိရှိ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်တွေ ဖြစ်နေမှာပဲ။

ဒါကြောင့် အသိမှားလို့ပြောရတဲ့ အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်လို့သိတာဟာ လူမှာဖြစ်ပေမယ့် လူရဲ့အဖြစ်မဟုတ်တဲ့အဖြစ်လို့ ပြောရမှာပဲ၊ လူကဖြစ်စေလိ-
က်တာ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတာပဲ၊ ဒီတော့ အသိမှားတာ အမှုကိုဖြစ်စေပေမယ့် အသိမှားဟာလည်း လူရဲ့ အသိမှားဆိုပြီး အမှုအတွက်ပြစ်ဒဏ်ကို လူကိုပေးတာမှန်တယ်ဆိုတာလည်း အသိမှားက လူရဲ့အသိမှား မဟုတ်တဲ့အတွက် အဲဒီမှန်တယ်ဆိုတာလည်း မဟုတ် တော့ဘူးပေါ့။

အပြစ်နှင့် အနာရောဂါ

ဒီအသိမှားဟာ လူကလုပ်တာမဟုတ်ဘဲ လူမှာ ဘယ်လိုလာပြီး ဖြစ်နေတာလဲ ပြောစရာရှိတာပဲ၊ လူကလုပ်တာမဟုတ်ဘဲ လူမှာလာဖြစ်နေတဲ့ တခြားအရာတွေ ရှိတာပဲ၊ အဲဒါတွေက လူမှာဖြစ်တဲ့ ရောဂါတွေပေါ့၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်ဖြစ်၊ ပိုးမွှားကြောင့်ဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှာရောဂါတွေဖြစ်ကြတာ အထင်အရှားပဲ၊ အဲဒီအဖြစ်တွေဟာ လူမှာဖြစ်ကြပေမယ့်

လူရဲ့ အဖြစ်တွေမဟုတ်ဘဲ ရှိကြတာပဲ။ မျက်နှာရောင်းရမ်းနေတာကို တွေ့ကြသူတွေက အဲဒါ နင့်မျက်နှာမဟုတ်တာဘဲလို့ ပြောကြတာပဲ။ ကိုယ့်မျက်နှာမှာ ရောင်ရမ်းတာက လာဖြစ်နေတာပဲ။ ကိုယ့်မျက်နှာမှာဖြစ်တာနဲ့ အဲဒီရောင်ရမ်းတာဟာ ကိုယ့်ဟာပြောလို့ မဖြစ်တာဘဲ။ ဒီလိုပဲ အသိမှားတွေဟာ လူမှာဖြစ်နေပေမယ့် လူရဲ့အသိမှားမဟုတ်တာ သိရမယ်။

အသိမှားဟာ လူရဲ့အသိမှား မဟုတ်သလိုဘဲ။ အသိမှားနဲ့အတူဖြစ်ကြတဲ့ ခံစားမှု မှားတွေ မှတ်သားမှုမှားတွေ တုံ့ပြန်မှုမှားတွေနဲ့ ဖောက်ပြန်ရွှေ့ရှားမှုမှားတွေ ဆိုတာလည်း ဖြစ်ကြတာပဲ။ အဲဒါတွေအားလုံးလည်း လူမှာဖြစ်တာ အသေအချာဖြစ်ပေမယ့် လူပိုင်တဲ့ အဖြစ်တွေ မဟုတ်တာလည်း အသေအချာပဲ။ လူ့လောကဟာ အပေါ်ယံရှုပ်ပြီး ဝေဖန် ကြည့်ရှုကြတယ်။ ဒီတော့ ကိုယ်မှာဖြစ်တဲ့ခံစားမှုကို ကိုယ့်ခံစားမှုလို့ အလွယ်တကူ ထင်ကြတာပဲ။ မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွှေ့ရှားတာတွေလည်း ဒီလိုပဲ။ ကိုယ့်မှာဖြစ်တာကို ကိုယ့်ရဲ့အဖြစ်တွေလို့ ထင်ကြတာပဲ။

အပြစ်နှင့် ဧည့်သည်

ဥပမာ - ကိုယ့်အိမ် မဆောက်နိုင်ခင်မှာ သူများအိမ်မှာ မှီခိုကပ်နေကြတယ်။ နေတာက ကြာလာပြီဆိုတော့ သူများအိမ်က ဖယ်မပေးချင်တော့ဘူး။ ကိုယ့်အိမ်လို့ မှတ်တာမျိုးပဲ။ ကိုယ်နေတာက ထင်ရှားလွန်းနေတော့ ကိုယ့်ဟာ မှတ်တာတွေဖြစ်ကြတာဟာ လူ့လောက ဓမ္မတာပဲ။ သူများပစ္စည်းငှားသုံးလည်း ဒီလိုပဲ။ သုံးတာကြာတဲ့အထိ ပြန်မတောင်းတော့ ကိုယ့်ပစ္စည်းမှတ်သွားပြီး ပြန်တောင်းတဲ့အခါ မပေးချင်ကြတာဘဲ။

ဒီလိုပဲ ကိုယ့်မှာဖြစ်တဲ့ အသိမှား ခံစားမှား မှတ်သားမှား တုံ့ပြန်မှား ဖောက်ပြန် ရွှေ့ရှားမှားတွေလည်း ကြာကြာဖြစ်နေတာ မဟုတ်ဘဲနဲ့တောင် ကိုယ်မှာဖြစ်နေတာနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ အဖြစ်တွေကို မှတ်ကြတာဟာ တော်တော်လွဲချော်တာတွေပဲ။ ပြောခဲ့ပြီးသလိုပဲ အသိမှားတာ အဟုတ်မဟုတ်တာကို သိတာရဲ့နာမည်ပဲ။

အဟုတ်မဟုတ်တာကိုသိတာဟာ အဟုတ်ဟုတ်တာကို မသိတာဘဲ မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ အသိမှားဆိုတာ မသိတာဆိုတာ ဖြစ်စေတာပဲ။

ခံစားမှုမှား မှတ်သားမှုမှား တုံ့ပြန်မှုမှား ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားမှုမှားတွေ ဟာလည်း အဟုတ်မဟုတ်တာတွေကိုအဟုတ်လုပ်ပြီး ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှား တာတွေရဲ့ နာမည်တွေပဲ။ အဟုတ်မဟုတ်တာကို ခံစားတာ မှတ်သားတာ တုံ့ပြန်တာ ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတာတွေဟာ အဟုတ်ဟုတ်တာကို မခံစားရ မမှတ်သားရ မတုံ့ပြန်ရ မဖောက်ပြန်မရွေ့ရှားရတာတွေ မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှား အမှားတွေဆိုတာ မခံစားရတာ မမှတ်သားရတာ မတုံ့ပြန်ရတာ မဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားရတာတွေဆိုတာ ဖြစ်တာတွေပဲ။

အပြစ်သည် သဘာဝတရားမဟုတ်

ပြောခဲ့ပြီးတာကို ထပ်ပြီးပြောမှ ပိုထင်ရှားမှာဆိုတော့ ထပ်ပြောရမယ်၊ လူမှာ မွေးကတည်းက သဘာဝတရားအဖြစ် ပါလာတာ ငါးခုရှိတယ်၊ အဲဒါတွေက သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှား ဒီငါးပါးပဲ၊ လူမှာအသိက လူ့အဖြစ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း ပါလာပြီးသားပဲ၊ အဲဒီ အသိသဘာဝပေါ်အောင် ဘယ်သူကမှ ဘာမှ လုပ်ပေးစရာ မလိုတာဘဲ၊ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတွေလည်း ဒီလို ပဲ၊ လူ့အဖြစ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပါရှိပြီးသားတွေပဲ၊ ဒါတွေ ပေါ်ပေါက်လာအောင် ဘယ်သူကမှ ဘာနဲ့မှကူပေးစရာ မလိုတာတွေဘဲ။

အဲဒီ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတာတွေကို သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန်ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားစရာ အမျိုးမျိုးတွေမှာ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတတ်အောင် လေ့ကျင့်သင်ကြားတာတွေပဲလုပ်ဖို့ လိုမယ်၊ ဒါတွေကို လုပ်လည်း လုပ်ကြတယ်၊ အဲဒီလိုလုပ်တဲ့အခါမှာ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားစရာ မဟုတ်တာတွေကို ဟုတ်တယ်လို့

သင်ကြားလေ့ကျင့်အားကျ အတုခိုးပြီး အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားစရာတွေကို အဟုတ်လို့ ဖြစ်တော့ တကယ်အဟုတ်ကို မသိမြင် မခံစား မမှတ်သား မတုံ့ပြန် မဖောက်ပြန် ရွေ့ရှားတာတွေဖြစ်တာပဲ။ အမှုတွေဖြစ်တာပဲ။

ဒီတော့ မသိမြင်တာဟာ လူ့သဘာဝ မဟုတ်ဘူး၊ မခံစားတာ မမှတ်သားတာ မတုံ့ပြန်တာနဲ့ မဖောက်ပြန်မရွေ့ရှားတာတွေဟာ လူ့သဘာဝတွေ မဟုတ်ဘူး၊ သဘာဝက လူမှာ မသိတတ်တာ မပါဘူး၊ သိတတ်တာပဲပါတယ်။ မခံစားတတ် မမှတ်သားတတ် မတုံ့ပြန်တတ် မဖောက်ပြန်မရွေ့ရှားတတ်တာတွေ မပါဘူး၊ ခံစားတတ် မှတ်သားတတ် တုံ့ပြန်တတ် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတတ်တာတွေပဲ ပါတယ်။

အဲဒီ မသိတတ် မခံစားတတ် မမှတ်သားတတ် မတုံ့ပြန်တတ် မဖောက်ပြန် မရွေ့ရှားတတ်တာတွေဖြစ်ပြီးရင် လူဟာ သေဆုံးသွားတာပဲ။ အခုလို လူမသေဆုံးဘဲ သိစရာမဟုတ်တာတွေသိပြီး သိစရာကို မသိတဲ့အဖြစ်နဲ့ ခံစားစရာ မှတ်သားစရာ တုံ့ပြန်စရာ ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားစရာ မဟုတ်တာတွေ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတာတွေ ဖြစ်ပြီး ခံစားစရာကို မခံစား မှတ်သားစရာကို မမှတ် သား တုံ့ပြန်စရာကို မတုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားစရာကို မဖောက်ပြန်မရွေ့ရှားတဲ့ အဖြစ်တွေဟာ လူ့ဆီမှာ ဘယ်ကလာပြီး ဖြစ်နေတာလဲ၊ ဒီမေးခွန်းရဲ့အဖြေဟာ အရေးကြီးတာပဲ။

လူမှာ အမှုတွေက ဖြစ်စေလိုက်တဲ့ အပြစ်တွေရှိတာကို ထင်သာမြင်သာအောင် ပြောခဲ့ပြီပဲ။ ဒီတော့အဲဒီအပြစ်တွေ အဖြစ်ခံနေရတဲ့ လူဆီမှာရှိတဲ့ အပြစ်တွေဟာ အဲဒီ အဟုတ်ဟုတ်တာ မခံစားတာကို ဖြစ်စေတာပဲ။ အဟုတ်မဟုတ်တာကို မှတ်သားတာဟာ အဟုတ်ဟုတ်တာ မမှတ်သားတာကို ဖြစ်စေတာပဲ။ အဟုတ်မဟုတ်တာကို တုံ့ပြန်တာဟာ အဟုတ်ဟုတ်တာကို မတုံ့ပြန်တာကို ဖြစ်စေတာပဲ။ အဟုတ်မဟုတ်တာကို ဖောက်ပြန် ရွေ့ရှားတာဟာ အဟုတ်ဟုတ်တာ မဖောက်ပြန်မရွေ့ရှားတာကို ဖြစ်စေတာပဲ။

အဲဒီ အသိမှား ခံစားမှား မှတ်သားမှား တုံ့ပြန်မှား ဖောက်ပြန် ရွေ့ရှားမှားတွေရဲ့

လက်သည်ဟာ အပြစ်ရောဂါဖြစ်တာကို သိရမယ်၊ အပြစ်ရောဂါကဖြစ်စေတဲ့ အဲဒီအသိမှား ဖြစ်တဲ့ အမှန်မသိတာ ခံစားမှားဖြစ်တဲ့ အမှန်မခံစားရတာ၊ အမှတ်ဖြစ်တဲ့ အမှန် မမှတ်သားတာ၊ တုံ့ပြန်မှားဖြစ်တဲ့ အမှန်မတုံ့ပြန်တာ ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားမှားဖြစ်တဲ့ အမှန်မဖောက်ပြန် မရွေ့ရှားတာတွေဟာ လူတွေမှာ ဖြစ်နေကြပေမယ့် လူရဲ့အဖြစ် တွေမဟုတ်ဘဲ အပြစ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အဖြစ်တွေပဲ ပေါ့။

အပြစ်က အမှားတွေကို သိစေ ခံစားစေ မှတ်သားစေ တုံ့ပြန်စေ ဖောက်ပြန် ရွေ့ရှား စေတယ်၊ အမှန်တွေကို အပြစ်က မသိစေ မခံစားစေ မမှတ်သားစေ မတုံ့ပြန်စေ မဖောက်ပြန်မရွေ့ရှားစေတာတွေကိုလည်း ဖြစ်စေတာပဲ၊ သိမြင်မှု မှတ်သားမှု၊ တုံ့ပြန်မှု ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားမှုတွေ မရှိတာဟာ လူသေတာပဲ၊ အပြစ်ဟာ လူမသေဘဲ သိမြင်ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှား မဟုတ်တာတွေ ဖြစ်စေကာ အမှန်ဖြစ်တဲ့ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားမှုတွေကို သေစေတာဖြစ်တယ်၊ အသိတရား မရှိတာဟာ သူသေ၊ အသိမှားသိပြီး အမှန်အသိ မရှိတာက အပြစ်ပဲ။

အဲဒီအပြစ်ဟာ အမှုကဖြစ်စေတာ အဲဒီအမှုဟာ သိမြင် ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွေ့ရှားတွေ မှားတာတွေက ဖြစ်စေတာ၊ အဲဒီ သိမြင် ခံစား အစစတွေ မှားပြီး သိမြင်ခံစားအစစတွေဟာ အပြစ်ကဖြစ်စေတာဆိုတော့ ဒီလည် ပတ်မှုဖြစ်စဉ် ထဲမှာ လူမပါဝင်တာဘဲ၊ အပြစ်ဟာ စက်ဖြစ်ပြီး လူအမှန်သဘာဝကို ပျောက်စေတဲ့ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးအရာပဲပေါ့။

အပြစ်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ပြစ်ဒဏ်သည် လက်စားချေခြင်း မဟုတ်

ဒါပေမယ့် လူ့လောကဟာ အဲဒီအပြစ်ကို တစ်တို့တစ်ဖုံလောက်မျှ အသိမဖြစ်ကြ အပြစ်ဆိုတာ သူတို့သိတာကလက်စားချေခြင်း အမျိုးမျိုးတွေလို့ပဲ သိကြတာ၊ ဒီဘဝ ပြစ်ဒဏ်ပေးတာခံရတာနဲ့ သေပြီးပြစ်ဒဏ်တွေနဲ့ လက်စားချေတာတွေလို့ပဲ

ပြစ်ဒဏ်ကို လူ့လောကကသိနေကြတယ်။

ဒါတွေဟာ တကယ်ဖြစ်နေတဲ့ အပြစ်တွေ မပေါ်လာနိုင်စေတဲ့ အဖုံးအအုပ် အဆီးအဆိုတွေပဲပေါ့။ လူ့လောကဟာ ပကတိဘာဝကျတဲ့ လူ့လောကရဲ့ပြစ်ဒဏ် မဖော်ဆောင်နိုင်သမျှ တရားမျှတတဲ့ လူ့လောကမပေါ်စေမှာ အမှန်ပဲ။ တရားမျှတတဲ့ လူ့လောက မတည်ဆောက်နိုင်သမျှလည်း လူ့လောကရဲ့ ညီညွတ်မှုဆိုတာ စကားလုံးထက် မပိုနိုင်တာဘဲ။ လူ့လောက မညီညွတ်သမျှလည်း လူ့လောက လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းမဖြစ်မှာဟာ သစ္စာရဲ့အဖြစ်ပဲ။

အပြစ်အကြောင်း တင်ပြသူ၏ ဆန္ဒ

ဒီတော့ လူ့လောကတစ်ခုလုံး တောင့်တကြတဲ့ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းမှုပန်း တိုင်ကို အရောက်သွားမယ့်လမ်း အမှန်အကန်ကို ဖော်ပြနိုင်ဖို့ လူ့လောကမှာရှိတဲ့ အပြစ်တွေကို ဘယ်သူမှ မပြပေမယ့် ပြလိုက်တယ်။ အပြစ်အဖြစ် အပြမခံလိုသူတွေ အတွက် တောင်းပန် ပါတယ်။ ဒီပြချက်ထဲက ချို့ယွင်းချက်ဖြစ်တယ်လို့ နှလုံးသွင်းမှာ တွေ့ကြရင်လည်း တင်ပြသူအား အညှာအတာမထားဘဲ ပြောကြားပြသစေချင်ကြောင်း ဒီနေရာက တောင်းဆိုပါတယ်။

ဒီထက် ပြည့်စုံတဲ့ အပြစ်နဲ့စပ်တဲ့ တင်ပြချက် ထင်သာမြင်သာတွေ ပေါ်လာရင်လည်း ဒီတင်ပြချက်က မင်းမူနေတာ မလုပ်ဖို့လည်း ဆန္ဒထားတယ်။ ဒီထက်ပြည့်စုံတဲ့ ပေါ်လွင်တဲ့ ထင်သာမြင်သာလည်းပိုရှိတဲ့ တင်ပြချက်မျိုးဖြစ်လာဖို့ လမ်းခင်းအဖြစ် ဒီတင်ပြချက်က နေရာယူဖို့ပဲ။ ဒီလောက် တိုစိအပြစ်တင်ပြချက်ဖြင့် လူ့လောကကို လျှပ်စီးလက်တာလို လင်းရှင်းခွင့်ပေးပါစေ။

အပြစ်နှင့်စပ်တဲ့ တင်ပြချက်

လူ့လောကကို လွှမ်းခြုံ ပိတ်ဆီးနေတဲ့ ဒီအပြစ်ဝဲလုပ်ဟာ လူတွေသွားကြတဲ့ လမ်းတွေမှားကြရာက ဖြစ်တာတွေပဲ။ အဲဒီလမ်းဟာ လမ်းများရဲ့ထုံးစံအတိုင်း အချက်ရှိချက် ရှိတယ်။ အစုလိုဆိုရင် ဒီအချက်ရှိချက်ကို ပထမနှစ်ချက် တစ်စု၊ အလယ်သုံးချက် တစ်စုနဲ့ နောက်ဆုံးသုံးချက် တစ်စု၊ ပေါင်းသုံးစုရှိတာပဲ။ ပထမအစုကို အသိစု၊ ဒုတိယအစုကို အကျင့်စု၊ နောက်ဆုံးအစုကို အကြံစုလို့ ခေါ်ရမှာပဲ။

အသိက အကျင့်ကိုဖြစ်စေတယ်၊ အကျင့်က အကြံကိုဖြစ်စေတယ်၊ အကြံက အသိကိုဖြစ်စေတာပဲ။ ဝန်းကျင်လူတွေဆီက သူတို့ ပြောကြ ပြကြ ပြကြတာတွေကို တွေ့ပြီး သိတဲ့အသိက သိစရာအသိပဲ။ အဲဒီအသိကို လမ်းပြမီးရှူးလုပ်ပြီး အကျင့်ကို ကျင့်တာပဲ။ အဲဒီ ကျင့်တာတွေကို စိတ်ကူးဝင်တာဟာ အကြံပဲ။ အဲဒီအကြံက ပေါက် မြောက်တဲ့ အမြင်ဖြစ်တာဟာ ကိုယ်ပိုင်သိတာပဲ။ ဒီလို ကိုယ်ပိုင်အသိဖြစ်တာဟာ ဒီလမ်းက သူ့လမ်း သူပိုင်လမ်းဖြစ်တာပဲ။

လူ့လောကမှာရှိကြတဲ့ လူတွေဟာ ကိုယ်ပိုင်လမ်းတွေ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီကိုယ်ပိုင် လမ်းတွေဟာ မှားတဲ့လမ်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ မှားချင်လည်းမှားစေ၊ သူရထားတဲ့ လမ်းက ဖြစ်စေတဲ့အပြစ်ကို သူ့ရဲ့အဖြစ်လို့ သိမ်းပိုက်တာပဲ။ ဒီလိုသိမ်းပိုက်တာဟာ အပြစ်ကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုရဲ့အကြောင်းကို ဖြစ်စေပြန်တာပဲ။ အဲဒီအမှုရဲ့အကြောင်းဟာ မှားတဲ့လမ်းဖြစ်တဲ့အမှုကို ထပ်ပြီး ဖြစ်စေတာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ ကိုယ်ပိုင်လမ်းတွေ လူတိုင်းမှာ ရှိကြတာပဲ။

အသိလမ်းစနစ်ခုက မြင်တယ်၊ တွေးတယ်ပဲ။ အကျင့်လမ်းစသုံးခုက ပြောတယ် လုပ်တယ်၊ နေထိုင်တယ်ပဲ။ အကြံလမ်းစသုံးခုက ကြိုးစားတယ်၊ နိုးကြားတယ် စိတ်ထား တယ်ပဲ။ ဒါ လူ့လောကတစ်ခုလုံးရဲ့ လမ်းစရစ်ချက်ပဲ။ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး လျှောက်သူတွေလည်း ဒီလမ်းစတွေပဲ။ သင့်အောင်လျှောက်သူတွေ လည်း ဒီလမ်းစတွေပဲ။ ကောင်းအောင်လျှောက်သူ တွေလည်း ဒီလမ်းစတွေပဲ။

မျှမျှတတလျှောက်သူတွေလည်း ဒီလမ်းစတွေပဲ၊ ဒီလမ်းစတွေဟာ လူ့လောကရှေ့ကို လျှောက်လှမ်းမှုဆိုင်ရာတွေရဲ့ အခြင်းအရာတွေပဲ။

သင်ကြားအမြင်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အမြင်

ဒီလမ်းတွေထဲက ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး ဘယ်လမ်းဖြစ်ဖြစ် လျှောက်တဲ့အခါမှာ ရှေးဦးစွာ သင်ကြားမှု ဒါမှမဟုတ် ပြဿနာ ဒါမှမဟုတ် ဆက်စပ်နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မှု တစ်ခုခုနဲ့ အမြင်ယူရသူချည်းပဲ။ အဲဒီ ရှေးဦးအမြင်တွေထဲ တစ်ခုမှမရသူဟာ အမြင်မရှိသူဘဲ။ လူ့လောကကို မစောင့်စည်းသူ၊ လူ့လောကကို ချိုးဖျက်သူလည်း သင်ကြားခံရဖို့ ပြဿနာရဖို့ ဆက်စပ် နှိုင်းယှဉ် ပုံဖော်ဖို့ လိုတာပဲ။ အဲဒီက ပေါ်လာတဲ့ပုံကို မြင်ရတာပဲ။ လူ့လောကကို စောင့်စည်းသူလည်း ဒီလိုပဲ မြင်ရတာပဲ။ လောကကို မစောင့်ရှောက်သူလည်း ဒီလိုပဲ။ စောင့်ရှောက်သူလည်း ဒီလိုပဲ မြင်ရတာပဲ။ လူ့လောကကို စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်စရာနဲ့ မစောင့်စည်း မစောင့်ရှောက်စရာ မရှိအောင်နေသူဖြစ်ဖို့လည်း ဒီလိုပဲ သင်ကြားပြသဆက်စပ် နှိုင်းယှဉ် တစ်ခုခုနဲ့ ပုံဖော်မြင်လာရတာပဲ။

ဒီအမြင်တွေဟာ အဲဒီသူတွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အမြင်တွေမဟုတ်တဲ့ အမြင်တွေပဲ။ အပြင်အပအမြင်တွေလို့ပြောရမယ့် အမြင်တွေပေါ့။ အဲဒီအမြင်တွေကို ပုံပေါ်လာအောင် ချဲ့ပြီးတွေးခေါ်ရတာပဲ။ အဲဒီအမြင်အတွေးလမ်းညွှန်လုပ်ပြီး ပြောတာ ပြုတာ နေထိုင်တာ တစ်ခုခုလုပ်တယ်။ အဲဒါမှာ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေလည်း လုပ်တယ်။ အဲဒီလို လုပ်တာတွေက အမြင်တွေပေါက်လာပြန်တယ်။ အဲဒီအမြင်ကတော့ ကိုယ်ပိုင်အမြင် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကိုယ်ပိုင်အမြင်ဟာ ကိုယ်ပိုင်အတွေးတွေကို ဖြစ်စေတယ်။ အဲဒါတွေက အပြော အပြု အနေ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်စေတယ်။

ယာယီအမြင်နှင့် ထာဝရအမြင်

သူများတွေလုပ်လို့ ဖြစ်တာတွေကို သင်ကြားပြသနိုင်ဆဲသိပြီး သိမြင်တာနဲ့ ကိုယ်တိုင် ပြောပြနေ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေ ဈာန်ဝင်ပြီး အသိထူးသိပြီး မြင်တာဟာ ခြားနားကြတယ်။ သင်ကြားချက်အမြင်နဲ့ ကိုယ်ပိုင်အမြင်လို့ ခြားတာပဲ။ သင်ကြားပြသချက် အမြင်ဟာ ယာယီအမြင်ပဲ။ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပြီး မြင်ထားတဲ့အမြင်ဟာ ထာဝရအမြင်ပေါ့။ ထာဝရအမြင်ဟာ ကြာလို့လည်း မပျက်ဘူး။ ယာယီအမြင်ကတော့ ကာလတစ်ခုအထိပဲ မပျက်ဘဲရှိမယ်။

လူ့လောကကို နစ်နာအောင်ချိုးဖောက်မှုတွေဟာ အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ ကိုယ် လိုလားတာ ရယူဖို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ်မလိုလားတာ မရစေဖို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒီအကြောင်းတွေ အကြောင်းခံပြီး လူ့လောကအား စောင့်စည်းစရာတွေကို မစောင့်စည်းဘဲ ချိုးဖောက်မှုတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေက သတ်ဖြတ်နှိပ်စက်နာကျင်စေမှု၊ ခိုးဆိုးလုယက်မှု၊ သူများပိုင် ဖိုမကိစ္စတွေ မှားယွင်းကျက်စားမှု၊ လိမ်လည်လှည့်ဖျားမှု၊ လူ့လောကကွဲကြ အောင် ကုန်းတိုက်မှု၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာမှု၊ လူ့လောကကို ရစရာမရှိအောင် ပြောဆို မှု၊ ရသင့်တာထက် ပိုမို လိုလားမှု၊ ရသင့်လို့ရသူကို ဖျက်ဆီးလိုမှု၊ လူ့လောကကို ကွဲပြီးမြင်မှုတွေပဲ။

ဒီဆယ်ခုထဲက တစ်ခုအနည်းဆုံးချိုးဖောက်တာဟာ လူ့လောကကို မစောင့် စည်း တာဘဲ။ ဒီမစောင့်စည်းမှုတွေကို လူ့လောကအပေါ် ချိုးဖောက်မှုတွေဖြစ်လို့ အချိုးဖောက် ခံရသူကို နစ်နာစေမှုတွေဖြစ်တယ်။

ဒါတွေတစ်ခုခုလုပ်ဖို့ အသင်ကြားခံရတဲ့အမြင်နဲ့ လုပ်ကြတာလည်း ရှိတယ်။ သူများတွေလုပ်ကြတာကိုမြင်ပြီး အားကျတဲ့အမြင်နဲ့ လုပ်ကြတာလည်း ရှိတယ်။ ကိုယ့်ဟာ စဉ်းစားနိုင်ဆဲသိပြီး ဒီလိုလုပ်ရင်ကောင်းမှာပဲ အမြင်နဲ့ လုပ်ကြတာတွေ လည်း ရှိကြတယ်။ အဲဒီအမြင်တွေကို အတွေးတွေဖြစ်စေပြီး အပြုတွေဖြစ်ဖြစ် ، အပြောတွေဖြစ်ဖြစ်၊ စိတ်ရှိတဲ့အနေအထိုင်တွေ တစ်မျိုးမျိုးကို အဲဒီအတွေးက ဖြစ်စေတယ်။ ဒီအလုပ်တစ်ခုခုက လုပ်သူကို တက်ကြွကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေ

ဖြစ်စေတာပဲ။ အဲဒါတွေက ကြိမ်ဖန် များများဖြစ်တဲ့အခါ မဖြစ်စေဖူးတဲ့အသိကို ဖြစ်စေတယ်။ အဲဒါတွေက သင်ယူခဲ့တာထဲ မပါတဲ့ အသိ၊ ပြတတ်မပါတဲ့ အသိ၊ စဉ်းစားနှိုင်းဆတာထဲမပါတဲ့ အသိ၊ ကိုယ်ပိုင်အမြင် အတွေးဖြစ်တဲ့ အသိပဲ။

ဒီတော့ လူ့လောက မစောင့်စည်းတဲ့ ချိုးဖောက်မှုတွေထဲက ကိုယ်ပြုတဲ့ အဲဒီအမှုကို ဒီအမှုဟာ ငါပိုင်ပြီဖြစ်တဲ့ အမှုလို့ စွဲယူတယ်။ အဲဒီအမှုပြုသူဟာ ငါပဲဖြစ်တယ် လို့လည်း စွဲယူတာပဲ။ အဲဒီအမှုမျိုးလုပ်တာဟာ ငါ့ရဲ့အနှစ်သာရပဲလို့လည်း အစွဲအမှတ် ဖြစ်တာပဲ။ အဲဒီ ခံယူချက်တွေနဲ့ လူ့လောကကိုကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီအမှုမျိုး လုပ်စရာတွေပဲ တွေးပြီး အဲဒီအမှုမျိုး ထပ်လုပ်တာထဲမှာ ဝဲလည်နေသူဖြစ်တာပဲ။

အမှုနဲ့ လူ အတူတူဟု အစွဲဖြစ်ခြင်း

ဒီနေရာမှာ စကားရှင်းခဲ့တာ တစ်ခုလုပ်ရမယ်။ အဲဒါက ဒီအမှုဟာ ငါ့ဟာဖြစ်တယ် စွဲယူတယ်ဆိုတဲ့စကားပဲ။ အကျင့်အကြံတွေ ပေါက်မြောက်လို့ဖြစ်တဲ့အမြင်ဟာ ကိုယ်ပိုင် အမြင်လို့ ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကိုယ်ပိုင်မြင်တဲ့ အဲဒီအကျင့်အကြံဟာ ကိုယ့်ဟာလို့ ယူမိမှာပဲ။ အဲဒီအမြင်အကျင့်အကြံဟာ “ငါ”လို့လည်း ယူမိမှာပဲ။ အဲဒီအမြင်နဲ့အကျင့်အကြံဟာ “ငါ့ရဲ့အနှစ် သာရပဲ”လို့လည်း မြင်မိရမှာပဲ။

ဒီလိုဖြစ်လျက် အဲဒီလိုတွေ စွဲယူထင်မှတ်တယ်လို့ ဘာကြောင့် ဒါတွေကို ပြောရသလဲ။ ဒီအမှုလမ်းရဲ့အမြင်ဟာ အမှန်ရှိတဲ့အမြင်မဟုတ်ဘဲ အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ် ဟုတ်နေမိတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီလမ်းဟာ အဟုတ်မဟုတ်တဲ့လမ်းဖြစ်လို့ “ ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ့အနှစ်သာရ”လို့ ဒီလမ်းကိုသိမ်းပိုက်တာမှားတဲ့အတွက် အစွဲလို့ ပြောတာ ပဲ။ လူ့လောကအတွက် အမှန်အဖြစ် သိစရာမရှိတာကို သိမြင်ပြီးလုပ်ထားတာဖြစ်လို့ အရှိမဟုတ်ဘဲ အစွဲအထင်လို့ ပြောခဲ့တာပဲ။

ဒီအစွဲအထင်ဟာ ချာချာလည်နေတယ်။ ဒီလိုအမှုက အောင်မြင်ပေါက်မြောက် သွားခံရသူဟာ ဒီအမှုဟာ ငါ့အမှု၊ ဒီအမှုဟာ ငါ၊ ဒီအမှုဟာ ငါ့ရဲ့အနှစ်သာရလို့ အမှုနဲ့လူ တစ်ထပ်တည်းပြုတော့ လူအဖြစ် အပျောက်ဆုံးခံရတာပဲ။

 အစွဲရှိသူနှင့် အရူး

လူ့လောကမှာ အရူးဆိုသူတွေကို လူတိုင်းသိကြတာပဲ။ အရူးဆိုတဲ့ဝေါဟာရကို အဓိပ္ပာယ်မဖွင့်တတ်ပေမယ့် အရူးရဲ့အခြင်းအရာတွေ သိကြတာပဲ။ အရူးဟာ သာမန် လူ့အသိစိတ်နဲ့ အဲဒီအသိစိတ်နဲ့အတူဖြစ်တဲ့ ခံစားမှု မှတ်သားမှု တုံ့ပြန်မှု ဖောက်ပြန်ရွှေ့ရှားမှု တွေ မရှိသူဘဲ။ အဲဒါတွေအားလုံး အစီအစဉ်တကျ မဟုတ်တော့ဘဲ ကျွမ်းထိုးမှောက်နဲ့ ဖရိုဖရဲကြပြီး ဖြစ်ကြတာပဲ။

လူ့လောကမှာ အစွဲရှိသူကတော့ အရူးလို ဖရိုဖရဲတော့ မကြဘူး။ အမှားလမ်း ကြောင်းအတိုင်း တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် မှားသွားသူပဲ။ အရူးနဲ့တူတဲ့ အပိုင်းကတော့ အဟုတ် မဟုတ်တာမှာ အဟုတ်လုပ်ကြတာချင်း တူတာပဲ။ အစွဲရှိသူက ငြိမ်ငြိမ်လုပ်တယ်။ အရူးက ဖရိုဖရဲလုပ်တယ်။ ဒါပဲ ထူးကြတာပဲ။

ဒါတွေဟာ လူ့လောကကို စောင့်စည်းရမှာတွေ မစောင့်စည်းလို့ဖြစ်တဲ့ အမှုဆယ်မျိုးထဲက တစ်ခုခုပြုပြီးဖြစ်တဲ့ အမှုအကြောင်းပဲ။ ဒီအမှုတွေဟာ အမှုလမ်းစရစ်ချက်နဲ့ အမှုအဖြစ်ရောက်ပုံနဲ့ အဲဒီအမှုဖြစ်ပြီးရင် အပြစ်အဖြစ် အမှုပြုစဉ်ကအသိနဲ့ အဲဒီအသိနဲ့အတူ ဖြစ်ကြတဲ့ ခံစား မှတ်သား တုံ့ပြန် ဖောက်ပြန်ရွှေ့ရှားတွေဖြစ်ကြပြီး အဲဒါတွေကို ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ့အနှစ်သာရလို့ ခံယူဖြစ်ပွားတာ အဲဒီအမှုကို ပြန်ဖြစ်စေတယ်လို့ ပြောခဲ့တာပဲ။

ဒီအမှုတွေကတော့ တစ်လောကလုံးက မကောင်းဆိုးဝါးတဲ့အမှုလို့ အသိ-အမှတ် ပြုတာခံရတဲ့ အမှုပဲ။ ဒီလို အသိအမှတ်ပြုကြပေမယ့် အကြောင်းအခိုက် အလှည့်မသင့်ဖြစ်ပြီး ဒီမကောင်းဆိုးဝါးတဲ့ အမှုပြုခွင့်ရသွားသူတွေ ရှိကြတာပဲ။ အဲဒီသူတွေဟာ အဲဒီ ဝဲဂယက်က ထွက်နိုင်ခဲ့ကြပြီး အဲဒီမှာပဲ ချာချာလည်နေကြတာပဲ။

အဖွဲ့နှင့် ဘိန်းစားဥပမာ

ဒီလိုချာချာလှည့်တာ ပုံပေါ်တဲ့ ပုံပြင်ကလေးတစ်ခု ဒီနေရာမှာ ပြောခဲ့ချင်တယ်။ အဲဒါက ဘိန်းစားလို့ ဖခင်သူဌေးက စွန့်ပစ်ခံရသူအကြောင်းပဲ။ သူဟာ ဘိန်းစားဖို့ ငွေကြေးရအောင် ပိုက်ဆံရှိသူတွေရဲ့ ခြေထောက်ကိုနှိပ်ပေးတဲ့အလုပ် လုပ်ရတယ်။ တစ်နေ့မှာ အနှိပ်ခံသူက ဘိန်းစားကိုပြောတယ်။ “မင်းဟာ ငါ့ခြေထောက် နှိပ်နေရပေမယ့် သူဌေးသားပဲ။ မင်းသူဌေးသား ပြန်ဖြစ်အောင် ဘိန်းဖြတ်လိုက်ပါလား” လို့ပဲ။ ဘိန်းစားကလည်း ပြန်ပြောတယ်။ အဲဒီစကားက “ကျွန်တော် ဘိန်းစားတာ ဆယ်နှစ်ပဲရှိသေးတယ်။ အဲဒီ ဆယ်နှစ် မတိုင်ခင်က ဘိန်းမစားဘဲ အချိန်ကုန်ခဲ့တာကိုတောင် စိတ်မကောင်း ဖြစ်နေတာပါ”လို့ပဲ။

ပတ်ဝန်းကျင်အမြင်မှာ သူများခြေထောက်နှိပ်ပေးနေရတဲ့ ဖခင်သူဌေးရဲ့ အစွန့်ပစ်ခံ ဆင်းရဲသူပေါ့။ သူ့ခံစားချက်ကတော့ သူဌေးသားအဖြစ် ဘိန်းမစားဘဲ ကုန်ခဲ့တဲ့အချိန်တွေကို နှမြောနေသူပဲ။ သူဌေးသားဖြစ်ရတာ ကောင်းတယ်ဆိုတာက ပတ်ဝန်းကျင်အမြင်၊ သူ့ကိုယ်တွေ့အမြင်က သူဌေးသားအဖြစ်ဟာ ဘိန်းစားဘဝနဲ့ မလဲနိုင်တဲ့အမြင်ဘဲ။

ဘိန်းစားတဲ့အမှုဟာ လူ့လောကမှာ စောင့်စည်းရမယ့်အမှုတွေထဲ ဝင်ပါတယ်။ လူ့လောကမှာ အဲဒီစောင့်စည်းရမယ့်အမှုကို မစောင့်စည်းလို့ဖြစ်တဲ့အပြစ်က ဘိန်းစားတဲ့ အဖြစ်ဟာ ငါ့ရဲ့အဖြစ်၊ ဘိန်းစားတာက ငါပဲ၊ ဘိန်းစားရဲ့အဖြစ်ဟာ ငါ့ရဲ့အနှစ်သာရပဲ လို့ဆိုတဲ့ အကျိုးဆက်တွေဖြစ်စေပြီး ဘိန်းစားတဲ့အမှုရှိတဲ့ဘဝက မထွက်လိုတဲ့အတွက် မထွက်နိုင်တာဘဲ။

မစောင့်စည်းမှု ဆယ်မျိုးထဲက တစ်မျိုးတိုင်း ပြုလုပ်တဲ့အမှုတွေလည်း အမှုဟောင်း ကနေပြီး တစ်ဖန်အမှုသစ်ဖြစ်ဖို့ အပြစ်ဆိုတဲ့ ပဋိသန္ဓေကိုထားခဲ့တာကြောင့် အဲဒီက ရက်လအခြေအနေစေ့တဲ့အခါ အမှုသစ်အဖြစ် ပြန်လည်ပေါက်ပွားလာတာပဲ။

ဒီအမှုတွေဟာ လူတိုင်းသိတဲ့အမှုတွေဖြစ်ပေမယ့် ဒီအမှုတွေ ဘယ်သူလုပ်တယ် ဆိုတာတော့ လူတိုင်းလည်းမသိကြဘဲ ဟိုအကြောင်းလိုလို ဒီအကြောင်းလိုလို

သိကြတာပဲ။ တကယ်တော့ အဲဒီအမှုတွေ တခြားဘယ်အကြောင်းကြောင့်မှ ဖြစ်ကြတာမဟုတ်ဘဲ အရင် အမှုကြောင့် နောက်အမှုဖြစ်တာကို လူတွေမသိကြဘူးဘဲ။ အရင်အမှုနဲ့ နောက်အမှု ဆက်ပေးတာဟာ အပြစ်ဆိုတာလည်း မသိကြဘူးဘဲ။ အဲဒီအဖြစ်ရနေသူက နောက်အမှု ဖြစ်စေဖို့ဆိုရင် အသိအမြင်မှားတွေရှိနေပြီး အဲဒီအမြင်မှားတွေက နောက်အမှုရဲ့လက်သည်ပဲ။ ဒီတော့ အဲဒီအမှုထဲမှာ လူပယောဂ မပါတာကို လူတွေမသိကြတာဘဲ။

အကောင်းလုပ်ပေမယ့် အကြောင်းမဟုတ်ရင် အမှုမြောက်

အမှုဟာ ဒီလို ဆိုးဆိုးဝါးဝါးအမှုတစ်မျိုးတည်းရှိတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောခဲ့ပြီ။ အဲဒီအမှုတွေဟာ လူ့လောကကိုဆင်းရဲစေပြီး ကိုယ်ကောင်းဖို့လုပ်တဲ့အမှု တွေလို့ ပြောရတဲ့ အမှုတွေပဲ။ လူ့လောကကို ကောင်းစေပြီး ကိုယ်ကဆင်းရဲစေတဲ့ အမှုမျိုးလို့လည်း ရှိတယ်။ အဲဒါက လူ့လောက စောင့်စည်းစရာတွေလည်း စောင့်စည်းပြီး စောင့်ရှောက်စရာ တွေကိုလည်း စောင့်ရှောက်တာတွေလုပ်တဲ့ အမှု-တွေပဲ။ စောင့်စည်းမှုတွေက မစောင့်စည်းမှုရဲ့ ပြောင်းပြန်တွေပေါ့။

လူ့လောကကို စောင့်ရှောက်စရာအမှုတွေက အရိုအသေဆက်ဆံမှု၊ ကိစ္စကြီးငယ် ဆောင်ရွက်ပေးမှု၊ ကိုယ်လုပ်တဲ့ကောင်းမှုမှာ ပါဝင်ခွင့်ပေးမှု၊ သူများလုပ်တဲ့ကောင်းမှုမှာ ဝမ်းသာပေးမှု၊ ဆောင်စရာကို ပြောဆိုတာ နားထောင်မှု၊ ဆောင်စရာ ညွှန်ပြပေးမှု၊ အမြင်ဖြောင့်မတ်အောင်လုပ်မှု၊ ပေးကမ်းကူညီမှု၊ စောင့်စည်းတာတွေလုပ်မှု၊ အကောင်းတရားတွေ များထက်များ ဖြစ်အောင်လုပ်မှုဆိုတဲ့ ဒီဆယ်မျိုးပဲ။

ဒီအမှုတွေဟာ လူ့လောကကို စောင့်စည်းတာ စောင့်ရှောက်တာ တွေဖြစ်-တဲ့အတွက် အကောင်းတွေပဲ။ ဒီအကောင်းတွေလုပ်တာဟာ ဘာကြောင့် အမှုဖြစ်ရသလဲ မေးချင်စရာပဲ။ အမှုက မကောင်းလို့ “မကောင်းဘူးလို့ ပြောစရာ” ဖြစ်တဲ့ အမှု-ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအမှုတွေထဲက တစ်ခုခုလုပ်သူက လုပ်ရခြင်းရဲ့အကြောင်းနဲ့

လွဲချော်ခဲ့တဲ့အကြောင်းကိုသိတဲ့ အသိနဲ့လုပ်တာဖြစ်လို့ အမှုဖြစ်တာပဲ။

လုပ်ရခြင်းရဲ့ အကြောင်းလွဲအသိနဲ့ လုပ်တာဖြစ်တာဖြစ်ပေမယ့် အလုပ်ခံရသူတွေအနေနဲ့ ကောင်းကြမှာပဲ။ ဒီလိုဆိုတော့လည်း အမှုမဖြစ် သင့်ဘူး ပြောစရာပဲ။ အသိမှန် မရှိသေးတဲ့ ကလေးက လုပ်တာ တို့ အသိမှန်မရှိတဲ့အရူးက လုပ်တာတို့ဟာ ကောင်းတာတွေ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမယ်။ အသိမှန်မရှိဘဲ လုပ်တာခံရတဲ့အတွက် ခံရသူအနေနဲ့ ကောင်းလို့ ဖြစ်ပါမလားဆိုတာ ကြည့်ရှုဖို့ပဲ။

အကြောင်းလွဲအသိနဲ့လုပ်ပေမယ့် လုပ်တာတွေဟာ လုပ်သူအနေနဲ့ ကောင်းတာတွေ ဖြစ်လို့ အမှုလို့မပြောထိုက်ဘဲနေမလာလည်း မြင်ချင်စရာပဲ။ အဲဒီလိုဖြစ်တာ မမှန်တာဘဲ။ အကြောင်းကတော့ ဒီအမှုတွေရဲ့ တကယ့်ကိစ္စတွေဟာ လူ့လောကကို စောင့်စည်းတာ စောင့်ရှောက်တာတွေ ဖြစ်ဖို့ပဲ။ ဒါတွေကိုလုပ်သူအနေနဲ့ အသိလွဲတာက ဒါတွေကို လူ့လောကအတွက်လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး ဖြစ်နေတယ်။ လူ့လောကကို စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်တာတွေ လုပ်နေတာကို လူ့လောကကို စောင့်စည်းစောင့်ရှောက် တာမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရတာက အကြောင်းရှိတယ်။ အဲဒါက လုပ်သူဟာ သူ့အတွက် လုပ်နေလို့ပဲ။ စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်တာတွေကို ကိုယ့်အတွက်လုပ်တဲ့အခါမှာ အလုပ်ခံရသူတွေမှာ စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်ခံရတာတွေ ဖြစ်တာက လမ်းမှာကျကျန်ခဲ့တဲ့ ပစ္စည်းကို ကောက်ရတာမျိုးလောက်ပဲ။

ကျကျန်ခဲ့တဲ့ပစ္စည်း ကောက်ရသူဟာ ကျကျန်ခဲ့သူက ပေးလို့ရတာ မဟုတ်တဲ့ အတွက် ကျကျန်ခဲ့တဲ့ပစ္စည်းရှင်ကို အသိအမှတ်ပြုစရာ ကျေးဇူးတင်စရာ မလိုဘူးဘဲ။ ဒီလိုပဲ စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်တဲ့ အမှုလုပ်သူဟာ သူ့အတွက်သူလုပ်-တာဖြစ်တဲ့အတွက် စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်ခံတွေအနေနဲ့ စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်သူကို အသိအမှတ်ပြုလို့ ကျေးဇူးတင်ဖို့ မလိုတာဘဲ။ မလိုတဲ့အတိုင်း စောင့်စည်းစောင့်ရှောက် ခံရသူတွေကလည်း အသိအမှတ်မပြုကြ ကျေးဇူးမတင်ကြတာ လက်တွေ့ သိနိုင် တာပဲ။

အဲဒါ တကယ်ပဲ စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်ခံတွေက စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်သူကို

ကျေးဇူးမတင်ကြဘူးလား၊ ဒါကိုစိစစ်ကြည့်ရမယ်၊ ကျေးဇူးတင်တယ်ဆိုတာ ဝေါဟာရရဲ့ စာလုံးနဲ့ ကိုက်ချင်မှကိုက်မှာဖြစ်ပေမယ့် ပေါ်လွင်နေတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ငှားရမ်းတဲ့အခါ ငှားရမ်းရယူထားကြောင်း စားချုပ်မှာ လက်မှတ်ထိုးပေးရသလို ငှားရမ်းတာမဟုတ်ဘဲ ပေးကမ်းတာဖြစ်လို့ စာမချုပ် လက်မှတ်မထိုးရပေမယ့် ပေးကမ်းတာကို ရယူထားဖူးကြောင်း အသိအမှတ်ပြုတဲ့အနေနဲ့ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ဝန်ခံပေးတာပဲ။

ငှားရမ်းတာမှာ ကာလစေ့ရင် ပြန်ပေးရသလို ကူညီပေးကမ်းတာမှာ ကာလသတ် မှတ်ချက်မရှိဘဲ ကူညီပေးကမ်းဖို့လိုနေတာသိတဲ့ ကိုယ့်မှာလည်း ပြန်လည်ပေးကမ်း ကူညီနိုင်တဲ့အခါ ကာလတိုင်ခဲ့ရင် ပေးကမ်းကူညီမယ်လို့ ပြောတာဟာ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောတာပဲ၊ အဲဒါမလုပ်သူဟာ ကျေးဇူးမဆပ်သူဘဲ၊ ဒီသူဟာ ကျေးဇူးကို မသိတတ်သူ “အကတညူ” ပဲ၊ ကောင်းမြတ်တင့်တယ် ထယ်ဝါမှုမဲ့သူပဲပေါ့။

သူ့အတွက် စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်လုပ်သူရဲ့ စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်ခံရသူ တွေဟာ ဘယ်လိုမှအဲဒါတွေကို ပြန်ဆပ်မယ်လို့ စိတ်ထားမျိုးနဲ့ ကျေးဇူးတင်တာတွေ မလုပ်ကြတာ အထင်အရှားဘဲ၊ သူစောင့်စည်းစောင့်ရှောက်မှုကို တစ်ချိန်မှာ ပြန်ဆပ်ရမယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုသူ မရှိကြဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။

အဲဒီလို သူ့ကိုယ်အတွက် စောင့်စည်းတာတွေ စောင့်ရှောက်တာတွေလုပ်တာကို ဝမ်းသာနုမော်တွေလုပ်ကြတာတွေကို တွေ့နေရတယ်၊ ဒါတွေဟာ အသိအမှတ်ပြုပြတာ တွေပဲ မဟုတ်ဘူးလား ပြောစရာရှိတယ်၊ ဒီလိုပြောလို့ လုံးဝကို မရတာဘဲ၊ ဝမ်းသာနုမော်တွေ လုပ်တာဟာ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း အဲဒီလိုလုပ်တာအတွက် ရရှိတာကိုအသိအမှတ်ပြုကြောင်း ပြချက်မဟုတ်လို့ဘဲ။

ဝမ်းသာနုမော် ပြန်ပြီးခေါ်ပြတာတွေက စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်တာတွေ လုပ်တဲ့ အတွက် လုပ်သူမှာလုပ်တဲ့စိတ်ဓာတ်က အကောင်းစားအဖြစ်မျိုးစုံနဲ့ လိုလားတာခပ်သိမ်း ဖြစ်စေပြီး နောက်ဆုံးပိတ်ငြိမ်းချမ်းတာအထိပေးမှာအတွက် ဝမ်းသာနုမော် ပြန်ပြီး ခေါ်သံ ပေးတာပဲ၊ ကိုယ်ရကြတာကို အသိအမှတ်ပြု

ကျေးဇူးတင်ကြောင်းကို ပြန်ခေါ်တဲ့အနေနဲ့ ထူးကြတဲ့အသံမဟုတ်တာ အထင်အရှားပဲ။

ဒီတော့ သူ့စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်မှုဟာ လူ့လောကအတွက်မဟုတ်ဘဲ သူ့အတွက်လုပ်တဲ့အခါမှာ လူ့လောကကို ခုတုံးလုပ်တာလောက်ဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့လုပ်ငန်းဟာ လူ့လောကနဲ့ဆက်ဆံတဲ့လုပ်ငန်းမဟုတ်ဘဲ တစ်ယောက်တည်း လုပ်တာပဲ။ လောကနဲ့ဆက်ဆံတဲ့အနေနဲ့ လုပ်ကျွေးမှ လောကရဲ့ပြန်လည်စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်တာ ရပြီး မျှမျှတတဖြစ်ကာ ငြိမ်းချမ်းမှာပဲ။ လမ်းသွားတဲ့အခါ ကိုယ့်ပစ္စည်းတွေ ကျပျောက် ခဲ့သလိုဖြစ်တော့ ပစ္စည်းဆုံးရှုံးပြီး ပစ္စည်းရသူကလည်း ပစ္စည်းရှင်ကိုယ်ကို အသိအမှတ်မပြု ဆိုတော့ နစ်နာသလိုမျိုး နစ်နာတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီအမှုတွေဟာ သူများတွေကို ချမ်းသာ စေပေမယ့် ကိုယ်အဆင်းရဲခံရတဲ့ အမှုတွေလို့ ပြောရတဲ့အမှုတွေပဲ။

ဒီအမှုတွေဟာ လုပ်သူမှာ ဘာမှမလုပ်ရဘူးဆိုလိုတာတော့ မဟုတ်ဘူးဘဲ။ ဒါပေမယ့် လယ်ယာစိုက်တဲ့အခါ ကိုယ်စားဖို့မရဘဲ “မျိုး”ပဲပြန်ရတယ် ဆိုတာမျိုးလောက် ရရင် “ရတယ်”လို့ မပြောရဘဲ “ရှုံးတယ်”လို့သာပြောရသလိုမျိုးဖြစ်လို့ ဒီအမှုတွေကို ကိုယ်အဆင်းရဲ ခံရတဲ့အမှုတွေလို့ ပြောခဲ့တာပဲ။

ဒီအမှုတွေဟာလည်း လူပေါ်ကိုတက်တဲ့အခါ လမ်းစရှစ်ချက်နဲ့ပဲ တက်တာပဲ။ မြင်တယ် တွေးတယ် ပြောတယ် ပြုတယ် နေထိုင်တယ် ကြိုးစာတယ် နိုးကြားတယ် စိတ်ထားတယ်တွေနဲ့ တက်တာပဲ။ ပထမဆုံးအမြင် ဘယ်ကရသလဲဆိုရင် သင်ကြား ပြသ စဉ်းစား နှိုင်းဆတာတွေဆီက ရတာပဲ။ အဲဒီအမြင်ဟာ မှားတဲ့အမြင်ပဲ။ ဘယ်လို မှားသလဲဆိုတော့ ကိုယ့်ကို လိုချင်တာတွေရမယ်လို့ မြင်တာပဲ။ ဒီလိုတွေ ကို သူများတွေက သင်ကြားပြသကြတာပဲ။ အစအနတွေကို ဆက်စဉ်းစားတာလည်း လုပ်တယ်။ ဒါတွေကနေ ဒီမှားယွင်းတဲ့အမြင် ရတာပဲ။ ဒီအမြင်က သူမြင်တာမျိုး တွေးခေါ်စေတာပဲ။ ဒီအမှုတွေလုပ်ရင် ကိုယ်လိုချင်တာတွေ ပြည့်စုံမှာတွေ တွေးတာပဲ။

ဒီအမြင်မှား အတွေးမှားတွေဟာ အပြော အပြု အနေအထိုင်မှားတွေကို ကျင့်စေ တော့တာပဲ။ အဲဒီအပြစ်တွေကို ဒီလို ကုန်ကုန်စုံစုံပြတော့ အဲဒီအပြစ်တွေကိုဖြစ်စေတဲ့ အမှုတွေလည်း သိရဖို့လိုလာတာဖြစ်လို့ အဲဒါတွေကို ပြရတာပဲ။ အခုပြပြီးတဲ့ အမှုတွေ

က လိုလားစရာတွေ ရှေ့ရှုသွားရာလမ်းကို သွားကြလို့ဖြစ်တဲ့ အမှုနှစ်မျိုးအကြောင်းပဲ၊ အခုတင်ပြမယ့် အမှုကတော့ အဲဒီအမှုတွေနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ သွားရာလမ်းကို သွားကြလို့ဖြစ်တဲ့

အမှုတွေပဲ။ အဲဒီနှစ်မှုကိုပေါင်းခေါ်တော့ လိုလားစရာ အကြောင်းအရာတွေက လွတ်ရာလမ်း သွားကြလို့ ဖြစ်တဲ့အမှုတွေပဲ။

ဒီလမ်းကိုရွေးတဲ့သူတွေက သူများပိုင်တာကို ကိုယ်ကလိုချင်ပြီး လူ့လောက စောင့်စည်းစရာတွေကို မစောင့်စည်းတဲ့လမ်း သွားကြတာလည်း မကောင်းဘူး၊ ကိုယ်ပိုင်တာ ကိုစွန့်လွှတ်ပြီး လူ့လောကစောင့်စည်း စောင့်ရှောက်စရာတွေလုပ်ပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချမ်းမြေ့မှု နဲ့ကြီးပွားစေတဲ့လမ်း သွားရတာလည်း မကောင်းဘူး၊ ဒီနှစ်လမ်းဟာ သူတစ်ပါး ဆင်းရဲအောင် လုပ်တာနဲ့ ကိုယ့် ကိုယ်ကို ဆင်းရဲအောင်လုပ်တဲ့လမ်း သွားကြတဲ့အမှုတွေပဲလို့ မြင်ပြီး အဲဒီနှစ်လမ်းက အလွတ် ဖြစ်တဲ့လမ်း သွားကြမယ်လို့ပဲ။

တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်တဲ့ လမ်း

အဲဒီလမ်းတွေက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဝန်းကျင်က လိုလားစရာနဲ့ ဖြည့်ဆည်းတဲ့လမ်းပဲပေါ့ ၊ ဒီလမ်းကိုငြီးငွေ့ရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိပ်ကွပ်ရမှာပဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်က အလိုတွေကို ဖြစ်တာဆိုတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထူထောင်တာလုပ်နေရင် ကိုယ့်ကိုယ်အတွက် ဖြည့်ဆည်း ချင်တာက ရှောင်လွဲလို့မရတာဘဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုဖြည့်ဆည်းချင်ရင်လည်း တစ်ကိုယ်ကောင်း မဆန်လို့ မရတာဘဲ။

ဒီတော့ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်တဲ့ လမ်းသွားသူရဲ့အဖြစ်ဟာ မသတိစရာဖြစ်ရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိပ်ကွပ်ရမှာပဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်က ဘာလိုချင်တယ်၊ ဘာမလိုချင်ဘူးတွေ ကြေး(ဂျီး)များတာ မလုပ်နိုင်အောင် လုပ်ဖို့လိုတာပဲ၊ ဒီလို ဘာလိုချင်တယ်၊ ဘာမလို ချင်ဘူး ဖြစ်ရတာ လိုလားစရာအကြောင်းအရာတွေကို ကိုယ်ကယူနေလို့ ဖြစ်တာပဲ၊ အဲဒီအကြောင်း အရာတွေကို ကိုယ်က သိစရာ ခံစားစရာ မှတ်သားစရာ တုံ့ပြန်စရာ

ဖောက်ပြန်ရွှေ့ရှား စရာတွေအဖြစ် မဆည်းပူး မသိမ်းပိုက်ရင် ဒီလိုကြေး(ဂျီး) များတာတွေ ငြိမ်းတာပဲ ဆိုပြီး အဲဒီအကြောင်းအရာတွေကို ဖျက်ကြည့်ဖို့အပြင် ဖြစ်တယ်။

ဟုတ်တယ်၊ လိုလားစရာအကြောင်းအရာတွေဟာ လူ့လောကမှာ တကယ်ရှိနေတာ မဟုတ်ဘူး၊ တကယ့်လူ့လောကထဲမှာရှိနေတာတွေဟာ မြင်စရာ ကြားစရာ အနံ့ခံစရာ အရသာခံစရာ အတွေ့ထိခံစရာတွေပဲ ရှိတာပဲ၊ ဒါတွေက ကိုယ့်ရဲ့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် တံခါးတွေက တစ်ဆင့် ကိုယ့်ဆီဝင်လာတာပဲ၊ အဲဒီထဲမှာ လိုလားစရာ အကြောင်းအရာ မပါဘူး။

ဒီလိုဆိုတော့ လိုလားစရာအကြောင်းအရာက ဘယ်လိုဖြစ်လာတာလဲလို့ ဆက်ကြည့်တယ်၊ မြင်တာကိုမြင်ပြီးတာတွေနဲ့ တပေါင်းတည်းလုပ်တော့ အကြောင်း အရာပေါ်လာတာပဲ၊ မြင်ပြီးတာက ရှိနေတဲ့အရာမှ မဟုတ်တာဘဲ၊ တကယ်ရှိ နေတာ က မြင်ဆဲပဲ၊ မရှိနေတဲ့မြင်ပြီးတာနဲ့ ရှိနေတဲ့မြင်တာကိုပေါင်းတော့ အကြောင်းအရာ တစ်ခုဖြစ်တာတွေ့တာပဲ၊ အဲဒီ အကြောင်းအရာဟာ လိုလားစရာဖြစ်ရင်လည်း ဖြစ်မယ် ၊မလိုလားစရာ ဖြစ်ရင်လည်း ဖြစ်မယ်၊ ဒီနှစ်မျိုးဖြစ်တာဟာ လူကို ယုတ်ညံ့ရိုင်းစိုင်းစေတာပဲ၊ ကြားတာ နံတာ အရသာ အတွေ့အထိတွေ့လည်း ဒီအတိုင်းပဲ၊ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ နံဆဲ အရသာခံစဲ တွေ့ထိဆဲမှသာ တကယ်ရှိတာတွေပဲ၊ တကယ်ရှိတာတွေနဲ့ မရှိတဲ့မြင်တာ ကြားတာ တွေ့တာတွေနဲ့ မပေါင်းဖို့ လိုတယ်၊ ပေါင်းတာက လူကလုပ်ယူတာပဲ၊ ဒီတော့ လိုလားစရာ အကြောင်းအရာဟာ လူက လုပ်ယူဖန်ဆင်းထားတဲ့ စိတ္တဇပဲ၊ တကယ်အရှိ မဟုတ်ဘူးပဲ။

ဒီအမြင်ဟာ တွက်ဆကြည့်လို့သိရတဲ့ အမြင်ပဲ၊ ကြံကောင်းစည်ရအမြင်လို့ ပြောရမယ့်အမြင်ပဲ၊ ဒီအမြင်ကို ဆက်တွေးကြည့်တော့လည်း “ဟုတ်တယ်” လို့ ပဲ ထွက်လာ တယ်၊ ဒီအမြင်အတွေးအတိုင်း ပြောတယ် ပြုတယ် နေတယ် ၊ ဒီအကျင့်လမ်းတွေကို ကျင့်တာပဲ၊ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေနဲ့ ဒီအကျင့်လမ်းတွေကို ပံ့ပိုးပေးတဲ့အကြံလမ်းစ တွေကို ဆက်ဖြစ်စေတာပဲ။

ဒီကြံကောင်းစည်ရအမြင်ဟာ လူအမြင်မဟုတ်တဲ့ အမြင်ပဲ၊ လူဟာ သားသမီး

လည်း ဖြစ်သလို မိဘလည်း ဖြစ်မှာပဲ။ ဆရာသမားလည်းဖြစ်သလို တပည့်လည်း ဖြစ်မှာပဲ။ အလုပ်ရှင်ဖြစ်သလို အလုပ်သမားလည်း ဖြစ်မှာပဲ။ လူမှာတာဝန်တွေ တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု ဆိုသလို ရှိမှာပဲ။ ဒီတော့ အကြောင်းအရာတွေကို မမြင်အောင် နေလို့ မဖြစ်သတဲ့။ အကြောင်းအရာ မမြင်အောင်နေတဲ့ ကြံကောင်းစည်ရအမြင်ဟာ လူ့အမြင် မဟုတ်တဲ့အမြင်ဘဲ။

ဒီအဖြစ်ကို စွဲကိုင်ထားသူဟာ လူ့တာဝန် ဘာမှ မကျေပွန် နိုင်တော့သတဲ့။ ဒီအမြင်ဟာ လူ့လောကက ထွက်ပြေးတဲ့ အမြင်ပဲ။ ဒီအမြင် ဖြစ်အောင် လုပ်ကြသူတွေဟာ သူတို့အကျိုးလည်း ဘာမှမဆောင်နိုင်ရုံသာမက သူများအကျိုးလည်း ဘာမှမဆောင်နိုင်ဘဲ လူ့လောကကို ဝန်တက်စေသူသာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် ဒီအမြင်ပေါ်ရောက်သူကတော့ ဒီအမြင်ဟာ လူကို အငြိမ်းချမ်းစေဆုံး အမြင်လို့ မှတ်ထင်တာပဲ။ ဘာမှမသိရလို့ ဘာမှမလုပ်ရလို့ ငြိမ်းတာက လူ့လောကရဲ့ တကယ့်အငြိမ်း မဖြစ်နိုင်ဘဲ စိတ္တအငြိမ်းသာ ဖြစ်မှာပဲ။

ဒါကြောင့် ဒီအကြောင်းအရာပေါ်အောင်မြင်တဲ့ အမြင်ဟာ အမှားမိစ္ဆာအမြင်ပဲ။ ဒီအမြင်ဟာ အကျိုးနည်းစေတဲ့ အမြင်ပဲ။ လူ့လောကမှာ အကတစ်ကွက်ကို ကြည့်ကြည့်၊ သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို နားထောင်ထောင်၊ ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ဖတ်၊ အဲဒါတွေဖြစ်ဖို့ အစိတ်အပိုင်းတွေကို ပေါင်းကြည့်ရတာပဲ။ လက်မြှောက်တာတစ်ခုတည်းကြည့်လို့ အက,ကို မသိနိုင်သလို သီချင်းထဲက အသံကလေးတစ်သံထဲကြားရုံနဲ့ သီချင်းက ဘာပြောတယ် လို့ အရသာ မပေါ်နိုင်တာဘဲ။ ဇာတ်လမ်းထဲက စာကလေးတစ်လုံးဖတ်ရုံနဲ့လည်း အဲဒီ ဇာတ်လမ်း မသိနိုင်တာဘဲ။

ဒီအမြင်တွေ များအောင်လုပ်နိုင်လို့ မတော်တာတွေမဖြစ်ပေမယ့် တောင် တာတွေလည်း မဖြစ်စေနိုင်တာဘဲ။ လူ့လောကရဲ့ အယုတ်တမာတွေမဖြစ်ပေမယ့် အမြင့်မြတ်တွေလည်း မဖြစ်စေနိုင်တာဘဲ။ ဒီလိုဖြစ်လျက်နဲ့ ဒီအမြင်ကို အကောင်းထင်ကြတာဟာ အကြောင်းအရာ တွေထဲ ကျင်လည်စဉ်က လွတ်လပ် အောင် မကျင်လည်တတ်တဲ့အလျောက် အဲဒီ အကြောင်းအရာတွေက ပိုက်ကွန်မှာမိ- တဲ့ငှက်ကို ကျိုးပဲ့ကုန်တဲ့အထိ ဒုက္ခပေးတာခံရပြီး အကြောက်ကြီးကြောက်သွားရာက

အလွတ်ထွက်ပြေးတဲ့လုပ်ငန်းအဖြစ် ဒီအဖြစ်ကို တွယ်ဖက်ပြီး ဘေးလွတ်ရာကျွန်အဖြစ် အားထားတာပဲ။ လူရဲ့ မွန်မြတ်တဲ့အဖြစ် အဆုံးရှုံး ခံရတာကို မမြင်နိုင်တော့တာဘဲ။

လူ့လောကအတွက် ဒီအမြင်ဟာ အမှားမိစ္ဆာအမြင်ပဲ။ ဒီအမြင် ပေါ်မရောက်တဲ့ လူ့လောကကလည်း ဒီအမြင်မျိုးရောက်အောင် မလုပ်နိုင်ကြတော့ ဒီအမြင်ပေါ်ရောက်နေသူကို အားပေးကြတာပဲ။ ဒီအမြင်ဟာ လူ့လောကရဲ့ရှိရမယ့်အမှတ်သညာတွေကို ဖျက်ဆီးနေတဲ့ အမြင်ဆိုတာလည်း မသိနိုင်ကြတာဘဲ။ တော်တော်ကလေးဖျက်မိတဲ့ မိသားစုရဲ့ခေါင်းဆောင် လုပ်နေသူဟာ မိသားစုကပေးတဲ့ ဘဝအမောတွေက လွတ်ရာရုန်းလိုက်တာ အကြောင်း အားလျော်စွာ ဒီအမြင်သွားပေါက်လျှင် “မင်းတို့ဝန်တွေ ငါရုန်းခဲ့ပြီပဲ ၊ အခုငါ့ဝန်ပဲ ငါရုန်းပါရစေတော့” ဆိုပြီး နွားအိုကို နဖားကြိုးချွတ်လွှတ်လိုက်သလို မိသားစုအလုပ်ခွင်က ထိုးထားတဲ့ နဖားကြိုးကိုလည်း အဲဒီလူက ချွတ်တော့တာပဲ။ မိသားစုအကြောင်းကို အတွေးအပြင်ဖက် ထုတ်ပစ်တော့တာပဲ။ မိသားစုလည်း ကြည်ဖြူကြတယ်။ လွတ်ရာသွားပါစေတော့လို့ပဲ။ သူ့အသက်ဟာ လူ့လောကသက်တမ်းရဲ့ တစ်ဝက်လောက်ပဲ ရှိချင်ရှိ၊ လူ့လောကအလုပ်တွေကို ကျောခိုင်းတာပဲ။

အမှားမိစ္ဆာဖြစ်တဲ့ ဒီအမြင်အတိုင်း တွေးခေါ်တော့ အဲဒီအတွေးအခေါ်ကလည်း အမှားမိစ္ဆာအတွေးအခေါ်ပဲ။ အဲဒီ အမှားမိစ္ဆာ အတွေးအခေါ်ဟာ ပြောဆိုတာ ပြုလုပ်တာ နေထိုင်တာတွေကို အမှားမိစ္ဆာ အပြော အပြု အနေတွေ ဖြစ်စေတာပဲ။ ဒီအမှားမိစ္ဆာ အပြော အပြု အနေတွေက ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေဖြစ်စေတဲ့အခါမှာလည်း အမှားမိစ္ဆာ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေပဲ ဖြစ်စေပြီပေါ့။ ဒီလိုစိတ်ထားကို သူ့အလေ့အထ အတိုင်းဖြစ်တဲ့အထိ ဖြစ်စေပြီးရင် အသိထူးတွေ တက်လာတယ်။ အဲဒီအသိထူးကလည်း အမှားမိစ္ဆာအသိထူးပဲ။ ဒီတော့ အမြင် အတွေးတွေကို ဒီအသိထူးက အဲဒီအမြင်ကိုမြင်သူ ဖြစ်သွားစေတာပဲ။

ဒီလိုလားစရာအကြောင်းအရာတွေပေါ်အောင် ပြုလုပ်တဲ့အမှုဟာ လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘဝဖြစ်တဲ့အသိကို အားနည်းချက်ပျက်ပြုန်းအောင်လုပ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ့်ကိုယ် ကို ဆင်းရဲငြိုငြင်စေသလို လူ့လောကကိုလည်း ဝန်တက်စေတဲ့ အမှုပဲ။

ဒါကြောင့် ဒီအမှုကဖြစ်စေတဲ့အဖြစ်ဟာ ဒီအမှုနဲ့ထပ်တူပဲဆိုတော့ အဲဒီအပြစ်သား ဟာ လူ့လောက ဆောင်ရွက်စရာတွေကို ဘာမှ အမှန်-အကန် မဆောင်ရွက်တော့ပေမယ့် လူ့လောကမှာ သူပဲ အကြီးအကဲဖြစ်တယ်၊ သိမြင်သူဖြစ်တယ်လို့ အသိအမြင်မှား သိမြင် နေသူ ဖြစ်တယ်။ မာန်ကြီးသူပဲ။ သူ့ကို ဖျက်ဆီးနိုင်အောင် အားကျလောက်စရာ လူက မရှိသလောက် ရှားတဲ့အတွက် သူ့အဖြစ်ဟာ ကျောက်တိုင် ကျောက်သားလောက် ခိုင်မာတဲ့ အဖြစ်ပဲ။

လူ့လောကမှာ ခိုင်မာတဲ့သဘောတရားတွေ ရှိနေတယ်။ ဒါတွေဟာ အဲဒါတွေပဲ။ နှစ်တွေထောင်ချီပြီး ခိုင်မာအောင် ဒီလိုအမှုတွေနဲ့ တည်ဆောက်ထားတာပဲ။ ဒီတော့ ဒီအမှုတွေဟာ မပျက်ပြုန်းနိုင်တဲ့ အမြင်အတွေးတွေဖြစ်လို့ဆိုတာ မာန်မဝင်-ဘဲမနေနိုင် ဖြစ်တာပဲ။ ဒီအမှုတွေဟာ လူ့လောကကို နှေးကွေးလေးလံစေတဲ့အမှုတွေ ဖြစ်ပေမယ့် အနှစ်မရှိတဲ့ တောမှာ ကြက်ဆူပင်က မင်းမူတယ်ဆိုတာမျိုးလို ဘယ်မှအေးကွက်မရှိနေတော့ ဒါပဲ အေးကွက်နေရာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု နေကြရတာပဲ။

ဒါဟာ အမှုပိုင်းနှစ်ပိုင်းထဲက နောက်တစ်ပိုင်းရဲ့ ပထမတစ်မျိုးဖြစ်တဲ့ အမှုပဲ။ ဒုတိယတစ်မျိုးလည်း ဒီလိုပဲ။ ကိုယ်ရော သူပါ ဆင်းရဲတဲ့ အမှုပဲ။ အဲဒီအမှုလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိပ်ကွပ်တဲ့အမှုပဲ။ လူ့လောကမှာ စိတ်ရှုပ်ရတာဟာ အကြောင်းနှစ်မျိုးပဲ ရှိတယ်လို့မြင်ကြပြီး တစ်မျိုးက အကြောင်းအရာတွေကြောင့်၊ နောက်တစ်မျိုးကို အဲဒီအကြောင်းအရာတွေကို ပြီးခဲ့တဲ့ အမှုပြချက်နဲ့ ပြခဲ့ပြီ။ အခုအမှုကတော့ အပြင်က အကြောင်းအရာတွေကို ဖျက်ရတာလည်း ပင်ပန်းတယ်လို့ အမြင်ဖြစ်ပြီး အမြင်သစ်ရှာရာက ရလာတဲ့အမြင်ပဲ။

အမှုတစ်ခုဖြစ်ပြီဆိုရင် အဲဒီအမှုတွေထဲမှာ အမြင်ပါရတယ်။ အတွေးလည်း ပါရတယ်။ အပြော အပြု အနေအထိုင်တွေလည်း ပါရတယ်။ ကြိုးစားမှုလည်း ပါရတယ်။ နိုးကြားမှု စိတ်ကိုတစ်ခုမှာထားတဲ့ အမှုလည်း ပါရတာပဲ။ ဒါဟာ လူ့အခြင်းအရာတွေပဲ။ အမှုပေါ်တာမှာလည်း ဒီအခြင်းအရာတွေ ပါရတယ်။ အမှုမ-ဖြစ်တဲ့ လူ့လောကက ပြောစရာ (ဝိဇ္ဇာ)မဖြစ်တဲ့ ပုံမှန် အပြုအမူတွေမှာလည်း

ဒီလူ့လောကရဲ့ အခြင်းအရာတွေ ပါရတာပဲ။

သဘာဝသုညတအမြင်

အခု ဒီအမှုမှာပါဝင်တဲ့အမြင်ကတော့ လိုလားစရာဖြစ်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ဖြစ်အောင် စုစည်းပေးရတဲ့အရာတွေကို အရှိမဟုတ်တဲ့အမြင်နဲ့ အဲဒီအမြင်ကဆက်ပြီးမြင်တဲ့ အမြင်တွေအရ အကြောင်းအရာတွေကို လက်ခံသိမြင်သူမရှိတာကို မြင်တဲ့အမြင်ပဲ။ ဒီအမြင်ကတော့ နက်နဲနေပြီပဲ။

အကြောင်းအရာဖြစ်စရာ အခြေခံအရာတွေကို အသေအချာကြည့်-
တဲ့အခါ အဲဒါတွေ က ဖြစ်ပျက်နေကြတာကို အထင်အရှားတွေ့လာရတယ်။
ဆက်လက်ပြီး အချိန်နဲ့အမျှ ကြည့်တဲ့အခါ အဖြစ်မရှိတော့တဲ့ ပျက်နေတဲ့အဖြစ်ကို
အထင်အရှားတွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ အကြောင်းအရာတွေဖြစ်စေတဲ့ အခြေခံအရာတွေဟာ
တကယ်အရှိတွေမဟုတ်ဘူးဆိုတာ မြင်လာတာပဲ။ ဥပမာပြောရင် ကောင်းကင်က
လျှပ်စီးလိုလို့ မြင်လာတယ်။ လျှပ်စီးဟာ မမြင်ရရာကလာပြီး မမြင်ရရာသွားသလိုပဲ။
ဒီအမြင်ကိုဆက်လေ့လာရင် အမြင်ခံ အကြောင်းအရာတွေရဲ့ အခြေခံတွေမရှိနေတာသာ
အနုပွကမ်းဖြစ်တာမကဘဲ အဲဒီ အနုပွကမ်း ဖြစ်တာကိုသိနေတဲ့ အသိတွေ
လည်း အမြင်ဖြစ်တာပဲ။ လူ့လောကလို့ ပြောနေရတဲ့အရာဟာ မျက်လှည့် ကို
အရှိလုပ်ပြီးပြောနေရသလို တံလျှပ်ကို ရေလို့မြင်တာနဲ့ ထပ်တူသဘောပဲလို့
မြင်လာတယ်။

ဒီတော့ လူ့လောကရဲ့ဒဿနနဲ့ ပြောင်းပြန်ဒဿန ဖြစ်သွားတယ်။ လူ-
လောကက ‘အရှိလို့’ အမြင်ခံရတဲ့အရာဟာ မရှိတာတွေကို အရှိလုပ်နေတယ်လို့မြင်ပြီး
လူ့လောကက ‘မရှိလို့’ အလုပ်ခံရတဲ့ ‘ဝ’လုံးဟာ တကယ့်အရှိလို့ မြင်တာပဲ။
လူ့လောကက ‘မရှိလို့’ အပြောခံရတဲ့အရာဟာ တကယ်အရှိအရာလို့ ဖြစ်ပြီပေါ့။
လူ့လောကနဲ့ အကြောင်းအရာဖြစ်ဖို့ အခြေခံတွေရဲ့ ‘အရှိမဲ့’အဖြစ် မြင်ကြသူ နှစ်
ဦးအကြားမှာ အမြင်ချင်း ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင် တာပဲ။

လူ့လောကရဲ့အမြင်ကို လူ့လောကအရှိမြင်လို့ ဒုက္ခများနေကြတာလည်း အမှန်မရှိတဲ့ သူတွေက မြင်ကြတာပဲ။ သူတို့နဲ့ အမြင်ချင်းခြားသွားပေမယ့် အားငယ်စရာ မဟုတ်ဘဲ၊ အမှန်အမြင်ရနေတဲ့ လူ့လောကရဲ့ အရှိမဲ့အမြင်ကို မြင်ကြသူတွေလို့ သူတို့ကိုယ်သူတို့အားတက်ပြီး မတုန်မလှုပ်နေကြတယ်။ လူ့လောကရဲ့ အရှိမဲ့အမြင်ဟာ မြင်နိုင်ခက်တဲ့အမြင် နက်နဲတဲ့အမြင်ဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့ဟာ အရတော်သူတွေအဖြစ် အတိုင်းမသိ ကျေနပ်ကြတယ်။

ဒီအမြင်ကို နက်ရှိုင်းသည်ထက်နက်ရှိုင်းအောင် အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ ဖြည့်ဆည်း တယ်။ အမြင်နဲ့အတွေးအခေါ်တွေကို ကိုယ်ဖြစ်အောင် အပြော အပြု အနေအထိုင်တွေနဲ့ လေ့ကျင့်တာပဲ။ ဥပမာ - ကွန်ပျူတာခလုပ်တွေ ကို သိနေသူဟာ အဲဒီအသိတွေအတိုင်း ဖြစ်အောင် လက်ကို လေ့ကျင့်တာမျိုးပဲ။ အသိစိတ်နဲ့သိရာက လက်နဲ့သိတဲ့အဖြစ် ရောက်အောင် လေ့ကျင့်ရတာမျိုးပေါ့။ ဒီအမြင်အတွေးနဲ့တစ်ထပ်တည်းကျသွားတာဟာ အဲဒီအမြင်ရှိသူအဖြစ် ရောက်အောင်လုပ်တာ အပြီးရောက်သွားတာပဲ။ အမှုပြီးသွားတာပေါ့။

အမှုပြီးတော့ အပြစ်ရှိသူအဖြစ် ရောက်တာပဲ။ အဲဒီအမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်ရှိသူဟာကိုယ့် ကိုယ်ကိုလည်း မစောင့်ရှောက်ဘူး၊ သူများကိုလည်း မစောင့်ရှောက်ဘူး၊ စောင့်ရှောက် စရာလို့လည်း မဖြစ်ဘူး၊ စောင့်စည်းတာလည်း ဒီလိုပဲ၊ ဖြစ်ချင်တာတွေဖြစ်၊ ဖြစ်တာတွေက တံလျှပ်တွေပဲ၊ ပြဇာတ်ထဲက ဖြစ်တာတွေနဲ့ မခြားတာတွေဘဲ၊ သေချင်သူ သေပါစေ၊ မသေချင်သူ မသေနဲ့ဘဲ၊ သနားစရာ၊ လွမ်းဆွတ်စရာ၊ ယူကျုံးမရစရာ အစစ ထိခိုက်ခံရတာ ဘာမှမရှိသူဘဲ။

လူ့လောကမှာရှိတဲ့ စည်းကမ်းတွေ ကလနားတွေဆိုတာ ဘာမှမဟုတ်တာတွေ မဟုတ်တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဒါတွေ လိုက်နာဖို့ မလိုက်နာဖို့ ဘာမှ အကြောင်းမရှိဘူး၊ လိုက်နာခြင်း၊ မလိုက်နာခြင်းကြောင့် ဘာအကျိုးဖြစ်တယ်လည်း ရှိတာမဟုတ်တာတွေလို့ မြင်သူတွေပဲ။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ အချုပ်အနှောင်အားလုံးက ပြေပြီးသူလို့ သိနေသူ တွေပဲ။

တကယ်တော့ ဒီအမြင်ဟာလည်း အမှားမိစ္ဆာအမြင်ပဲ၊ ဒီအမှားမိစ္ဆာအမြင်ရဲ့

နောက်လိုက်အတွေးဟာလည်း အမှားမိစ္ဆာအတွေးပဲ။ ဒီအတွေးနဲ့ အပြော အပြု အနေတွေလည်း အမှားမိစ္ဆာ အပြော အပြု အနေတွေပဲ။ ဒါတွေကို ကြိုးစားမှု နိုးကြားမှု ဒီတစ်ခုတည်း ရှိအောင် စိတ်ထားမှုတွေဟာလည်း အမှားမိစ္ဆာ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေပဲ။

ဒီလို အမှားမိစ္ဆာတွေဖြစ်ကြတဲ့လမ်းစတွေကို ဖြစ်စေကြ၊ အထပ်ထပ်ဖြစ်စေကြ သူတွေဟာ လိုလားစရာအကြောင်းအရာအရှုပ်တွေနဲ့ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေဖြစ်စေတဲ့ အရှုပ်တွေ မရှိဘူးဆိုပေမယ့် အဲဒါတွေက လွတ်လပ်တာလည်း မရှိဘူးဘဲ။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ အဲဒါတွေကိုသိတဲ့သူ မရှိလို့ဘဲ။ ဥပမာအားဖြင့် သေသူလိုပဲပေါ့။ သေသူဟာ သူလုပ်ထားတဲ့ အရှုပ်တွေ မရှိတော့ပေမယ့် အဲဒီအရှုပ်တွေက လွတ်သွားသူ မဖြစ်သလိုပဲပေါ့။ ဘာကြောင့် ဒီလို ဖြစ်ရသလဲဆိုတော့ “အရှုပ်တွေမရှိတာ” နဲ့ “အရှုပ်တွေလွတ်တာ”ဆိုတာ တွေဟာ “ရှိသူနဲ့ လွတ်သူ” ရှိမှ ဖြစ်လို့ရတာတွေပဲ။ မရှိတော့ ဘာမှ ပြောလို့ မရတာဘဲပေါ့။

ဒီအမှားမိစ္ဆာအမြင် အတွေး အပြော အလုပ် အနေနဲ့ ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထား လမ်းစတွေနဲ့ ပြုလုပ်တဲ့အမှုဟာ လူ့လောကမှာ အမှိုက်ဆုံးအမှောင်ပဲ။ အမှောင်ကို လကွယ်ည သန်းခေါင်ယံ မိုးမှောင်ကျတဲ့အခါ တောအုပ်အလယ်ကလူကို အမှောင်ဆုံးလို့ ပြောစကားရှိပေမယ့် အဲဒီထက် ပိုမှောင်မိုက်တာဟာ ဒီအမှားမိစ္ဆာလမ်းစတွေနဲ့ ပြုထားတဲ့ ဒီအမှုပဲ။

ဒီအမှုဟာ အမှုတွေကိုလည်း လက်မခံ ငြင်းဆန်ပစ်တယ်။ ကောင်းတဲ့အမှုဆိုတာ ဘာလဲ၊ မကောင်းတဲ့အမှုဆိုတာ ဘာလဲ၊ အဲဒါတွေ အလကားလို့ပဲ။ အဲဒီအမှု ငြင်းဆန်တာသာမကဘဲ အဲဒီအမှုတွေဖြစ်ရခြင်းရဲ့ အကြောင်းတွေကိုလည်း ငြင်းဆန်ပစ်တယ်။ လိုတယ်၊မလိုဘူး၊ စိတ်ဆိုးတယ်၊ မဆိုးဘူး၊ သိတယ်၊ မသိဘူးဆိုတာတွေဟာ တံလျှပ် တွေလို့ပဲ။ အဲဒီအမှုတွေက ဘယ်လိုအပြစ်တွေဖြစ်စေတယ်ဆိုတာလည်း လက်မခံဘဲ ငြင်းဆန်ပစ်တာပဲ။

ဒါတွေကို ဒီလိုငြင်းဆန်ပစ်တယ်ဆိုတော့ အငြင်းသန်သူလို့ ပြောစရာရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီအမှုရှင်ဟာ အငြင်းသန်သူမဟုတ်တာဘဲ။ အဲဒီသူဟာ အဲဒါတွေကို ဘာ-

တစ်ခုမှ မသိသူသာ ဖြစ်တာပဲ။

အကောင်းအဆိုးမရှိတဲ့ သုညတအမြင်

ဒီအဖြစ်မျိုးပုံဖော်တဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖတ်ရတယ်။ အကောင်းနဲ့မကောင်းကို လေ့လာတဲ့အနေနဲ့ တရားရှင် တောနေရသေးကြီးဆီ မေးကြတော့ “အဲဒါ ငါလည်း မသိဘူး၊ မင်းတို့က အဲဒါ ဆက်ရှာကြ၊ တွေ့တော့ ငါပြောကြလို့” ပြောတာပဲ။ ကာလတစ်ခုအထိ လေ့လာပြီးတော့ ဆုံကြတဲ့အခါ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အကောင်းအဆိုး ပြောဆိုချက်ခြင်း ကွဲလွဲနေတာကို အဲဒီရသေးကြီးဆီပြောတော့ “ဒါတွေက အကောင်းတွေ အဆိုးတွေမှ မဟုတ်ဘဲ မလုပ်မဖြစ်လို့ လုပ်တာတွေပဲ” လို့ပြောတာပဲ။

အကြောင်းဆိုလို့ ပေါင်းစုံဖြစ်ပွားတာတွေလိုသိတော့ အကောင်းကလည်း အကောင်းအမှုမဟုတ်၊ အဆိုးကလည်း အဆိုးအမှုမဟုတ် လုပ်တာပဲ။ ဒီလိုဆိုတော့ ဒါတွေရဲ့အကြောင်းတွေဆိုတာလဲ ဘယ်သိတော့မလဲ၊ အကျိုးတွေလည်း ဒီလိုပဲပေါ့ ဘယ်သိတော့မလဲ။

‘အမှု’ရယ်၊ အမှုကဖြစ်စေလိုက်တဲ့ ‘အပြစ်’ရယ်၊ အဲဒီအပြစ်ရှိသူက လူ့လောကအပေါ်တွေးမြင်တဲ့ ‘အတွေးအမြင်’ရယ်၊ အဲဒီ အတွေးအမြင်က ဖြစ်စေလိုက်တဲ့ ‘အမှု’တစ်ပတ်ပြန်လည်တာရယ်တွေကို မသိတော့ဘူးဆိုရင် လူ့လောကရဲ့ဖြစ်နေတာတွေဟာ ကြွေကျလို့ လွင့်လာတဲ့ ကြွေပွင့်တွေလို စည်းမရှိ စနစ်မရှိ မြင်ချင်သလို မြင်နေတယ်လို့ သိတာပဲပေါ့၊ ဒီအသိဟာ သုညလောက၊က အသိပဲ၊ မျက်မမြင် ကမ္ဘာလောကကလို့ ပြောရမှာပဲပေါ့။

ပြခဲ့ပြီးတဲ့ အမှုတွေဟာ လေးမျိုးရှိတယ်၊ အဲဒီ အမှုတွေဟာ အဖြစ်ရဲ့အကြောင်းတွေဖြစ်လို့ ဒီအမှုတွေကို လမ်းကြောင်းတွေလို့ ပြောရမှာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းမှာ လူတွေသွားနေကြတော့ ဒီလမ်းကြောင်းတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းတွေလို ဖြစ်နေခဲ့ရတယ်၊ တကယ်တော့ ဒီလမ်းကြောင်းအမျိုးအစား လေး စားဖြစ်တဲ့လမ်းကြောင်းတွေဆိုတော့ လမ်းပျက်၊ လမ်းမှားတွေပဲပေါ့၊ ဒီလိုပြောလိုက်

တော့ မကျေနပ်သူတွေ ရှိကောင်းရှိမယ်။ တချို့လမ်းကြောင်းတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ ဩဘာလက်ခုပ်တွေရနေတဲ့ လမ်းကြောင်းတွေ ဖြစ်နေလို့ပဲ။ အဲဒီလမ်းကြောင်းတွေဟာ ဘယ်မှာ လမ်းပျက်၊ လမ်းမှား ဟုတ်လို့ လဲလို့ပေါ့။

လူ့လောကက အမောရုန်းနေရပေမယ့် အဲဒီအမောတွေများလာပြီဆိုရင် အမောဖြေကြတာကြောင့် အဲဒီအချိန်ကလေးဟာ အမောမရှိတာဆိုတော့ သာယာတာပဲ။ ဒီသာယာတာထဲမှာ ယစ်မူးမွေလျော့တော့ ဘဝအမောကို ပြန်ရောက်ရတာပဲ။ ဘဝအမော မရှိလို့ သာယာတာကိုကြည့်ပြီး ဒီလမ်းကြောင်းတွေကို လမ်းပျက်လမ်းမှားပြောတာကို မကျေနပ်နိုင်ကြတာဘဲ။ တကယ်တော့ ဒီလိုအမောက နားရလို့သာယာတာဟာ နောက်ထပ် အမောကို ဖန်တီးတာကိုအထိ မမြင်နိုင်ကြလို့ သာယာတဲ့လမ်းကို လမ်းပျက်လမ်းမှားလို့ ပြောချက်ကို နားမလည်နိုင်ကြလို့ဘဲ။

အလားအလာမကောင်းတဲ့လမ်းကြောင်းကိုပဲ လမ်းပျက်လမ်းမှားလို့ လူ့- လောကက မြင်ကြတယ်။ အလားအလာမကောင်းတဲ့လမ်းကြောင်းတွေကိုတော့ လမ်းကောင်း လမ်းမှန်လို့ထင်မြင်ပြောဆိုကြတာပဲ။ အဲဒီ အလားအလာမကောင်းတဲ့ လမ်းကြောင်းရော အလားအလာ မကောင်းတဲ့လမ်းကြောင်းရောပဲ အဲဒီလမ်းကြောင်းတွေရဲ့ မရပ်မနားပြေးလွှားနေရတဲ့ အဖြစ်ချင်းဟာ “အဆင်သကွဲ ထမနဲ့နဲ့ယာဂ”ဆိုတာ- လို အပြစ်အဖြစ်တူတာကို မမြင်ကြလို့ဘဲ။ အရူးရောဂါရနေသူဟာ အမြဲတမ်း မ ကောင်း မှားတာတွေချည်း လုပ်နေတယ်တော့ မဟုတ်တာဘဲ။ ကောင်းတာတွေလည်း လုပ်တဲ့အခါ၊ လုပ်မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီကောင်းရာက မကောင်းရာဆီလည်း တစ်ဆစ်ချိုးပြောင်းမှာပဲ။ သူက အရူးရောဂါနဲ့ ပြေးလွှားနေသူ ဖြစ်လို့ပဲ။

အမှားလမ်းကြောင်း အမှုလေးမျိုး

ဒါကြောင့် ဒီလမ်းကြောင်း အမျိုးအစားလေးမျိုးလုံးဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောခဲ့တာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းတွေပေါ် လျှောက်နေသမျှ လူ့လောကဟာ ငြိမ်းချမ်းတဲ့အဖြစ်ကို မရောက်နိုင်တာဘဲ။ ဒါကြောင့်

ဒီလမ်းကြောင်းတွေဟာ အမြင်မှားမိစ္ဆာလမ်းကြောင်းတွေဖြစ်ကြောင်း ပြခဲ့တာပဲ။

ဒီလမ်းကြောင်းတွေရဲ့ အမှားမိစ္ဆာလမ်းကြောင်းဖြစ်တာပေါ်လွင် ဖို့ ဒီလမ်းကြောင်း တွေကိုဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းနိဒါန်းကို နည်းနည်းရှင်းဖို့လိုမှာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းဖြစ်တဲ့ အမှုတွေ အဖြစ်ခံနေရတဲ့လူတွေဟာ အဲဒီအမှုတွေကို သူတို့ကိုယ်တိုင်လုပ်ကြတယ်လို့ သိနေကြတာပဲ။ ဒီအကြောင်း ပြီးခဲ့တဲ့တစ်နေရာမှာ အနည်းအပါးပြောခဲ့ပြီ။ ထပ်ပြောရမယ်။

ဒီအမှုတွေ လေးမျိုးလုံးဖြစ်တဲ့ သူများနစ်နာစေတဲ့အမှု၊ ကိုယ်အနစ်နာခံတဲ့အမှု၊ နှစ်ဦးလုံးနစ်နာစေတဲ့ အမှုထဲက လိုလားစရာအကြောင်းအရာ ဖျောက်တဲ့- အမှုနဲ့ အဲဒီ အကြောင်းအရာဖြစ်စေတဲ့ အခြေခံဖြစ်တဲ့ လိုလားသူဖျောက်တဲ့အမှု အားလုံးဒီအမှုတွေဟာ ဘာကြောင့် ဖြစ်ကြတာလဲ။ ကိုယ့်ကြောင့်လားဆိုရင် အဲဒါတွေတစ်ခုကြောင့်မှ မဟုတ်တာကို လူ့လောကက မသိကြဘူး။ အဲဒါဟာ ဒီအမှုတွေရဲ့ အမြဲပုံကွယ်ဆုံး မြှုပ်ကွက်ပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဒီအမှုတွေလေးမျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုးကို ပြုမိရတာလို့ ထင် သူက ထင်တယ်။ သူများတွေကြောင့် ဖြစ်ရတာလို့လည်း ထင်သူက ထင်တယ်။ နတ်ဒေဝါတွေက သူတို့အလိုပြုစားတာ မစတာတွေကြောင့် ဖြစ်ရတယ်လို့လည်း ထင်သူတွေထင်ကြတာပဲ။ ဘာအကြောင်းမှ မရှိဘူး၊ ဒီအမှုတွေ လုပ်လောက်- တဲ့အခါ လုပ်မိတာဖြစ်သွားတယ် လို့လည်း ထင်သူက ထင်တာပဲ။ တကယ်တော့ အဲဒီအကြောင်းတွေ တစ်ခုကြောင့်မှဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူးပဲ။

အရင်က ပြုခဲ့တဲ့အမှုက ဖြစ်စေလိုက်တဲ့ အပြစ်က အပြစ်အ လျောက် အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်တွေ ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီအဖြစ်ရဲ့ အတွေးအခေါ်အမြော်အမြင်တွေဟာ ဒီအမှုတွေကိုပြုစေတဲ့ လက်သည်တွေ ပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီအမှုတွေရဲ့လက်သည်ဟာ ကိုယ်လည်းမဟုတ်၊ သူလည်းမဟုတ်၊ နတ်ဒေဝါလည်းမဟုတ်၊ အကြောင်းမဲ့လည်း မဟုတ်တာဘဲ။ တကယ်လို့ အပြစ်မရှိရင် အပြစ်ကိုဖြစ်စေနိုင်တဲ့အမှုမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာမှာ မဟုတ်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် အမှုရဲ့ လက်သည်နိဒါန်း အကြောင်းရင်းဟာ အပြစ်ရှိတဲ့အဖြစ်ရဲ့ အတွေးအခေါ်

အမြော်အမြင်ပဲဖြစ်တယ်လို့ သိရမှာပဲ။

အပြစ်က လူမဟုတ်တဲ့အတွက် ဘယ်လိုတွေးခေါ်မြော်မြင်မလဲလို့ မေးစရာရှိတယ်။ အပြစ်ဟာ အပြစ်သက်သက် ရပ်တည်နိုင်တာမဟုတ်ဘဲ လူကိုပူးဝင်ကပ်မိပြီး ရပ်တည်တာဖြစ်တယ်။ အပြစ်ဟာ လူကိုပူးဝင်တာဟာ လူကို ပယောဂပူးဝင်တာမျိုးပဲ။ လူ့ရဲ့ တစ်ကိုယ်လုံးကို အပြစ်အဖြစ် အရောင်ဝင်သွားတဲ့အဖြစ် ရှိတယ်။ အပြစ်ဟာ လူကို စီးလိုက်တာပဲ။ လူတစ်ကိုယ်လုံးကို အပိုင်သိမ်းလိုက်တယ် ပြောရမှာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ လူမှာရှိတဲ့မျက်စိကို လူက မပိုင်တော့ဘူး။ လူမြင်ချင်တာ မြင်လို့မရတော့ဘူး။ အပြစ်က သူ့ဇာတ်နဲ့ကိုက်တဲ့ မြင်စရာကိုပဲ မြင်တော့တာပဲ။ နား နှာခေါင်း လျှာနဲ့ ကိုယ်ကာယ တွေလည်း ဒီလိုပဲ။ အပြစ်ဝင်သွားရင် အဲဒါတွေကို လူက မပိုင်တော့ဘဲ အပြစ်ကပဲ ပိုင်တယ်။ အပြစ်က သူ့ဇာတ်ရှိတာတွေအတိုင်း ကြားတာ နံတာ အရသာနဲ့အတွေးတွေကို ဖော်တော့တယ်။ အသိ (ဦးနှောက်)လည်း ဒီလိုပဲ။ လူကို အပြစ်က ပူးဝင်စွဲကပ်ပြီဆိုတော့ လူရဲ့အသိ (ဦးနှောက်)လည်း အပြစ်ကသုံးချင်တာ သုံးတော့တာပေါ့။ လူက အဲဒီအသိ တွေကို မသုံးနိုင်တော့တာဘဲ။ လူရဲ့ အပြော အပြု အနေတွေလည်း ဒီလိုပဲ။ လူက မပြော မပြု မနေတော့ဘဲ လူကိုပူးဝင်နေတဲ့ အပြစ်ကပဲ ပြောပြနေတွေ လုပ်စေတော့ တာပဲ။

အခုခေတ်မှာ “ဖရိန် ဗီးရှင်း”ဆိုတဲ့စကားလုံး သုံးထားတာတွေ့တယ်။ ဖရိန်ဆိုတာ မြင်သူရဲ့ကိုယ်ထည်လို့ ပြောရမှာပေါ့။ ကိုယ်ထည်ရှိသလို မြင်ကြတယ်ပေါ့။ အမှုကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်ထည်ရှိသူအဖြစ်ဟာ အပြစ်ပဲ။ အဲဒီအပြစ်ကိုယ်ထည်ရှိသူရဲ့ အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်မှားတွေဟာ အမှုဖြစ်ဖို့ရဲ့ အကြောင်းတွေပဲ။

ဒါကိုပြန်ပြောရင် အမှုကြောင့် အပြစ်ကိုယ်ထည်ဖြစ်တယ်။ အပြစ်ကိုယ်ထည်က မြင်တာ ကြားတာ တွေ့တာတွေကို တွေးခေါ်မှားစေတယ်။ မြော်မြင်မှားစေတယ်။ အဲဒီတွေးခေါ်မြော်မြင်မှားတာတွေက အမှုတွေကို ပြုလုပ်စေတယ်။ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြောကြပေမယ့် ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဘယ်အကျိုးလို့ မသိတော့ မမြင်သာတဲ့အကြောင်းကို အကြောင်းလုပ်ပြီး မမြင်သာတဲ့ အကျိုးကို အကျိုး လုပ်ချင်ကြတယ်။

 အမှု၊ အပြစ်၊ အတွေးအမြင်မှား

အပြစ်၊ အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်မှား၊ အမှု ဒီသုံးခုဟာ တသားတည်း ဖြစ်တာ ထင်ရှားတယ်။ သစ်ပင်၊ သစ်သီး၊ သစ်စေ့ ဒီသုံးခုလိုပဲ။ သစ်ပင်ဟာ သစ်သီးရဲ့ အကြောင်းပဲ။ သစ်သီးဟာ သစ်ပင်ရဲ့အကျိုးပဲ။ သစ်သီးဟာ သစ်စေ့ရဲ့အကြောင်းပဲ။ သစ်စေ့ဟာ သစ်သီးရဲ့အကျိုးပဲ။ သစ်စေ့ဟာ သစ်ပင်ရဲ့အကြောင်းပဲ။ သစ်ပင်ဟာ သစ်စေ့ရဲ့ အကျိုးပဲ။

အမှုဟာအပြစ် ကိုဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းဖြစ်သလို အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်မှားရဲ့ အကျိုးပဲ။ အပြစ်ဟာ အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်မှားကိုဖြစ် စေတဲ့ အကြောင်းဖြစ်သလို အမှုရဲ့အကျိုးလည်း ဖြစ်တယ်။ အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်မှားဟာ အမှုကိုဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းဖြစ်သလို အပြစ်ရဲ့အကျိုးလည်း ဖြစ်တယ်။

သစ်ပင်၊ သစ်သီး၊ သစ်စေ့ သုံးခုဟာ တစ်ခုခုရှိရင် သုံးခုလုံးရှိတာပဲ။ တစ်ခုခု မရှိရင် သုံးခုလုံးမရှိတာဘဲ။ အမှု၊ အပြစ်၊ အတွေးအခေါ်အမြော်အမြင်မှား ဒီသုံးခုလည်း ဒီလိုပဲ။ တစ်ခုခုရှိရင် သုံးခုလုံးရှိပြီး၊ တစ်ခုခုမရှိရင် သုံးခုလုံး မရှိတာဘဲ။ သစ်ပင်မရှိရင် သစ်သီးနဲ့သစ်စေ့ မရှိနိုင်ဘူး။ သစ်သီးမရှိရင်လည်း သစ်စေ့သစ်ပင် မရှိနိုင်ဘူး။ သစ်စေ့မရှိရင် လည်း သစ်ပင်နဲ့သစ်သီး မရှိနိုင်ဘူး။ ဒီလိုပဲ အမှုမရှိရင် အပြစ်နဲ့ အတွေးအမြင်မှား မရှိနိုင်ဘူး။ အပြစ်မရှိရင်လည်း အတွေးအမြင်မှားနဲ့အမှု မရှိနိုင်ဘူး။ အတွေးအမြင်မှား မရှိရင်လည်း အမှုနဲ့အပြစ် မရှိနိုင်တာဘဲ။ ဒီနေရာမှာ သစ်ပင်ကိုင်းကူးကိုင်းဆက်ကို ခြွင်းချက်ထားရမယ်။

နောက်ဥပမာတစ်ခုနဲ့ပြောရင် အဝတ်ဖြူကိုအရောင်တစ်ခုဆိုးတာနဲ့ အဝတ်မှာ အရောင်တင်ကျန်ခဲ့တာအပြင် အဲဒီအဝတ်ဟာ နောက်ထပ်အရောင်တွေကိုထပ်ဆိုး တဲ့အခါ အဲဒီအရောင်တွေရဲ့ ပကတိအတိုင်း လက်မခံတော့တာနဲ့ ပြောရမှာပဲ။ အမှုဟာ အဝတ်ဖြူကို အရောင်ဆိုးတာနဲ့တူပြီး၊ အပြစ်ဟာ အဝတ်မှာဆိုးတဲ့အရောင်

တင်ကျန်တာနဲ့တူတာပဲ။ အတွေးအမြင်မှားဟာ အရောင်ရှိပြီးသားအဝတ်က နောက်အရောင်တွေကို သူတို့ရဲ့ ပကတိရှိတဲ့အတိုင်း လက်မခံတော့တာမျိုးဘဲ။

အပြစ်ရှိသူဟာ လောကရဲ့ မြင်စရာ ကြားစရာ အစစတွေကို ပကတိမြင်စရာ ကြားစရာတွေအတိုင်း မမြင် မကြားတော့ဘဲ အပြစ်နဲ့ဆီလျော်အောင် မြင်ကြားတာဟာ အမြင်အတွေးမှားတွေ ဖြစ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် ရှေးစကားပုံတစ်ခုက ပြောတယ်။ စကား ပြောဖန်များရင် စကားထဲက ဇာတိပြတယ်လို့ပဲ။ ပြောသူက အချို့သမားဆိုရင် ပြောစကားက အချို့ဆီကိုပြပြီး အခါးဆိုရင် အခါးပြတာမျိုးပေါ့။

သရက်သီးဆိုရင် မျိုးစေ့ပေးတဲ့အခါ သရက်စေ့ကိုပဲ ပေးတာလို၊ ဩဇာစေ့ မာလကာစေ့ အစစ အစေ့တွေမပေးနိုင်သလို အပြစ်ရှိသူရဲ့အမြင်အတွေးဟာ အပြစ်ကို အကျိုးအဆက်ဆက်အဖြစ်ပေးနိုင်တဲ့ အမြင်နဲ့အတွေးကိုပဲ မြင်တယ်တွေ့တယ်လို့ ပြောလိုတာပဲ။ တခြားဖောက်ပြီး မမြင်နိုင် မတွေးနိုင်ဘူးပေါ့။

အမှုကိုဖြစ်စေမယ့် အမြင်အတွေးတွေဟာ အမှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်ကဖြစ် စေလိုက် တဲ့ အမြင်အတွေးတွေပဲလို့ ဆိုလိုတာပဲ။ ဒီတော့ အမှုရဲ့အဖြစ်ထဲမှာ ကိုယ်တို့၊ သူများတွေတို့၊ တန်ခိုးရှင်တွေတို့ ဘယ်သူမှ မပါကြဘူး။ အပြစ်ရဲ့အဖြစ်ထဲမှလည်း ဒီလိုပဲ။ ဘယ်သူမှ မပါကြဘူးဘဲ။ အမြင်မှားအတွေးမှားတွေရဲ့ အဖြစ်တွေထဲမှာလည်း ဘယ်သူမှ မပါကြတာဘဲ။

အခုခေတ် တွေ့နေရတဲ့ အင်ဂျင်စက် လည်တာလိုပဲ။ အင်ဂျင်ရဲ့ ပြွန်ကျပ် (Piston)လှုပ်ရှားမယ့် အခေါင်းထဲ မီးပေါက်လို့ ပြွန်ကျပ်(Piston)ကို တွန်းထုတ်တယ်။ တွန်းထုတ်တာက စိတ်ဘီး(Crank Shaft)ဖြစ်တဲ့ ဟန်ဘီးကို လည်စေတယ်။ ဟန်ဘီး လည်လို့ ပြွန်ကျပ်(Piston)က ပြွန်ခေါင်း(Cylinder)ထဲပြန်လာတယ်။ ပြန်လာတဲ့ ပြွန်ကျပ်(Piston)ကို မီးပေါက်ပြီးတွန်းထုတ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အဆက်မပြတ် လည်တာဟာ အင်ဂျင်စက် အလုပ်လုပ်တာပဲ။ အဲဒီလည်ပတ်မှုထဲ လူရဲ့အား မပါဘူးဘဲ။

အခု တရုတ်တလျားပြောလာခဲ့တဲ့ လူ့လောကတစ်ခုလုံးကိုခြယ်လှယ်နေတဲ့ လူ့လောကက အကြောက်အရှံ့ဆုံးဖြစ်တဲ့ ‘အပြစ်’အကြောင်းပဲ။ အဲဒီ လူ့လောကက

အကြောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အပြစ်ဟာ လူ့လောကရဲ့ မသိဆုံးအဖြစ်ခံရတဲ့အရာပဲ။ လူ့လောကကအပြစ်ဆိုတာ လက်စားချေခံရစရာလိုပဲ သိကြတယ်။ မသေမီ လက်စားချေမခံရရင် သေပြီးမှလက်စားချေခံရမယ့်အရာလိုပဲ သိကြတော့တာပဲ။

အပြစ်ဆိုတာ လက်စားချေခံရမယ့်အရာအဖြစ် သိမြင်တွေးတော လက်ခံလာခဲ့ ကြတာဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လက်ထက်ကလို့ ပြောရတဲ့ လူ့သမိုင်းအစကတည်းကပဲ။ ဒါကို ခေတ်တွေအလျောက် ရာခိုင်နှုန်းပြည့်လောက်ဖြစ်တဲ့ လူ့လောကက လက်ခံသိမ်းပိုက် လာခဲ့ကြတာပဲ။ ရာနှုန်းအနည်းအပါး လူ့လောကက ဒါကို လက်မခံချင်ကြပေမယ့် ဒီအတွေးအမြင်ခံယူချက်ကို လွန်မြောက်အောင် မမြင်ကြ- တဲ့အတိုင်း ဒီအတွေးအမြင်ကို ရွေ့လျားသွားအောင် မတွန်းလှန်နိုင်ခဲ့ကြဘူး။ မသေခင် လက်စားချေခံရရင် သေပြီး လက်စားချေခံရမယ် ပြောချက်ကို မဟုတ်ဘူးလို့ ဘာနဲ့ သက်သေထူပြီး ပြောပါ့မလဲ။ အဲဒီမှာ လက်မခံသူတို့ရဲ့ အရုံးဖြစ်တာပဲ။ သေပြီးနောက် လက်စားချေခံရတာရဲ့ ဟုတ်တာကို သက်သေမထူနိုင်သလို မဟုတ်တာလည်း ဘာနဲ့ သက်သေထူမှာလဲ။ မဟုတ်သော်ရှိ၊ ဟုတ်သော်ရှိ၊ ဟုတ်ခဲ့ရင် ဘယ်လို လုပ်ရမလဲလို့ ဖြစ်ရတော့တာပဲ။ အဲဒီမှာ လက်စားချေ ခံရတဲ့အပြစ်ဟာ အပြစ်ခံရတာဆိုတာကို လွန်မြောက်အောင် မရုန်းကန်နိုင်ကြတာဘဲ။

အပြစ်ဟာ လက်စားချေခံရစရာ မဟုတ်ဘူးထင်ရင် အပြစ်ဟာ ဘာလဲ အမေး အတွက် အဖြေမရှိတာဘဲ။ အပြစ်ဆိုတာ မရှိလို့လား၊ အမှုဖြစ်အောင်လုပ်ရင် အဲဒီအမှုကြောင့် အပြစ်မဖြစ်ရင် ဘာဖြစ်ကြသလဲ။ ဘာမှ မဖြစ်ဘူးလား၊ ဘာမှမဖြစ်ဘူးဆိုရင် အဲဒီ ဘာမှမဖြစ်စေတာအတွက် အမှုဆိုတာလည်း မရှိတော့ဘူးလား၊ အမှုမရှိတော့ရင် လူ့လောကတစ်ခုလုံး မျှတနေကြပြီလား၊ ဒီလိုဆိုရင် လူ့လောကဟာ ငြိမ်းချမ်းနေကြမှာပေါ့။

ပကတိ လူ့လောကဟာ မငြိမ်းချမ်းကြဘူး၊ ဒီလိုဖြစ်စေတာဟာ အမှုတွေပဲ။ ဒီအမှုတွေလုပ်သူကို အပြစ်ပေးတဲ့အနေနဲ့ လက်စားချေပြတာပဲ။ အမှုဖြစ်စေသူလည်း မသိ၊ အမှုလည်း မသိ၊ အမှုကဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်လည်းမသိဘဲ လူ့လောကကြီး ကျင်လည်လာခဲ့ တာသမိုင်းနဲ့အမျှ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။

အပြစ်မသိခြင်းကို အမည်နာမဘွဲ့မည်မှည့်ပေးမယ်ဆိုရင် လူ့-
လောက ဖြစ်ပွားသမျှ အမှားမိစ္ဆာတွေရဲ့ အခေါင်အအုပ်ချုပ်ကြီးလို့ ပေးရမှာပဲ။
အမှားမိစ္ဆာအားလုံးဟာ သူ့သား သူ့သမီး သူ့မြေး မြစ် တီ တွတ် ကျွတ်တွေချည်းပဲ။
သူနဲ့မစပ်တဲ့အမှားမိစ္ဆာရယ်လို့ လူ့လောကမှာ မရှိတာဘဲ။ အမှားမိစ္ဆာအားလုံးထဲက
တိမ်တိမ်အမှားမိစ္ဆာ၊ နက်နက် အမှားမိစ္ဆာ၊ အမှားယောင်မပေါက်သေးသော
အမှားမိစ္ဆာ၊ အမှန်ရောက်ပေါက်သော အမှားမိစ္ဆာ ဒါတွေကို အပြစ်မသိခြင်းက
ဖန်ဆင်းထားတာတွေပဲ။

လူ့လောကမှာ လူဆိုးဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီလူဆိုးဖြစ်ဖို့
လူဆိုးလမ်းကို အပြစ်မသိခြင်းဆိုတဲ့ လူ့လောကရဲ့ အမှားမိစ္ဆာခပ်သိမ်းရဲ့
ခေါင်ချုပ်ကြီးက ဖန်ဆင်းတာပဲ။ လူမိုက်ဆို တာလည်း လူမိုက်လမ်းသွားနိုင်ဖို့
အဲဒီအမှားမိစ္ဆာခေါင်ချုပ်ကြီးကပဲ ဖန်ဆင်း ပေးတာပဲ။ လူတော်ဆိုတာလည်း
လူတော်လမ်းကို အမှားမိစ္ဆာခေါင်ချုပ်က ဖန်ဆင်းတာပဲ။ လူကောင်း လည်း
ဒီလိုလူကောင်းတွေသွားဖို့လမ်းကို အမှားမိစ္ဆာချုပ်ကြီးပဲ ဖန်ဆင်းတာပဲ။ ပညာရှိဆို
တာဖြစ်ဖို့လည်း အဲဒီလမ်းသွားဖို့လမ်းကို သူပဲ ဖန်ဆင်းတာပဲ။ သူတော်ကောင်းကြီး
ဆိုတာ ဖြစ်ဖို့လည်း သူသွားရမယ့်လမ်းကို အမှားမိစ္ဆာ အခေါင်အအုပ် အချုပ်ကြီးကပဲ
ဖန်ဆင်းတာပဲ။

အပြစ်မသိခြင်း ဥဋ္ဌံအတွင်း

အဲဒီသူတွေအဖြစ် မွေးဖွားပေးဖို့လမ်းတွေကို အပြစ်အတိုင်း
အမှားမိစ္ဆာခေါင်ချုပ်ကြီးက ပိုင်တာပဲ။ လူ့လောကမှာ ပေါက်ပွားကြသူတွေကို
အဲဒီလမ်းတွေပဲ အသွားခိုင်းတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီလမ်းတွေဟာ လူ့လောကရဲ့
လမ်းမဟုတ်တဲ့လမ်းတွေပဲ။ ဒါပေမယ့် လူ့လောကကို အပြစ်မသိခြင်း
ဥဋ္ဌံအတွင်းထဲမှာ ဖိသိပ်နှိပ်ပြီး ထည့်ထားတယ်။ ဒီဥဋ္ဌံကို မဖောက်ခွဲနိုင်သမျှ
လူ့လောကရဲ့လမ်းကို လူ့လောကသားတွေ မတွေ့နိုင်ကြတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဥဋ္ဌံ

ဖောက်ခွဲနိုင်ဖို့ အက်ရာပေးလိုက်တာပဲ။ ဒီဥစ္စာကမထွက်နိုင်ရင် လူ့လောကရဲ့လမ်းကို တက်ရောက်နိုင်တာ မဖြစ်တာဘဲ။

လူ့လောကရဲ့လမ်းသစ်ကို လူ့လောကသားတွေလျှောက်လှမ်းပြီး လူ့လောကရဲ့ ပန်းတိုင်သစ်ကို အရောက်လှမ်းနိုင်အောင် ဒီအပြစ်ကို အပြစ်လိုမသိခြင်းဥစ္စာကို ဖောက် ခွဲခဲ့ကြလို့ ပဲ့တင်သံပေးလိုက်တာကို အဆုံးသတ်မယ်။

အပြစ်တွေကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသိတာမျိုး ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ဖြစ်နိုင်ဖို့ အပြစ်နဲ့နီးစပ်ပြီး ထင်သာမြင်သာရှိရှိ စိတ်ဖြာပြခဲ့တာပဲ။ တင်ပြ ပုံ ဖရိုဖရဲဖြစ်လို့ဖြစ်ဖြစ်၊ အပြစ်ကိုမြင်အောင်ကြည့်ဖို့ စိတ် မထက်သန် လို့ ဖြစ်ဖြစ်၊ အပြစ်ပြချက်ဟာ အပြစ်မြင်နိုင် တဲ့အဖြစ် မရှိဘူးဆိုရင်ဖြစ်ဖြစ် အပြစ်တွေကို ငြီးငွေ့နိုင်တဲ့အဖြစ် မရှိဘူးဆိုရင်ဖြစ်ဖြစ် လူ့လောကအတွက် လမ်းသစ်ညွှန်ပြချက်ကတော့ ထိရောက်မှာမဟုတ်တာဘဲ။

အကြောင်းကတော့ အပြစ်ပြချက်ဟာ အပြစ်ကိုဖြစ် စေတဲ့ လူ့လောကရဲ့ လမ်းဟောင်းတွေကြောင့်ဖြစ်တော့ အပြစ်ပြချက်ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီးသိတာမဖြစ်ရင် အပြစ်ကို မပျင်းနိုင် မမုန်းနိုင်ရမှာပဲ။ အပြစ်မှာ ဒီလိုဖြစ်ပြီး အပြစ် လို့ မမြင်ဘဲ အချစ်ဝင်စရာလို့ အစွဲအလန်းမလွှတ်နိုင်ရင် လူ့လောကရဲ့ လမ်းဟောင်းအမျိုးအစားလေးမျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုးကို ဆက်လျှောက်စရာ ရှိတယ်။

လူ့လောကရဲ့လမ်းသစ်ဟာ လူ့လောကရဲ့လမ်းဟောင်းတွေကို ကျောမခိုင်းနိုင်ဘဲ လျှောက်လို့ မရနိုင်လို့ဘဲ၊ လမ်းတွေ အမျိုးအစားအများအပြားရှိပေမယ့် လူ့လောကဟာ လမ်းတွေအားလုံးကို သွားလို့ရတာမဟုတ်ဘဲ တစ်ချိန် မှာ တစ်လမ်းပဲ သွားနိုင်တာပဲ။ အခု လမ်းသစ်ကို သွားနိုင်ဖို့ညွှန်ပြခံရပေမယ့် လမ်းဟောင်းတွေထဲက ကိုယ်လျှောက်နေ ကြတဲ့လမ်းကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြတာ ခံရပေမယ့် ပြတာအတိုင်း ခွဲခြမ်းသိတဲ့အသိမလိုက်ဘဲ ငြီးငွေ့ဖို့ဝေးလို့ ပျော်ရွှင်တဲ့အထိ ကဲနေတယ်ဆိုတာလိုဖြစ်နေရင် လမ်းသစ်လျှောက်ဖို့ အဆင်သင့် မဖြစ်ဘူးလို့ ပြောရမယ်။

သူများနစ်နာစေတဲ့လမ်းနဲ့ ကိုယ်အနစ်နာခံတဲ့လမ်းဟာ လက်ငင်းကိုယ်ချမ်းသာ

ဖို့နဲ့ နောင်ကိုယ်ချမ်းသာဖို့တွေအတွက် လျှောက်လှမ်းကြတဲ့ လမ်းနှစ်လမ်းပဲ။ “အနာ-
ခံမှ အသာစံရတယ်”ဆိုတဲ့ စကားတို့၊ “တစ်ဆုပ်ကြဲတာက အလှည်းလှည်းဝင်ဖို့”
ဆိုတဲ့ စကားတွေအရပဲ။ ဒီလမ်းတွေသွားတဲ့သူတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ချမ်းသာဖို့
အလွန်အငြိအကပ် ထားသူတွေပဲ။

ချမ်းသာသူဟာ ခံစားလို့ကောင်းတာကိုပြနေပေမယ့် အဲဒီချမ်းသာသူဟာ
ခံစားသူကို ဒုက္ခပေးတဲ့အရာပဲ။ ဒီအကြောင်းကို ဒီနေ့ခေတ်မှာ လူတွေ
အတော်ကြီးသိလာ နေခဲ့ပြီ။ အစားနဲ့စပ်ပြီး သိပ်ကောင်းတာတွေ သိပ်စားပြီး
သိပ်ကျန်းမာရေးချို့တဲ့ကြတာကို တွေ့နေကြပြီ။ တိရစ္ဆာန်ပိုးမွှားတွေလည်း ဒီလိုပဲ။
ပိုးဟပ်ဆိုရင် ဆီကို သိပ်ကြိုက်တယ်။ ဘယ်လောက်ကြိုက်သလဲဆိုရင် သေအောင်
အထိ ကြိုက်တာပဲ။ ပုရွက်ဆိတ်ဆိုလည်း သကာကို တအားကြိုက်တယ်။ သေ-
ကြတဲ့အထိ ကြိုက်ကြတာပဲ။ လူတွေလည်း အစား ကောင်းကို သိပ်ကြိုက်ကြတာ။
ဒီလိုပဲ ရောဂါဖြစ် သေကျေကြတာပဲ။ ဒါတွေက မြင်သာတဲ့ အာဟာရလွန်ရောဂါ
ဖြစ်တာတွေပဲ။ တခြားခံစားမှုအကောင်းတွေနောက် လိုက်လုပ်ကြလို့ ဘဝအမောတွေ
ဆိုကြတာ လူ့လောကအားလုံးပဲ။

လူထဲက(သာမည)လူနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစနစ်

လူ့လောကရှိ လူသားတွေဟာ လူ့လောကအောက် ရောက်နေသူပဲအဖြစ်ခံရဖို့
မဟုတ်တာဘဲ။ ဒီလိုပဲ လူ့လောက အပေါ်စီးနေရာ ရောက်နေဖို့လည်း
မဟုတ်တာဘဲ။ လူသားဟာ လူ့အောက်ကလူလည်း မဟုတ် လူ့အထက်ကလူ
လည်း မဟုတ်ဘဲ လူချင်း တူတူ သူချင်းမျှမျှ လူဖြစ်ဖို့ပဲ။ လူထဲကလူဖြစ်ရတာကို
ကျေနပ်ကြရမှာဖြစ်ပေမယ့် လူထဲက လူဖြစ်ရတာ အရမတော်တာဘဲလို့
မြင်တတ်ကြတယ်။ လူ့အောက်မကျရုံလောက် မကဘဲ လူ့အပေါ်စီးနေရာကို တတ်
နိုင်သမျှ အရယူနေကြတယ်။

အဲဒါဟာ လူရဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစဉ်းစားတာပဲ။ ဒါဟာ အန္တရာယ်များတာပဲ။

ကိုယ်ကသာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစဉ်းစားမလားဆိုတော့ သူများတွေကလည်း ကိုယ်လို လူတွေပဲ။ သူတို့ကလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစဉ်းစားမှာပဲပေါ့။ ဒီတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုသူချင်းဟာ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်တွေ့ရပြီပေါ့။

ကိုယ့်ကိုယ်တိုင်းဟာ လူ့လောကရဲ့ဗဟို မဖြစ်နိုင်ကြတာဘဲ။ တကယ်တော့ ကိုယ့်ကိုယ်တိုင်းဟာ လူ့လောကရဲ့စောင့်ရှောက်မှုကို ယူနေရပြီး၊ ကိုယ့်ကိုယ်က လူ့လောက ကိုလုပ်ကျွေးနေရသူပဲ။ ဒီလို မမြင်ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ဗဟိုပြုအမြင်တွေထား ကြတော့ တစ်လောကလုံး ပြေးပွဲပြိုင်ပွဲထဲက လူတွေလို အကျိုးမဲ့ကြတာပဲ။

အဲဒီလူတွေဟာ လူ့လောကကိုမြင်လိုက်ရင် အဲဒီလူ့လောကဟာ ငါ့အတွက် ဘာအသုံးကျသလဲ စဉ်းစားတာပဲ။ အဲဒီမြင်ရတဲ့လူ့လောကကို “ငါက ဘာတွေ လုပ်ကျွေးဖို့လိုသလဲ”လို့ မစဉ်းစားတတ်တဲ့ လူတွေပဲ။ ဒီအမြင်ဟာ အင်မတန်ရှေးဟောင်းကျ တဲ့ လူ့လောကရဲ့သမိုင်းဦးလောက်က မြင်ခဲ့တဲ့အမြင်ပဲ။ အဲဒီအခါကတော့ လူဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး စနစ်တကျ ပေါင်းစည်းနေကြတာမဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်တာဝန် ကိုယ်ယူ အနေအထားမှာရှိခဲ့လို့ပဲ။ လူမှာရှိတဲ့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်နဲ့ ဦးနှောက်ကလည်း ကိုယ့်အသက်ရှင်နိုင်ရေး အသုံးချဖို့ပဲ ဖြစ်လို့ပဲ။

လူ့လောက ဒီနေ့လို ဖန်တီးနိုင်အားတွေ မရေတွက်နိုင်အောင်အထိ တိုးတက်လာ တာဟာ တခြား သက်ရှိအားလုံးလိုလို ကိုယ့်ပြဿနာ ကိုယ်ရှင်းစနစ်ကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ လို့ပဲ။ ကိုယ့်ပြဿနာကိုယ်ရှင်းစနစ်ကို ကျော်လွှားလာခဲ့လို့ ဒီက-နေ့လောက် တိုးတက် နေပြီဖြစ်တဲ့ အချိန်အထိ ရှေးစနစ်အစွဲဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်ပြဿနာ ကိုယ်ရှင်းဆီဆိုက်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ဗဟိုပြုစနစ်ကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေကြတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီစနစ်ဟာ လူ့လောကရဲ့ ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုဆီမရောက်ဖို့ ဖောင်စကားနဲ့ပြောရင် ဂွေအသတ်ခံထားရတာပဲ။

သာမညလူနှင့် တပြေးညီစနစ်

လူ့လောကရှိ လူသားတွေကို တပြေးညီပဲဖြစ်ရမယ်လို့ အသိရောက်မသွားဖို့ လိုတယ်။ လူသားတွေမှာ အသိဉာဏ်အနိမ့်အမြင့်၊ လုံ့လ အနိမ့်အမြင့်၊ ကျန်းမာရေး အနိမ့်အမြင့်၊ နေရာဒေသအနိမ့်အမြင့်၊ ကလေး လူကြီး ယောက်ျား မိန်းမ အစစ ကွဲပြားမှုတွေရှိတာ အထင်အရှားပဲ။ လူ့လောကဟာ တပြေးညီမရှိနိုင်တာ အသေအချာ ပဲ။ နည်းနည်းလောက် ဖြစ်ထွန်းအောင် ဖန်တီးနိုင်သူအဖြစ်တွေ ရှိရမှာပဲ။ ဒီတော့ ဘယ်လို တပြေးညီဖြစ်ပါ့မလဲ။ ဒါကို လူ့လောကက တပြေးညီပဲဖြစ်ရမယ်လုပ်လျှင် အငဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်ကြမှာပဲ။

သာမညလူနှင့် မိသားစုစနစ်

မျှတတဲ့ လူ့လောကဖြစ်ဖို့ ဒါတွေကို ဘယ်လိုကျော်လွှားကြမလဲ။ အလွယ်တကူ ကျော်လွှားလို့မဖြစ်တာ မဟုတ်တာ သိသာဖို့ ပုံစံတစ် ခု ထုတ်ကြည့်ရမှာပဲ။ အဲဒါက မိသားစု တစ်ခုပဲ။ အဖေ အမေနဲ့သားသမီး သုံးလေးယောက်ရှိတဲ့ မိသားစုမှာ အသိဉာဏ်၊ လုံ့လ၊ ကျန်းမာရေး၊ လူငယ် လူကြီး၊ ကျား မ အစစ ခြားနားချက်အားလုံး ရှိတာပဲ။ မိသားစုမှာ ဗိုလ်ကျလွှမ်းမိုးခံတွေလည်း မရှိတာဘဲ။ ရှိတဲ့မိသားစုမှာ ရှိတာကိုတော့ ခြွင်းချက်လုပ်ရမှာပေါ့။

သူတို့ အတူတူစားကြတယ်။ စားနိုင်သလောက် စားကြတာပဲ။ ဝတ်တာလည်း အတူတူဝတ်ကြတာပဲ။ ဝတ်နိုင်သလောက် ဝတ်နေကြတာပဲ။ အတူတူ အိပ်ရာနေရာ တွေလည်း သုံးကြတာပဲ။ သုံးနိုင်သလောက် သုံးကြတာပဲ။ ကျန်းမာရေးဆေးဝါးလည်း အတူမှီဝဲ ကြတာပဲ။ မှီဝဲနိုင်သလောက် မှီဝဲကြတာပဲ။ ဖခင်ဟာ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး အသုံးလိုတာတွေ ရှာဖွေတယ်။ နို့စို့ပြေးလွှားတတ်သူတွေက နို့စို့ဆော့- ကစား ပြေးလွှားတယ်။ အဲဒီမှာ မိဘတွေက ပိုလုပ်ရလို့ ပိုသုံးရမယ်။ သားသမီးတွေက

ဘာမှ၊မလုပ်ရလို့ ဘာမှ မသုံးရလို့ ရှိသလား၊ ရှိတယ်ဆိုရင် အဲဒါလည်း ခြွင်းချက်ပဲပေါ့၊ တကယ်တော့ ကလေး တွေက ပိုသုံးဖို့လိုရင် ကလေးတွေပဲ ပိုသုံးခွင့် ပေးကြတာပဲ။

သာမညလူနှင့် တစ်သားတည်း စိတ်ဓာတ်

အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ၊ ဘယ်လို ဖြစ်နေကြတာတွေလဲ၊ သရုပ်ခွဲကြည့်ရမှာပဲ၊ ဒါကိုပေါင်းပြောရင် မိသားစုစိတ်ဓာတ်လို့ ပြောကြမှာပဲ၊ အဲဒါကို သရုပ်ခွဲရမှာပဲ၊ ဒီကလေးတွေ ဖြစ်လာဖို့ အမေတစ်ယောက်တည်းနဲ့ မရဘူး၊ အဖေတစ်ယောက် တည်းနဲ့လည်း မရဘူး၊ နှစ်ယောက်ရဲ့အပေါင်းဟာ ကလေးတွေဖြစ်လာတာဆိုတော့ အဲဒီကလေးတွေကို မိဘတွေက သူတို့တွေပဲလို့ မှတ်ယူကြတာပဲ၊ ကလေးတွေဟာ အဖေနဲ့အမေ နှစ်ယောက်ပေါင်းမှ ဖြစ်လာသူပဲ၊ ဒီတော့ ကလေးတွေက အဖေလည်း မဟုတ်၊ အမေလည်း မဟုတ်တဲ့ တတိယလူပဲ၊ တတိယလူဟာ ပထမ ဒုတိယလူတွေနဲ့ သီးခြားပဲ။

ဒါပေမယ့် ကလေးတွေကို မိဘနှစ်ပါးက သီးခြားလူအဖြစ် မသိကြဘဲ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် လိုလို ထင်မှတ်ကြတယ်၊ အထင်အမှတ်တွေဟာ လူ့လောကမှာ ထိပ်တန်းအရေးပါတာတွေပဲ၊ သားမရတဲ့တရုတ်တွေဟာ သားလိုချင်တဲ့အတွက် သူစိမ်းယောက်ျားကလေးကို သားအဖြစ်မွေးကြတယ်၊ သားနဲ့စပ်တဲ့ ဝမ်းသာဝမ်းနည်း ခံစားမှုမှာ သားရင်းနဲ့ခြားမရကြတဲ့ အဖြစ်ရှိတာ အထင်အရှားပဲ၊ မှတ်ထင်မှုဟာ ဒီလောက် အရေးပါတာပဲ၊ သွေးကစကားပြောတာ မဟုတ်ဘူးပဲ၊ ဒီတော့ မိဘတွေက သူတို့သားသမီးတွေ ဝတ်တာ စားတာ နေတာနဲ့ ကျောင်းစာသင်ယူတာ ကစားတာ တွေဟာ သူတို့လုပ်တာတွေလို့ မြင်ကြတာပဲ၊ ဒါကြောင့် မိသားစုမှာ “စားသုံးတော့ အတူတူ၊ လုပ်ရတာကြတော့ ငါတစ် ယောက်တည်း၊ မမျှတလိုက်တာ”လို့ မမြင်ကြတာဘဲ။

ဒါဟာ ကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုအမြင်ထဲက တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မတူညီကြဘဲ

တူညီတဲ့ပုံစံအဖြစ် ပြောလိုရတာကလေးပဲ။ တကယ်တော့ ဒီကလေးတွေကို မွေးထားပြီး သူတို့က အစစချို့တဲ့နေကြရင် ကိုယ်နဲ့ လူအများအပေါ်မှာ တာဝန်တွေပိနေအောင် အတက်ခံရတာမျိုး မဖြစ်ဖို့ ပြုစုစောင့်ရှောက်ကြရတာပဲ။ ကိုယ်မွေးပေးကြသူတွေက လူ့လောကကို ညစ်ထေး စေတယ်ဆိုရင် မွေးပေးကြသူတွေမှာ တာဝန်မကင်းဘူး မဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့် စားဝတ် နေရေး ပညာရေး ကျန်းမာရေး လူမှုရေးတွေမှာ အချို့အယွင်းမရှိအောင် စောင့်ရှောက် ပေးကြရတာပဲ။ ဒီလိုမဟုတ်ရင် ကိုယ့်တာဝန်ချို့ယွင်းတဲ့အတွက် ကိုယ်တာဝန်ယူရတာ ဖြစ်မှာပဲ။

သွေးစကားနှင့် အမှတ်သညာစကား

ကိုယ့်ကလေးဟာ ကိုယ့်သွေးသားတွေနဲ့ တည်ဆောက်ထားတာဖြစ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်လိုမြင်တာ ဘာမှားစရာရှိလဲ ပြောစရာပဲ။ ကိုယ့်အသွေးအသားနဲ့ ကျောက်ကပ် အသည်း အစစတွေ ပေးထားရင်လည်း ပေးသူက အပေးခံရသူကို သူလိုပဲ သဘော ထားမှာလား၊ သွေးက စကားပြောတာမဟုတ်ဘဲ အမှတ်အထင်က စကားပြောတာပဲ။ ကမ္ဘာမှာ သမိုင်းအစက ဒီနေ့အထိ သိသာတဲ့အပြောင်းအလဲမရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေလည်း သူတို့မွေးထားတာကို သူတို့လို သဘောထားနေကြတာပဲ။

ကိုယ့်မိသားစုဝင်မှ လူ့လောကမိသားစုဝင်သို့

ကိုယ့်ကလေးကို ကိုယ်လိုလိုသဘောထားနဲ့ ပြုစုရမှာဆိုတာထက် ကိုယ်လို လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်တစ်ယောက်ကို မွေးထုတ်ပေးထားတာဆိုတော့ လူ့အရည်အချင်း အပြည့်ရှိအောင် လူ့ခံစားခွင့်တွေအပြည့်ပေးပြီး စောင့်ရှောက်တာဟာ လူ-လောကကို စောင့်ရှောက်တာပဲဆိုပြီး စောင့်ရှောက်ရမှာပဲ။ ကိုယ်က လူ့လောကအတွက် အဖွဲ့ဝင် လောင်းကလေးအဖြစ် မွေးဖွားပြုစုပေးတာဖြစ်တဲ့အတွက်

လောကကိုစောင့်ရှောက်တာပဲပေါ့။

ပြောချင်တာက မိသားစုတစ်ခုအတွင်းမှာ အရည်အချင်းမတူကြသူတွေ အတူအမျှနေနိုင်ကြတာ အကြောင်းပဲ။ ဘယ်လောက်လုပ်သူက ဘယ်လောက်သုံးရမယ်၊ ဘယ်လောက်မလုပ်နိုင်သူက ဘယ်လောက် သုံးခွင့်မရှိဘူးလို့ ကန့်သတ်ထားတာမရှိဘဲ တပြေးညီ နေထိုင်ကြတာ အကြောင်းပဲ။

လူ့လောကမှာ အလုပ်ခွင်တွေ မရေမတွက်နိုင်အောင်ရှိနေပြီး အဲဒီမှာ လူသားတိုင်း အလုပ်လုပ်နေကြတယ်။ အလုပ်ခွင်ချင်း တူချင်တူမယ်၊ ကွဲလွဲချင် ကွဲလွဲမယ်၊ ဘယ်လိုဖြစ်ဖြစ် အလုပ်ပြီးစီးအောင် လုပ်နိုင်မှု၊ ဖြစ်ထွန်းအောင် လုပ်နိုင်မှုတွေတော့ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ခြားနိုင်တယ်။ အလုပ်ဖြစ်အောင် မလုပ်နိုင်သူ၊ နည်းနည်းဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သူ၊ များများ ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သူနဲ့ အဆုံးအစမရှိ အများကြီးဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သူလို့ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ခြားနားတာပဲ။

အဲဒီမှာ ကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုစနစ်အမြင်ထားကြတော့ ဖြစ်အောင်မလုပ်နိုင်သူ က စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေးအတွက် မသုံးနဲ့၊ နည်းနည်းပဲဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သူက နည်းနည်းပဲသုံး၊ များများဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သူက များများသုံး၊ အတိုင်းအဆလွန် အများကြီးဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သူက အတိုင်းအဆလွန်အောင် သုံးလို့ ဖြစ်နေတယ်။

တကယ်တော့ မသုံးရတာတို့ ချို့ချို့တဲ့တဲ့ သုံးရတာတို့ဟာ မကောင်းဘူး၊ များများသုံးရတာတို့ အတိုင်းအဆလွန်အောင် ပိုပိုလျှံလျှံ သုံးရတာလည်း မကောင်းရဘူး၊ လူက လူ့အသုံးအဆောင်တွေ သုံးရတာဟာ ဥပမာ - ကားတစ်စီးက လောင်စာဆီ သုံးတာလို အလုပ်သဘောအရ သုံးကြရတာပဲ။ ဒီကားက ဝန်ဆောင်ပေးတာ ကောင်းလို့ ဆိုပြီး လောင်စာဆီပိုထည့် ဖို့ မဟုတ်တာဘဲ။ ဝန်များများနဲ့ ခရီးရှည်ရှည်ကို မြန်မြန် သွားရမယ့်ကားဆိုရင် အဲဒီတာဝန်တွေ ထမ်းနိုင်ဖို့ လောင်စာဆီတွေ အလုံအလောက် ပေးရမှာပေါ့။ ဒီတော့ လူတစ်ယောက်ရဲ့အသုံးဟာ လူတစ်ယောက် သူဆောင်ရွက်ရတဲ့ဝန်ကို ဆောင်နိုင် အောင်ထက် အပိုအလျှံသုံးစရာ အကြောင်းမရှိတာဘဲ။

လူတစ်ယောက်က အတိုင်းအဆထက်လွန်အောင် အများကြီးလုပ်နိုင်လို့ အတိုင်းအဆထက်လွန်အောင် အများကြီးသုံးတာဟာ သုံးတာထက် ဖြန့်တာ ဖြစ်သွားပြီပဲ။ လူတစ်ယောက်က လူတစ်ထောင်စာဖြန့်ရင် ကျန်တဲ့လူ ထောင်ပေါင်းများစွာမှာ ပြည့်မီအောင် မသုံးရတာ ဖြစ်ရမှာပဲ။ ဒီလိုသုံးချင်တိုင်း သုံးနိုင်လို့ လူတစ်ယောက်ရှိရမယ့် မျှတမှုထက် ပိုရှိတာလည်း မဟုတ်တာဘဲ။ သူများနေသလောက်ပဲ နေရပြီး သူများသေချိန်မှာ မသေတာလည်း မဟုတ်ဘူးဘဲ။ အကျင့်ပျက်တာပဲ အဖတ်တင်ကျန်မယ်။ သူသေပြီး သက်ဆိုင်သူကို အမွေပေးတယ်ဆိုတာ လုပ်နိုင်တယ်လို့ ပြောမလား၊ သားသမီးကို လူရာဝင်အောင် ပြုစုပြီးပြီပဲ။ သူလုပ်စရာ သူလုပ်မှာပေါ့။ အမွေပေးခြင်းနဲ့ အကျင့်ပျက်တဲ့လောက- ဖြစ်အောင် ဖန်တီးတာပဲ။

ဒီလိုဆိုတော့ ကိုယ်စွမ်းဉာဏ်စွမ်းရှိသလောက် အလုပ်တွေကို သူများထက် အများကြီးပိုလွန်အောင် လုပ်တာဟာ အလကားပဲလား၊ ဒီလိုမလုပ်ဘဲ လျှော့လုပ်ရမလား လို့ ပြောချင်မှာပဲ။ ကိုယ့်ရဲ့ ကိုယ့်စွမ်းဉာဏ်စွမ်းနဲ့လုပ်လို့ ကိုယ်သုံးဖို့ထက် အဆများစွာ ပိုလျှံတာတွေဟာ ကိုယ်လောက် ကိုယ်စွမ်း ဉာဏ်စွမ်း မရှိကြသူတွေသုံးဖို့ မဖြစ်ဘူးလား၊ ဒီလိုဆိုရင် လုပ်ရတာ ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ ပြောရင် မိသားစုမှာ လုပ်သူဟာ မလုပ်သူတွေနဲ့ အတူအမျှ စားသုံးတော့ လုပ်တာဟာ အလကားပဲလားလို့ ပြန်မေးရမယ်။ ဒါဟာ လုပ်နိုင်သူက မလုပ်နိုင်သူကို စောင့်ရှောက်တာပဲ။

စောင့်ရှောက်သူဟာ အစောင့်အရှောက်ခံတွေ့ရဲ့ သိတတ်မှုတွေရတာပဲ။ ဘယ်မှာ အလကားဖြစ်လို့လဲ၊ ဒီလိုပဲပေါ့။ လောကကို စောင့်ရှောက်သူကို အစောင့်အရှောက်ခံလောကရဲ့ သိတတ်မှုတွေ ရကြမှာပဲ။ သိတတ်မှုတွေရတာကို မျက်နှာရတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ မျက်နှာတွေများများရှိသူဟာ သူများ လောက်ပဲ စားသုံးရပေမယ့် သူ့ကိုယ်တွင်းသဘာဝက ချမ်းမြေ့မှုကိုဖြစ်စေတဲ့ဓာတ် (အင်ဒိုဖိန်း) တွေ ထွက်စေတဲ့အတွက် ချမ်းသာသူပဲ။

လူမဟုတ်ဘဲ ကျွဲ နွား ခွေး ကြောင် ကြက်တွေ ငှက်တွေဖြစ်တဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကို သူတို့ချမ်းသာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရင် အဲဒီအကောင်တွေက

ကိုယ့်ချမ်းသာကို ဘာမှ ပြန်မဖြစ်စေဘူး ထင်သလား၊ မှားသွားမှာပဲ၊ ဒီတိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ သိတတ်မှုကို ရရှိဘူး သူတွေဟာ အဲဒါတွေမှာ မွေ့လျော်နေကြတာပဲ၊ လူမျက်နှာရတာဟာ အဲဒါတွေနဲ့ နှိုင်းစရာ တောင် မဟုတ်တာဘဲ။

မိသားစုတာဝန်

မိသားစုရဲ့ အလုပ်လုပ်သူဟာ အလုပ်မလုပ်သူတွေကိုကျွေးထားပြီး ပစ်ထားကြသလား၊ လူရာဝင်နိုင်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေမှာ ကျွေးထားသူတွေကို မောင်းတင်ပေးနေတာပဲ၊ အဲဒီလို မလုပ်သူဟာ သူကျွေးထားသူတွေရဲ့ ရန်ပြုခံ ဖြစ်မယ့်သူပဲ၊ ဒီလိုပဲ ကိုယ်သုံးမှာထက် အလွန်ကြီးပိုလျှံအောင် လုပ်နိုင်သူဟာ သူတို့သုံးဖို့အတွက် ပြည့်မီအောင် မလုပ်နိုင်သူတွေကိုလုပ်နိုင်အောင် မောင်းတင်ရင်း ပြုစုပေးနေသူ ဖြစ်ရမှာပဲ၊ အဲဒီလို မဟုတ်ရင်တော့ အဲဒီသူတွေရဲ့ ရန်ပြုခံ ဖြစ်မှာပဲ။

ဒါကြောင့် အသိဉာဏ် လုံ့လ နေရာ ဒေသ ကျန်းမာ အစစ ပြည့်စုံသူဟာ လူတစ်ယောက် လုပ်နိုင်တာထက် အဆများများပိုလျှံအောင် လုပ်ရမှာပဲ၊ လုပ်လို့ရတာထဲက စားသုံးလို့ပိုလျှံတာတွေဟာ ကိုယ်လောက် ဉာဏ်ရည် လုံ့လ အစစ မပြည့်ဝကြသူများ လုပ်ကြဖို့ အလုပ်ခွင်ခင်းပေးရမှာပဲ၊ အလုပ်ခွင်က ထွက်ရှိလာတဲ့ လုပ်အားတန်ဖိုးတွေဟာ အလုပ်ခွင် ရှင်သန်ဖို့နဲ့ အလုပ်လုပ်သူတွေ ရှင်သန်ဖို့တွေပဲ ဖြစ်ရမှာပဲ၊ အလုပ်ခွင်တစ်ရာ တစ်ထောင်မက ခင်းပေးနိုင်သူ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်၊ အဲဒီခွင့်တွေက လုပ်အားတန်ဖိုးတွေကို ကိုယ်အိတ်ကပ်ထဲ ထည့်မနေဖို့ပေါ့၊ ထည့်တာ ဘာလုပ်ဖို့လဲ၊ ရှေးက တရုတ်တွေ သူတို့ရှာထားတာတွေ သေရွာယူသွားကြတာ ဒီကနေ့ ဟားစရာဖြစ်တာ တွေ့နေရတာပဲ၊ ဒါကြောင့် ရိုးရာမပျက်အောင် ရွှေစက္ကူ၊ ငွေစက္ကူနဲ့ တိုက်အတု ကားအတုတွေပဲ သေရွာထည့် ပေးနေကြပြီပဲ။

 ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစနစ်၏ ဆိုးကျိုး

တချို့လူမျိုးတွေကတော့ အဲဒီအလုပ်ခွင်ကရတဲ့ လုပ်အားတန်ဖိုးတွေကို အိတ်ထဲစု ထည့်ထားပြီး သုံးလိုဖြုန်းလို့ မကုန်နိုင်လောက်တာ သိတဲ့အခါမှာ ကောင်းမှုဘဏ်မှာ ထည့်ပြီး သေရွာကို ယူသွားကြတယ်။ နောင်ဘဝ အဲဒီဘဏ်က ထုတ်ယူနိုင်တဲ့ အထောက်အထားတွေ အရှင်းမရှိတာဘဲ။ ဒါပေမယ့် မပေးလည်း အရေးမကြီးဘူး၊ ‘ပေးခဲ့သော် ရတာပေါ့’ဆိုတဲ့သဘောမျိုးထားကြတာ သိရတယ်။

အသုံးချတာ မဟုတ်ဘဲ အဖြုန်းကို အသုံးပြုတာဟာ ဘယ်မျက်နှာမှ မရနိုင်တာဖြစ်လို့ အဲဒီအလုပ်မျိုးဟာ ချမ်းမြေ့ကိုဖြစ်စေတဲ့ဓာတ် (အင်ဒိုဖိန်း)တွေရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဓာတ်တိုးတွေပဲထွက်ပြီး ကိုယ့်ဆင်းရဲတွင်း ကိုယ်တူးတာပဲပေါ့။ ဉာဏ်ရည်လုံ့လ အစစ ရှိသလောက် လုပ်ရလို့ ဆင်းရဲရတာတွေ အိတ်ထဲထည့်ပြီး ဖြုန်းတာကို ခံရသူတွေက ငြိုငြင်ကြလို့ ဆင်းရဲမှာတော့ သေချာတယ်။

ဒါဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုပြီး လူ့လောကမှာရပ်တည်လို့ ဖြစ်ပွားတဲ့ မမြင့်မြတ် တဲ့အဖြစ်ရဲ့ ပုံတွေပဲ။ သူတို့ဟာ လူ့လောကကို သူတို့ကြောင့် ညစ်ထေးစွန်းထင်းမှုကို ဖြစ်စေသူတွေပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုထားတဲ့ အမြင်တွေ အတွေးတွေ အပြောတွေ အလုပ်တွေ အနေတွေနဲ့ ကြိုးစားမှုတွေ နိုးကြားမှုတွေ စိတ်ထားမှုတွေဟာ လူ့လောက ညစ်ထေးစေတယ်၊ ဆူပွက်စေတယ်၊ မငြိမ်မသက် အမျိုးမျိုးတွေ ဖြစ်စေတာတွေပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုပြီး လျှောက်လှမ်းသူတွေဟာ မျှတတဲ့ လောကက အမြင်၊ မျှတတဲ့ လောကကအတွေးနဲ့ အဲဒီ အမြင်အတွေးတွေကဖြစ်စေတဲ့ မျှတတဲ့ အပြောတွေ အပြုတွေ အနေတွေနဲ့ အဲဒါတွေနဲ့ အဲဒါတွေကို မျှတအောင် ကြိုးစားတာတွေ နိုးကြားတာတွေ စိတ်ထားတာတွေကို မဖြစ်စေနိုင်ကြဘူး။

ဒါကြောင့် ဒီကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြု ရပ်တည်သွားလာတဲ့ လူ့လောကဟာ လွတ်လပ်တယ်၊ ငြိမ်းချမ်းတယ်ဆိုတာ မရှိနိုင်တာဘဲ။ အများသူငါတွေ ညှိနှိုင်းပြီး လုပ်ထားရတဲ့ စည်းကမ်းကျူးကျော်လျှင် ပေးတဲ့အပြစ်ဒဏ်ကို မခံနိုင်လို လိုက်

နာနေကြ တာဟာ လွတ်လပ်တယ်၊ ငြိမ်းတယ် ပြောရတာပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ဗဟိုပြုစနစ် ထွန်းကားနေတဲ့ လူ့လောကမှာ လူသားတွေဟာ ရိုးသားလို့ မရကြဘူးဘဲ၊ ရိုးသားရင် လည်ဝယ်သူတွေ ကောက်စားတာ ခံရမှာပဲ။ ကောက်စားမယ့်သူတွေက အဲဒီသူရဲ့ဘေးမှာ အရန်သင့်ဝိုင်းအုံ နေကြတာပဲ။ အဲဒီစနစ်မှာ ရိုးဖြောင့်တယ်ဆိုတဲ့သူဟာ အတွန့်- ကောက်နဲ့မကောက်ဘဲ အဖြောင့်ကောက်နဲ့ကောက်သူကို ခေါ်ရတဲ့နာမည်ပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစနစ်အောက်မှာ လူ့လောကရှိလူတွေဟာ တတ်နိုင် သမျှ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အပေါ်စီးနေရာကနေရအောင် ကြိုးစားနေကြတာပဲ။ လူထဲကလူ ဖြစ်နေမှာဟာ သူတို့မလိုလားကြတာဘဲ။ ဥစ္စာတွေ များများရအောင်လျှင်လည်း ကြိုးစားတယ်၊ ပညာတွေ များများရအောင်လျှင်လည်း ကြိုးစားတယ်၊ အာဏာတွေ များများရှိအောင်လျှင်လည်း ကြိုးစားတယ်၊ ဒါတွေရှိမှ ‘လူပေါ်က လူဇော်’ ဖြစ်မှာ ကြောင့်ပဲ။

‘လူပေါ်က လူဇော်’ ဖြစ်ဖို့ဆိုတာ လွယ်ပါ့မလား၊ လူအများအပေါ် ‘ဇော်’လုပ် ရမှာ ဖြစ်လို့ပဲ။ အများအပြားကတော့ မဖြစ်ကြဘူး၊ လူဇော်တွေရဲ့လက်အောက်မှာ ခြေ သုတ်ပုဆိုး မြေစွယ်ကျိုးနေကြရတာပဲ။ ဒါကို မတော်လှန်နိုင်ကြတော့ သည်းခံနေကြ ရတာပဲ။ သည်းခံတာလည်း မလုပ်နိုင်၊ တော်လှန်တာလည်း မလုပ်နိုင်၊ လူပေါ်မှာ လူဇော်ဖြစ်အောင် ပညာ ဥစ္စာ အာဏာတွေလည်း မရှိသူဟာ ဒီကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုစနစ်ကို ငြီးငွေ့ကြတာပဲ။

ဗဟိုပြုစနစ်မှ ထွက်ရာပေါက် လမ်းမှာ

ဒီတော့ အဲဒီသူတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုစနစ် လွှမ်းမိုးတဲ့ လူ့လောကမှာ မနေချင်အောင် မပျော်ပိုက်နိုင်တာဖြစ်ပြီး တစ်ယောက်တည်းနေရတဲ့နေရာကို စိတ်ကူးတာပဲ။ အဲဒီနေရာက သစ်ပင်ရင်း ဝါးပင်အောက်လို နေရာပဲ။ ရှိတဲ့သစ်သီးသစ်ရွက် ခူးစား၊ အကောင်ဘလောင်တွေစားလို့ကျန်တဲ့ သားစ၊ငါးစကလေးတွေ ကောက်စားနေရတာနဲ့ တင်းတိမ်ရတာပဲ။ သူ့မှာရှိတဲ့

ကိုယ်တွေ နှုတ်တွေ စိတ်နှလုံးတွေဟာ လူ့လောကနဲ့ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံဖို့ ကိရိယာတွေပဲ။ အဲဒီ ကိရိယာတွေဟာ လူ့လောကနဲ့ဆက်ဆံခွင့် မရတော့ နေမထိ ထိုင်မထိဖြစ်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲတာ ခံရတာပဲ။

ဒီလို မဖြစ်ဖို့အတွက် ဘယ်လိုမြင်ရမလဲ ဖွေရှာတယ်။ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတာတွေကို မြင်စရာ ကြားစရာ တွေ့ရာနဲ့ သိရာမှာပဲ အရပ်ခိုင်းဖို့ မြင်လာတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် အပြော အပြု အနေ ကိရိယာတွေကို လူ့လောကနဲ့ ဆက်ဆံစရာမလိုတော့တာဘဲလို့ မြင်လာတယ်။ ဒါကလည်း မလွယ်ဘူးဘဲ။ လူဟာ တစ်ခုခုကိုမြင်ရင် အရင်က မြင်ခဲ့ဖူးတာတွေကို အမှတ်ရတာပဲ။ ကြားတာ၊ တွေ့တာ၊ သိတာတွေမှာလည်း ဒီလိုပဲ အမှတ်ရတာပဲ။ ဒီလို အမှတ်ရတတ်တာဟာ လူရဲ့မွေးရာပါပစ္စည်းဖြစ်တော့ အဲဒါ မဖြစ်အောင်နေဖို့ဟာ အခက်အခဲ ရှိတာပဲ။

အခက်ရှိပေမယ့် ဒီအခက်ကို ကျော်လွန်နိုင်မှ ဖြစ်မယ်။ ဒါကို မကျော်နိုင်ရင် နိုင်ရာစားနေကြတဲ့ လူ့လောကရဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဗဟိုပြုစနစ်အောက် ပြန်အရောက်ခံရဖို့ ရှိတာပဲ။ ဒီလို မဖြစ်ဖို့ နောက်ပြန်၊ အမှတ်ရတာကိုဖျောက်တဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်တယ်။ မြင်တာ ဖြစ်ရင် မြင်တာကနောက်ပြန်ပြီး အကြောင်းအရာ မဖော်အောင်ပေါ့။ ကျင့်ကြံတာ များတဲ့အခါ ဘာအကြောင်းအရာမှ မပေါ်တော့ဘဲ မြင်ရင် မြင်တာမှာပဲ ရပ်တန့်တဲ့အမြင် ဖြစ်လာတယ်။ ကြားတာ တွေ့တာနဲ့ သိတာတွေမှာလည်း ဒီလိုပဲ။

မြင်တာကဖော်တဲ့ အကြောင်းအရာအမှတ်သညာဟာ အလုပ်မလုပ်တော့ ဘူး ဆိုတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဗဟိုပြုစိတ်ဓာတ်ကို ဇက်ခွန်နိုင်လာတာပဲ။ ကြားတာ တွေ့တာ သိတာတွေက ဖော်ပေးကြတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ အလုပ်မလုပ်ကြတော့ အောင် အမှတ်သညာကို ဇက်သတ်နိုင်လာတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဗဟိုပြုပြီး မြင်တာ တွေးတာတွေကို နိုင်နင်းလာတယ်။

သူ့အမြင်မှာ ဒီလိုအကြောင်းအရာအဟောင်းတွေ ပုံဖော်ခြင်းဟာ မကောင်းညစ်ဆိုးတွေလို့ မြင်လာတယ်။ လူဟာ အဲဒီအညစ်အဆိုးတွေမရှိခြင်းဟာ အေးချမ်းတာပဲလို့ပေါ့။ တကယ့်လူအဖြစ်ဟာ မြင်တာ ကြားတာ တစ်ခုခုဖြစ်ရင် အဲဒီမြင်တာက ဆက်ပြီး အဟောင်းအကြောင်းအရာတွေကို ပြန်ဖော်နိုင်ရတာပဲ။

အဲဒီလို ဖော်နိုင်တာဟာ လူအတွက် အသိဆိုတာတွေ ဖြစ်တာပဲ။ ယုတ်စွအဆုံး ကိုယ့်အမေကိုမြင်တဲ့အခါ ဒါ ကိုယ့်အမေပဲ လို့သိတာ၊ ကိုယ်တိုင်ပင် အရင်ကသိထားတဲ့ အမေပုံစံကို ပြန်ဖော်နိုင်လို့ အဲဒီသိထားတဲ့ အမေနဲ့ ထပ်တူကျလို့ ဒါဟာ အမေပဲလို့ သိရတာပဲ။ အဟောင်းကို ပြန်ဖော်တာဟာ လူ့လောကအတွက် အရေးပါတဲ့အချက်ပဲ။ ဒါကို ဖျက်ပစ်တာဟာ လူ့လောကရဲ့ တောက်ပမှုကို မှေးမှိန်စေတာပဲ။ ဒီလို မှေးမှိန်စေတာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း ဖျက်ဆီးမှု တစ်မျိုးပဲ။

ဒီအမြင်ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုတဲ့အမြင်က လွတ်အောင်ရန်တဲ့အမြင်ဖြစ်ပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုမပြုတဲ့အမြင်မဖြစ်ဘဲ မြင်တာတွေကိုပျက်စေတဲ့ အမြင်ပဲဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအမြင်လည်း အမှားမိစ္ဆာအမြင်ပဲဖြစ်ပြီး သူ့နောက်ကအတွေးကလည်း ဒီလိုပဲ အမှားမိစ္ဆာအတွေးနဲ့ အပြော အပြု အနေကြီးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေလည်း အမှားမိစ္ဆာတွေပဲ။

ဒီအမြင်ဟာလည်း လူ့လောကအတွက် အကျိုးနည်းစေတဲ့ အမြင်ပဲ။ ဒီအမြင် ကြောင့် ရိုးဖြောင့်လာသူလည်း ဒီလမ်းကြောင်းဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုမပြုတဲ့အမြင်ကို ဖြစ်မလာစေတာကတိုးပြီး အမြင်လမ်းကြောင်းပေါ်လာတယ်။ အဲဒါက အကြောင်းအရာ ဟောင်း မထင်လာအောင် အားပြုကြည့်ရတဲ့ မြင်စရာ ကြားစရာ တွေစရာနဲ့ သိစရာတွေကို ကြည့်ရင်း ရလာတဲ့အမြင်ပဲ။

မြင်စရာ ကြားစရာတွေဟာ မြင်ပြီး ကြားပြီး ပျက်ကြတာမှန်ပေမယ့် ပျက်ပြီးတာနဲ့အတူ နောက်ထပ် မြင်စရာ ကြားစရာတွေက တင်းလင်းစပ်အောင် ဝင်လာနေကြတယ်။ ဒီတော့ မြင်စရာ ကြားစရာတွေ ပျက်တာဟာ မမြင်လိုက်နိုင်အောင် ရှိတာပဲ။ အဟောင်း အကြောင်းအရာပေါ်ရင်လည်း မြင်ပြီးအဟောင်းအကြောင်းအရာဖော်တာက တင်းလင်းစပ် နေတော့ မြင်စရာ ကြားစရာတွေပျက်တာကို သတိမမူမိနိုင်ကြတာဘဲ။ အခုတော့ အဲဒါတွေမပေါ်အောင် အဲဒီ သညာကို နှိပ်ကွပ်ထားတော့ မပေါ်တော့တာကြောင့် မြင်ပြီး ပျက်တာနဲ့ နောက်မြင်တာလည်း သတိထားနိုင်လာတော့ မြင်စရာပျက်ပြီး ဘာမှ မရှိနေတာဟာ ထင်ရှားလာတယ်။ ဒါကိုတွေ့တော့ မြင်စရာဟာ တကယ်အရှိမဟုတ်ဘဲ မျက်လှည့်ရပ်မျှပါလားလို့

အမြင်ပေါ်လာတာပဲ။

ရှေးကပေးကြတဲ့ ဥပမာအတိုင်းပဲ ကောင်းကင်မှာ ငှက်ပျံနေတာဟာ ငှက်-
မြင် တာကဓဏပဲ။ ကောင်းကင်ကြီးက မြင်စရာအဖြစ် ထာဝရပဲ။ ကောင်းကင်မှာ
ငှက်နဲ့ကောင်းကင် ဘယ်ဟာက အရှိလဲဆိုတာ ရှင်းသွားတာပေါ့။ ငှက်က အပွက၊
ကောင်းကင်က အနုပွကဆိုတာ သိသွားတော့ အဲဒီသိတာကလည်း အနုပွကမ်းပဲ။
ကောင်းကင်ရော သိတာရော ဘာမှမရှိတာအဖြစ် အမြင်တွေတက်တာပဲ။
အဲဒီအမြင်တွေဟာ ဝိညာဉ်လောက အမြင်တွေ ဖြစ်သွားပြီပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစနစ်နှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ဖျောက်စနစ်

ဒီတော့ ‘ကိုယ်’လုံးဝပျောက်တဲ့အမြင် ဖြစ်တာပဲ။ ဒီအမြင်ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို
ဗဟိုပြုစနစ်လွှမ်းမိုးတဲ့ လူ့လောကကို လွန်မြောက်လမ်းရှာကြသူတွေရဲ့ အမြင်တွေပဲ။
တကယ်တော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစနစ်ကို အမှန်လွန်နိုင်မှာက ကိုယ့်ကိုယ်ကို
ဗဟိုမပြုတဲ့ စနစ် မြင်ရမှာပဲ။ အခု အဲဒါကို မမြင်ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ဖျောက်တဲ့အမြင်ပဲ
ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအမြင်ဟာလည်း အမှားမိစ္ဆာအမြင်ပဲ။ ဒီအမြင်ဟာ
အမှားမိစ္ဆာအတွေးကို ဖြစ်စေမယ့် အမြင်ပဲ။ ဆက်ပြီး အမှားမိစ္ဆာအတွေးကို ဖြစ်စေမယ့်
အမြင်ပဲ။ ဆက်ပြီး အမှားမိစ္ဆာ အပြောတွေ အပြုတွေ အနေတွေကို ဖြစ်စေမှာပဲ။
အဲဒါတွေက အမှားမိစ္ဆာ ကြိုးစားမှုတွေ နိုးကြားမှုတွေ စိတ်ထားမှုတွေဖြစ်တဲ့
လမ်းကြောင်းတွေဖြစ်စေမှာပဲ။

ဒီအမှားမိစ္ဆာလမ်းဟာလည်း လျှောက်လှမ်းနေသူတွေကို အကျိုးနည်းစေမှာပဲ။
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဗဟိုပြုစနစ်ရဲ့အမှားမြင်ပြီး အဲဒီစနစ်နဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို
ဗဟိုမပြုတဲ့စနစ်မြင်မှ ရိုးဖြောင့်သူဖြစ်ရမှာဆိုတော့ ကိုယ့်ကိုယ်မရှိတာမြင်တာဟာ
ရိုးဖြောင့်သူမဖြစ်ဘဲ အတွန့်ကောက်မဟုတ်ပေမယ့် အဖြောင့်ကောက် ကောက်သူပဲ
ဖြစ်မှာပဲ။ ဝိညာဉ်လောကဆိုတော့ လူဟာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါနှစ်ဖြာရှိမှ ပြည့်စုံတာ-

ဖြစ်တော့ ဒုက္ခလှလှသူတွေပဲ ဖြစ်ပြီပေါ့။

လူ့လောကဟာ သမိုင်းအစက ဒီနေ့အထိ တစ်လောကလုံးသွားနေကြတဲ့ လမ်းကြောင်းဟာ ဒီနှစ်ကြောင်းပဲလို့ ပေါင်းရုံးပြီး ပြောရမယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်(အတ္တ) ကို ဗဟိုပြုပြီး သွားနေကြတဲ့လမ်းကြောင်းတွေနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဖိနှိပ်ဖျောက်ဖျက်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်မဟုတ်တာမြင်တဲ့(အနတ္တ)လမ်းကြောင်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီလမ်းနှစ်လမ်းဟာ မရိုးသားကြသူတွေ သွားနေကြတဲ့ လမ်းကြောင်းတွေနဲ့ အကျိုးနည်းကြမယ့်သူတွေ သွားနေကြတဲ့ လမ်းကြောင်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလမ်းတွေဟာ လူ့လောကက လူတွေ သွားနေကြတဲ့ လမ်းကြောင်းအဟောင်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီလမ်းနှစ်ကြောင်းနှစ်ခုဟာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ဘယ်ဘက်ပုခုံးနဲ့ ညာဘက်ပုခုံးလိုပဲ။ ဒီအကျိုးနည်းစေတဲ့ဝန်တွေကို ဘယ်ပုခုံးနဲ့ထမ်းလာရာက ဘယ်ပုခုံးညောင်းညာတဲ့အခါ ညာပုခုံးပြောင်းပြီး ထမ်းကြတာပဲ။ ညာပုခုံးနဲ့ထမ်းလာရာက ညာပုခုံးညောင်းညာတဲ့အခါ ဘယ်ပုခုံးပြောင်း ပြီးထမ်းကြတာလိုပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းကို တစ်ကြောင်းလျှောက်လို့ အဆင်မပြေတာ တွေ တွေ့ရကြုံရများတဲ့အခါ ပစ်ထားခဲ့တယ်။ နောက်လမ်းကြောင်းကိုပြောင်းပြီး လျှောက်ကြတာပဲ။

ဝါစာကမှာ ပြောစကားတစ်ခု ကြားရဖူးတယ်။ လမ်းကြောင်းတစ်ကြောင်း သွားကြသူတွေ ခေတ်စားတဲ့ခေတ်ဟာ အနှစ်ငါးရာလောက် ကြာတယ်လို့ပဲ။ ပြီးရင် နောက်တစ်ကြောင်းပြောင်းတာလည်း ဒီလိုပဲ။ ကြာတယ်လို့ပေါ့။ ရှေးအခါက ဂရိတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဗဟိုပြုစနစ်နဲ့ အနှစ်ငါးရာလောက်ကြာတော့ နောက်အနှစ်ငါးရာအထိ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဖိနှိပ်တဲ့စနစ် ထွန်းကားတယ်။ အဲဒီနောက် အနှစ်ငါးရာလောက်ကြာအောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစနစ် ထွန်းကားပြန်တယ်။ ဒီကနေ့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစနစ် ထွန်းကားတာရဲ့ နှောင်းပိုင်းပဲလို့ ကြားဖူးတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့ရာစုနှစ်ရဲ့နောက် ထက်ဝက်လောက်မှာ ဆိုရှယ်ကွန်မြူနစ်စနစ်ဆိုတာ ထွန်းကားစ ပြုလာတယ်။ ဒီစနစ်ဟာလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဖိနှိပ်တဲ့စနစ်ပဲ။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍ မှေးမှိန်တဲ့စနစ်ပေါ့။

ပြောချင်တာကတော့ ဒါတွေမဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောကဟာ ကိုယ့်ကိုယ့်ကို ဗဟိုပြုတာနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ့်ကို ဖျောက်ဖျက်ဖိနှိပ်တာဆိုတဲ့ ဒီလမ်းကြောင်း နှစ်ကြောင်းပဲ လူတွေလှည့်ပြောင်း သုံးနေကြတယ်ဆိုတာ ပြောချင်တာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်း အဟောင်း နှစ်ခုကတော့ လူ့လောကကို အကျိုးမများစေဘူး၊ လူ့လောကကို မရိုးဖြောင့်စေဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီလမ်းကြောင်းနဲ့ရတဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှုဆိုတာဟာ အမြဲတော့ကျတဲ့ ငြိမ်းချမ်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ စိတ္တဇငြိမ်းချမ်းခြင်းလို့ပြောရတဲ့“မငြိမ်းချမ်းတဲ့ ငြိမ်းချမ်းဖြစ်တယ်” လို့ ဆိုလိုတယ်။

ဒီတော့ ဒီလမ်းကြောင်း နှစ်မျိုးဟာ လူ့လောကအတွက် အမှန်တကယ်လမ်း မဟုတ်ဘဲ လမ်းယောင်ပေါက်နေတဲ့ လမ်းပျက်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ လမ်းမှားတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ လွတ်လပ်တဲ့အဖြစ် မရောက်နိုင်တဲ့လမ်း ဖြစ်လို့ပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်း နှစ်ကြောင်းဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းနှစ်ကြောင်းပဲ။ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းအမှန်ကို မဖောက်နိုင်ကြလို့ လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေကို လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းတွေအဖြစ် လျှောက်ပြီး လူ့လောက-တစ်ခုလုံး မငြိမ်နိုင်မအေးနိုင် ပူဆွေးဆင်းရဲတွေဖြစ်နေကြရတာပဲ။

လူ့လောကအတွက် လမ်းကြောင်းသစ်

ဒီကနေ့ ကမ္ဘာ့လောကရဲ့ အနေအထား ကြည့်မယ်ဆိုရင် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ လက်ထဲမှာ ကမ္ဘာကိုဖျက်နိုင်တဲ့ စွမ်းအားရှိတဲ့လက်နက်တွေ ဆုပ်ကိုင်ထားကြရတာပဲ။ ကမ္ဘာတစ်နေရာက လက်ကလေးကို ဖိနှိပ်တာကလေးအောက်မှာ ကမ္ဘာကြီးဖြစ်ထွန်း ခွင့်ကိုပေးထားတာ တွေ့ရတယ်။ သူ့လက်ဖိလိုက်ရင် သက်ရှိအားလုံးခဏချင်း ပျောက်ကွယ်သွား မယ်။ ဒီအဖြစ်မျိုး လူ့လောကသမိုင်းမှာ မရှိခဲ့ဘူးတာဘဲ။

သူဒီလိုဖြစ်ရင် သူများတွေရော ဒီလိုမဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ဘယ်လိုပြောမလဲ၊ ဒီလို မလုပ်ရဘူးလို့တော့ လုပ်နေတာပဲ။ သူ့မှာပဲ လုပ်ပိုင်ခွင့်က ရှိတာမှမဟုတ်တာဆိုတော့ “မလုပ်ရဘူး” ပြောတဲ့အတိုင်းဖြစ်ဖို့ မလွယ်တာဘဲ။ ကိုယ့်ရန်ပြုမယ့်သူဆီမှာရှိရင်

ကိုယ်ကလည်း ရှိအောင် အသေအလဲကြိုးစားကြမှာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ပဲ တစ်နေ့မှာ လုပ်ခပ်သိမ်းဆီမှာ ရှိမလာဘူး ဘယ်လိုပြောမလဲ။ အဖျက်ပြင်းအားရှိတာတွေ လူအများတွေပိုင်လာရင် လူ့လောကဟာ ကြိုးတန်းပေါ် လျှောက်နေရသူလောက် ကြောင့်ကြသူဖြစ်လာမှာပဲ။

လူ့လောကအတွက် လမ်းကြောင်းသစ်ပေါ်လျှောက်ဖို့ နောက်ဆုံး အချိန်နားရောက် နေခဲ့ပြီ။ အချိန်မီ မလျှောက်နိုင်ရင် လူ့လောကတစ်ခုလုံး အလုံးစုံပျက်သုဉ်းဖို့ အချိန်များစွာ ကျန်ကောင်းမှ ကျန်တော့မှာပဲ။

ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ဟာ လူ့လောကရှိလူသားတွေ မလျှောက်တဲ့အတွက် လူ့လောကရဲ့ကွယ်ရာမှာ ရှိနေတယ်။ လူ့လောကကို အကျိုးနည်းစေတဲ့လမ်းကြောင်းမှာ လူ့လောကက သွားနေကြတော့ အဲဒီလမ်းကြောင်းသစ်ဟာ 'ရှိတယ်လို့' အသိမခံရတဲ့ လမ်းကြောင်းဖြစ်နေတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်မှာ လမ်းကြောင်းသစ်ကို တွေ့သူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ကို တင်ပြရမှာဖြစ်တယ်။ ဒီလမ်းကြောင်းသစ်တင်ပြချက်ဟာ တကယ် လမ်းကြောင်းသစ် ဖြစ်၊ မဖြစ်ကို လျှောက်လှမ်းကြည့်ကြသူတွေက ပြောကြရလိမ့်မယ်။

လမ်းကြောင်းသစ်လို့ ပြောလိုက်တာကတော့ ဒီကနေ့ လူ့လောကမှာ မရှိနေတဲ့လမ်းကြောင်းဖြစ်လို့ လမ်းကြောင်းသစ်လို့ ပြောလိုက်တာပဲ။ တကယ်တော့ ဒီလမ်းကြောင်းဟာ လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝကျတဲ့ လမ်းကြောင်းပဲ။ အခုလို တင်ပြတဲ့အခါ တင်ပြချက်ကို တင်ပြသူရဲ့ဆိုလိုချက်ထိတဲ့အထိ အလျော်အတိုင်း နှလုံးသွင်း နိုင်သူတွေအနေနဲ့ လူ့လောကရဲ့ လွတ်မြောက်ရာဆီကို အရောက်သွားလို့ရတဲ့ လမ်းကြောင်း ဖြစ်ကြောင်း သိကြမှာပဲ။

ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ကို လျှောက်လိုတဲ့သူဟာ စာပေပညာ သင်ယူတဲ့သူများကို လုပ်လိုတော့ မဖြစ်တာဘဲ။ စာပေပညာ သင်ယူသူတွေဟာ သူတို့သင်ယူနေကြတဲ့ ပညာရပ်နဲ့ သူတို့ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်တာတွေနဲ့ သီးခြားစီဖြစ်နေလည်း အရေးမကြီးဘူး။ သင်ယူလို့ ရနေတာပဲ။ ဒီလမ်းသစ်လျှောက်မယ့်သူကတော့ အဲဒီလို အနေအထိုင်နဲ့ လျှောက်မယ့်လမ်း သီးခြားစီဖြစ်လို့ မရတာဘဲ။

ဒါကြောင့် လမ်းသစ်လျှောက်မယ့်သူဟာ လမ်းဟောင်းတွေကို ကျောခိုင်းရမှာပဲ။ ဒီလို ကျောခိုင်းတဲ့အခါ လမ်းဟောင်းတွေ အကုန်အစုံ ကျောမခိုင်းနိုင်တာ မဖြစ်ရလေအောင် လမ်းဟောင်းတွေနဲ့ လမ်းဟောင်းတွေရဲ့အပြစ်တွေ အဲဒီအပြစ်ရှိသူရဲ့ အတွေးအမြင်မှားတွေ အကြောင်း အကျယ်တဝင့် တင်ပြခဲ့တာပဲ။

လူသားဟာ လူ့သက်တမ်းကလည်း ဘယ်လောက်မှ ကြာရှည်လှတာ မဟုတ်တော့ လူ့လောကမှာ မှားနိုင်တဲ့လမ်းတွေနဲ့ အဲဒီရဲ့ အဖြစ်တွေအပြင် အဲဒီအပြစ်ရှိသူရဲ့ အတွေးအမြင်မှားတွေကို ကုန်စုံအောင် တွေ့ကြုံနိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းတာပဲ။ ဒါတွေကို သိသလောက်ပဲ သိမယ်ဆိုရင် မသိတဲ့လမ်းမှားဟာ ကျောခိုင်းဖို့ကျန်ခဲ့ပြီး မျက်နှာမူ ရှေ့ရုမီလျက် ဖြစ်နိုင်တာပဲ။

အခုလို လမ်းကြောင်းမှားတွေ ကုန်ကုန်စုံစုံကို သူတို့အပြစ်တွေနဲ့အတူ အဲဒီ အပြစ်တွေရဲ့ အတွေးမှား အမြင်မှားတွေကို စေ့ငအောင် တင်ပြနိုင်တာကိုယ်တိုင်က ဒီအမှား လမ်းကြောင်းတွေကို ကိုယ်တိုင်လျှောက်ပြီး အပြစ်တွေအဖြစ်ခံရတာ အတွေးအမြင် မှားဖြစ်တာတွေကို ကိုယ်တိုင်ဖြတ်ကျော်ခဲ့တဲ့ ဆရာကောင်းကိုအမှီရလို့ တင်ပြနိုင်တာပဲ။ ကိုယ်တိုင်လည်း ဆရာကောင်းရဲ့ညွှန်ပြချက်ကို သူဆိုလိုတဲ့ လမ်းကြောင်း မှားရဲ့အပြစ်နဲ့ အဲဒီအပြစ်ရဲ့အကျိုးကို တင်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း အမြင်ဖြစ် အောင်လည်း နှလုံးသွင်းနိုင်ခဲ့လို့ တင်ပြနိုင်တာပဲပေါ့။

ဒီလို နှလုံးသွင်းနိုင်တာလည်း ဆရာကောင်းနဲ့နှလုံးသားချင်းနီးလို့သာ နှလုံးသွင်း နိုင်သူဖြစ်တာပဲ။ နှလုံးသားချင်းနီးအောင် ဆရာထားသလို နေရတယ်။ ဆရာ မပြောတာတွေထဲ အသိတွေမသွားအောင် ထားရတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် ဆရာနဲ့ နှလုံးသားချင်းနီးတာပဲ။ နှလုံးသားချင်းနီးတော့ ဆရာညွှန်ပြချက်တွေ နှလုံးသွင်းလို့ ဝင်တာပဲ။ ဒါတွေ ဒီလောက်ပဲ ပြောကြစို့။

လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းဟောင်းတွေရဲ့ အမှားတွေကို ကုန်ကုန်စုံစုံ တင်ပြ ခဲ့တာကိုအသိသွင်းပြီး တင်ပြထားတဲ့လမ်းကြောင်းတစ်ခုတိုင်းဟာ အနိမ့် က အမြင့်အထိ တကယ်ပဲ လမ်းကြောင်းမှား ဖြစ်ရဲ့လားဆိုတာ အဖက်ဖက်က တွက်ချက်စိစစ်ကြည့်လို့ မှားကြောင်းအမှန်ပဲလို့သိကြလျှင် အဲဒီလမ်းကြောင်းကို

ကိုယ်တိုင်မသွားဖူးသော်မှ မသိတဲ့ လမ်းကြောင်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူးပေါ့။

အဲဒီလမ်းကြောင်းမှားတွေကို အကျဉ်းချုပ်အာဖြင့် လမ်းကြောင်းနှစ်ကြောင်း၊ အဲဒီနှစ်ကြောင်းထဲက တစ်ကြောင်းစီမှာ နောက်ထပ်နှစ်ကြောင်းစီ ထပ်ကွဲပြီး စုစုပေါင်း လမ်းကြောင်းလေးကြောင်းပဲ ပြခဲ့တာပဲ။ အဲဒီ လမ်းကြောင်းလေးကြောင်းထဲက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုအမြင်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့လမ်းကြောင်းက ပထမနှစ်ကြောင်းနဲ့ နောက်နှစ်ကြောင်းက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဖျောက်တဲ့စနစ်အမြင်ဖြစ်တာတွေပဲ။ ကိုယ်ဗဟိုပြုနဲ့ ကိုယ်ဖျောက်နှစ်မျိုးပေါ့။

လူ့လောကရဲ့ လမ်းသစ်လျှောက်မယ့်သူဟာ အဲဒီလမ်းသစ်ကို လျှောက်နိုင်ဖို့အတွက် ‘ကိုယ်ဗဟိုပြု စနစ်’ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ လမ်းနှစ်မျိုးရယ်နဲ့ ကိုယ်ဖျောက်စနစ် ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ လမ်းနှစ်မျိုးရယ်ကို မချဉ်းကပ်ဘဲ ရှိရမှာပဲ။ အဲဒီ စနစ်နှစ်ခုရှိတဲ့လမ်းတွေကို စိတ်ညွတ်မှု အာလယမကုန်ရင် လမ်းသစ်မရှာပါလေနဲ့လို့ ပြောရမယ်။ မောတာပဲ အဖတ်တင်မှာမို့ပဲ။ လမ်းသစ်အမြင် မရနိုင်လို့ဘဲ။ လမ်းဟောင်းတစ်ကြောင်းကြောင်းအပေါ် လျှောက်လျှက် လမ်းသစ် မရှာပါလေနဲ့။ ဘယ်လိုမှ မတွေ့နိုင်တာကြောင့်ပဲပေါ့။

လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ကို တွေ့လိုရင် လမ်းကြောင်းဟောင်းတွေရဲ့ လမ်းမှားလမ်းပျက်တွေဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ချက်တွေကို ဘဝင်ကျတဲ့အထိ လေ့လာရမှာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းတွေဖြစ်ကြတဲ့ အမှုတွေ ဒီလိုအပြစ်တွေအထိ ဖြစ်ပွားစေတာနဲ့ အဲဒီအပြစ်တွေက ဒီလိုအတွေးမှား အမြင်မှားတွေကို ဖြစ်စေတာ အပြင်၊ အဲဒီအတွေးမှား အမြင်မှားတွေကပဲ အဲဒီလမ်းကြောင်းပေါ်လျှောက်ပြီး အမှုဖြစ်စေလို့ တိုင်မှာချည်ထားခံရတဲ့ သတ္တဝါဟာ တိုင်ပတ်နေလို့ နောက်ဆုံးပိတ်တိုင်းခြေမှာ ဘုန်းဘုန်းလဲကျ ဒုက္ခရောက်နေရတာမျိုး စိတ်ကုန်တဲ့အထိ ဖြစ်ရမှာပဲ။

ဒီလိုဖြစ်လျှင် ဒီလမ်းကြောင်းတွေကို ရှောင်လာမှာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းတွေကို ရှောင်တဲ့လမ်းဟာ လူ့လောကရဲ့လမ်းသစ်ပဲပေါ့။ ဘယ်လိုရှောင်မလဲ၊ ဘာတွေမြင်ပြီး ရှောင်မလဲ၊ ဘာတွေကိုတွေးပြီး လမ်းဟောင်းတွေက လွတ်အောင်ရှောင်မလဲ၊ ဘယ်လိုတွေ ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်ပြီး လမ်းဟောင်းက လွတ်အောင်ရှောင်မလဲ။

ဘယ်လို ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေနဲ့ ဒီလို လမ်းမဟုတ်တဲ့လမ်းက အလွတ်သွားမလဲ။

လမ်းမှန်သမျှကတော့ ဟောင်းချင်ဟောင်း သစ်ချင်သစ်ပဲ။ လမ်းတိုင်းမှာ လမ်းစ အဖြစ် အမြင်ပါရမှာပဲ။ အတွေးလည်း ပါရမှာပဲ။ ဒီအမြင် အတွေးတွေရဲ့ တွန်းအားနဲ့ ပြောတဲ့အပြောလည်း ပါရမယ်၊ ပြုတာလည်း ပါရမယ်။ စိတ်နှလုံးရှိတဲ့အတိုင်း နေတာလည်း ရှိရမှာပဲ။ အဲဒါတွေကို ကြိုးစားကြတာလည်း ပါရမှာပဲ။ သတိနိုးကြားတာလည်း ပါရမှာပဲ။ စိတ်ကို တစ်ခုတည်းမှာပဲ ထားတာလည်း ပါရမှာပဲ။ ဒါတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းတိုင်းရဲ့ လမ်းစတွေပဲ။

ဒီအကြောင်း ထပ်ထပ်ပြောနေတာက ဒါဟာ ဒါပဲဆိုတာ စိမ်းနေမှာ စိုးလို့ပဲ။ လမ်းကြောင်းမှန်သမျှဟာ ဒီလမ်းစတွေ ရှိတာချည်းဆိုတာ လင်းစေချင်လို့ပဲ။ ဒီနေရာကလည်း လမ်းကြောင်းအကြောင်း ပြောနေတဲ့နေရာဖြစ်တော့ ဒီစကား မြဲစေချင် လို့ ပဲ။ ဒီလမ်းစတွေကို စုလိုက်ရင် ပထမနှစ်ခုက အသိလမ်းစအစု၊ ဒုတိယသုံးခုက အကျင့်လမ်းစ အစု၊ တတိယသုံးခုက အကြံလမ်းစအစုလို့ သုံးစုဖြစ်တယ်။

ဆိုးဝါးတဲ့လမ်းကြောင်းမှာလည်း အသိ အကျင့် အကြံတွေ ပါတာပဲ။ အသိတွေ အကျင့်အကြံတွေက ဆိုးလို့ ဆိုးဝါးတဲ့လမ်းကြောင်းလို့ ပြောရတာပဲ။ အဲဒါတွေက ကောင်းရင် လမ်းကြောင်းကောင်း ပြောရတာပဲ။ အသိတွေမှာလည်း အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ အဟုတ်မဟုတ်တာဖြစ်ပေမယ့် ခံရသူကို ဆိုးဝါးစေတဲ့အသိမဟုတ်ရင် ကောင်းမွန်တဲ့အသိလို့ ပြောရတာပဲ။ ဒီလိုပဲ ခံရသူမှာ အကောင်းအဆိုး ဘာမှမဖြစ် တာကိုသိတဲ့ အသိလည်းရှိတာပဲ။ အဲဒီအသိတွေဦးစီးတဲ့ လမ်းကြောင်းတွေကို အဆိုးလမ်း ကြောင်း၊ အကောင်းလမ်းကြောင်း၊ အဆိုးအကောင်း မပြောရတဲ့လမ်းကြောင်း ပြောရတာပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အသိခံတရား

အဟုတ်မဟုတ်တဲ့အသိတွေကို ဦးစီးတဲ့လမ်းကြောင်း ဖျက်ပစ်တဲ့ - အသိကို ဦးစီးတဲ့ လမ်းကြောင်းလို့လည်း ရှိတယ်။ အဲဒီလမ်းကြောင်းဟာ အခုတင်ပြမယ့် လူ့လောကရဲ့ လမ်းသစ်ဖြစ်တဲ့ လမ်းကြောင်းပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းထဲက လမ်းစဖြစ်တဲ့အသိဟာ လမ်းကြောင်း ဟောင်းတွေမှာပါတဲ့ လမ်းစဖြစ်တဲ့အသိတွေနဲ့ သိတယ်ဆိုတာချင်းသာတူပေမယ့် အသိခံချင်းကတော့ လုံးဝကွဲပြားခြားနားကြတယ်။

ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဗဟိုပြုတဲ့ လမ်းကြောင်းတွေမှာပါဝင်တဲ့ လမ်းစဖြစ်တဲ့ အသိရဲ့အသိခံတွေက ‘လူ’ တွေပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဖျောက်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေမှာ ပါဝင်ကြတဲ့ လမ်းစဖြစ်တဲ့ အသိရဲ့အသိခံတွေကတော့ လူမဟုတ်ကြဘဲ လူအဖြစ် ဖွဲ့စည်းနေတဲ့ ဓာတ်သဘာဝတွေနဲ့ အဲဒီဓာတ်သဘာဝတွေရဲ့ မရှိရာတွေ ဖြစ်နေတယ်။ လူ့လောကရဲ့ လမ်းသစ်အဖြစ်ပြမယ့် လမ်းကြောင်းမှာ ပါဝင်တဲ့လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အသိရဲ့အသိခံတွေက လူလည်းမဟုတ်ဘဲ လူ့အစိတ်အပိုင်းဓာတ်သဘာဝတွေနဲ့ အဲဒါတွေရဲ့ မရှိရာလည်းမဟုတ်ဘဲ အဲဒီလိုတွေသိပြီး လျှောက်လှမ်းကြတဲ့ အဟုတ်မဟုတ်တဲ့လမ်း ကြောင်းတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အမှုတွေရဲ့ အပြစ်တွေပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုတဲ့ လမ်းကြောင်းတွေထဲက အသိရဲ့အသိခံဟာ ‘လူ’ ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ လူဟာ အဟုတ်မဟုတ်တာမှ မဟုတ်တာဘဲ။ ဒီတော့ ဒီအသိကို အဟုတ်မဟုတ်တဲ့အသိလို့ပြောတာ မှန်ပါ့မလား။ ဒီလိုပဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဖျောက်တဲ့ လမ်းကြောင်းထဲက အသိတွေဟာလည်း လူ့အစိတ်အပိုင်းဓာတ်သဘာဝတွေနဲ့ အဲဒါတွေ ဖြစ်ပျက်သွားလို့ မရှိရာဖြစ်လို့ ဒါတွေဟာလည်း အဟုတ်မဟုတ်တာမှ မဟုတ်တာတွေဘဲ။ ဒီတော့ ဒီအသိတွေကို အဟုတ်မဟုတ်တဲ့အသိလို့ ပြောတာတွေရော ကိုယ်သိတဲ့အသိ မဟုတ်လို့ အဟုတ်မဟုတ်တဲ့အသိလို့ ပြောရာမရောက်ဘူးလား။ ဒီလိုမေးစရာတွေ ရှိနေတာပဲ။

အဲဒီလို မေးမယ်ဆိုရင် မေးလောက်တာတွေပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်း အသိရဲ့ အသိခံလူဟာ ထင်သာမြင်သာရှိနေတာပဲ။ “ဒီလူ

ဘယ်ကလာသလား၊ မလာဘူးလား’ နဲ့ ‘ဒီလူ ဘယ်သွားမလဲ၊ မသွားဘူးလား’ သာ မသိရင် မသိရမယ်။ ဒီလူ ဒီမှာရှိနေတာတော့ အထင်အရှားပဲ။ ဒီလူက မိတ်ဆွေလား၊ ရန်သူလား၊ လူကြီးလား၊ လူငယ်လား အစစအားဖြင့် ဒါတွေ သိနေကြတာပဲ။ ဒီအသိခံတွေကို သိနေတာဟာ “အဟုတ်မဟုတ်တာသိနေတဲ့အသိ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ” ပေါ့။ လူကိုဖိနှိပ်ဖျောက်ဖျက်တဲ့ လမ်းကြောင်း ဖြစ်တာ ထဲက အသိတွေရဲ့အသိခံ လူ့အစိတ်အပိုင်းဖြစ်တဲ့ ဓာတ်သဘာတွေနဲ့ အဲဒါတွေ ဖြစ်ပျက်သွားလို့ မရှိနေတာကိုသိတာ ကြည့်တဲ့လူတွေအနေနဲ့ တကယ် ထင်သာ- မြင်သာ ရှိတာတွေပဲ။ ဒါတွေဟာ “အဟုတ်မဟုတ်တဲ့အသိ ဘယ်လိုဖြစ် တာလဲ” မေးလောက်တာတွေပဲ။

ဒါတွေရဲ့ အဖြေဟာ အံ့ဩလောက်စရာ ဖြစ်မှာပဲ။ အဲဒါအတွက် ဥပမာကို ဦးစွာ ကြည့်ရမယ်။ အဲဒါက အလှူငါး မွေးထားခံရတဲ့ ငါးတွေကို ကြည့်ဖူးတယ်ဆိုလျှင် အလှူငါးတွေကို တွေ့ကြတာပဲ။ အဲဒီ အလှူငါးဟာ ရေထဲမှာ ကူးခတ်သွားလာနေတာပဲ။ အဲဒီရေတွေဟာ မှန်ကန်ထဲမှာ ရှိတာပဲ။ အလှူငါးကြည့်သူဟာ မှန်နဲ့ရေတွေဖောက်ပြီး ကူးခတ်နေတဲ့ အလှူငါးကို ကြည့်တာပဲ။ ဒီတော့ မှန်နဲ့ရေတွေ မြင်ရပေမယ့် မှန်နဲ့ရေကို မကြည့်ဘဲ အဲဒီအထဲကငါးကိုပဲ ကြည့်တာပဲ။ ဒါကြောင့် ငါးအမျိုးအစား အနေအထားပဲ မြင်တယ်။ မှန်အမျိုးအစား ရေအမျိုးအစားနဲ့ အနေအထားတွေ မမြင်ကြတာဘဲ။ ဒါက ဥပမာပဲ။ လူ့လောကရဲ့အကြည့်ဟာ ဒီလိုပဲ ကြည့်တာပဲ။ လူတစ်ယောက်ဟာ မိန်းမလှလှကိုမြင်တဲ့ ယောက်ျားတွေဟာ လူကိုမြင်သလား၊ အလှကိုမြင်သလား၊ ယောက်ျားလှလှလည်း ဒီလိုပဲ။ မြင်ကြတဲ့မိန်းကလေးတွေဟာ လူကိုမြင်သလား၊ အလှကိုမြင်သလား၊ အကြမ်းအားဖြင့် ဖြေကြည့်ရမှာပဲ။

အခုမှ တွေ့စလူတစ်ယောက်ကို လူတစ်ယောက်ကမြင်တဲ့အခါ လူကို မြင်သလား၊ ငါ့ကို ‘ချ’မယ့် လူလား၊ ‘မ’မယ့်လူလားကစပြီး မြင်တာ ပဲ။ ရန်သူလား၊ မိတ်ဆွေလားပေါ့။ ချစ်ရမယ့်သူလား၊ မုန်းရမယ့်သူလား၊ မိ- ဘာတွေက သားသမီးတွေကိုမြင်လျှင် ငါ့သား သမီးလား၊ မဟုတ်တဲ့သူတွေလား၊ လိမ္မာတဲ့သူဆိုလျှင် မိုက်တာမြင်သလား၊ လိမ္မာတာမြင်သလား၊ လူမြင်သလား။

လေးစားရမယ့်သူဆိုလျှင် လေးစားစရာမြင်သလား၊ လူမြင်သလား။

သူခိုးဓားပြမြင်လျှင် လူမြင်တာလား၊ သူခိုး ဓားပြ မြင်တာလား၊ အမူးအရူးမြင် လျှင်လည်း လူမြင်တာလား၊ အမူးအရူး မြင်တာလား၊ ပေးကမ်း ကူညီသူမြင် လျှင်လည်း လူမြင်တာလား၊ ပေးကမ်းကူညီတာ မြင်တာလား၊ ဒီထက် တိုးပြောလျှင် လူထဲက ဓာတ်သဘာဝတွေနဲ့ အဲဒါတွေ မရှိတာ မြင်တာဟာ အဲဒီ လူပေါ်တက်နေတဲ့ အမှုတွေ မြင်တာလားတွေပဲ။

နိုင်ငံတော်တွေမှာ တရားရုံးတွေရှိကြတယ်၊ တရားသူကြီးဟာ တရားခံကို အပြစ်တွေ ပေးကြတယ်၊ လူကို အပြစ်ပေးတာလား၊ အမှုကို အပြစ်ပေးတာလား၊ တက္ကသိုလ်တွေမှာ ပါမောက္ခချုပ်က ကျောင်းသားကို ဘွဲ့ပေးနေတယ်၊ လူကိုပေးတာလား၊ ဘွဲ့ပေးမယ့်ပညာရပ်အောင်မြင်တဲ့အမှုကို ဘွဲ့ပေးတာလား၊ နိုင်ငံထဲမှာ ရှိကြသူတွေဟာ ခေါင်းဆောင်တွေကို အလေးပြုကြတယ်၊ လူကို အလေးပြုတာလား၊ ခေါင်းဆောင်တဲ့အမှုကို အလေးပြုတာလား၊ ယောက်ျားတွေဟာ မိန်းမယူကြတယ်၊ လူကိုယူတာလား၊ မိန်းမအဖြစ် အမှုထမ်းနိုင်တာကို ယူထားလား၊ အလုပ်ရှင်တွေဟာ အလုပ်လုပ်သူတွေကို ငှားကြတယ်၊ လူကို ငှားတာလား၊ လုပ်အားကို ငှားတာလား၊ နိုင်ငံမှာ အကြီးအကဲခန့်ကြတယ်၊ လူကို ခန့်တာလား၊ အရည်အချင်းကို ခန့်တာလား၊ အားလုံးကိုပဲ မေးခွန်းမေးပြီး နှုတ်ယူဆင်ခြင်မှုနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရမှာပဲ။

လူလောကဟာ သိပြီး ကြည့်တာဖြစ်ဖြစ်၊ မသိဘဲ ကြည့်တာဖြစ်ဖြစ် မြင်တာက တော့ အမှုကိုပဲ ကြည့်တာပဲ၊ လူလောကဟာ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်တွေပါတဲ့အတွက် ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ မြင်စရာ ကြားစရာနဲ့ တွေ့စရာတွေကို မြင်တာ ကြားတာ တွေ့တာတွေ ဖြစ်တာပဲ၊ အဲဒါတွေဟာ ဓာတ်သဘာဝတွေဖြစ်တာ အမှန်ပဲ၊ အဲဒီ ဓာတ်သဘာဝတွေကို လူတွေက သိချင်ကြတာ မဟုတ်ဘူးဘဲ၊ ဒီမြင်တာ ကြားတာ တွေ့တာတွေကို လူမှာပါတဲ့ ဦးနှောက်က တွက်ချက်လက်ခံလိုက်တော့ လူသူ တိရစ္ဆာန် ပိုးမွှား သစ်ပင် ရေ မြေ လေ မီး ဓာတ်သတ္တုတွေလို့ သိလာတာ ပဲ၊ ဒါလည်း လူက အဲဒီအသိခံတွေကို သိချင်တာ မဟုတ်ဘဲ အဲဒီလူသူတွေဟာ

ဘယ်လိုကိစ္စတွေ ရှိသလဲ၊ ဘယ်အမှုတွေကို ဖြစ်စေသလဲ ဆိုတာတွေပဲ သိချင်ကြ-
တာပဲ။

လူသာမက သက်ရှိမှန်သမျှလည်း အမှုကိုပဲ သိချင်ကြတာပဲ။ ရှေးပုံထဲမှာ သမင်ဟာ မြက်တောထဲက ပတ္တမြား ရှောင်ရှားပြီး မြက်တွေစားသွားတယ်လို့ ဆိုတယ်။ သမင်အတွက် မြက်က အာဟာရအမှုကိစ္စကို မြင်တာပါ။ ပတ္တမြားရဲ့အမှုကိစ္စဟာ သမင်မမြင်တဲ့ အမှုကိစ္စပဲ။ လူဟာ သက်ရှိထဲမှာ အသိအကြွယ်ဆုံးဆိုတော့ ဒီလူဟာ ဘာအမှုကိစ္စ ရှိသလဲ၊ အမှုကိစ္စကအသုံးကျလို့ အဲဒီ အမှုကိစ္စကိုလို ချင်လို့ အမှုကိစ္စချည်းသက်သက် ယူလို့မရလို့ ရေချည်း သက်သက်ယူလို့မရလို့ ရေထည့်တဲ့ခွက်ပါ ယူရသလို အမှုကိစ္စ ရှိသူကိုပါ ယူရတာပဲ။ အမှုက ပဓာန အမှုရှိတဲ့လူက ပဓာနမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ လိုလားတဲ့ အမှုကံရှိရင် အဲဒီလူကို လူက မလိုလားတာဘဲ။ လူနာဟာ ဆရာဝန်ကိုပင့်တာဟာ လူကိုပင့်တာမဟုတ်ဘဲ ဆေးကုတတ်မှုကို ပင့်တာပဲ။ ဆေးမကုတတ်တဲ့လူဖြစ်နေရင် အဲဒီလူကို မပင့်ဘူးဘဲ။

လူ့လောကက သူ့ဝန်းကျင်ကို ဘာတွေကြည့်တာလဲ၊ ဓာတ်သဘာဝတွေ ကြည့်တာလား၊ အဲဒါတွေ စုဝေးတာကြောင့် ပုံပေါ်နေတဲ့ လူဆိုတဲ့ အစုအပုံကို ကြည့်တာလား၊ ဒီလူ ဘာလုပ်နိုင်သလဲ၊ ဘာဖြစ်နိုင်သလဲ၊ အဲဒီလူမှာရှိတဲ့ အမှုကြည့် တာလား ဆိုတာ သိသာလောက်ပြီပဲပေါ့။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်းတွေထဲက လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အမြင်လမ်းစ အမြင်ခံတွေဟာ ငါတွေ သူတွေ ယောက်ျားတွေ မိန်းမတွေနဲ့ အဲဒီလူတွေမမွေးခင် ဘာဖြစ်ခဲ့တာတွေ မဖြစ်ခဲ့တာတွေအပြင် အဲဒီလူသေပြီး နောက်ဖြစ်မယ့်အရာတွေ မဖြစ်မယ့်အရာတွေပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ်နှိပ်ကွပ်ဖျောက်ဖျက်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေထဲက လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အမြင်လမ်းစရဲ့ အမြင်ခံတွေဟာ လူအဖြစ် ပုံဖော်ဖို့ အသုံးချခံရတဲ့ ဓာတ်သဘာ ဝတွေနဲ့ အဲဒီဓာတ်သဘာဝတွေရဲ့ မရှိတာဖြစ်တဲ့ ဘာမှမရှိရာတွေဘဲ။

လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ဖြစ်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေထဲက အမြင်လမ်းစရဲ့ အမြင်ခံတွေကတော့ လူအနေနဲ့ အမှန်တကယ်သုံးရမှာမဟုတ်တဲ့

လမ်းကြောင်းတွေဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ဗဟိုပြုတာ နှိပ်ကွပ်ဖျောက်ဖျက်တာတွေလုပ်တဲ့ လမ်းကြောင်းလုပ်ဆောင်မှုတွေက ဖြစ်ပွားစေတဲ့ အဖြစ်တွေကို မြင်တာဖြစ်တယ်။

အဲဒီအဖြစ်တွေကို အဲဒီလူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ဖြစ်တဲ့ အမြင်လမ်းစက ဘယ်လို မြင်တာလဲ၊ ဒီအဖြစ်တွေဟာ အလိုလိုသဘာဝအလျောက် ပေါ်ပေါက်လာတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူကဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူးပေါ့၊ ဒီအဖြစ်တွေဟာ အတွေးအမြင်မှားတွေက ဖြစ်စေတဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေ မှားယွင်းတဲ့အမှုတွေကြောင့် ဖြစ်တာတွေပဲ၊ အမှုတွေကို ဖြစ်စေတဲ့ အတွေးမှား အမြင်မှားတွေဟာ အရင်ကဖြစ်ခဲ့တဲ့ အပြစ်တွေကြောင့်ဖြစ်တာတွေ ဆိုတော့ အပြစ်ကြောင့် အတွေးမှား အမြင်မှားဖြစ်၊ အတွေးအမြင်မှားကြောင့် အမှုဖြစ်၊ အမှုကြောင့် အပြစ်ဖြစ်ပြီး အပြစ်ဟာ စက်ယန္တရားလို လည်ပတ်ဖြစ်ပွားနေတာပဲ၊ အပြစ်ကို ဒီလို အကြောင်းနဲ့အကျိုးတွေပါ ပိုင်ခြားပြီးမြင်တာပဲ၊ အမှုကြည့်တဲ့အခါ လူကို မမြင်ဘူးလား မေးစရာပဲ၊ အလှူငါးကိုကြည့်တဲ့အခါ အလှူငါးနေတဲ့ရေကို မကြည့်ဘူး၊ ပြီးတော့ အဲဒီ ရေတွေကိုလှောင်ထားတဲ့ မှန်သေတ္တာကမှန်ကိုလည်း မကြည့်ဘူး၊ ဒီလိုပဲ အမှုကြည့်သူဟာ အမှုရဲ့တည်ရာ လူကို မသုံးသပ်ဘူး၊ ပြီးတော့လည်း လူရဲ့ဖြစ်တည်ရာ ဓာတ်သဘာဝတွေ လည်း မသုံးသပ်ဘူးဘဲ၊ လူ့လောကလူတွေဟာ တခြားသက်ရှိတွေလိုပဲ၊ အမှုကြည့်သူ တွေပဲ၊ ဒီလိုကြည့်တာဟာ သက်ရှိတွေရဲ့သဘာဝပဲ။

အကောင်အမြင်၊ သဘာဝဓာတ်အမြင်၊ အမှုအမြင်

ဒီလို အမှုကြည့်သူတွေဖြစ်လျက် အကောင်တွေကြည့်သူ ဘယ်လိုကြောင့် ဖြစ်သွားတာလဲ၊ ဓာတ်သဘာဝတွေကို ကြည့်သူတွေ ဘယ်လိုကြောင့် ဖြစ်သွားတာလဲ ပြောစရာရှိတယ်၊ အကောင်ဟာ သက်ရှိမျိုးနွယ်ရဲ့ “ခေါင်” ဖြစ်နေတဲ့ လူရဲ့ အမြင်ခံ ဖြစ်သွားတာက အမှုကို အမှုမှန်းမသိဖြစ်ပြီး အဲဒီအမှုမှာ ယစ်မှူးသွားရာက အဲဒီအမှုကြောင့် ဖြစ်တဲ့ အဖြစ်ဟာ အပြစ်လိုမသိတော့ဘဲ သူရဲ့အဖြစ်လိုစွဲသွားကာ

သူနဲ့သူ့အမှုကို မခွဲတတ်ဘဲ ဖြစ်သွားတာပဲ။

သူ့ကိုယ်သူ အကောင်လိုမြင်ရာက သူများကိုလည်း အကောင်လို မြင်တာ ဖြစ်တာပဲ။ ဒီလိုပဲ သူ့ကိုယ်သူ အကောင်မဲ့လိုမြင်တော့ သူများကိုလည်း အကောင်မဲ့ အဖြစ် မြင်တာလည်း သိရမှာပဲ။ ဓာတ်သဘာဝလို့ မြင်တာလည်း အရှိကို မြင်တာပဲ။ ဒီအမြင်လည်း မြင်ခွင့်ရှိတာပဲ။ အကောင်တွေလို့ မြင်တာတွေလည်း အရှိတွေကို မြင်တာပဲ။ အဲဒီအမြင်လည်းမြင်ခွင့်ရှိတာပဲ။

ဒါပေမယ့် အဲဒီလို သဘာဝအမြင်နဲ့အကောင်အမြင်တွေဟာ လူ့လောကက မြင်ရမယ့် ကိစ္စမရှိတဲ့ အမြင်တွေပဲ။ သဘာဝမြင်ကမ္ဘာမှ အကောင်မြင်ကမ္ဘာမှနဲ့ လူ့-လောက ရဲ့မြင်မှုကိစ္စပြီးတဲ့အဖြစ် မရောက်ဘူး။ အမှုအမြင်ရောက်မှ လူ့လောကရဲ့ ဆောင်ရွက်စရာ ကိစ္စတွေကို ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်တာပဲ။ သဘာဝအမြင်ကို မြင်ရုံ၊ အကောင်အမြင်ကို မြင်ရုံနဲ့ လူ့ကိစ္စဆောင်ရွက်လျှင် ဆောင်ရွက်တာတွေဟာ တလွဲစီဖြစ်တော့ အမှုတွေ ပေါ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် သဘာဝအမြင်နဲ့အကောင်အမြင်ဟာ အမှုကိုပေါ်စေတဲ့ အမြင်တွေဖြစ်လို့ အဟုတ် မဟုတ်တဲ့အမြင်တွေလို့ ပြောခဲ့တာပဲ။

လူခင်၊ လူမုန်း၊ မူမုန်း

နိုင်ငံရေးလောကမှာပြောတဲ့ စကားတစ်ခု ကြားဖူးတယ်။ အဲဒါက “လူခင်တော့ မူပြင်တယ်”လို့ပဲ။ ဒါရဲ့ ဆိုလိုတာက လူက ကိုယ့်လူဖြစ်နေရင် အပြစ်ပေးရမယ့် သူဖြစ်ပေမယ့် အပြစ်မပေးရမယ့်မူ လုပ်ပစ်လိုက်တယ် လို့ပဲ။ နောက်တစ်-ခုက “လူမုန်းတော့ မူသုံး တယ်”လို့ပဲ။ ဆိုလိုတာက လူက သူများလူဖြစ်နေရင် အပြစ်ပေးရမယ့်မူထဲ မရောက် ရောက်အောင် အသုံးပြုတယ်လို့ပဲ။

ဒီမှာတော့ လူမုန်းရင် မူသုံးဆိုတဲ့စကားကို လူမုန်းရင် မူဆုံးတာပဲလို့ ပြင်ပြောရမယ်။ လူကို ‘လူ’လို့ မမြင်ချင်တော့ဘဲ လူရဲ့အစိတ်ဖြစ်တဲ့ ဓာတ်သဘာဝတွေ လို့ ကြည့်မြင်သူဟာ လူမုန်းသူပဲ။ အဲဒီလိုမုန်းတော့ လူမရှိတာကြောင့် ကောင်းတဲ့မူရော မကောင်းတဲ့မူရော သုံးစရာမရှိဖြစ်ပြီး လူတွေဆုံးကုန်ကြလို့ပဲ။ လူ့လောကမှာ ဘာမှ

မဆောင်ရွက်ဘဲ မူမရှိဘဲနေလို့ မဖြစ်တာဘဲ၊ အဟုတ်မဟုတ်တာ မဆောင်ရွက်ရပေမယ့် အဟုတ်၊ဟုတ်တာကတော့ ဆောင်ရွက်တဲ့မူ ရှိနေရမှာပဲ။ ဘာမှမဆောင်ရွက်လို့ ငြိမ်းချမ်း လွတ်လပ်နေတယ်ဆိုတာ မရှိတာဘဲ၊ ဘာမှမဆောင်ရွက်ရင် “ငြိမ်” နေ“လွတ်”နေတာပဲ ရှိမှာပဲ။ ငြိမ်းချမ်းလွတ်လပ်ဖို့ကတော့ ဆောင်ရွက်စရာကို ဆောင်ရွက်တာမှာ မျှတနေမှပဲ ငြိမ်းချမ်းမှာ လွတ်လပ်မှာပဲ။

ဒါကြောင့် လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့အမြင်ဟာ လူခင်တဲ့အမြင်လည်း မဟုတ်ဘူး၊ လူမုန်းပြီး ဓာတ်သဘာဝနဲ့ အဲဒါတွေမရှိရာမြင်တဲ့ အမြင်လည်း မဟုတ်ဘူး၊ လူခင်ခြင်း၊ လူမုန်းခြင်းကြောင့် အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အပြု-အမူတွေ ပြုလို့ ဖြစ်တဲ့အမူတွေနဲ့ အဲဒီအမူတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်တွေဖြစ်တာနဲ့ အဲဒီအပြစ်တွေက ဖြစ်စေတဲ့ အမြင်မှား အတွေးမှားတွေက အမူတွေရဲ့အကြောင်းတွေ ပြန်ပြီးဖြစ်နေတာကို မြင်တဲ့ အမြင်ပဲ။ အမူရဲ့ယန္တရားဝင်နေတဲ့အဖြစ်ကို ပိုင်းခြားမြင်တဲ့အမြင်ဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစဖြစ်တဲ့ အမြင်ပဲ။

ဒီအမြင်နဲ့ ညီညွတ်တဲ့ အဖြစ်တွေကို ချဲ့ဖြန့်ကြည့်တာတွေဟာ လူ့လောကရဲ့လမ်း ကြောင်းသစ်မှာပါဝင်တဲ့ ဒုတိယလမ်းစဖြစ်တဲ့ အတွေးပဲ။ ဒီအတွေးရဲ့ အတွေးခံအရာတွေဟာ အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်မဟုတ်တာအတိုင်း၊ အဟုတ်ဟုတ်တာကို အဟုတ် ဟုတ်တဲ့အတိုင်းဖြစ်တဲ့ အရာတွေပဲ။ ဒီလိုတွေးတာဟာ လူ့လောက လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အတွေးပဲ။

အဟုတ်ဟုတ်တာကို အဟုတ်ဟုတ်တဲ့အတိုင်းဆိုတာ ကိုယ်ကပြောတာဖြစ်ဖြစ်၊ ပြုတာဖြစ်ဖြစ်၊ နေထိုင်တာဖြစ်ဖြစ် ဒါတွေမှာ ကိုယ်မပိုင်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ ကိုယ်ပိုင်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ ကိုယ်မပိုင်တာတွေဖြစ်မယ်ဆိုရင် အဟုတ်မဟုတ်တာဘဲ။ ကိုယ်ပိုင်တာ ဆိုရင်တော့ အဟုတ်ဟုတ်တာပဲ။ ကိုယ်မပိုင်ဘူးဆိုတာလည်း အတွေးမှား အမြင်မှားတွေနဲ့ အဲဒီ ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေ ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ကိုယ်ပိုင်တယ် ထင်ရပေမယ့် ကိုယ်မပိုင်တာတွေဘဲ။ ဒီလိုမဟုတ်ရင် ကိုယ်ပိုင်တာပဲပေါ့။

ဘာကြောင့် အဲဒါတွေကို ကိုယ်မပိုင်ဘူး၊ ပိုင်တယ် ပြောရတာလဲဆိုရင်

ကိုယ့်အသိက အမြင်မှား အတွေးမှားတွေဖြစ်နေတော့ ကိုယ့်အသိနဲ့လုပ်တာ မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်မသိတာနဲ့လုပ်တာဖြစ်လို့ ကိုယ်လုပ်တာ မဟုတ်ဖြစ်ပြီး ကိုယ်မပိုင်တာဘဲ၊ ဒီလို မဟုတ်ရင် ကိုယ်ပိုင်တာပဲပေါ့၊ ကိုယ်မပိုင်တာ လုပ်တာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်မဟုတ်အောင် လုပ်တာဖြစ်လို့ အနှစ်သာရမဲ့တာပဲ၊ ကိုယ်ပိုင်တာ လုပ်တာကတော့ ကိုယ့်ကိုယ် ဟုတ်အောင်လုပ်တာဖြစ်လို့ အနှစ်သာရရှိတာပဲ။

ဒီလို အနှစ်သာရမရှိတဲ့ ကိုယ်မပိုင်တဲ့အလုပ်ကို လုပ်တာတွေ လည်း ကိုယ်မပိုင်တာ တွေပဲ၊ ကိုယ်ပိုင်တဲ့အလုပ်ကို လုပ်တာတွေ ကတော့ ကိုယ်ဟုတ်တာတွေပဲလို့ ဒီလိုအတွေးခံ အရာတွေကိုတွေးတာဟာ လူ့လောက လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အတွေးပဲ။

လမ်းဟောင်းနှစ်ကြောင်းရဲ့ အတွေးဖြစ်ပုံ

ဒီအတွေးလမ်းစဟာ “ကိုယ့်ကိုယ်ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်းနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် ဖျောက်တဲ့လမ်းကြောင်း” ဒီလမ်းကြောင်းတွေရဲ့ အတွေးလမ်းစတွေနဲ့ ကွဲပြားတာကို သိရမယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်းထဲက အတွေးလမ်းစရဲ့ အတွေးခံတွေကို ကြည့်ရမှာပဲ၊ ငါ ဘယ်လိုကြီးမြင့်သူ ဖြစ်မလဲ၊ ဥစ္စာဓနနဲ့လား၊ အသိပညာနဲ့ လား၊ အာဏာပါဝါနဲ့လား၊ ဒါတွေနဲ့ ကြီးမြင့်မှုရနေတာ မမွေးခင်ကလုပ်ခဲ့လို့လား၊ ဖန်ဆင်းရှင်နတ်တွေရဲ့ အလိုကျလား၊ သေပြီးနောင်လည်း ဒီလိုဆက်ဖြစ်အောင် အခုက ပြင်ဆင်ထားရမှာပဲ၊ ကြီးမြင့်မှုတွေ ချို့တဲ့နေတာလည်း ဒီလိုပဲလား၊ သေပြီး ဒီလို မဖြစ်အောင် အခုမသေမီက ပြင်ထားမှပဲ၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း ချို့တဲ့နေတာဖြေရှင်းဖို့ ဥစ္စာဓနနဲ့ အာဏာ ပါဝါတွေ ဂုဏ်သိရုံတွေ ရအောင် ဘယ်လို အလှည့်အပတ် အညှာအဖြန်းတွေ လုပ်ရမလဲ အစရှိတာတွေ ဖြစ်တယ်၊ ဒီအတွေးတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်းထဲက လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အတွေးပုံစံတွေပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ် ဖျောက်ဖျက်မှေးမှိန်စေတဲ့ လမ်းကြောင်းထဲက လမ်းစတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အတွေးရဲ့အတွေးခံတွေဟာ ကိုယ်တွေ သူတွေ ယောက်ျား မိန်းမတွေနဲ့ အဲဒီအရာတွေရဲ့

လိုချင်စရာ မလိုချင်စရာတွေကို ဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေမပေါ်မှ ကောင်းမယ်၊ ဒီလို မပေါ်အောင် မြင်တာ ကြားတာတွေကို ဆက်စပ်ကြည့်တာမျိုးမလုပ်ဘဲ၊ မြင်တာ ကြားတာတွေ မြင်တာမှာပဲ ရပ်၊ ကြားတာမှာပဲ ရပ်ထားမှ ဖြစ်မယ်၊ ဒါမှ လိုချင်တာတွေ မလိုချင်တာတွေ ချုပ်ငြိမ်းအေးမြမယ်လို့နဲ့ ပြီးတော့လည်း ဒီမြင်စရာ ကြားစရာ ရှိနေရင် လိုချင်စရာ အကြောင်းအရာတွေက ပေါ်လာနိုင်တာပဲ၊ ဒီတော့ အဲဒီ မြင်စရာ ကြားစရာတွေရဲ့အဖြစ်အပျက်တွေကြည့်ပြီး အဲဒီအဖြစ်အပျက်တွေ မရှိဘဲ ငြိမ်းရာကို မြင်အောင် ကြည့်ရမှာပဲ။

ဒီလိုမြင်မှ လိုချင်စရာ မလိုချင်စရာ အပြတ်ငြိမ်းရာကို ရောက်မယ်လို့ တွေးတာတွေပဲ။

ဒါတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်းနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ဖျောက်ဖျက်လမ်းကြောင်းတွေရဲ့ အတွေးလမ်းစရဲ့ တွေးပုံတွေပဲ၊ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစဖြစ်တဲ့ အတွေးက လမ်းကြောင်းဟောင်းတွေရဲ့ လမ်းစအတွေးပုံစံတွေနဲ့ ခြားနားကြတာပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်အတွေးဖြစ်ပုံ

လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက အတွေးလမ်းစရဲ့အတွေးခံက ကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်းက အမှုတွေနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် နှိပ်ကွပ် ဖျောက်ဖျက် မှေးမှိန်စေတဲ့ လမ်းကြောင်းက အမှုတွေဟာ ကိုယ့်အသိနဲ့လုပ်တာ မဟုတ်တာအတွက် အနှစ်သာရမရှိတဲ့ ကိုယ်မပိုင်တဲ့အမှုတွေ ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်းဖြစ်နေသလဲ၊ ကိုယ်မသိဘဲ ပြုတဲ့အမှုဖြစ်အောင် ဘယ်လို လုပ်သင့်သလဲ၊ ဒီလိုတွေ တွေးတာပဲ၊ ဒီအတွေးဟာ လမ်းကြောင်းမှားတွေကို သတ်တဲ့အတွေးနဲ့ လမ်းကြောင်းမှန်အောင် ဘယ်လိုလျှောက်ရမလဲဆိုတာကို တွေးတဲ့ အတွေးပဲ၊ ဒီအတွေးဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက အတွေးပဲ။

ဒီအတွေးဟာ အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အမှုကဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်တွေဟာ ကိုယ်နဲ့ ကိုယ့်ဟာ၊ ကိုယ့်အနှစ်အသား မဟုတ်ရုံသာမက ရှေးအခါက ဒီလို အဟုတ်မဟုတ်တဲ့

အမှုတွေဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်တွေရော နောင်မှာ ဒီလို အဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အမှုတွေက ဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်တွေအားလုံးလည်း ဒီလိုပဲ။ ကိုယ်နဲ့ ကိုယ့်ဟာတွေ ကိုယ့်အနှစ်သာရတွေ မဟုတ်တာ တွေချည်း ဖြစ်တော့ ကိုယ့် ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေအတွက် ဒီအဟုတ်မဟုတ်တဲ့ အမှုမျိုးတွေ မဖြစ်စေသင့်ဘူးလို့လည်း အတွေးဖြစ်တယ်။ ဒီအတွေးဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစအတွေးပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကျင့်ဖြစ်ပုံ

ဒီအမြင်အတွေးရဲ့ ကျေးဇူးပြုချက်နဲ့ အကျင့်တွေကို တည်ဆောက်တယ်။ ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်တာတိုင်းမှာ လမ်းကြောင်းဟောင်းထဲက လမ်းစတွေဖြစ်တဲ့ ပြောဆိုတာမျိုး ပြုမူတာမျိုးတွေ မဖြစ်စေရဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး ပြောဆိုတာ ပြုမူတာ နေထိုင်တာတွေ လုပ်တာပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ် ဗဟိုပြုတဲ့လမ်းကြောင်းတွေထဲက သူများကိုနစ်နာစေတဲ့ လမ်းကြောင်း ရဲ့ လမ်းစဖြစ်တဲ့ ပြောဆိုမှုတွေဖြစ်တဲ့ လိမ်တာ ဆဲတာ ကုန်းချောတာ မဟုတ်က ဟုတ်က ပြောတာမျိုးတွေ၊ ပြုမူမှုတွေဖြစ်တဲ့ သတ်ဖြတ် နှိပ်စက်တာ ခိုးဆိုးလုယက်တာ သူများပိုင်ကာမတွေမှာ မှားယွင်းတာ ပြုတာမျိုးတွေနဲ့ နေထိုင်မှုတွေဖြစ်တဲ့ သူများကို ဖိစီးစိတ်နဲ့နေထိုင်တာ ဖျက်ဆီးစိတ်နဲ့နေထိုင်တာ အမြင်လွဲမှားမှုနဲ့နေထိုင်တာတွေ ဒါတွေက အခု ကိုယ်ကလုပ်လို့ သူတို့ခံရတာမျိုး နောင်မှာ ကိုယ်က ခံရသူဖြစ်မှာတွေ မဖြစ်အောင် အဲဒီလို ပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်တာ တွေက စောင့်စည်းမယ်လို့ မဟုတ်ဘဲ ဒီစောင့်စည်းစရာ တွေကို မစောင့်စည်းတာဟာ လူ့လောကကို ဖျက်ဆီးတာပဲ။ လူ့လောကထဲက လူက လူ့လောကကို ဖျက်တာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဖျက်တာပဲ။ ဒါကို မသိလို့ ဒီလို ဖျက်တာက ဖြစ်စေတဲ့ အပြစ်ကိုသိမ်းပိုက်တော့ ဖျက်သူလည်း ပျက်တာပဲ။ ဒီလိုတွေ မဖြစ်ရလေအောင် ဒီပြောဆို ပြုမူ နေထိုင်မှုအမှားတွေမဖြစ်ဖို့ စောင့်စည်းစေတာပဲ။ ဒါက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုလမ်းကြောင်းထဲက သူများနစ်နာစေတဲ့ လမ်းကြောင်းတွေမပြုဘဲ စောင့်စည်းပုံပဲ။

လူ့လောက စောင့်ရှောက်တာမှာလည်း ကိုယ်အနစ်နာခံ စောင့်ရှောက်တဲ့ ပေးကမ်းတာတွေ စောင့်စည်းတာတွေ ပွားများတာတွေ ရှိသေတာတွေ ကိစ္စကြီးငယ်ဆောင်ရွက်တာတွေ အဖို့ပေးတာတွေ ကောင်းမှုအဖို့ယူတာတွေ ဆောင်စရာနာယူတာတွေ ပြောပြတာတွေ အယူဖြောင့်လုပ်ငန်းတွေ ဒါတွေလုပ် တဲ့အခါ ကိုယ်ကောင်းသလို နောင်အခါ အကောင်းတွေ ကိုယ့်မှာ ပြန်ဖြစ်ဖို့ စောင့်စည်းတာမဟုတ်ဘဲ လူ့လောကမှာ ကိုယ်ဟာ လောကရဲ့ စောင့်ရှောက်ခံနေရသလို ကိုယ်ကလည်း လောကကိုစောင့်ရှောက်ရမယ့် တာဝန်ဝတ္တရား ရှိတယ်။ ဒီတာဝန် ဝတ္တရားကို ထမ်းဆောင်တဲ့အနေနဲ့ စောင့်ရှောက်နိုင်သမျှ စောင့်ရှောက်တာ တွေလုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်တယ်။ ကိုယ်ထိလက်ရောက် စောင့်ရှောက်ခွင့်ကြုံတဲ့အခါ ကိုယ်ထိ လက်ရောက် စောင့်ရှောက်မယ်။ နှုတ်နဲ့စောင့်ရှောက်ခွင့်ကြုံတဲ့အခါ နှုတ်နဲ့စောင့်ရှောက်မယ်။ စိတ်ဓာတ်နဲ့ စောင့်ရှောက်ခွင့်ကြုံတဲ့အခါ အနေအထိုင်နဲ့စောင့်ရှောက်မယ်။

ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေနဲ့ ဘယ်လိုတွေ့စောင့်ရှောက်တာကို ပေါ်လွင်အောင် နည်းနည်းချဲ့ပြီး ပြောရမှာပဲ။ ကိုယ်က ဈေးရောင်းသူဖြစ်ရင် ဈေးဝယ်သူတွေ ဝယ်လိုတာတွေ အကောင်းဆုံးနဲ့ဈေးအမှန်ဆုံး စိတ်အချမ်းသာဆုံးဖြစ်အောင်ရောင်းမ ယ်။ ဈေးဝယ်သူဖြစ်ရင်လည်း ဈေးရောင်းသူရဲ့ ရောင်းစရာပစ္စည်းများဖြစ်လာအောင် ထုတ်လုပ် သယ်ပိုး စုဆောင်း တာတွေရဲ့ တန်ဖိုးတွေကိုသိပြီး ရောင်းချသူအတွက် စိတ်အချမ်းသာဆုံးဖြစ်အောင် ဝယ်ရမှာပဲ။

လယ်ယာလုပ်သူ ဆိုရင် မြေကြီးကို စားသုံးစရာတွေဖြစ်အောင် ဖန်တီးပြီး လူ့လောကကို စားသုံးစေမယ်လို့ပဲ။ လယ်ယာပစ္စည်းသုံးသူဖြစ်ရင် ဒီပစ္စည်းဖြစ်လာအောင် နောင်လည်း လုပ်နိုင်ဖို့စိတ်ထားကာ သီးနှံတန်ဖိုးကို မတွန့်မဆုတ်ပေးပြီး စားသုံးမှာပဲ။

ကိုယ်လုပ်တာမှန်သမျှ ကိုယ့်အတွက် ရနိုင်သမျှရအောင် ယူမယ်လို့ စိတ်မထားဘဲ ဆက်လက်လုပ်နိုင်ရုံ လည်ပတ်ရုံလောက် ယူဖို့ဆုံးဖြတ်တာနဲ့ စားသုံးသူဖြစ်ရင်လည်း အသက်သာဆုံး စားသုံးရဖို့ မရည်ရွယ်ဘဲ သူ့အလုပ် ကို နောင်ဆက်လက်လုပ်နိုင်တဲ့ အနေအထိ တန်ဖိုးပေးပြီးမှ စားသုံးမယ်လို့

ဆုံးဖြတ်တာပဲ။

ကိုယ်က ပေးတာမှန်သမျှဟာ ကိုယ့်ကိုပေးသူဖြစ်အောင် ပေးတာနဲ့ ပြန်ရမှာကို မျှော်လင့်ပြီးပေးတာ၊ ကိုယ်ကောင်းချင်လို့ပေးတာ၊ ကိုယ့်ကို ချီးကျူးကြအောင်ပေးတာ အစစတွေ မဟုတ်ဘဲ ပေးလိုက်လို့ရသူမှာ ထိုက်ထိုက်တန်တန် အလုပ်တွေ လုပ်နိုင်အောင် ပေးတာဖြစ်တယ်။ ဥပမာ - စိုက်ခင်းကို ရေတွေ မြေတွေ တိုက်ကျွေးတာလိုပဲ။ စိုက်ပင်တွေ ဖြစ်ထွန်းသီးပွင့်နိုင်ဖို့ တိုက်ကျွေးတာပဲ။

စောင့်စည်းတာတွေဟာ အစောင့်စည်းခံရသူတွေ လွတ်လပ်ဖို့ပဲ။ ပွားများတာလည်း စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်တွေများများလုပ်နိုင်ပြီး လူ့လောကများများလွတ်လပ်ဖို့ပဲ။ ရိုသေ ကျိုးနွံတာဟာ ရိုသေကျိုးနွံခံထိုက်သူကို ပိုမိုပြီး ရိုသေကျိုးနွံခံထိုက်တဲ့အဖြစ်များ ဖြစ်ဖို့ အတွက်ပဲ။ ကိစ္စကြီးငယ်တွေ ဆောင်ရွက်ပေးတာတွေဟာ ဆောင်ရွက်ပေးတာခံရသူတွေမှာ ကိစ္စကြီးငယ်ထဲမှာ နစ်မြုပ်မနေဘဲ သူဆောင်ရွက်စရာအတွက် အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ပဲ။ ကိုယ်လုပ်နေတဲ့ကောင်းတာတွေထဲ ပါဝင်ခွင့်ပေးတာဟာ ပါဝင်ခွင့်ရသူ တိုးတက်လာဖို့ ရည်ရွယ်ပြီးပေးတာပဲ။ သူများကောင်းတာလုပ်တာထဲ ပါဝင်ခွင့်ပေးလို့ပါဝင်တာလည်း 'ပေးသူ'အားအင်ဖြစ်ပွားဖို့အတွက်ပဲ။ ဆောင်စရာ ပြောဆိုတာ နားထောင်တာမှာ လိုက်နာစရာကို အလေးဂရုပြုတာပဲ။ ဆောင်စရာညွှန်ပြတာမှာ ညွှန်ပြခံရသူ အကျိုးများဖို့ပဲ။ အယူပြောတဲ့အမှုပြုတာဟာ လူ့လောကကို အလွဲမမြင်ဖို့ဘဲ။

မြင်တာ ကြားတာတွေနဲ့ အသက်ရှူရှိုက်တာ၊ သွားလာလုပ်ရှားတာ၊ နေထိုင် လျောင်းစက်လုပ်တာ၊ ခံစားတာ၊ စိတ်ကူးတာ၊ စားဝတ်နေရေးလုပ်တာ၊ ကျန်တဲ့ကိစ္စတွေ ဆောင်ရွက်တာတွေမှာ အဲဒီလိုလုပ်ဆောင်တဲ့ အကြောင်းအရာမပေါ်အောင် မလုပ်ဘဲ လုပ်ဆောင်ရခြင်းရဲ့ အကြောင်းမှန်နဲ့သွေးဖည်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့လည်းမလုပ်ဘဲ လုပ်ရခြင်း ရဲ့ ပမာဏအမှန်နဲ့ပြောစရာကို ပြောမှာပဲ။ ပြုစရာကို ပြုမှာဘဲ။ ကိုယ်လက်မျက်နှာထားစရာကို ထားမှာပဲ။

ဒါတွေဟာ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစများဖြစ်တဲ့ အပြော အပြု အနေ လမ်းစတွေ လုပ်ဆောင်ချက်တွေပဲ။ ဒီပြောပြနေတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်

ဗဟိုပြုလမ်းထဲကနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် နှိပ်ကွပ်တဲ့ လမ်းထဲက ပြောပြနေလမ်းစတွေနဲ့ ခြားနားချက်တွေပဲ။

လူပဓာန၊ လူမဲ့ပဓာန၊ အမှုပဓာန

လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းဟောင်းနှစ်ကြောင်းမှာ ပထမတစ်ကြောင်းက လူကို ပန်းတိုင်ထားပြီး ဒုတိယလမ်းကြောင်းက လူဖျောက်တာကို ပန်းတိုင်ထားတာပဲ။ အခု လမ်းကြောင်းသစ်က လူကိုလည်း ပဓာနမထားဘူး၊ လူမဲ့ကိုလည်း ပဓာနမထားဘူး၊ အမှုကို ပဓာနထားတာပဲ။

လူပဓာနထားတဲ့ လမ်းကြောင်းက ကိုယ်အသာစံ လမ်းကြောင်း ကိုယ်အနာခံလမ်း ကြောင်းနှစ်ကြောင်းပဲပေါ့။ လူမဲ့ပဓာနထားတဲ့လမ်းကြောင်းက အကောင်ဘလောင်ဖျောက်တဲ့ လမ်းကြောင်းနဲ့ အကောင်ဘလောင်ဖြစ်တာရဲ့ အခြေခံကိုဖျောက်တဲ့ လမ်းကြောင်း နှစ်ကြောင်းပဲ။ လမ်းကြောင်းသစ်ကတော့ အမှုတွေရဲ့ ပမာဏမှန်တွေဖြစ်အောင် တန်ဖိုး ဖြတ်တဲ့လမ်းကြောင်းပဲ။

လူကြည့်၊ လူမဲ့ကြည့်၊ လူ့တန်ဖိုးကြည့်

လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ဟာ လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝလမ်းကြောင်းပဲ။ လူ့လောကဟာ ဝန်းကျင်ကိုဆက်ဆံတဲ့အခါ လူကိုလည်းမကြည့်သလို လူမဲ့ကိုလည်း မကြည့်ဘဲလူ့တန်ဖိုးကိုသာကြည့်တာပဲ။ ဒီလူဟာ “အဖိုးတန်တဲ့လူ” ဒါမှမဟုတ် “အသုံးမကျတဲ့လူ” ဒီလိုလည်း သိတတ်ကြတယ်။ ဒီလူဟာ “မိတ်ဆွေကောင်း” ဒါမှမဟုတ် “မိတ်ဆွေမဟုတ်သူ” ဒီလိုလည်း သိတတ်ကြတာပဲ။ ဒီလူဟာ “သူဌေး”ဒါမှမဟုတ် ဒီလူဟာ “သူတောင်းစား”ဒီလိုလည်း သိတတ်ကြတာပဲ။ ဒီလူက “လုံ့လရှိသူ” ဒါမှမဟုတ် “အပျင်းထူသူ”၊ ဒီလူဟာ “အသောက်အစား၊ အပျော်အပါး၊

လောင်းကစား၊ မိန်းမ အစစကြူးသူ” ဒါမှမဟုတ် “ဒါတွေကင်းသူ” ဒီလိုလည်း ပြောတတ်ကြတာပဲ။

ဒီပြောချက်ဟာ လူမှာရှိတဲ့အမှုကို ပြောဆိုနေတဲ့ ပြောချက်တွေပဲ။ လူနဲ့လူ့ဓာတ် သဘာဝတွေ ပြောနေတာ မဟုတ်တာဘဲ။ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်နဲ့ နိုင်ငံကို ချစ်မြတ်နိုးသူတွေ အလေးပြုဖို့ နိုင်ငံလွတ်လပ်တဲ့ အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်ကို နိုင်ငံသားတွေ အလေးပြုကြတယ်။ အဲဒါ ဘာကို အလေးပြုကြတာလဲ။ ကျောက်တိုင်ကြီးကိုလား၊ ကျောက်တိုင်ဖြစ်အောင်တည်ဆောက်ရတဲ့ အုတ် သဲ ကျောက်တွေကိုလား။ နိုင်ငံလွတ်လပ်မှုကို အထိမ်းအမှတ် ပြုထားတာကို အလေးပြုတာဖြစ်လို့ အမှုကို အလေးပြုတာ မထင်ရှားဘူးလား။

ချုပ်ပြောရင် လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝဟာအမှုကိုကြည့်ပြီး အမှုအလျောက် တုံ့ပြန်ကြတာပဲ။ လူ့လောကမှာ အမှုကို အနက်ရှိုင်းဆုံးမြင်တတ်သူဟာ အလေးနက်ဆုံးလူပဲ။

အမှုတည်ရာအကောင်ကို အမှုမြတ်နိုးရာက အမှုနဲ့ကွဲပြားအောင် မခွဲခြားတတ်ဖြစ်ပြီး မြတ်နိုးသွားသူကို အစွဲကြီးသူလို့ သတ်မှတ်ကြတာပဲ။ အစွဲဆိုတာ အဟုတ်မဟုတ်တာကို အဟုတ်လို့ထင်မှတ်မှားတာကိုခေါ်တဲ့နာမည်ပဲ။ လူ့လောကမှာ အလိုကြီးတာတွေ အမျက်ကြီးတာတွေ မိုက်ကန်းတာတွေဆိုတာ ထူပြောစွာရှိကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အဲဒီအစွဲလို့ဆိုတဲ့ အဟုတ် မဟုတ်တာကို အဟုတ်လို့ ထင်မှတ်မှားရာက ပေါက်ပွားစေတာတွေပဲ။

လူနဲ့ အမှု ကွဲအောင်ရှု

ဥပမာ ထင်ရှားပြစ်ရာ တစ်ခုပြောရမယ်။ ခဲအမှန်ခံရတဲ့ခွေးဟာ နာကျင်တဲ့ခံစားချက်ဆိုးကို ခံစားရပြီး စိတ်ဆိုးတယ်။ သူ့ကို နာကျင်စေတာဟာ ခဲလုံးဖြစ်နေတော့ အဲဒီခဲလုံး လိုက်ကိုက်တာပဲ။ တကယ်နာကျင်စေတာက ခဲလုံးရဲ့အရှိန်နဲ့ သူ့ဆီပြေးဝင်လာတဲ့အမှုပဲ။ ခဲလုံးဟာ သူ့အလိုလို ပြေးဝင်လာနိုင်အား

မရှိတာဘဲ။ အမှုက သူ့ကို ဆိုးဝါးစေတော့ အမှုနဲ့ခဲလုံး မခွဲတတ်ဘဲ ခဲလုံးကို တရားခံမှတ်ထင် စွဲယူတာပဲ။ ဒါကြောင့် ခဲလုံးကို ကိုက်တာ လုပ်တာပဲ။ အဲဒီလိုလုပ်တဲ့အတွက် သွားနာတာ နောက်ထပ် ယူသလို ဖြစ်တာပဲ။ လူ့လောကက အကောင်နဲ့အမှု တစ်ခုတည်း ထင်မှတ်ကြသူတွေပဲ။ အချစ်ကြောင့် အမုန်း ကြောင့် မျက်ရည်ဖြိုင့်ဖြိုင် ကျခံနေကြရတာပဲ။

လူရာမဝင်တဲ့သူ(လူပိုလူလျှံ)

အမှုကိုဦးညွှတ်ရာက အမှုတည်ရာ အကောင်ကို အမှုနဲ့မခွဲတတ်ဘဲ။ အကောင်ကို ချစ်စရာ မုန်းစရာစွဲတာက အထင်မှားလောက်တာကို မှားတယ်လို့ဖြေမယ်ဆိုရင် ဖြေစရာရှိ သေးတယ်။ ဒီထက်ဆိုးတဲ့အစွဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါက အကောင်တွေရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေ မြင်ပြီး အဲဒီအစိတ်အပိုင်းတွေနဲ့ အဲဒါတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်အရ အဲဒါတွေမရှိရာကို အဲဒီမရှိတာတွေကမှ တကယ့်အရှိတွေဆိုပြီး ထင်မှတ်မှားတဲ့အစွဲပဲ။ ဒီအစွဲကတော့ ပက်လက်ပဲ အိပ်တတ်သေးတဲ့ မွေးပေါက်စကလေးငယ်အဖြစ် ပြန်ရောက်သွားတဲ့အထိ အဆင့်လျှော့စေ တာပဲ။ သူဟာ အလိုဆိုး အမျက်ဆိုး အမိုက်အကန်းတွေ အဖြစ်ခံရမယ့်လူနဲ့ဖြစ်ရမယ့်လူ မရှိတဲ့အတွက် အဲဒါတွေ မဖြစ်ပေမယ့် စေတနာကောင်း မေတ္တာကောင်း အသိအမြင်အလင်း တွေလည်း ဖြစ်စရာနဲ့ဖြစ်မယ့်သူ မရှိတာကြောင့် မဖြစ်တဲ့သူဘဲ။

ဒီအထင်အစွဲရှိသူဟာ လူဆိုး လူယုတ်လည်းမဟုတ်၊ လူမြတ် လူမွန်လည်းမဟုတ် ဘဲ လူရာမဝင်သူ လူပိုလူလျှံဖြစ်တယ်။ လူ့လောကရဲ့အမြင်ဖြစ်တဲ့ အမှုအမြင် အကွယ် ခံရလို့ပဲ။ လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝဟာ ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ အမှုတွေကိုမြင်ပြီး အဲဒီမြင်ရာမှာ အသိတင်ပေးကာ အပြော အပြု အနေဖြစ်တဲ့ ကိုယ်လှုပ်ရှားမှုတွေ ဖြစ်စေတာပဲ။ လူ့လောကရဲ့ အမှုအမြင်ပဲ။ အကောင်မြင် ဓာတ် သဘာဝအဖြစ်တွေမှာ အစွဲအငြိတွေဖြစ်ပြီး မြင်တာတွေမှာ အသိတွေတင်ပြီး အပြော

အပြု အနေတွေ ဖြစ်စေတာတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ ပကတိ ဘာဝကချွတ်ချော်ပြီး လူ့လောကရဲ့ ဝိကတိဘာဝဖြစ်တဲ့ နာနာဘာဝ ဝိနာဘာဝ တွေပဲ။

ဒီလို ဝိကတိဖြစ်တဲ့ နာနာဘာဝ ဝိနာဘာဝတွေဖြစ်စေတဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး ပြုလုပ်တာတွေကို မကောင်းမွန်တဲ့လုပ်ရပ်အဖြစ် လွန်ကျူးတဲ့အမှုလိုခေါ်တာပဲ။ ပကတိဘာဝ ဖြစ်တဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေဟာ အဲဒီလွန်ကျူးမှုမရှိတဲ့ အမှုတွေပဲ။ လူ့လောကဟာ ဝန်းကျင်ရဲ့အမှုတွေကို ကိုယ့်အမှုနဲ့ တုံ့ပြန်ဆက်ဆံကြတာပဲ။

လူ့လောကဟာ လူသားဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်နဲ့ လူသားများဖြစ်ကြတဲ့ ဝန်းကျင်နဲ့ ဆက်ဆံကြတာ မဟုတ်တာဘဲ။ ဒီထက်ပိုပြီး လူရဲ့အစိတ်အပိုင်းတွေဖြစ်တဲ့ ဓာတ် သဘာဝ အချင်းချင်းတွေ ဆက်ဆံကြတာ မဟုတ်တာဘဲ။ သွေးပြောတာတို့၊ သွေးချင်းနီးတာတို့ ဆိုတာတွေဟာ စကားမို့ဆို ပျားမို့ချိုတွေပဲ။ သူများချင်း အသွေးချင်းနီးလို့ ပိုခင်ကြတယ် ဆိုတာ မရှိတာဘဲ။ ကိုယ့်မျိုးနဲ့မျိုးဥတွေက ပေါက်ပွားတဲ့ သူတွေ ပဲ။ ကိုယ့်နဲ့အတူ လောကကို ညစ်နွမ်းအောင် အထပ်ထပ်လုပ်တာခံရပြီဆိုရင် မချစ်ခင်နိုင်ကြတော့တာတွေ တွေ့မြင်နိုင်တာ ပဲ။ သွေးကစကားမပြောဘဲ အမှုကစကားပြောတာပဲ။ အမှုကစကားပြောတာကို သွေးကနီးနေတော့ သွေးကပြောတယ်လို့ အထင်မှားစွဲယူကြတာပဲ။

ဒါကြောင့် လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက အကျင့်လမ်းစသုံးခုရဲ့ ‘အရ’ တွေယူတဲ့အခါ အပြောအဆိုဖြစ်တဲ့ နှုတ်နဲ့တုံ့ပြန်မှုမှာလည်း အမှုရဲ့ပမာဏမှန်အတိုင်း ပြောဆိုတုံ့ပြန်တာကိုပဲ ယူရမှာပဲ။ ပြုမူတုံ့ပြန်မှုမှာလည်း ဒီလိုပဲ အတုံ့အပြန်ခံရဲ့ ပမာဏမှန်အတိုင်း တုံ့ပြန်ရမှာပဲ။ အနေအထိုင် တုံ့ပြန်မှုမှာလည်း အတုံ့ပြန်ခံအရာရဲ့ ပမာဏမှန်အတိုင်း အမှုအမြင်နဲ့ တုံ့ပြန်မှာပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကြံဖြစ်ပုံ

လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက အကြံအုပ်စုလမ်းစတွေဖြစ်တဲ့ ကြိုးစားမှု လမ်းစ၊ နိုးကြားမှုလမ်းစနဲ့ စိတ်ထားမှုလမ်းစတွေဟာ အကျင့်လမ်းစတွေက

ကျင့်တယ် ဆိုတာတွေက ချို့ယွင်းသွားတာမျိုးဖြစ်ရင် အဲဒီချို့ယွင်းတာကို ပြန်မတ်ပေးတဲ့ လုပ်ငန်းလုပ်တာဟာ ကြိုးစားတဲ့လမ်းစ လုပ်တာပဲ။ အမှုတွေရဲ့ ပမာ-
ဏအမှန်အမြင်နဲ့ ညီညွတ်တဲ့ ပြောဆို ပြုမူ နေ ထိုင် တာတွေ လုပ်နေတဲ့အထဲက
အနှောက်အယှက်တစ်ခုခုနဲ့ကြုံပြီး အဲဒီ ပြောဆိုမှု၊ ပြုမူမှု နေထိုင်မှုမျိုးတွေ
ချို့ယွင်းသွားတာမျိုး ရှိနိုင်တာပဲ။ ဒီလိုဖြစ်တဲ့အခါ အကျင့်ကျင့်ပေမယ့်
ပျက်သွားတာပဲဆိုပြီး ကျင့်တာကိုလက်လွှတ်တာ ပျက်တာအတိုင်း ဆက်နေ
ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ ပျက်သွားတာကိုပြန်ဖျက်ပြီး အကျင့်မှန်ကို ပြန်ကျင့်ဖို့ လုံ့လ
ထားတာဟာ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကြံလမ်းစအုပ်စုက ကြိုးစားမှုလမ်းစရဲ့ အလုပ်ပဲ။

အကြံလမ်းစအုပ်စုထဲက လမ်းစတွေဟာ အကျင့်ကို ပံ့ပိုးတဲ့ လမ်းစတွေပဲ။
အကျင့်ကို ဘယ်လောက်ယုံကြည်ချက်ရှိရှိနဲ့ကျင့်သူဖြစ်စေ အကြံရဲ့ပံ့ပိုးမှုမယူတဲ့အကျင့်
ဟာအကျင့်အရာရောက်မှာ မဟုတ်တာဘဲ။ ‘ကျင့်တယ်’ဆိုတာတိုင်းဟာ ကျင့်တာက
ဖောက်တာတွေရှိမြဲပဲ။ ညာဘက်နဲ့အလုပ်လုပ်ရာက ဘယ်ဘက်နဲ့လုပ်ဖို့လိုလို့ ဘယ်နဲ့
လုပ်တဲ့အကျင့်လောက်ပဲ ကျင့်ကြည့်ပေါ့။ အကျင့်ဟာ ဖြောင့်တန်းဖို့မလွယ်တာ
တွေ့ရမှာပဲ။ မဖြောင့်တန်းတာကို ကြိုးစားမှု ‘အကြံလမ်းစအုပ်စုလမ်းနဲ့ အထပ်ထပ်ကျင့်ရင်
မဖြောင့်တန်းဘူး ဆိုတာ မရှိနိုင်တော့ဘူးပေါ့။

အကျင့်လမ်းကပျက်ရင် ပြန်ကောင်းတဲ့အကျင့်လမ်းပေါ်ရောက်အောင်
နဲ့ မပျက်ဘူးဆိုရင်လည်း အကျင့်လမ်းပေါ်က တိမ်းဖယ် ပျက်ပြားသွားတာမျိုး
မဖြစ်ရအောင် ကြိုးစား အကြံလမ်းစနဲ့ ပံ့ပိုးနေရတာပဲ။ အဲဒီ ပံ့ပိုးမှုမရရင်
အကျင့်လမ်းဟာ ပျက်ပြယ်သွားမှာပဲ။ တကယ်တော့ ကျင့်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်
မပြောဖူး မပြုဖူး မနေဖူးတဲ့ အပြုအမျိုးမျိုးတွေ ပြောတာ ပြုတာ နေတာဖြစ်
အောင် လုပ်တာပဲ။ သင်ကြားချက် အမျိုးမျိုးဖြစ်တဲ့ သင်ဆရာ မြင်ဆရာတွေရဲ့
သင်ကြားတာတွေအရ ပြောတာ ပြုတာ နေတာတွေကို လုပ်နေတာဟာ ကျင့်တာ
ပဲ။ ဒီလို ကျင့်တာဟာ ကျင့်သူရဲ့ဦးနှောက်ကို အဖတ်ခိုင်းနေတာပဲ။ အင်ဂျင်ကို
ဟန်ဒယ်တွေ စတတ် တွေနဲ့ လှည့်သလို လုပ်တာပဲ။ ကျင့်နေတဲ့အခါမှာ အကျင့်မှာ
စိတ်မရှိတတ်ဘူး။ သင်ကြားချက်တွေအတိုင်း လိုက်လုပ်နေတာပဲရှိတယ်။ အဲဒီအကျင့်ကို

ဦးနှောက်ဖတ်တဲ့အထိ ကျင့်နေရတာပဲ။ ဒါကြောင့် ကျင့်သူဟာ အကျင့်မှာ မပျော် မွေ့နိုင်ဘူး။ ဒီတော့လည်း အကျင့် ကိုလက်လွှတ်ပြီး ရှေးကကျင့်ထားလို့ မှားယွင်းတဲ့အကျင့်တွေက ကျင့်သားရပြီး ဦးနှောက်ကဖတ်ပြီးဖြစ်လို့ အဲဒီအကျင့်မှားဘက်မှာ သွားနေတတ်တယ်။

အကျင့်နိုးအောင် လှည့်ပေးရတာဟာ ပင်ပန်းမောဟိုက်တာပဲ။ ဒီတော့ လှည့်တာကို လက်လျှော့ပစ်တာပဲ။ မလှည့်ပေးရင် အင်ဂျင်ကမနိုးတော့ ထပ်လှည့်ဖို့ ကြိုးစားရတာပဲ။ ဒီလိုပဲ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက အမြင်လမ်းနဲ့ အဲဒီလမ်းစပေါ် အသိတင်ထားတဲ့

အတိုင်း ပြောနိုင်ဖို့ နေနိုင်ဖို့ အကျင့်လမ်းစတွေကို သင်တဲ့အတိုင်း ကျင့်ရတာပဲ။ ကျင့်ရတာ အကျင့်မရှိတော့ ပင်ပန်းပြီး လွတ်ကျတဲ့အခါ လွတ်ကျသွားတာပဲ။

ဒီလိုလွတ်ကျရင် သင်ထားတဲ့အကျင့်လမ်းစတွေပေါ် ပြန်ရောက်အောင် ကြိုးစား ရတာပဲ။ ဒီလိုကြိုးစားတာဟာ သင်ထားတဲ့အကျင့်လမ်းစက သွေ-ဖည်ပြီး အကျင့်မှားပေါ် ပြန်ရောက်နေတာ သိပြီးမှ ကြိုးစားနိုင်တာပဲ။ အဲဒီလို သိတာဟာ အကျင့်မှားပေါ် ရောက်နေတာ အတော်ကြာမှ သိတတ်ပြန်တယ်။ ဒီတော့ သင်ထားခံရတဲ့ အကျင့်မှန်လမ်း ပေါ်တက်တာက တစ်လှမ်းဖြစ်ပြီး၊ အကျင့်မှားလမ်းပေါ်ရောက်နေတာက ဆယ်လှမ်း၊ ခြေလှမ်း အလှမ်းနှစ်ဆယ် ဖြစ်နေရင် တစ်လှမ်းတက် ဆယ်လှမ်းဆုတ် လုပ်နေတာပဲ။ ဒီတော့ အကျင့်မှန်ကို ဦးနှောက်က ဖတ်တဲ့ဆီ ဘယ်လိုရောက်ပါ့မလဲ။

ဒါကြောင့် သင်ထားခံရတဲ့ အကျင့်လမ်းစတွေပေါ်က အပြင်ထွက်သွားရင် ထွက်ထွက်ချင်းသိအောင် သတိဆိုတဲ့ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက ခုနစ်ခုမြောက် လမ်းစ လိုလာတာပဲ။ ဒီလမ်းစဟာ အကျင့်လမ်းစ မဟုတ်ဘူး။ အကျင့်ကိုပုံပိုးတဲ့ အကြံအပိုစုထဲက လမ်းစပဲ။ နိုးကြားနေဖို့ပေါ့။ အကျင့်လမ်းစတွေ ကျင့်နေတာနဲ့စပ်ပြီး သတိလက်လွှတ် အိပ်ပျော်နေတာမျိုး မဖြစ်ဘဲ၊ အကျင့်လမ်းစတွေ ကျင့်နေတာနဲ့စပ်ပြီး နိုးကြားနေဖို့ပဲ။

ဘယ်လောက်နိုးကြားနေရမှာလဲဆိုရင် လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက

အကျင့်လမ်းစတွေ ကျင့်နေသူက သူ့ရဲ့အသက်ရှူရှိုက်တာကနေလည်း နိုးကြားနေတယ်။ ငါ့ရှူရှိုက်နေတာဟာ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ လမ်းစတွေက သွေ-
ဖည်တဲ့ အသက်ရှူရှိုက်နေ တာလည်း သိဖို့ နိုးကြားတာပဲ။ ဒီလိုနိုးကြားတော့
ကြိုးစားပြီး အကျင့်လမ်းကြောင်းဟောင်း ပေါ် ရောက်နေတာကို ဖယ်ရှားနိုင်တာ
လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကျင့်လမ်းစ တွေပေါ်ပြန် တင်ပြီး ကျင့်နိုင်တာပေါ့။

အသက်ရှူရှိုက်ကနေ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကျင့်လမ်းစတွေပေါ်မှာရှိမရှိ
သတိ ထား နိုးကြားတာလုပ်သလို ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုတွေ၊ သွားလာနေထိုင်မှုတွေ၊
စားဝတ်နေရေးအလုပ်တွေ၊ ဆံပင် အမွှေး ခြေသည်း လက်သည်း အစစ
စောင့်ရှောက်တဲ့ အလုပ်တွေ၊ ခံစားချက်တွေ၊ တရားဆင်ခြင်မှုအလုပ်တွေ၊
ဒါတွေအားလုံးကို ဆောင်ရွက် တာတွေကနေ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့လမ်းစအကျင့်
တွေပေါ်မှာ ရှိ၊မရှိနဲ့ မရှိရင်ရှိအောင် ချက်ချင်းကြိုးစားပြီး ကျင့်တာပဲ။

ဒီလို သတိထား နိုးကြားတယ် ဆိုပေမယ့် ဒီလို သတိထား နိုးကြားနိုင်ဖို့အတွက်
လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက အကျင့်လမ်းစတွေအပေါ်မှာ ကျင့်သူထားရမယ့်
စိတ်တွေရဲ့ပန်းတိုင်ဟာ အဲဒီ အကျင့်လမ်းပဲလို့ တစ်ခုတည်းထားရမှာပဲ။
လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကျင့်လမ်းစတွေ အပေါ်မှာပဲ တစ်ခုတည်း အဖြစ်ရောက်အောင်
စိတ်တွေမထားနိုင်ဘဲ ရောက်ချင်ရာရောက် စိတ်တွေနဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေလုပ်နေရင်
နိုးကြားမှုမပေါ်နိုင်တာဘဲ။

ဒါကြောင့် လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အကျင့်လမ်းစတွေ ကျင့်တဲ့အခါ အဲဒီ
အကျင့် လမ်းစ အာရုံတွေကနေပြီး စိတ်တွေတခြားမှာ မသွားဘဲ ထားနိုင်ဖို့ရာဟာ
အကျင့်လမ်းစ တွေကို ပုံပိုးတဲ့ အကြံလမ်းစတွေထဲက လမ်းစတစ်ခုပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက အပြော အပြု အနေ လမ်းစတွေက မသွေ-
ဖည်ဘဲ စိတ်ကိုတည်အောင်ထားဖို့မှာ အဲဒီလို မပြောရင် မပြုရင် မနေရင်ဖြစ်ပွားတဲ့
အပြစ်အနာအဆာ တွေရှိတာကို အကြံသွင်းရတာပဲ။ ဒီလို အပြစ်အနာအဆာတွေမှာ
စိတ်မြင်လျော့ပါးရင် အပြောလည်း ချွတ်ချော်နိုင်တာပဲ။ အပြုတွေ အနေတွေလည်း
ဒီအတိုင်းပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့လမ်းစဉ်က အပြော အပြု အနေမဟုတ်တဲ့ အပြော အပြု အနေတွေဖြစ်ရင် ဘယ်လို အပြစ်တွေ ဖြစ်မှာလဲ။ အလေးနက်ဆုံးကတော့ ကိုယ်ပြောတာ မဟုတ်တာဖြစ်မှာဘဲ။ အပြု အနေတွေလည်း ဒီလိုပဲ။ ကိုယ်ကပြုမှု နေထိုင်နေပေမယ့် ကိုယ့်အသိနဲ့ပြုမှု နေထိုင်နေတာမဟုတ်လို့ ကိုယ်ပြုတာ၊နေထိုင်တာ မဟုတ်တာ ဖြစ်မှာဘဲ။ လူ့အဖြစ်က စက်ရုပ်အဖြစ် အရောက်ခံရတာ ဖြစ်မှာ ကိုမြင်ပြီး ဒီလိုမဖြစ်ဖို့ လူ့ပကတိဘာဝ အပြော အပြု အနေတွေ ပြုရမှာပဲလို့ လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစပြောပြနေတွေမှာ စိတ်တစ်ခုတည်းဖြစ်အောင် ထားရမှာပဲ။

အခုပြောပြခဲ့တဲ့ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစတွေကို တစ်ခုချင်းရဲ့ဆိုလိုချက်တွေ သိဖို့ တင်ပြခဲ့တာတွေပဲ။ အသိလမ်းစနှစ်ချက်၊ အကျင့်လမ်းစ သုံးချက်၊ အကြံလမ်းစ သုံးချက်ပေါင်း လမ်းစရှစ်ချက်ရှိတဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ပဲ။ လမ်းကြောင်းဟောင်းဖြစ်ကြတဲ့ လူ့လောကရဲ့ လမ်းမဟုတ်တဲ့လမ်းတွေမှာလည်း လမ်းစတွေကတော့ ရှစ်ချက် ချည်းပဲ။ ဒီရှစ်ချက်လုံးဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းမဟုတ်တာတွေ ဖြစ်နေလို့ လမ်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းတွေလို့ အသိပေးခဲ့တာပဲ။

“လူ့လောကလမ်း မဟုတ်ဘူး”လည်း ပြောတယ်။ ပြီးတော့“လမ်းကိုလည်း ပြောတယ်”ဆိုတဲ့ အပြောဟာ နားရှုပ်စရာ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါ နည်းနည်း ရှင်းရမယ်။ လူ့လောကဟာ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းအတိုင်း သွားကြရင် ငြိမ်းချမ်းတဲ့လူ့လောကဆီ ရောက်မှာပဲ။ အကြောင်းကတော့ လူ့လောကမှာရှိကြတဲ့ လူ့လောကသားတွေဟာ အချင်းချင်း ပြောဆို ပြုမှု နေထိုင် ဆက်ဆံမှုတွေမှာ မျှတကြမှာပဲ။ မျှတခြင်းဟာ ငြိမ်းချမ်းခြင်းနဲ့ ညီမျှခြင်းထားရတဲ့ အရာဖြစ်လို့ပဲ။ မျှတခြင်း မရှိရင် ငြိမ်းချမ်းခြင်းကို ဘယ်လောက်လိုချင်လှလို့ နည်းအမျိုးမျိုးတွေနဲ့ တည်ဆောက်ချင်သလောက် တည်ဆောက်ပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းခြင်း မရနိုင်တာဘဲ။ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းဟုတ်တဲ့အတိုင်း နေထိုင်ကြရင် အချင်းချင်း မျှတကြမှာပဲ။ ဒါကြောင့် လူ့လောကဟာ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ဘုံဗိမာန်ပဲ။

လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းအတိုင်းသွားကြရင်

မျှတမှု ဘယ်လိုမှ မရနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေမှာ သွားနေကြသူတွေဟာ ငြိမ်းချမ်းမှု ဆိတ်သုဉ်းနေရမှာပဲ။ လူ့လောကဆို တာ ငြိမ်းချမ်းသူတို့ရဲ့ လောကဆိုတော့ မငြိမ်းချမ်းသူတို့အဖြစ်ဟာ လူ့လောက မဟုတ်တာဘဲပေါ့။ အဲဒီလောက ဟာ ဘာလောကလဲ။ အဖြေက လူ့အပြင်က လောကပဲပေါ့။

လူ့အပြင်လောကဟာ မျှတမှုမရှိတဲ့ လောကပဲ။ မျှတမှု အောက်လျော့နေတဲ့ လောက ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်မယ်။ မျှတမှုထက်လွန်နေတဲ့လောက ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်မှာပဲ။ အဲဒီ လူ့အပြင်က လောကဆီရောက်ကြောင်း လမ်းကြောင်းတွေဟာ လမ်းကြောင်းတော့ လမ်းကြောင်းပဲ။ ဒါပေမယ့် မျှတတဲ့လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့အတွက် လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းမဟုတ်တာကြောင့် အဲဒီလမ်းကြောင်းတွေကို လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေလို့ ပြောရတာပဲ။ အဲဒီ လမ်းကြောင်းမဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်းတွေ သွားနေလို့ မငြိမ်းမချမ်းတဲ့ ဝဲဂယက်က မထွက်နိုင်တဲ့ လူ့အပြင်ကလူပဲ ဖြစ်မှာပဲ။

လူ့လောကဟာ မျှတမှုထက် ယုတ်လျော့နေသူကို လူ့လောကသားအဖြစ် လူရာမသွင်းကြဘူး။ မျှတမှုထက် ကျော်လွန်နေသူကို ဒီလိုပဲ။ လူ့လောကသားအဖြစ် လူရာမသွင်းကြဘူးဘဲ။ “လူရာသွင်းတယ်” ဆိုတာ လူအချင်းချင်း တန်းတူရည်တူ ဆက်ဆံနိုင်ကြတာပဲ။ မျှတမှုအောက် ယုတ်လျော့နေသူနဲ့ ကျော်လွန်နေသူကို လူ-လောကက ကိုယ်နဲ့ထပ်တူ မဆက်ဆံကြတာ အထင်အရှားပဲ။ အဲဒါကို ပေါ်လွင်အောင် ဥပမာထုတ်ရင် ကိုယ့်မြီစားနဲ့ ကိုယ့်မြီရှင်ကို ကိုယ်နဲ့ထပ်တူ မဆက်ဆံနိုင်တာမျိုးဘဲ။ မျှတမှုထက် ကျော်လွန်သူတွေဟာ ကိုယ့်မြီရှင်လို လူတွေပဲ။ သူတို့နဲ့ဆက်ဆံရတာ ကိုယ့်လွတ်လပ်မှုတွေ အဆုံးရှုံးခံရတာပဲ။ မျှတမှုအောက် ယုတ်လျော့သူကတော့ ကိုယ့်မြီစားတွေလို လူတွေပဲ။ သူတို့နှစ်ဦးလုံးနဲ့ ဆက်ဆံရတာဟာ ကိုယ်နဲ့ထပ်တူလို ဆက်ဆံရတာမျိုး မဖြစ်တာဘဲ။

 လူနှင့် အလုပ် ကွဲအောင်လုပ်

လူ့လောကဟာ ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ်လုပ်နေကြသူတွေချည်းပဲ။ ဒီလို တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မတူ ကွဲပြားခြားနားကြပေမယ့် လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ် ကိုလျှောက်ပြီး မျှတတာ ကျင့်နေကြရင် သူတို့အားလုံးဟာ ကိုယ်နဲ့ထပ်တူ တသားတည်း လူတွေပဲ။ သန့်ရှင်းရေး အလုပ်ကို လုပ်သူလည်း သူ့အလုပ် မှာ ပြောစရာ(အပြစ်) မရှိသူဘဲ။ စာပို့သမား၊ စာရေး၊ မန်နေဂျာ၊ ဒါရိုက်တာ၊ သူဌေး၊ ဈေးသည်၊ ယာဉ်မောင်း၊ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ ကုန်သည်၊ ပွဲစား၊ အုပ်ချုပ်သူ၊ အရာခံ၊ အရာရှိ၊ ဝန်ကြီး၊ သမ္မတ ဒါတွေဟာ အလုပ်တွေ ကွဲပြားကြတာပဲ။ လူတွေ ကွဲပြားကြတာ မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်မှန်သမျှဟာ လူ့လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုတာတွေချည်းပဲ။

အလုပ်တွေကို လူ့လောကအတွက် အလုပ်အကျွေးပြုတာတွေကို မမြင်ဘဲ လုပ်နေသူရဲ့အဖြစ်လို့မြင်ရင် လမ်းကြောင်းသစ်အမြင်က သွေဖည်သွားပြီး မျှတမှုမရှိတော့ တဲ့ လူ့လောကက သူ့ကို ထုတ်ယူခွဲထွက်လိုက်တာပဲ။ ဒီသူဟာ လူ့လောကထဲက လူမဟုတ်တော့ဘဲ လူ့အပြင်လောကကလူလို ပြောရသူပဲ။ လူ့အပြင် လောကက လူတွေဟာ လူ့လောကရဲ့ မိတ်ဆွေမဟုတ်သူတွေဘဲ။

ဒီအလုပ်တွေမှန်သမျှဟာ လူ့လောကကို ဦးညွှတ်တဲ့ အလုပ်တွေချည်းပဲ။ အလုပ်မှန်သမျှဟာ လူ့လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုတာချည်းပဲ။ ဒီလိုတွေဖြစ်ပေမယ့် အလုပ်လုပ်ကြသူတွေဟာ အလုပ်ရဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့အဖြစ်ကို ကိုယ့်ကိုယ်လို့ အသိ-အမှတ်ပြုပြီး အလုပ်နဲ့ကိုယ့်ကိုယ်ကို တသားတည်းပြုကြတာပဲ။ ကိုယ်က သန့်ရှင်းရေး လုပ်ရသူဖြစ်ရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အောက်ဆုံးကလူလို့ သူ့ကိုယ်သူ မှတ်ယူတာပဲ။ ကိုယ်က မန်နေဂျာ လုပ်ရသူဖြစ်ရင် ကိုယ်ဟာ မန်နေဂျာဖြစ်သူကို မှတ်ယူတာပဲ။

ဘုကြောင့် အလုပ်က လူဖြစ်သွားရသလဲ။ အဖြေက အလုပ်ကို ယစ်မှူးသွားတာ ကြောင့်လို့ ဖြေရမယ်။ ဘာကြောင့် အလုပ်ကို ယစ်မှူးရသလဲ။ အလုပ်မှာလုပ်တာ ကြာလို့လားပြောရင် မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရမယ်။ “အလုပ်ဟာ

သူ့ဟာဖြစ်တယ်၊ သူဖြစ်တယ်၊ သူ့ကိုယ်ဖြစ်တယ်” ဆိုတဲ့ အမြင်မှားမှုဖြစ်လို့ ယစ်မူးတာပဲ။ ဒီလို အမြင်မှားဖြစ်တာကတော့ အလုပ်ကို လူ့လောကအတွက် လုပ်တာမဟုတ်ဘဲ သူ့အတွက် သူ့ရဲ့မိမိအားကိုးရာအဖြစ် လုပ်တာဖြစ်လို့ပဲ။

လူ့လောကဟာ ကိုယ့်စားဝတ်နေရေးအတွက် အလုပ်လုပ်ကြရတယ်လို့ သိနေကြ တယ်။ လူအချင်းချင်း နှုတ်ဆက်တာမှာလည်း ဘာလုပ်စားနေသလဲလို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ ဈေးရောင်းစားနေတယ်၊ ကားမောင်းစားနေတယ်၊ စာရေး မန်နေဂျာတွေ လုပ်စားနေတယ်၊ အလုပ်ရုံ ထောင်စားနေတယ်၊ ဝန်ထမ်းလုပ်စားနေတယ် အစစ ပြောနေကြတယ်။ စားဖို့ သောက်ဖို့လေးတော့ လုပ်ရဦးမှာပဲ ဆိုတာမျိုးလည်း လူတိုင်းပြောနေကြတယ်။ အလုပ် လုပ်တာဟာ ကိုယ့်အတွက်ဆိုတာ ထင်ရှားစေတာတွေပဲ။ အဲဒီသူတွေမှာ စားဝတ်နေရေး လုံးဝမလိုဘူးဆိုရင် လုံးဝ အလုပ်လုပ်ကြမယ့်ပုံမရှိတာ တွေ့ရတဲ့အထိပဲ။

အလုပ်နှင့် လုပ်အားခ

အလုပ်လုပ်လို့ဖြစ်လာတဲ့ အဖြစ်တွေက လူ့လောကအတွက်ချည်းပဲ။ ကိုယ့်အတွက် မဟုတ်တာတွေဘဲ။ အဲဒီလို လုပ်ပေးလို့ လုပ်ခရတာကသာ ကိုယ့်အတွက်ဖြစ်တာပဲ။ ဒီတော့ မေးခွန်းတစ်ခု ထွက်လာတယ်။ အလုပ်လုပ် ဖို့ လုပ်ခယူရတာလား၊ လုပ်ခယူဖို့ အလုပ်လုပ်ရတာလားလို့ပဲ။ ဖြေကြမှာတွေက နောက်မေးခွန်းအတွက်လို့ ဖြစ်မှာပဲ။ တကယ်က အလုပ်လုပ်လို့ရတဲ့ လုပ်အားခဟာ နောက်ထပ် အလုပ်လုပ်နိုင်ရုံလောက်ထက် မပိုတာလည်း လူတိုင်းသိနေကြတာပဲ။ တချို့ဆိုရင် မပိုတာထက်ဆိုးတဲ့ လိုနေလျက်နဲ့ လုပ်နေရတာ တွေလည်း အများအပြားပဲ။

ရှေးအခါက ဘုရင်တွေက သူပိုင်တဲ့တိုင်းပြည်ထဲက အလုပ်ခွင်တွေ အားလုံးကို လည်း ပိုင်တယ်ဆိုပြီး ပြည်သူတွေ တစ်ခုခုလုပ်ချင်ရင် သူ့ဆီက ငှားပြီး လုပ်ရတာပဲ။ မြေယာလုပ်ငန်း ရောင်းဝယ်လုပ်ငန်းနဲ့ အလုပ်မှန်သမျှပဲ။

အဲဒီငှားခပေးရတာကို အခွန်ပေး ရတယ်လို့ ပြောရတာပဲ။ အဲဒီအခွန်ဟာ လုပ်သူတွေ နောက်ထပ်ဆက်လုပ်နိုင်ရုံထက် များများပိုပြီး မကျန်အောင်ယူတာဘဲ။ ငှားခဟာ ငှားလုပ်သူ နောက်ထပ်လုပ်နိုင်ရုံထက် မပိုအောင်ယူတာဘဲ။

တကယ်တော့ ပြည်သူတွေက ဘုရင့်အလုပ်တွေကို အငှားလုပ်ပေးနေရသူတွေပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုရင်က ပြည်သူကို သူ့ကျွန်သူကျေးတွေလို့ အသိအမှတ်ပြုတာ ပဲ။ ပြည်သူ တွေက ဘုရင်ရဲ့ ကျေးကျွန်တွေပဲ။ အဲဒီလို မဖြစ်ချင်သူတချို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဘုရား လှူပြီး ဘုရားကျွန်အဖြစ်ခံကြရတာပဲ။ ဘုရားကျွန်ဖြစ်ရတာ ဘုရင့်ကျွန်ဖြစ်ရတာထက် မြတ်တယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး လှူတာပဲ။ တချို့လည်း အိမ်ယာစွန့်ပြီး တောထွက်ကြရတာပဲ။ ဘုရင်စနစ်ကြောက်လို့ တောထွက်တာပဲ။

ဆေးလိပ်လိပ်သူ မတွေ့ရတဲ့ ဆေးလိပ်ခုံဟာ နောက်ထပ် ဆေးလိပ်လိပ်ပေးနိုင်ရုံ ထက် ပိုလို့လား။ ခိုင်းနွားတွေကို ကျွေးထားတာဟာ အဲဒီခိုင်းနွားတွေ အလုပ်လုပ်နိုင်ဖို့ အတွက်ပဲ မဟုတ်လား။ နွားက မစားရရင် အားမရှိဖြစ်ပြီး ‘ဝန်’ရုန်းခိုင်းလို့ မရမှာကြောင့် ကျွေးထားတာပဲ။ နွားစားရတာဟာ ‘ဝန်’ရုန်းနိုင်တာထက် အပို ဘာရှိလို့လဲ။

ဒီတော့ လုပ်အားခရဖို့ အလုပ်လုပ်တာဟာ အဲဒီလုပ်အားခက နောက်ထပ် အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်ဖို့ထက် ဘယ်လောက်ပိုလို့လဲ။ ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် လုပ်အားခရဖို့ အလုပ်လုပ်သူဟာ လုပ်အားခကိုပဲ စိတ်ဝင်စားပြီး အလုပ်မှာ စိတ်မဝင်စားနိုင်တာဘဲ။ သူလုပ်လိုက်လို့ဖြစ်သွားတဲ့အရာတွေ လူ့လောကကို ဘယ်လို အကျိုးကောင်းတွေ ဖြစ်ထွန်းစေချင်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ကတော့ ပိုဝေးပြီပေါ့။

လူ့လောကအပေါ် စေတနာတွေ မေတ္တာတွေဝေးနေအောင် ပို့သံတွေလွှမ်းနေ ပေမယ့် လုပ်အားကို ရောင်းစားတဲ့ အမြင်ရှိတဲ့စနစ်အောက်မှာ စေတနာနဲ့မေတ္တာဟာ အသံထက် မပိုနိုင်တာဘဲ။ အလုပ်မရှိ ထမင်းမရှိ၊ ထမင်းမရှိ လိမ်လှည်ခိုးဆိုး ကောက်ကျစ် တွေရှိပဲ။ အဲဒီလိုလည်း မလုပ်နိုင်မလုပ်ဝံ့တော့ သူ့လုပ်အားရောင်းတဲ့ အလုပ်ဟာ သူ့အသည်း နှလုံးဖြစ်ပြီး အလုပ်မှာ ယစ်မူးကြတယ်။ ဒီတော့ အလုပ်က ‘လူ’ ဖြစ်သွားတာပဲ။

ဒီတော့ ပဋိပက္ခတွေပေါ်တယ်။ အောက်လူက အထက်လူကို အပြစ်မြင်တယ်။ သူတို့ကို ဖိနှိပ်တယ်လို့ပဲ။ အထက်လူကလည်း အောက်လူကို အပြစ်မြင်တယ်။ အောက် လူတွေ အလုပ်ခိုတာတွေ လုပ်ကြတယ်လို့ပဲ။ အဲဒီ ပဋိပက္ခတွေဟာ အလုပ်ပြီးမြောက်မှုတွေ အားပျက်တာပဲ။ ဒီတော့လည်း လုပ်အားပစ္စည်းတွေကို လူ-လောကက သုံးစွဲရသင့်တာထက် လျော့တာပေါ့။

အလုပ်တွေ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မတူခြားနားကြလို့ လူတွေကွဲပြားသွားတာဟာ သဘာဝမဟုတ်ဘဲ အလုပ်ပေါ်မှာ ယစ်မှုးရာကဖြစ်တဲ့ အဖြစ်တွေပဲ။ အလုပ်မှန်သမျှဟာ လူတစ်ဦးအနေနဲ့ သူ့မှာရှိတဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး ဒီသုံးပါးနဲ့ ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက် သူချည်းပဲ။ ဘယ်အလုပ် နိမ့်နိမ့်ဖြစ်ခြင်း၊ မြင့်မြင့်ဖြစ်ခြင်းမဆို သူ့ကိုယ် နှုတ် နှလုံး သုံးပါးထက် အပိုတွေနဲ့ ဆောင်ရွက်ရတာ မရှိတာဘဲ။ ဘယ်အလုပ်သမား အလုပ်ရှင် သူကြွယ် သူဌေး အရာရှိ ဝန်ကြီး သမ္မတမှာ ဒီသုံးပါးထက် မပို-ကြဘူး။ ကိုယ်လုပ်တတ်တဲ့ ကိုယ်လုပ်နိုင်တဲ့အလုပ်ကို ကိုယ်စီလုပ်နေကြသူချည်းပဲ။ အလုပ်ကြီးကြီးလုပ်ရသူက သွားလာဖို့ မြန်ဆန်ဖို့ဆက်သွယ်မှုတွေ ပိုလုပ်ရမှာဖြစ်လို့ အဲဒါတွေလုပ်နိုင်ဖို့ အသုံးအဆောင် ပိုလိုတာကြောင့် ဒါတွေ ပိုပြီး ယူရမှာပဲ။ နိမ့် နိမ့်လုပ်သူက ဒါတွေသုံးဖို့မလိုတာကြောင့် ဒါတွေ လျော့ယူရမှာပဲ။

လူတိုင်းဟာ ကိုယ်လုပ်နေတဲ့အလုပ်ထက် ဖြစ်တဲ့အလုပ်ကို လုပ်ချင်ရမှာပဲ။ အဲဒီ လုပ်ချင်တာမှာ နှစ်မျိုးရှိနိုင်တယ်။ တစ်ခုကတော့ ကိုယ့်လုပ်အားခ ပိုရချင်လို့နဲ့ ကိုယ့်အရှိန်အစောင့်ဆိုတာ မြင့်လာဖို့ပဲ။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ ကိုယ့်အလုပ်ထက်မြင့်တဲ့ အလုပ်ဟာ လူလောက အလုပ်အကျွေးပြုရာမှာ ကိုယ့်အလုပ်ထက် အရာရောက်လို့ပဲ။ ပြီးတော့လည်း ကိုယ့်အလုပ်မျိုးကို ကိုယ်လိုလူမျိုးတွေ လုပ်နိုင်ကြပေမယ့် ကိုယ့်အလုပ်ထက် မြင့်တဲ့ အလုပ်ကို ကိုယ်လို လူမျိုးတွေ မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ မလုပ် နိုင်တဲ့အထဲက လုပ်နိုင်တဲ့ အဖြစ်ရောက်ရင် အဲဒီ မြင့်တဲ့အလုပ်နဲ့ လူလောကကို အလုပ်အကျွေးပြုခွင့်ရမှာ ဖြစ်လို့ပဲ။

ကိုယ်မလုပ်နိုင်တဲ့ အလုပ်ကို လုပ်သူကို ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုချင်ကြတာဟာ လူလောကရဲ့ ဓမ္မတာပဲ။ များများလုပ်နိုင်လေ များများဂုဏ်ပြုခံရလေပဲ။ ဒီတော့

အဲဒီလို အဖြစ်မျိုးကို လူတိုင်းလိုလို ဖြစ်ချင်ကြတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အလုပ်မြင့်မြင့် တွေ များများ လုပ်နိုင်သူဖြစ်လို့ သူ့မှာ စည်းစိမ်တွေ၊ အာဏာတွေ၊ ဂုဏ်သိရ်တွေ ခံစားမနေရမှာဘဲ။ လူ့လောကမှာ အလုပ်မြင့်မြင့်တွေကို များများလုပ်သူတွေဟာ များများရောင့်ရဲကြသူတွေ ဖြစ်သွားလို့ပဲ။ အဲဒီသူဟာ စားရေး၊ ဝတ်ရေး၊ နေရေး သုံးစွဲရေးတွေရဲ့ ပမာဏအမှန်ကို သိသူတွေဖြစ်လို့ပဲ။

ပြီးတော့လည်း အလုပ်မြင့်မြင့်တွေ လုပ်နေပေမယ့် အာဏာကလည်း တကယ် ပိုရှိတာ မဟုတ်လို့ဘဲ။ ဘယ်သူဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်စီကိုယ်ငှ ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ် လုပ်ကြတာပဲ။ သန့်ရှင်းရေးက သန့်ရှင်းတာလုပ်တာပဲ။ ဈေးသည်က ဈေးရောင်းတာပဲ။ ကုန်သည်က ကုန်သွယ်မှာပဲ။ လယ်သမား၊ အလုပ်သမားက လယ်ယာနဲ့ အလုပ်တွေ လုပ်မှာပဲ။ မန်နေဂျာတွေ၊ ဒါရိုက်တာတွေကလည်း မန်နေဂျာနဲ့ဒါရိုက်တာအလုပ်တွေ လုပ်တာပဲ။ ဝန်ကြီးတို့၊ သမ္မတတို့ကလည်း သူတို့အလုပ်ပဲ လုပ်တာပဲ။ ကြီးကြသူတွေဟာ ငယ်ကြသူ တွေရဲ့ အလုပ်တွေကို ညွှန်ပြတာပဲ ရှိမယ်။ အာဏာထားတာကတော့ မရှိရမှာဘဲ။

ဒါပေမယ့် ကြားဖူးတာတစ်ခု ပြောရမယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျပန်တွေဟာ သူတို့အရာရှိတွေက သူတို့ငယ်သားတွေကို ပါးရိုက်တာ နာမည်အလွန်ကြီးတယ်။ မေမြို့ အကယ်ဒမီဆို ဒုတိယနှစ်က ပထမနှစ်ကို အပြစ်သားတစ်ယောက်လို အရေးယူတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးတွေကလည်း သူတပည့် ကိုရင် ကျောင်းသားဆိုရင် ဒီလိုပဲ။ မိဘတွေကလည်း အဲဒီကျောင်းထွက်ပီပီ သူတို့သားသမီးကို အာဏာနဲ့ အုပ်ချုပ်ကြတယ်။ အကြီးသားသမီးက အငယ်သားသမီးကိုလည်း တချို့ဒီစနစ်ရှိတာ ကြားရဖူးတယ်။

ဒါတွေဟာ ဘုရင်လို ပြည်သူကို ကျွန်ုပ်လိုမြင်တဲ့ အစဉ်အလာက ဆင်းသက် လာတာတွေပဲ။ လူတွေဟာ လွတ်လပ်သူတွေပဲ။ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးက အာဏာထားဖို့ အခွင့်အရေးက ဘယ်ကရတာလဲ။ အဲဒီလို အာဏာထားတာဟာ ဦးနှောက်ဟာ ဘာအသုံးကျတယ်လို့ မသိတဲ့သူတို့ခေတ်ကအလုပ်ပဲ။ အခု-အထိ အာဏာထား သေးတာဟာ အာဏာထား သူမှာ အခုအထိ ဦးနှောက်

အသုံးချရကောင်းမှန်းမသိသေးတဲ့ ဦးနှောက်အစီ အစဉ် မရှိသေးသတဲ့။ အဲဒီလို လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ သမိုင်းထဲရောက်နေတာ သတိမမူမိကြ လို့ဘဲ။

ဒီလိုမမျှတတဲ့ လူ့အဖြစ်တွေဟာ လူ့လောကရဲ့ အနာဂတ်ကာလထဲမှာ ပဲ ရှိနေသေးတာ အတော်မလိုလားစရာဘဲ။ အခုတင်ပြနေတဲ့ လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ကို လူ့လောကက လျှောက်မသွားကြသေးသမျှ အနာဂတ်က ပေါ်ထွက်လာမှာ မဟုတ်တာဘဲ။ အနာဂတ်ထဲမှာ ပိတ်ဆို့အထားခံရတဲ့ ဒီမျှတတဲ့ လူ့လောကကို နိုင်ငံရေးစနစ်တွေ စီးပွားရေးစနစ်သစ်တွေ လူမှုရေးစနစ်တွေ ဘာသာရေးစနစ်အသစ်တွေ ပညာရေး စနစ်သစ်တွေ အစစတွေ နဲ့ ပွင့်လာအောင် ဖွင့်ပေးမယ့် ပွင့်ယောင်ယောင်လောက်ပဲ ဖြစ်မယ်။ လွတ်လွတ်ကျွတ် ကျွတ် ပေါ်ထွက်မလာနိုင်တာဘဲ။

အကြောင်းကတော့ နိုင်ငံရေးစနစ်ဆိုတာ နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်း နေ-ကြသူ အချင်းချင်း ဘယ်သူမှအသာအနာမဖြစ်ဘဲ နေထိုင်နိုင်ဖို့စနစ်ပဲ။ စီးပွားရေးစနစ်ဆိုတာလည်း စားဝတ် နေရေး၊ ကျန်းမာရေး အဆင်ပြေဖို့ စနစ်ပဲ။ လူမှုရေး အုပ်ချုပ်ရေးဆိုတာလည်း လူအများ အတွက် မခံနိုင်တာမျိုး မဖြစ်အောင် ထားတဲ့စည်းကမ်းပဲ။ ဘာသာရေးဆိုတာက လူမှု ပြဿနာတွေ ပြေလည်အောင် မရှင်းနိုင်ရာက လူ့အသိကို လူမရှိရာပို့တဲ့စနစ်ဘဲ။ ပညာရေး ဆိုတာ လူတွေ သိစရာ၊ တတ်စရာတွေ သိဖို့တတ်ဖို့ သင်ယူလေ့လာတဲ့စနစ်ပဲ။ ဒီ အစစ စနစ်တွေမှာ လူ-လောက လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းဖို့ ဘယ်လို မျှတအောင် လူ့လောကကို မြင်ဖို့ မညွှန် ပြကြလို့ဘဲ။

လူ့လောကရဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်ထဲက လမ်းစရှစ်ချက်ကို တစ်ချက်တိုင်းရဲ့ သိရမယ့်အဓိပ္ပာယ်တွေကို အတော်အတန် ပေါ်လွင်အောင် ပြောခဲ့ပြီးပြီပဲ။ ဒီလမ်းစ ရှစ်ချက်ရဲ့အပေါင်းကမှ လမ်းကြောင်းတစ်ကြောင်းပေါ့။ ဒီလမ်းကြောင်းဟာ လူ-လောကမှာ လူသွားလမ်းကြောင်းအဖြစ် သိနေသူမရှိတဲ့ လမ်းကြောင်းဖြစ်လို့ လမ်းကြောင်းသစ်လို့ ပြောခဲ့တာလည်း မှတ်မိကြစရာပဲ။

ဒီလမ်းကြောင်း သိခဲ့ရတာတွေဟာ ပြောပြသူက ပြောပြလို့ ကြားလိုက်ရတဲ့

အသိပဲဖြစ်မယ်၊ ဒီအသိဟာ ကြားရသူရဲ့ အသိမဟုတ်တဲ့ အသိပဲ၊ သူများပြောတဲ့ အသိပေါ့၊ ဒီအသိကို သိရသူရဲ့ကိုယ်ပိုင်အသိဖြစ်မှ မျှတသူဖြစ်မှာပဲ၊ ဒီလိုမဟုတ်ရင် မျှတသူအဖြစ်သိတာလည်း အတွေးအခေါ်အသိပဲ ဖြစ်မှာပဲ၊ အဲဒီမျှတတဲ့ အတွေးအခေါ် အသိအရ မျှော်ကြည့်ရင် ဖောက်ပြန်တဲ့အကျင့်လမ်းကြောင်းတွေနဲ့ အဲဒါတွေကြောင့် ဖောက်ပြန်ပျက်စီးနေကြတာတွေရယ်၊ အဲဒါတွေက လွတ်လပ်တာတွေရယ်ကို သိမှာပဲ၊ ဒါတွေကို သိတာတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ပိုင်အသိမဟုတ်ဘဲ အတွေးအခေါ်အသိပဲ ဖြစ်မယ်၊ ပြောပြသူက ပြောပြတာကို လက်ခံတွေးခေါ်လို့သိတဲ့ အသိပဲဖြစ်တယ်ပေါ့။

ပြောစကားတွေဖတ်ရတာ နားရှုပ်သွားမလားဘဲ၊ လမ်းကြောင်းသစ်က စက်လည် ပတ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရာရောက်တဲ့စကားတွေ ဖြစ်သွားလို့ပဲ၊ အဲဒီလမ်းကြောင်းသစ်ဟာ ကြားရတဲ့အသိအရ အတွေးအမြင်မှာ ဖြစ်ပွားသွားမှာတွေကို တွေးမြင်မှုတွေ ဖြစ် စေမှာပဲ၊ အဲဒါတွေဟာ အဲဒီလမ်းကြောင်းသစ်က ကိုယ့်လမ်းကြောင်းသစ်မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်ဖတ်မှတ်ကြားသိရဖူးတဲ့ လမ်းကြောင်းသစ်သာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီလမ်းကြောင်းသစ်က စက်ယန္တယားခတ်ပြီးသိတဲ့ အသိတွေဟာလည်း ကိုယ်သိတဲ့အသိတွေမဟုတ်ဘဲ တွေးခေါ်သိတာတွေလို့ ဆိုလိုတာပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ပေါ် ဘယ်ကစ တက်လှမ်းမလဲ

ဒါကြောင့် လမ်းကြောင်းသစ်အသိဟာ သင်ကြားခံရလို့ သိတဲ့အသိမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်သွားဖူးထားလို့ သိတဲ့အသိဖြစ်ဖို့ လိုတာပဲ၊ ဒီတော့ ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ပေါ်ကို ကိုယ့်ကိုယ်ကို တင်ရမှာပဲ၊ အသိအစု၊ အကျင့်အစု၊ အကြံအစုလို့ သုံးပိုင်းရှိတာမှာ ဘယ်အစုပေါ်ကို အစဆုံးတက်ကြမလဲ၊ အသိအစုက ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ကို စပြီး ပြောပေမယ့် အသိပေါ်ကို ဘယ်လိုတက်မလဲ၊ ဘာကို အသိခံအဖြစ် သိမှာလဲ၊ အကြံပေါ်တက်တာမှာလည်း ဒီလိုပဲ၊ ဘာက အကြံခံဖြစ်မလဲ၊ အကျင့်အစုပေါ်ကို စပြီးတက်ရင်တော့ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ အပြော အပြု အနေဖြစ်တဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး သုံးပါးဟာ ကိုယ့်ဝန်းကျင်က လူ့လောကကို အသိပေးမှု တစ်မျိုးမဟုတ်

တစ်မျိုးဆိုသလို အမြဲလုပ်နေတာပဲ။ လမ်းကြောင်းသစ် မကျင့်လည်း တစ်ခုခု-
ကို ကျင့်နေတယ် ပြောရမယ်။ လမ်းကြောင်းသစ်ကမှ မျှတတဲ့ အကျင့်ဖြစ်ရင်
လမ်းကြောင်းသစ်မဟုတ်တဲ့ လမ်းကြောင်း ဟောင်းတွေက မမျှတကြတဲ့ အကျင့်တွေ
ဖြစ်နေမှာပဲ။

လောကမှာ မတတ်ကျွမ်းသေးတဲ့ အလုပ်တွေ ရှိကြတယ်။
အဲဒီအလုပ်ကို လုပ်တတ်ချင်ရင် အလုပ်လေ့ကျင့်ရတာပဲ။ စက်ဘီးမစီးတတ်သူဟာ
စက်ဘီးစီးတတ်ချင်ရင် စက်ဘီးစီးတာကို လုပ်ရတာပဲ။ စက်ဘီးစီးတာအကြောင်း
ဖတ်မှတ်နာကြားရရုံနဲ့ စက်ဘီးစီး မတတ်တာဘဲ။ သေနတ်ပစ်တတ်ချင်ရင်
သေနတ် ပစ် လေ့ကျင့်ရမှာပဲ။ ဘယ်လို ပစ်ရမယ်လို့ သင်ဆရာ မြင်ဆရာ
အဖြစ်ပြောတာရရင် မြန်မြန်တတ်တာ ဖြစ်မှာပဲ။ အဲဒီ မြင်ဆရာ ကြားဆရာ
သင်စရာတွေရဲ့သင်ကြားချက်တွေ အသိဦးနှောက်ထဲသွင်းပေမယ့် အဲဒီ အသိ
ဦးနှောက်က လူကို သင်ကြားတာပေါ်ရောက်အောင် မလုပ်နိုင်တာဘဲ။ သင်ကြားတဲ့
အတိုင်း သင်ကြားခံရသူရဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး လှုပ်ရှားတာတွေ ဖြစ်စေတဲ့
အသိဦးနှောက် ကသာ လူကို သင်ကြားတာပေါ်ရောက်စေနိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် အမြင့်ခုန်နိုင်ချင်ရင် အခုန်လေ့ကျင့်ရမှာပဲ။ အပြေးသန်ချင်ရင်
အပြေး လေ့ကျင့်ရမှာပဲ။ အခုလည်း မျှတတဲ့ အပြော အပြု အနေရှိသူဖြစ်ချင်ရင် မျှတတဲ့
အပြော အပြု အနေလေ့ကျင့်တာက စရမှာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ဟာ လူ့လောကရဲ့
မျှတတဲ့ လမ်းကြောင်းပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းကမျှတလို့သာ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရာ
ရောက်တာပဲ။ လူ့လောက လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းဖို့ ဒီလို မျှတတဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ကို
သွားကြရမှာပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းရဲ့လမ်းစာတွေထဲက အသိလမ်းစ နှစ်ပါးနဲ့ အကြံလမ်းစ
သုံးပါးတို့ဟာ အကျင့်လမ်းစ သုံးပါးကို ကျင့်ရာမှာ ဖြစ်ပွားရတာတွေပဲ။ ဒီတော့
အကျင့်လမ်းစတွေပေါ် စပြီး တက်ရောက်ရမှာပဲ။

 လမ်းကြောင်းသစ်ပေါ် စတင် တက်လှမ်းပုံ

အကျင့်လမ်းစမှာ အပြောလမ်းစ အပြုလမ်းစနဲ့ အနေလမ်းစ သုံးခုရှိရာ တစ်ခုခုကို ပြုတိုင်း ဘယ်လိုပြုမှ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ လမ်းစပေါ် ရောက်မှာလဲ၊ အကျဉ်းချုပ်ကတော့ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်နဲ့အတွေး လမ်းစတွေကပြတဲ့ အမြင်နဲ့အတွေးတွေနဲ့ မလွဲတဲ့ အပြောမျိုး အပြုမျိုး အနေမျိုးဖြစ်အောင် ပြော ပြု နေတွေ လုပ်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး ပြောခွင့်ကြိုတိုင်း ပြုခွင့်ကြိုတိုင်း နေထိုင်ပြခွင့် ကြိုတိုင်း မလွဲအောင် ပြော ပြု နေဖို့ပဲ။

အဲဒါတွေကို ယုံစားမိလို့ အဲဒါတွေအတိုင်း လုပ်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက် တည်ဆောက်တာဟာ အဲဒီအကျင့်လမ်းစတွေကို ကျင့်တာပဲ၊ အဲဒီလို ကိုယ့်ကိုယ်ကို တည်ဆောက်ထားပေမယ့် လူမှာ ဝန်းကျင်တွေကလည်း ရှိကြတာဆိုတော့ အဲဒီ ဝန်းကျင်ရဲ့ ဆွဲဆောင်မှုထဲ မျောပါသွားပြီး အဲဒီ တည်ဆောက်ထားတာတွေ ပျက်ရင်ပြင်တယ် ဆိုတာ ရှိနိုင်မှာပဲ၊ အဲဒီလိုဖြစ်ရင် တည်ဆောက်တာပျက်ပေမယ့် သိတဲ့အချိန်မှာ ပြန်ပြင်ဖို့ပဲ၊ အဲဒီလိုပြင်တာနဲ့ ပြင်စရာမလိုအောင် မပျက်ဘဲရှိနေတာလည်း ကျင့်တာပဲ၊ ပြင်ဖို့သိတာ မြန်မြန် သိဖို့လိုတာပဲ၊ အဲဒီလိုတာဖြည့်ဖို့ အဲဒီတည်ဆောက်ထားတာကို သတိထားရမှာပဲ၊ သတိထားတဲ့အထဲကပဲ သတိမေ့တယ်ဆိုတာ မဖြစ်ဖို့လည်း လိုတာပဲ၊ အဲဒီလို သတိမေ့ တာ မဖြစ်အောင် အဲဒီဆောက်တည်ထားတာ သုံးခုအပေါ် အသိရောက်နေအောင် စိတ်ထားရမှာပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်အတွေး သင်ကြားချက်နဲ့ညီတဲ့အပြောက ဘယ်အတွက်ပြောရတာလဲ၊ အပြုနဲ့အနေတွေကလည်း ဘယ်အတွက်ပြုနေရတာလဲ၊ ဒီမေးခွန်းရဲ့အဖြေတွေဟာ ဒီအပြော အပြု အနေတွေအပေါ် စိတ်ထားဖို့အကောင်းဆုံးတွေပဲ။

အလုပ်တစ်ခု ဒါမှမဟုတ် အဖြစ်တစ်ခုခုမှာ စိတ်သွင်းတယ်၊ စိတ်ဝင်စားတယ် ဆိုတာ အဲဒီအလုပ်နဲ့အဖြစ်တွေဟာ ဘာ့ကြောင့်လုပ်ရတယ်၊ ဖြစ်ရတယ်လို့ စိတ်ကူးရတာပဲ၊ ဖြစ်တည်နေတဲ့အရာတစ်ခုကို သိတယ်ဆိုတာ ဖြစ်တည်တဲ့အဖြစ်ကို ဘယ်လိုရောက်လာတာ လဲလို့ သိတာပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်အတွေး သင်ကြားရယူ နားလည်ထားတာနဲ့ ညီညွတ်တဲ့ ပြောပြနေအကျင့်တွေဟာ ဘာကြောင့်ကျင့်ရသလဲ၊ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်အတွေးနဲ့မညီတဲ့ ပြောပြနေတွေဟာ မမျှတကြတဲ့အတွက် မလွတ်မလပ်တာဖြစ်စေ-တာကို လွန်မြောက်ဖို့ ညီညွတ်တာတွေ ကျင့်ရတာပဲ။ ဒီတော့ ကိုယ်ကျင့်နေတဲ့အကျင့်ဟာ အဲဒီအကျင့်ရဲ့ဆန့်ကျင်ရာဆီ ဘယ်အောက်ရောက်တယ်ဆိုတာမှာ စိတ်ထားရမှာပဲ။

လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်အတွေးတွေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေရှိတဲ့ အပြော အပြု အနေတွေဆိုတာ လူ့လောကမှာ မစောင့်စည်းတာနဲ့ မစောင့်ရှောက်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ စောင့်စည်းတာတွေနဲ့ စောင့်ရှောက်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီထဲက မစောင့်စည်းတာနဲ့ မစောင့်ရှောက်တာတွေ မဖြစ်ဖို့နဲ့ စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်တာတွေမှာ လည်း လူ့လောက ကောင်းကျိုးအမြင်ကို မသိရှိဘဲ ကိုယ့်ကောင်းကျိုးအမြင်ကိုသိပြီး စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်တာ တွေ မဖြစ်အောင် အပြော အပြု အနေတွေကို စောင့်စည်းဆောက်တည်တာကို ဆိုလိုတာပဲ။

ကိုယ့်ပြောအဆိုတွေဟာ ကိုယ်နားထောင်ဖို့ပြောနေတာတွေ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောက နားထောင်ဖို့ ပြောနေတာပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်အပြုအမူတွေပြုနေတာလည်း ကိုယ်အပြုခံရဖို့ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောက အပြုခံရဖို့ ပြုနေတာပဲ။ ကိုယ့်အနေအထားတွေ နေထိုင်ပြနေတာလည်း ကိုယ်သိဖို့ နေထိုင်ပြနေတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောကသိဖို့ နေထိုင် ပြနေတာပဲ။ ဒါဟာ ပကတိဘာဝပဲ။

လူ့လောကကို စောင့်စည်းမှုတွေ စောင့်ရှောက်မှုတွေနဲ့ ကိုယ်က ကူညီရိုင်းပင်းရင် အကူညီအရိုင်းပင်းခံရတဲ့ လူ့လောကမှာ ဘယ်လို ခံစားချက်ဖြစ်မလဲ၊ လူ့လောကရဲ့ခံစားချက်ပြောတော့ ခဏထားပြီး သတ္တဝါတွေရဲ့ ခံစားချက် ကြည့်ရမယ်။ ခွေး ကြောင် ကျွဲ နွား ကြက် ငှက်တိရစ္ဆာန် ပိုးမွှားနဲ့ သစ်ပင် ပန်းမန်တွေအားလုံးဟာ သူတို့ကို စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်တာကို မြတ်နိုးကြတာပဲ။ တိရစ္ဆာန်တွေဆိုရင် အဲဒီစောင့်စည်းစောင့်ရှောက်သူကို သူတို့မိတ်ဆွေအဖြစ် အသိ-အမှတ်ပြုကြတာပဲ။ လူ့လောကဟာ အသိရှိသူထဲမှာ ‘အမြင့်ဆုံး’အသိရှိသူပဲ။ ကိုယ့်ကို စောင့်စည်း စောင့်ရှောက် သူကို၊ သူတို့ကိုယ်တိုင် မိတ်ဆွေအဖြစ် ပေးကြတာပဲ။

မိတ်ဆွေဟာ သူ့မိတ်ဆွေ အကူလိုရင် ဘယ်လောက်ပဲ ကူညီရမယ်လို့ ပမာဏ မထားသတဲ့။ သူတတ်နိုင်တာအားလုံး ကူမှာပဲ။ ဒီလိုဖြစ်တာလည်း လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝပဲ။ ဒါတွေကြောင့် ကိုယ့်ပြောပြနေတွေ လုပ်တာအတွက် အလုပ်ခံရသူဆီက ဘာတွေ ပြန်ရမယ်လို့ ရည်ရွယ်နေဖို့ မလိုတာဘဲ။ ကိုယ့် ပြောပြ နေတွေဟာ ကိုယ့်ရဲ့ ပြော ပြ နေတွေ အလုပ်ခံရသူအတွက်ပဲ ဖြစ်ရမှာပဲ။ ဒီတော့ ကိုယ့်ပြောပြနေ တစ်ခုခု မလိုအပ်သူအပေါ် ကိုယ်က ပြောပြနေတွေလုပ်ဖို့ မဟုတ်သလို လိုအပ်သူအပေါ် လည်း ကိုယ်လုပ်နိုင်လျက် မလုပ်ဘဲ မနေရမှာဘဲ။

ဒီလို ပြောဆိုတာတွေ ပြုမူတာတွေနဲ့ နေထိုင်တာတွေဟာ လူ့လောကအတွက် မျှတတာတွေပဲ။ ဒါတွေကို ကျင့်သုံးမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ဆောက်တည်တာပဲ။ ဒီဆောက်တည် ချက်ဟာ ကိုယ့်စိတ်ရဲ့ အာရုံအဖြစ်ထားပြီး၊ အဲဒီ အာရုံပေါ်မှာ ကိုယ့်စိတ်ကိုထားတာကို သတိထားပြီး စောင့်ရှောက်တယ်။ ဝီရိယထားပြီး အဲဒီအာရုံပေါ်က စိတ်ကိုမရွေ့အောင် ကြိုးစားတာတွေ လုပ်တာပဲ။ အဲဒီအာရုံနဲ့ လွတ်သွားရင် ပြန်တင်တဲ့ ဝီရိယတွေလည်း ထားတာပဲ။

ဒီကိုယ်နှုတ်နှလုံး ပြောပြနေအကျင့်တွေကို ဝီရိယ သတိ သမာဓိဆိုတဲ့ ဈာန်အကြံတွေနဲ့ အထပ်ထပ်ဖြစ်ပွားစေတာပဲ။ ဒီအကြံတွေဟာ လက်ဦးပိုင်းမှာ ပြန် ပြန်ကြံကြံလို ဖြစ်နေမယ်။ ဒီအပြော အပြု အနေ စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်မှုအာရုံဟာ စတင်မှာရှိနေတဲ့အခါ ရှိနေပေမယ့် မရှိတဲ့အခါလည်း မရှိ ဖြစ်နေမယ်။ အထပ်ထပ် သတိ၊ ဝီရိယနဲ့ တင်ဖန်များတဲ့ အခါ ဒီအာရုံတွေဟာ စိတ်ကမလွတ်လပ်တော့ပေမယ့် လေးလေးနေးနေး ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဒီအာရုံတွေထဲကို စိတ်ဝင်အောင်သွင်းနိုင်လာရင် ဒီအာရုံဖြစ်တဲ့ အပြော အပြု အနေတွေရဲ့ အတိုင်းအထွာပမာဏတွေ ဒီအာရုံရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက် အပြော အပြု အနေ အကျင့်မှားတွေရဲ့ ပမာဏတွေ ကို စိတ်ဝင်စားနိုင်ပြီး ဒီအာရုံမှာ စိတ်ကိုထားရာတာနဲ့စပ်ပြီး ကျေနပ်နှစ်သိမ့် လာမှာပဲ။ အဲဒီ အာရုံထဲက အသိသစ်တွေအထိ ရောက်မှာပဲ။ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ လမ်းစများဖြစ်ကြတဲ့ ဘယ်လုပ်ငန်းမဆိုမှာလည်း စိတ်သွင်းကြတာနဲ့ထပ်တူပဲ။ သွင်းစမှာ အသွင်းခံရရာဟာ စိတ်က ထွက်ထွက်သွားတတ်တာပဲ။ သွင်းဖန်များရင် သွင်းရာမှာ

လေးလေးကန်ကန်နဲ့နေတာတွေ့ရမှာပဲ။ ပြီးတော့ စိတ်ဟာ သူဝင်သွားတာခံရတဲ့ အာရုံကို လေ့လာတာလည်း ဓမ္မတာပဲ။ တော်တော်ကလေး လေ့လာမိသွားတဲ့အခါ အဲဒီမှာ စိတ်က ပျော်သွားတာပေါ့။ အသွင်းခံရတဲ့ စိတ်နဲ့ အတော်ကြီးရင်းနှီးသွားတဲ့အခါ စိတ်ဟာ ချမ်းသာပြီပဲ။ ဒီနှစ်ခု တစ်ထပ်တည်းဖြစ်ပြီဆိုတော့ အသိစိတ်အသစ် တွေ ထွက်လာတာပဲ။ စိတ်သွင်းတဲ့ နေရာနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တွေရဲ့ ဆိုးဝါးတဲ့ ပုံစံတွေထင်လွန်းရာက အဲဒီနေရာနဲ့ အလားတူတွေလည်း ဆိုးဝါးတာတွေ ထင်ရှားဖြစ်လာပြီး ဒါတွေဟာ စိတ်ကုန်စရာတွေပဲ ဆိုတာမျိုး အသိသစ်တွေဖြစ်တာပဲ။

သင်ကြားသိမှ ကိုယ်ပိုင်အသိ ဖြစ်လာပုံ

ဒီတော့ လမ်းကြောင်းသစ်ကျင့်ဖို့ အပြော အပြု အနေလမ်းတွေရဲ့ လမ်းညွှန်အဖြစ်အသင်ကြားခံထားရတဲ့ အမြင် အတွေးတွေဟာ ကိုယ်တိုင်မြင်တာ တွေးတာဆီကို ရောက်တာပဲ။ ဒီတော့ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင် အတွေး လမ်းညွှန်ချက်နဲ့အညီ ပြောပြနေတွေဖြစ်အောင် လုပ်ရတာတွေ ပြီးသွားတာပဲ။ အဲဒီ ပြောပြနေတာ သူများရဲ့ ပြောပြနေ မဟုတ်တော့ဘဲ ကိုယ်ပိုင် ပြောတာ ပြုတာ နေတာဖြစ်တာပဲ။

ဒါဟာ ငယ်စဉ်က စာဖတ်သင်ရတာမျိုးနဲ့ တထပ်တည်းတူတာပဲ။ စာသင်စဉ်က အကွေ့ရာတစ်လုံးကထွက်တဲ့အသံတွေ ကုန်အောင်စုံအောင် သင်ပုန်းကြီးဆိုတာသင်ပြီး နောက်မှာ အကွေ့ရာစုဖြစ်တဲ့ စကားလုံးတွေကို ဖတ်ရတာပဲ။ အဲဒီ စကားလုံးတွေနဲ့ ဖွဲ့ထားတဲ့ဝါကျတွေ၊ အဲဒီဝါကျတွေစုနေတဲ့ စာစုတွေ ဖတ်ရတာပဲ။ အဲဒါဟာ အမောတကောပဲ။ အဲဒီ စကားလုံးဝါကျနဲ့ ဝါကျစုရဲ့ဆိုလိုချက်ဟာ ဘယ်နေမှန်း မသိသေးအောင်ဘဲ။ အသံ မှန်မှန်ထွက်အောင် မနည်းဖတ်ကြရတာဘဲ။ စာသင်-တာမှာ အထပ်ထပ်ဖတ်ဖန်များလာတော့ အကွေ့ရာတွေ ဖတ်ရတယ်၊ မသိတော့ ဘဲ။ အကွေ့ရာစုတွေ ဝါကျတွေလည်း ဒီလိုပဲ။ အကြောင်းအရာပဲ ဖတ်သူအမြင်မှာ မြင်တာ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါဟာ တကယ့် လူ့လောက ဖြစ်နေတဲ့ ပကတိဘာဝပဲ။

တခြားတွေလည်း အားလုံးအတူပဲ ပေါ့။ ဘယ်သူမှ ဘယ်အလုပ်မှ အဲဒီလိုမျိုးအဆင့်တွေ မဖြတ်သန်းဘဲ အဲဒီအလုပ် ပြီးဆုံးတဲ့ ဆီရောက်လာသူ မရှိတာဘဲ။

စာဖတ်သူတိုင်းဟာ ဝါကျစုတွေလည်း ဖတ်တယ်။ ဝါကျတွေလည်းဖတ်တယ်။ စကားလုံးတွေလည်း ဖတ်တယ်။ အက္ခတွေလည်း ဖတ်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် စာတတ်ပြီးသွား သူဟာ အဲဒါတွေဖတ်တာမှာ ဖတ်ရတယ်လို့ မသိ တော့ဘဲ အကြောင်းအရာပဲ ဖတ်တော့ တာပဲ။ ဒီလိုပဲ လမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အမြင်နဲ့အတွေးရဲ့ ညွှန်ပြချက်ဖြစ်တဲ့ အပြော အလုပ် အနေတွေကို ကြိုးစား နိုးကြား စိတ်ထားတွေနဲ့ပွားများလိုက်တာ အဲဒီပွားများချက်ရဲ့ ညွှန်ပြချက်ဖြစ်လာတဲ့ အမြင်နဲ့အတွေးအပေါက်သွားတော့ ဒါတွေက ကိုယ်ဖြစ်သွား တော့တာပဲ။

ဒီတင်ပြချက်တွေဟာ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်ဟာ ကိုယ့်လမ်းကြောင်း ဖြစ်အောင်လုပ်ပုံ အမြဲစကား တင်ပြချက်တွေပဲ။ ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ပိုင် လမ်းကြောင်းဖြစ်လာရင် လမ်းကြောင်းသစ်ပေါ်ရောက်ပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် ရှေ့ဆက်လုပ်စရာ ရှိတာတွေနဲ့ ရှင်းစရာရှိတာတွေကို လုပ်တာတွေ ရှင်းတာတွေကို ပြောနေဖို့မလိုဘဲ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်ဆောင်သွားမှာပါ။

ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ပေါ်ရောက်ပြီးရင် လူ့လောကကို ပကတိဘာဝအတိုင်းဖြစ်သူ ဖြစ်ပြီပဲ။ လူ့လောကကို ဘာတွေက လွှမ်းမိုးဖျက်ဆီးနေလို့ လူ့လောကဟာ ဘာတွေ ဖြစ်နေတာကို မျက်ဝါးထင်ထင်တွေ့မြင်သူ ဖြစ်ပြီပဲ။ ဒီလိုမြင်ရတာဟာလည်း တခြား အကြောင်းတွေကြောင့်မဟုတ်ဘဲ လူ့လောကကို ပကတိဘာဝကျ ကျ မမြင်ဘဲ “ကိုယ်ထင် ကုတင်ရွှေနန်း” အမြင်မျိုးတွေမြင်ပြီး အဲဒီအမြင်အရ ကိုယ့်ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေကို ပြုလုပ်ကြမှုအမှားတွေကြောင့်ဆိုတာ အသ ဝင်လာတာပဲ။ အဲဒီ လူ့လောကပကတိဘာဝကို ဝိဘာဝ၊ နာနာဘာဝ၊ ဝိနာဘာ ဝတွေအဖြစ် မြင်တ- ဘာလည်း အရင်က ဒီလိုအမြင်နဲ့ ပြုမှု ပြောဆို နေထိုင်မှုအမှားတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပြစ်တွေရှိသူက မြင်တာတွေပေါ့။ ဒါက စက်ဖြစ်ပြီး အရှိန်မပြတ်လည်ပတ်နေတာပဲ။ လူ့လောကဟာ လူ့လောကရဲ့ရှိရမယ့် အချင်းချင်းအပေါ် ဆောင်ရွက်မှု အရည်အချင်းအမြင်နဲ့ဆက်ဆံပြီး လူ့လောကအဖြစ် အပျောက်ဆုံးခံရပြီး

လူ့လောကသားတို့ရဲ့ အမြင်ဖြစ်တဲ့ အရည်အချင်းအမြင် ပျောက်ကွယ်က အကောင်ဘလောင်အမြင်၊ တစ်ကိုယ်ကောင်းအမြင်နဲ့ အကောင်ပျောက်အမြင်များကို လူ့လောကရဲ့အမြင်အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ချာလည် ပတ်လည်နေကြတဲ့ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်နေတာ ကို အထင်အရှား နားလည်လာတာပဲ။

လူ့လောကကို လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝအမြင်ဖြစ်တဲ့ အချင်းချင်းအပေါ်မြင်တဲ့ အရည်အချင်းအမြင်အဖြစ်က အကောင်ဘလောင်အမြင်နဲ့ အချို့က အကောင်ဘလောင် ပျောက်အမြင် ဖြစ်နေတယ်။ ဒီအမြင်တွေဟာ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်မှုနဲ့ တစ်ကိုယ်ကောင်း ဆန်တာ ကြောက်ရွံ့မှုကိုဖြစ်စေပြီး လူ့လောကကြီး မလွတ်လပ် မငြိမ်းမချမ်းတွေ မဆုံးနိုင်တဲ့ ခရီးရှည်ကြီးကို လျှောက်စေတာပဲ။ ကရွတ်ပေါ်လျှောက်တဲ့ ကင်းလို ဖြစ်စေတာပဲပေါ့။

ဒီတော့ လူ့လောကရဲ့ ပန်းတိုင်လည်း လွဲကြတာပဲ။ လူ့လောကရဲ့ မှားမှားယွင်းယွင်း အသိခံရတဲ့ ပန်းတိုင်ဟာ သူဌေး သူကြွယ် ဂုဏ်သရေရှိ ပညာရှင်နဲ့ မင်းစိုးရာဇာများဖြစ်ကြတဲ့ အကောင်ဘလောင်တွေဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ အကောင်ဘလောင် တွေဟာ ခံစားမှုဆင်းရဲကို လွန်မြောက်နိုင်တဲ့ အခြေအနေရှိသူများရဲ့ အပြစ်အမြင်ခံရသူများ ဖြစ်ကြတယ်။

ခံစားမှုသည် ပန်းတိုင်အမှန် မဟုတ်

အဲဒီ အမြင်မှားနေတဲ့ လူ့လောကမှာ အမှန်မဟုတ်ပေမယ့် အမှန်အလုပ်ခံထားရတဲ့ အမှန်ဆိုတာ ရှိတာပဲ။ အဲဒါက ခံစားချက်ဆိုးတွေခံစားရတဲ့ အကောင်ဘလောင်ရဲ့အဖြစ်ဟာ မလွတ်လပ် မငြိမ်းချမ်းတဲ့လူ့လောကလို့ မှတ်ထင်ကြပြီး၊ ခံစားချက်ဆိုးတွေ ခံစားရမှုက လွတ်လပ်တဲ့အကောင်ဘလောင်ဟာ ငြိမ်းချမ်းတဲ့လူ့လောကလို့ မှတ်ကြတာပဲ။

ဒါတွေရဲ့ အကြောင်းတွေကိုလည်း အဲဒီအကောင်ဘလောင်တွေမှာ ကောင်းမွန်တဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေ လုံ့လတွေ အသိတွေချို့တာဟာ

ခံစားချက်တွေကို ဖိတ်ခေါ်တာ တွေလို့ မှတ်ထင်ကြပြီး မချို့တဲ့ဘဲ ပြည့်စုံတာက ခံစားချက်ဆိုးတွေက လွတ်လပ်တဲ့ အကြောင်းတွေပဲ။ နောက်တစ်မျိုးလည်း အမှန်အလုပ်ခံထားရတာ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါက ခံစားချက်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေတဲ့ အာရုံနဲ့ အာရုံကို လက်ခံစရာတွေမရှိအောင် ကိုယ် နှုတ် နှလုံးတွေ လုံ့လတွေ အသိတွေချို့တဲ့တာက ခံစားချက်ဆိုးတွေရဲ့ အကြောင်းဖြစ်ပြီး အဲဒါတွေ ပြည့်စုံတာက လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းရဲ့ အကြောင်းလို့ပဲ။ ခံစားချက်ရှိတာက မလွတ်လပ်တာနဲ့ မရှိတာက လွတ်လပ်တာလို့ပေါ့။

လူ့လောကဟာ ခံစားတတ်တာဆိုတော့ ခံစားမှုအကောင်းကို လိုလားပြီး၊ ခံစားမှုအဆိုးကို ကြောက်ရွံ့ရာက ဒီလွဲမှားတဲ့အမှန်တွေ ဖြစ်လာတာပဲ။ လွဲမှားတဲ့ အမှန်တွေ ဖြစ်ရင် လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝဖြစ်တဲ့ “အမှန်” အကွယ်ခံရတာပဲ။ ခံစားမှုဟာ လူ့လောကရဲ့ပန်းတိုင်မဟုတ်တာဘဲ။ လူဟာ လှုပ်ရှားမှုရှိရမယ့်သူပဲ။ “ဘယ်လောက်အထိ လှုပ်ရှားနိုင်တယ်”၊ “ဘယ်လောက်အထိပဲ လှုပ်ရှားနိုင်မယ်” ဆိုတာ ဖြစ်ဖို့ဟာ ခံစားမှု ပါရတာပဲ။

ခံစားမှုဟာ လူ့လောကမှာ ဖမ်းဆုပ်လို့မရနိုင်တာဘဲ။ အကောင်းဖြစ်ဖြစ်၊ အဆိုးဖြစ်ဖြစ် ကြာမြင့်စွာရပ်တည်နေနိုင်တာ မဟုတ်လို့ဘဲ။ အခု ကောင်းပေမယ့် အဲဒီအကောင်းဟာ နောင်တစ်ချိန်မှာ အကောင်းမဟုတ်တော့ဘဲ။ အဆိုးကလည်း ဒီလိုပဲ။ အခုဆိုးပေမယ့် အချိန်ပြောင်းသွားရင် အဆိုးအဖြစ် မတွေ့နိုင်တော့လို့ဘဲ။ အကောင်းနဲ့နေဖန်များရင် အဲဒီ အကောင်းဟာ အကောင်းအဖြစ် မထင်တော့တာဘဲ။ အဆိုးလည်း ဒီလိုပဲ။ အဆိုးအဖြစ် နေဖန်များရင် အဆိုးအဖြစ် ပျောက်တာပဲ။ ဒါကြောင့် အကောင်းထဲမှာလည်း လူတွေ အပြောင်းအလဲမရှိ မပျော်နိုင်ကြဘဲ အဆိုးထဲမှာလည်း အပြောင်းအလဲမရှိ လူတွေ ဆက်နေလို့ မဖြစ်ဘူးလို့ မရှိတာဘဲ။ ချမ်းသာသူကလည်း အချိန်ကြာတဲ့အခါ ချမ်းသာတာကို မသိတော့သလို ဆင်းရဲသူကလည်း ဆင်းရဲတာကို မသိတော့တာဘဲ။

ဒီလို ချင့်ချင်ချိန်ချိန် လုပ်မကြည့်မိတော့ ချမ်းသာနဲ့ဆင်းရဲဟာ လူ့လောကရဲ့ ပန်းတိုင်နဲ့ ခြေကန်အဖြစ် ထားမိကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် ပုခုံးလက်ရုံးတွေနဲ့လုပ်ရတဲ့

လူ့လောကဟာ မလိုလားစရာလောက၊ အောက်တန်းစားလောက အပြော အပြု အနေတွေ လုံ့လတွေ အသိဉာဏ်တွေ ညံ့တဲ့လူ့လောကလို့ သတ်မှတ်ကြပြီး ဒီလိုမဟုတ်တဲ့ လူ့လောကကို လိုလားစရာလောက၊ အမြင့်လောက ပြောပြနေတွေ လုံ့လတွေ အသိတွေ ကောင်းကောင်းနဲ့ တည်ဆောက်ထားတဲ့ လောကကို မှတ်ထင်ကြတာပဲ။

ဒီလို ထင်မှတ်မယ်ဆိုလည်း မှတ်ချင်စရာပဲ။ လျှော့လွန်းသူကလည်း လျှော့လွန်း တယ်၊ လွန်လွန်းသူကလည်း လွန်လွန်းလို့ပဲ။ တကယ်တော့ လျှော့လွန်းသူက လျှော့လွန်း တော့ လက်ရုံးတွေ၊ ပုခုံးတွေနဲ့ လုပ်စရာတွေဟာ လုပ်ရမှာထက် ပိုလုပ်လာရတာပဲ။ လွန်လွန်းသူတွေကလည်း လွန်လွန်းတော့ လက်ရုံးတွေ၊ ပုခုံးတွေနဲ့ လုပ်စရာတွေကို လွတ်အောင် လက်ရှောင်ကြတာပဲ။ ဒီတော့ သူတို့အတွက်ပါ လျှော့လွန်းသူတွေအပေါ် ပိကျလာလို့ပဲ။

လွန်လွန်းသူဟာ အပေါ်စီးနေရတော့လည်း ထင်သလို နေတော့တာပဲ။ စားသုံးစရာတွေကို လူ့လောကသားတစ်ဦး စားသုံးသင့်တာထက် အတိုင်းအဆမရှိ စားသုံး တာပဲ။ ကမ္ဘာ့ရဲ့တစ်ဖက်ခြမ်းမှာရှိ သစ်သီး သစ်ရွက် အစေ့ အဆံ အစားအစာတွေ မှာယူစားသုံးကြတယ်။ သူတို့ကိုယ် လက် လှုပ်ရှားဖို့ စက်တွေ နဲ့ ကစားစရာတွေရဲ့ အကူကို ယူကြတယ်။ သူတို့ကိုယ်ထဲ စုနေတဲ့ အဆီတွေကို ဆေးစားပြီး ချကြတယ်။

ဒီလို လွန်လွန်းတာတွေဟာ အခမဲ့လွန်လွန်းလို့ရတာ မဟုတ်ဘဲ လျော့ရဲလွန်းသူ တွေရဲ့ လည်ပင်းပေါ်တက်နင်းပြီး လွန်လွန်းရတာတွေပဲ။ ဒီတော့ သူတို့လွန်သလောက် သူတို့နဲ့ လျော့ရဲသူတို့ အကွာအဝေးဟာ ခြားနေမှာပဲ။ လွယ်လွယ်စားရအောင်၊ အချိန်နဲ့ နေရာတွေ ရွှေ့ပြီးစားရအောင် စားစရာလေးနည်းနည်းကို ထုပ်ပိုးတယ်။ စားစရာတန်ဖိုးဟာ ထုပ်ပိုးတန်ဖိုးနဲ့ သဘာဝအရချင့်ရင် အလိုလိုရှိနေတာ မဟုတ်ဘဲ၊ လုပ်အားများစွာထည့် ပြီးမှ ဖြစ်တဲ့အရာပဲ။ ခွေးစာ၊ ကြောင်စာတွေလည်း သံဘူးတွေနဲ့ထည့်ကြတယ်လို့ သိရတယ်။

လွန်လွန်းသူတွေဟာ အပေါ်စီးရထားသူဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဘယ်လို စားသုံးနေထိုင်တာဖြစ်ဖြစ် လုပ်နိုင်လို့ လုပ်တာပဲ၊ ဘာဖြစ်သလဲ ထင်မှာပဲ၊ သူလုပ်သမျှဟာ လူ့လုပ်အားတွေချည်းဖြစ်လို့ အဲဒီ လုပ်အားရှင်တွေရဲ့ လည်ပင်းတက်နင်းထားတာကို သတိမထင်လို့ဘဲ။

သူတို့နေဖို့အိမ်ကြီးကို အကျယ်ဝန်း အကောင်းမွန်ဆုံးဖြစ်အောင် ဆောက်လုပ်တာ လည်း လိုလိုလား မေးရမှာပဲ၊ အိမ်လှေကားကို နံ့သာဖြူသားတွေနဲ့မှ လုပ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီအသားက လှေကားအထွက် ပိုအဆင်ပြေလို့လား၊ အဲဒါတွေအတွက်ပေးနိုင်ရင် ပြောစရာ မရှိဘူးဆိုတာ ဟုတ်ပါ့မလား၊ အုတ်ခဲတစ်လုံး၊ ကျောက်ခဲတစ်ထုပ်၊ ဘီလပ်မြေတစ်ဆုပ်၊ သစ်သားတစ်ချောင်း၊ သံချောင်းတစ်ချောင်းဟာ အလိုလိုဖြစ်နေတာတွေမဟုတ်ဘဲ လူလုပ် ပစ္စည်းတွေပဲ၊ လူတွေရဲ့လုပ်အားတွေ ဝယ်နိုင်တယ်ဆိုပေမယ့် လူတစ်စုကလေးအတွက် လူပေါင်းများစွာရဲ့လုပ်အားတွေ အသုံးချတာ သင့်တော်ရဲ့လားပဲ။

စားစရာ ဝတ်စရာ နေစရာနဲ့ သုံးစရာတွေဟာ သူ့ပမာဏနဲ့သူ ရှိကြတာပဲ၊ အဲဒီပမာဏတွေထက် ပိုလွန်လွန်းတာတွေဟာ လူ့လောကကို ဖိစီးတာတွေပဲ၊ ကိုယ်က အဲဒီပမာဏတွေထက် စိတ်ရှိသလောက် ပိုလွန်နိုင်အောင် လူ့လောကကို အလုပ်အကျွေး ပြုထားပြီးပြီပဲလို့ ချေပရင် အဲဒီ ချေပချက်ဟာ သင့်တော်တဲ့ချေပချက် ဖြစ်ပါ့မလား၊ ဥပမာအားဖြင့် တစ်မြို့လုံးမှာရှိတဲ့ စားသောက်ဆိုင်တွေက အစားအစာတွေအားလုံးကို ဝယ်ပြီး စားမဖြစ်အောင် အဆိပ်သင့်စေတာလုပ်ရင် အဲဒီအမှုဟာ သင့်တော်တဲ့အမှု ဖြစ်ပါ့ မလားဘဲ၊ လူတွေ စားဖို့တွေကို စားမဖြစ်အောင် အဆိပ်သင့်စေတာဟာ သူ့လုပ်အားနဲ့ သူလုပ်ပေမယ့် ခွင့်လွှတ်စရာ မဟုတ်တာဘဲ၊ အစားအစာတွေဟာ လူ့လုပ်အားနဲ့ဖြစ်ပွားတဲ့ အရာတွေပဲ၊ လူတွေ စားဖို့မဖြစ်အောင် လုပ်သူဟာ လူ့လောကရဲ့ ရန်သူပဲ။

ဒီလိုပဲ လူသုံးဖို့ လူတွေလုပ်ထားတဲ့ပစ္စည်းတွေကို ဘယ်သူမဆို ဘာဖြစ်ဖြစ် သူသုံးနိုင်တဲ့ပမာဏထက်လွန်ပြီး သူတတ်နိုင်လို့ ဖြုန်းချင်သလိုဖြုန်းပြီး အကျိုးမပြီးဘဲ ဖြုန်းတီးမှုဖြစ်စေတာဟာလည်း လူ့လောကကို စော်ကားနေတာပဲ။

လူ့လောကမှာ လူတစ်ဦးဟာ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးအမှုတွေ ထကြွလုံ့လတွေ အသိဉာဏ်တွေ ချွန်လွန်းထက်လွန်း ကောင်းမွန်လွန်းတဲ့အတွက် လူ့လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုရာမှာ သာမန်လူတစ်ဦးက အလုပ်အကျွေးပြုနိုင်တာထက် အဆရာထောင် ပိုလွန်အောင် လုပ်ကျွေးနိုင်တယ်ဆိုရင် အဲဒီလုပ်ကျွေးနိုင်တယ်ဆိုရင် အဲဒီ လုပ်ကျွေးနိုင်တာရဲ့ ကျေးဇူးတရားလက်မှတ်(ငွေကြေး)တွေ အများကြီးကို ပိုင်ဆိုင်မှာပဲ။ အဲဒီ လက်မှတ်တွေနဲ့ လူ့လောကအတွက် အကျိုးမရှိတာတွေကို ထင်သလိုဖြုန်းပစ်တာဟာ လောကပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းလုပ်တဲ့ ဘီလူးတစ်ကောင် မွေးဖွားတာပဲ။ ဒီဘီလူးဟာ လူ့လောကရဲ့ ရန်သူပဲ။ အတတ်ကြူးတဲ့ ဒီဘီလူးကို လူ့လောကက မလွန်နိုင်ဘဲ ပူဇော်ပသနေကြ ရတာဟာ လူ့လောက ပျက်စီးဖို့ ဖြစ်လာတာပဲ။

စားစရာ ဝတ်စရာ နေစရာနဲ့ သုံးစရာတွေ အားလုံးဟာ လူ့လောကက သုံးစွဲနိုင်တဲ့အဖြစ်ရောက်အောင် လူ့လောကက ဖန်တီးကြရတာပဲ။ လူ့လောကက မလုပ်ဆောင်ရတဲ့ ပဒေသာပစ္စည်းရယ်လို့ လူ့လောကမှာ မရှိတာဘဲ။ ဒါတွေကို တစ်ဦးတစ်ယောက်က လူအရာအထောင်သုံးမှာလောက် သုံးတာဟာ ဖြုန်းပစ်တာပဲ။ ဒီလို ဖြုန်းတာဟာ လူ့လောကကို မထိမဲ့မြင် လုပ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် ဂုဏ်ယူစရာ မဟုတ်ရုံမက ရှက်ရွံ့ကြောက်ထိတ်စရာ အလုပ်ပဲ။

လူ့လောကဟာ ကျောက်ခဲလို ဓာတ်သတ္တုလိုအရာ မဟုတ်ဘူး။ သက်ရှိအရာပဲ။ သက်ရှိတိုင်းဟာ ဝန်းကျင်ရဲ့ ဖြည့်စရာနဲ့ ဖြည့်နေရတယ်။ လူဟာ ဘီလူးဖြစ်လို့ အားတွေသန်လှတယ်ဆိုပြီး သားငါးတွေ သစ်ပင်တွေ ဓာတ်သတ္တုတွေ အားလုံးကို ခြေမွဖျက်ဆီး သုံးဆောင်တယ်ဆိုရင် နောက်ဆုံးမှာ အလင်းရောင် နေနဲ့ ရှူစရာလေ၊ သောက်စရာ ရေအထိ လူ့လောက အခက်အခဲ ဖြစ်မှာပဲ။

ရှေးအခါက အင်္ဂါဂြိုဟ်ဟာ ဒီနေ့ကမ္ဘာမျိုးလို့ သိရတယ်။ ဒီနေ့ကမ္ဘာလည်း အနာဂတ် အင်္ဂါဂြိုဟ် ဖြစ်ရဖို့အထိ လူ့လောက ပျက်စီးခြင်း တိုင်နိုင်တာပဲ။ ဒီလိုဖြစ်အောင် ဘယ်သူလုပ်မှာလဲ။ လူ့ဘီလူးတွေအပြင် တခြားဘယ်သူမှ မလုပ်နိုင်ဘူး။ ဆင်ကြီးတွေ ကြံ့ကြီးတွေ မိချောင်းကြီးတွေ ငါးမန်းကြီးတွေလည်း

ဒီကမ္ဘာကြီးပျက်စီးအောင် မပျက်ဆီးနိုင်ဘူးဘဲ၊ လူတွေက လူပေါင်းများစွာစားသုံးမှာတွေ စားသုံးပစ်တော့ လူပေါင်း များစွာကလည်း မစားသုံးဘဲ နေလိုဖြစ်သူတွေ မဟုတ်တာဘဲ၊ ဒီတော့ လူအများကလည်း စားသုံးစရာမှန်သမျှ စားသုံးကြရအောင် လုပ်ကြရတာပဲ၊ ဒီတော့ ဒီလို ဖြစ်ကြရမှာပဲ။

အခုအခါမှာ သိတတ်သူတချို့တလေက အော်ဟစ်လာနေပြီ၊ နေရောင်ခြည်ရဲ့ အနေအထား၊ လေထုရဲ့ အနေအထား၊ ရေထုရဲ့ အနေအထား၊ သစ်ပင်သစ်တော အနေ အထား၊ တိရစ္ဆာန်တွေ အနေအထား ဒါတွေ ညစ်ပတ်ဆိုးဝါးလာနေပြီလို့ပဲ၊ ပတ်ဝန်းကျင် သစ်ပင် တောတောင် သားငါး တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ နေမြဲစနစ်တွေ မပျောက်မပျက်အောင် ထိန်းဖို့လို့ပဲ။

ဒါတွေဟာ လက်တွေ့ဖြစ်ပွားချက်တွေကို သိရှိသူတွေအနေနဲ့ ထောက်ပြချက် တွေ ဖြစ်လို့ ဆောင်ရွက်ဖို့လိုအပ်မှာ အမှန်ဖြစ်မှာတွေပဲ၊ ဒါပေမယ့် လူ့လောကရဲ့ အခုလို အမြင်မျိုးနဲ့တော့ ဆောင်ရွက်တာ မပြောသာလောက်ဘဲ ဖြစ်နေမှာပဲ၊ ဒါတွေ ဆောင်ရွက်တာ ဟာ အပေါ်စီးရနေတဲ့ လူတွေရဲ့အကျိုးကို မထိခိုက်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်လို့ဘဲ၊ ပြုပြင် ဆောင်ရွက်တာက တစ်လှမ်းဆိုရင် ပျက်စီးပြိုလဲတာက အလှမ်းမရောက်နိုင်ဖြစ်နေရင် ပျက်စီးမှုထဲ လူ့လောကမျှောမပါအောင် မတတ်နိုင် တာဘဲ။

ဒီတော့ ဒီလို မဖြစ်အောင် ဒီသူတွေကို မုန်းတီးတိုက်ခိုက်တာကို လုပ်ရမှာလား မေးဖွယ်ရှိတယ်၊ ဒါကို လူ့လောကက လုပ်ခဲ့ဖူးပြီပဲလို့ ဖြေရမယ်၊ လူ့လောကထဲ အာဏာ သွင်းရင် လူ့လောကဟာ ညှိုးနွမ်းခြောက်သွေ့သွားတာပဲ၊ ပြောပြနေတွေ လုံ့လတွေ အသိဉာဏ်တွေအနေနဲ့ သာမန်လူသားတွေထက် အဆများစွာ ပိုလွန်ကြသူတွေကို လူ့လောကထဲက ဖြုတ်ထုတ်ပြီး လူ့လောကကို အာဏာနဲ့ သန့်စင်ခဲ့ကြတယ်၊ အဲဒီ လူ့လောကဟာ မလည်ပတ်နိုင်တဲ့အထိ ဖြစ် လာတာပဲ၊ ဒီတော့ လူ့လောကမှာ သာမန် လူတွေထက် ပြောပြနေတွေ လုံ့လတွေ အသိဉာဏ်တွေ အဆများစွာပိုလွန်တဲ့ လူတွေကို လူ့လောကထဲ ပါဝင်လှုပ်ရှားဖို့

ပြန်ပြီးခွင့်ပြုရတာပဲ။ လွတ်အောင်ခုန်ကြည့်ပေမယ့် လွတ်အောင် မခုန်နိုင်တော့ ပြန်ကျတာခံရတယ် ပြောရမှာပဲ။

လူ့လောကဟာ လူသားရဲ့ ပုဂ္ဂလိကအခန်းကဏ္ဍ ဖျောက်ပစ်လို့မရတာဘဲ။ လူ့လောကမှာရှိကြတဲ့ လူအားလုံးဟာ တန်ဖိုးတူ မဟုတ်ကြဘူး။ အဲဒါကို တန်ဖိုးအတူ ထားတာဟာ ပုဂ္ဂလိကအခန်းကဏ္ဍ ပျောက်စေတာပဲ။ နွားထီးရော၊ နွားမရော ‘တန်ဖိုးတူ’ လို့ လုပ်စရာရောက်တာပဲ။ အချို့လူဟာ ပြောပြနေတွေ လုံ့လတွေ အသိဉာဏ်တွေ သာမန်အောက် ရောက်ချင်ရောက်နေမယ်။ သာမန်ပဲရှိသူတွေလည်း ရှိနေမယ်။ အဲဒီထက် ပိုသူလည်း ပိုနေမယ်။ အလွန်ကြီး ပိုသူတွေလည်း ပိုကြမှာပဲ။ ဒီအရည်အချင်းတွေဟာ အဲဒီလူတွေရဲ့ အဖြစ်တွေပဲ။ ဒါဟာ လူ့လောကရဲ့ ပကတိဘာဝပဲ။

မိသားစုကမ္ဘာ

လူ့လောကဟာ မိသားစုတစ်ခုနဲ့ တူတယ်။ မိသားစုတစ်ခုအတွင်းမှာ အမိအဖ သားကြီး သမီးကြီး သားလတ် သမီးလတ် သားငယ် သားထွေးနဲ့ သမီးငယ် သမီးထွေး တွေဟာ အရည်အချင်း အချင်းချင်း ကွဲပြားကြတာပဲ။ ဒီလို ကွဲပြားတာဟာ တစ်ဦးချင်း ဆီမှာရှိတဲ့ ဂုဏ်ရည်ပဲ။ မိခင်ဂုဏ်ရည်၊ ဖခင်ဂုဏ်ရည်၊ သားကြီး၊ သားငယ်၊ သမီးကြီး၊ ငယ်ထွေးတွေရဲ့ ဂုဏ်ရည်တွေဟာ အချင်းချင်း မတူကြဘူး။ ဒီလို ဂုဏ်ရည် ကွဲတာ သိကြပေမယ့် ဒီမိသားစုအတွင်းက စားသုံးစရာတွေမှာတော့ ဂုဏ်ရည် အနိမ့်အမြင့် အလျောက် စားသုံးမှု အနိမ့်အမြင့် မခွဲဘူး။ စားသုံးစရာတွေရဲ့ ပမာဏတွေရှိသလောက် စားသုံးကြရမှာပဲ။ ဂုဏ်မြင့် ဂုဏ်နိမ့်အလျောက် အတိုးအလျှော့လုပ်ပြီး စားသုံးရမှာ မဟုတ်တာဘဲ။ ဒါကြောင့်ဘဲ မိသားစုဟာ ကြီးငယ်မရွေး တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ချစ်ကြည် ကြတာပဲ။ လူ့လောကလည်း ဒီလိုဖြစ်ရမှာပဲ။

မိသားစုတစ်ခုတည်းက မိသားစုဝင်တစ်ယောက်ယောက်ဟာ သူတို့ကိုယ်ကို

သူတို့ မိသားစုနဲ့တစ်သားတည်းရှိတယ်လို့ သိနေကြတယ်။ အပြင်ထွက်-
ပြီး အလုပ်လုပ်သူက လုပ်တယ်။ အိမ်အတွင်းမှာ အလုပ်လုပ်သူက လုပ်တယ်။
ပညာသင်ယူနေသူက သင်ယူ နေတယ်။ ကြီးသူတွေရဲ့ သင်ကြားချက်လောက်ပဲ
ယူနိုင်သူက ယူနိုင်တယ်။ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး အရည်အချင်းခြင်း ခြားနားကြတာပဲ။
ဒါပေမယ့် ဘယ်သူ့ကို ဘယ်သူကမှ ဘာမှ မငြိုငြင်ကြတာဘဲ။ သူဖြစ်တာဟာ
ကိုယ်အဖြစ်ခံရသလို ကိုယ်ဖြစ်တာလည်း သူတို့ဖြစ်ကြသလို ဝမ်းသာဝမ်းနည်း
ထပ်တူခံစားကြတယ်။

ဒါဟာ ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ကြတာလဲ။ အချင်းချင်းအပေါ်မှာ တစ်ဦးက
တစ်ဦးကိုတင်စီးမယ်၊ ဖိစီးမယ်ဆိုတဲ့စိတ်ဓာတ် မရှိတာနဲ့ အတင်စီးခံမယ်၊
အဖိစီးခံမယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေ မရှိနေတာကြောင့်ဘဲ။ သွေးသားကြောင့်တို့
ချစ်ခြင်းမေတ္တာကြောင့်တို့ ဆိုတဲ့အဖြေတွေ ပေးချင်ကြကောင်း ပေးချင်ကြမယ်။
သွေးသားမစပ်တဲ့ သူစိမ်း တစ်ယောက်ကို မိသားစုအဖြစ် သွင်းထားရင်လည်း ဒီလို
ပဲဖြစ်မှာ မလွဲဘဲ။ ချစ်ခြင်း မေတ္တာဆိုတာလည်း အဲဒီသူက အချင်းချင်းပေါ် မတင်စီး၊
မဖိစီးတာနဲ့ တင်စီးခံတာ၊ ဖိစီးခံတာ လွတ်လပ်တာခြင်း တူနေတဲ့ အတွက်ပဲ။

မိသားစုတည်ထောင်တဲ့ မိဘနှစ်ဦးဟာ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကိုယ်ဟာ သူ့အ-
တွက် သူကလည်း သူဟာ ကိုယ့်အတွက်လိုစိတ်ထားနဲ့ ထူထောင်ကြတော့ ကိုယ်ဟာ
သူရဲ့ ဖိစီးသူ၊ တင်စီးသူ မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် သူကလည်း အတင်စီး၊ အဖိစီးခံ
မဖြစ်ဘူး။ သူကလည်း ကိုယ့်အပေါ် ဒီလိုပဲ။ မတင်စီး မဖိစီးဘူး။ ကိုယ်လည်း
အဖိစီးခံ အတင်စီးခံ မဖြစ်ဘူး။ မိဘနှစ်ဦးဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အရည်အချင်းခြင်း
ခြားနားကြတာပဲ။ အဓိက အိမ်တွင်းလုပ်စရာတွေ လုပ်တယ်။ အဖက အပြင်ထွက်
လုပ်စရာတွေ လုပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် မတူပေမယ့် တူကြတယ်။ အဲဒီ တူတာက
လွတ်လပ်တာပဲ။ ဘယ်သူ့ကြောင့်မှ ဘယ်သူမှ စိတ်အနှောက်အယှက် မရှိကြတာဘဲ။

သူတို့ပေါက်ပွားလာတဲ့ သားသမီးလေးတွေကိုလည်း ဒီလိုပဲ။ လွတ် လပ်
အောင် မွေးမြူကြတယ်။ ဒီလို အမွေးမြူခံရသူတွေကလည်း မိဘအပေါ် တင်စီးစိတ်
ဖိစီးစိတ် မရှိတာဘဲ။ မိဘကို စိတ်အနှောက်အယှက် မပေးဘူးပေါ့။ သူတို့

အိမ်ပိုင်းထဲမှာ သီးပင်စားပင်ပန်းမန်ပင်တွေ ပေါက်နေတာတွေတွေ့ သီးကြရစေ ပွင့်ကြရစေလို့ ရေလောင်းပေါင်းသင် လုပ်ကြတာပဲ။ အဆိပ်ပင် ပေါင်းပင် မြက်ပင်တွေ တောထနေရင်တော့ ရှင်းကြမှာပေါ့။ စားပင် သီးပင် ပန်းမန်တွေ သီးကြပွင့်ကြရင် ဒါတွေဟာ သူတို့အရည်အချင်း ဂုဏ်သိက္ခာ တွေ တက်ကြမှာ မဟုတ်လား။

ဒီ မိသားစုအတွင်းမှာပဲ အမိကဖြစ်ဖြစ်၊ အဖကဖြစ်ဖြစ်၊ သားသမီးတစ်ဦးဦးက ဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့ကိုယ်ကို အပြင်ကယူလိုက်တာခံရရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ သူကအပြင်လူကို ယူလိုက်ရင် ဖြစ်ဖြစ် မိသားစုအပေါ် သူတို့‘ကိုယ်’ ကို မပေးနိုင်တော့တာဘဲ။ အဲဒီသူဟာ ဒီမိသားစုက ထွက်တာပဲ။ အကြောင်းက သူ့ကိုယ်ကို မိသားစုအပြင်ပေးလိုပဲ။ မိသားစုနဲ့ တစ်စိတ်တည်းတစ်ဝမ်းတည်း မရှိတော့ဘဲ မိသားစုနဲ့ စိတ်ဝမ်းကွဲသွားပြီပေါ့။ မိသားစုဆီကို ပေးစရာလည်းပေးဖို့ နောက်ဆံတင်းသလို ယူစရာလည်း မယူနိုင်တော့တာဘဲ။ ဒါက မိသားစုဝင်တွေရဲ့ ပကတိဘာဝပဲ။

မိသားစုရဲ့အဖြစ်ဟာ ဘာမှ မမြင်သာမထင်သာစရာ မရှိတာဘဲ။ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ကလေးပဲ။ အမိမှာရှိတဲ့ အရည်အချင်းကိုလည်း အဖက၊သိတယ်။ အဖရဲ့ အရည်အချင်းကို လည်း အမိက သိတယ်။ ဒါကြောင့် အဖက အမိကို စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်ချင်တဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေဖြစ်တယ်။ အမိကလည်း အဖကို စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်ချင်တဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေ ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ အချင်းချင်းအပေါ် စောင့်စည်းကြတယ်။ စောင့်ရှောက်ကြတယ်။ စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်တာမှာ ငါက ပိုတယ်။ သူက ပိုတယ်လည်း မရှိသလို ငါက လိုတယ်။ သူက လိုတယ်လည်း မရှိဘဲ စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်စရာတွေမှာ စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်နိုင်သလောက် စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်ကြတာကို အချင်းချင်းလည်း အသိအမှတ် ပြုနိုင်ကြတယ်။ ဒါဟာ မိသားစုရဲ့ ပကတိဘာဝပဲ။

မိသားစုမှာ အချင်းချင်းအပေါ် စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်စရာတွေကို စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်နိုင်ကြတာဟာ ‘ကိုယ့်ကိုယ်’ , ‘သူ့ကိုယ်’တွေလို့ပြောရတဲ့ အကောင်ဘလောင် တွေရဲ့ အဖြစ်တွေကို စောင့်စည်းစောင့်ရှောက်နိုင်ကြလို့ပဲ။ ယောက်ျားလုပ်သူက သူ့ကိုယ်သူ ယောက်ျားလို့သိပေမယ့် “ငါက ယောက်ျား

ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ငါ့အခွင့်အရေးဟာ မိန်းမတွေနဲ့တန်းတူ ဘယ်ဖြစ်မလဲ” ဒါဟာ အဖတ်ဆည်တာပဲ။ မိန်းမကလည်း ဒီလိုပဲ။ “ငါက ယောက်ျားနဲ့တန်းတူ ဘယ်ရမလဲ” ဖြစ်ဖြစ် မြင်တာဟာ အဖတ်ဆည်တာပဲ။ လူကြီးကလည်း ဒီလိုပဲ။ ကလေးကလည်း လူကြီးမရတဲ့ အခွင့်အရေးရပေမယ့် လူကြီးရတဲ့ အခွင့်အရေး ဘယ်ရမလဲ အစစပေါ့။ ဒါတွေဟာ အကောင်ဘလောင်တွေကို အဖတ်ဆည် ကြပုံတွေပဲ။

အကောင်အဖတ်မဆည်လို့ အကောင်တွေ ဘာမှမဟုတ်ဘူးလို့ အကောင် ဖျောက်တာလုပ်ကြသလား ဆိုတော့လည်း ဒီလိုလည်း မလုပ်ကြတာဘဲ။ ငါနဲ့ ငါ့ဇနီး သားသမီးတွေဆိုတာ ဓာတ်သဘာဝတွေရဲ့ ဓာတုဒြပ်ပေါင်းတွေလို့ လုပ်ရင် အကောင်ဘလောင် ဖျောက်တာပဲပေါ့။ ဒီလိုဖျောက်ရင် အချင်းချင်းအပေါ် စောင့်စည်းဖို့ စောင့်ရှောက်ဖို့ စိတ်စေတနာ ဘယ်လိုပေါက်ပါ့မလဲ။ ဒီတော့ မိသားစုမှာ အချင်းချင်း စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်တွေ လုပ်နိုင်ဖို့ ဘာကို အဖတ်ဆည်ရမလဲ မေးရမယ်။

ဒါရဲ့ အဖြေအဖြစ် ပြောရမှာက မိသားစုဝင်တိုင်းမှာ အပြောအဆို အပြု-အမူနဲ့ အနေအထိုင် သုံးမျိုးရှိကြတယ်။ အချင်းချင်းအပေါ် ဒါတွေနဲ့ တင်စီးနေတာ ဖိစီးနေတာ ဖျက်ဆီးနေတာ ခိုစီးနေတာတွေ တစ်မျိုးမျိုးကို လုပ်မယ်ဆိုပြီး လုပ်မနေကြဘဲ စောင့်စည်း စောင့်ရှောက်တာတွေ လုပ်နေကြတယ်။ ဒါတွေကို အဖတ်ဆည်ပြီး မိသားစုအဖြစ် ပေါင်းစည်းနေထိုင်ကြတာပဲ။

ဒါတွေကို ဘယ်သူက စောင့်ကြည့်နေသလဲ။ ဒါတွေဆိုရင် မိသားစုအဖြစ် နေနိုင်တယ်လို့ ဘယ်သူက သတ်မှတ်ထားသလဲ မေးစရာတွေ ရှိတာပဲ။ မိသားစုဝင်တိုင်းဟာကျန်တဲ့မိသားစုဝင်တိုင်းကို စောင့်ကြည့်နေတယ်။ မယုံသင်္ကာနဲ့ကြည့်နေတာ မဟုတ်ပေမယ့် မိသားစုအဖြစ် ပေါင်းစည်းနေထိုင်လို့ဖြစ်တဲ့ အရည်အချင်းက ဘယ်လောက်ရှိနေသလဲ ပျက်သွားပြီလားလို့ပဲ။ အဲဒါကို ‘အကဲခတ်တယ်’ ခေါ်တာပဲ။ လူတိုင်းဟာ လူတိုင်းကို အလိုအလျောက် အကဲခတ်တာပဲ။

မိသားစုဝင်စည်းကမ်းကို ဘယ်သူကမှ သတ်မှတ်ခဲ့တာ မဟုတ်တာဘဲ။ အဲဒီစည်းကမ်းပျက်ရင် မိသားစုဝင်အဖြစ် နေထိုင်လို့မကောင်းတဲ့ အသိတွေနဲ့ ဒီစည်းကမ်း ဖြစ်တည်နေတာပဲ။ စည်းကမ်းပျက်ရင် ပျက်သူကို ထုတ်မှာပဲ။ အားလုံးပျက်ရင်

မိသားစု ပျက်မှာပဲ။ မိသားစုဟာ ဆင်းရဲချမ်းသာ အတူခံစားတာဘဲ။

မိသားစုဟာ နေစရာတစ်ခုတည်းမှာ စုနေကြတဲ့ လူအနည်းစုဖြစ်လို့ အချင်းချင်း ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်နေကြလို့ ချမ်းသာ ဆင်းရဲတွေကို အတူခံစားနိုင်ကြတယ်လို့ ပြောစရာရှိတာပဲ။ ဒီလိုပြောတာ မမှန်တာဘဲ။ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီး အတူနေကြပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ် သူ့ကိုယ်တွေ အဖတ်ဆည်တဲ့ တစ်ကိုယ်ကောင်းသမားအဖြစ် မိခင်ဖြစ် ဖခင်ကဖြစ်ဖြစ် သားသမီး တစ်ဦးဦးကဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်နေရင် အဲဒီမိသားစုဟာ ချမ်းသာဆင်းရဲ အတူမခံစားနိုင်တော့ တာတွေ မမြင်ချင်အဆုံး မြင်နေရတာပဲ။

မိသားစုနဲ့လောကဟာ တစ်ထပ်တည်းတူတာပဲ။ မိသားစုက နေစရာတစ်ခုတည်း မှာ အတူနေကြသူတွေရဲ့ အစုအဖွဲ့ပဲ။ လူ့လောကဟာ မိုးအောက်က မြေပြင်တစ်ခုတည်းမှာ အတူနေကြသူတွေရဲ့ အစုအဖွဲ့ပဲ။ မိသားစုဝင်တစ်ယောက်ရဲ့ ဆင်းရဲချမ်းသာဟာ မိသားစုဝင် အားလုံးရဲ့ ဆင်းရဲချမ်းသာ ဖြစ်သလို လူ့လောကသားတစ်ဦးရဲ့ ဆင်းရဲချမ်းသာဟာလည်း လူ့လောကသားအားလုံးရဲ့ ဆင်းရဲချမ်းသာပဲ။ အခြားနေရာမှာ လူ့လောကသားတွေ သတ်ဖြတ်တာ ငတ် ပြတ်တာ ဘေးဆိုးဆိုက်တဲ့ ဆင်းရဲခံရတယ်ဆိုရင် ဒီနေရာမှာ မဖြစ်ပေမယ့် “အိမ်ရှေ့ပူ အိမ်နောက်မချမ်းသာ” ဆိုတာလို လူသားတွေ ဆင်းရဲကြတာပဲ။ လူသား တစ်ယောက်က ရောဂါပိုးနိုင်တာ သိသွားရင် လူ့လောကတစ်ခုလုံး အဲဒီရောဂါက လွတ်ကြတယ် မဟုတ်လား။

ဒီလိုဖြစ်လျက် လူ့လောက မငြိမ်းမချမ်း မလွတ်မလပ်ဖြစ်နေတာဟာ လူ့လောက သားတွေမှာ လူသားစိတ်ဓာတ် အကွယ်ခံနေရလို့ပဲ။ တစ်ကိုယ်တော် စိတ်ဓာတ်တွေ အဝင်ခံနေရလို့ပဲ။ ဒီတော့ ကိုယ်လုပ်သမျှတွေဟာ လူ့လောကအတွက်မဟုတ်ဘဲ ကိုယ့် အတွက် ဖြစ်တယ်လို့ အမြင်လွဲကြလို့ပဲ။ ကိုယ့်အပြော အပြု အနေတွေ လုံ့လတွေ အသိဉာဏ်တွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုချမ်းသာအောင် ဆောင်ရွက်စရာတွေ ဖြစ်တယ်လို့ သိမှားပြီး အဲဒါတွေကြောင့် ဖြစ်လာတဲ့ လူ့လောကအသုံးကျတာတွေကို လူ့လောကက အသုံးပြုချင်သူတွေဆီ အခမဲ့ပေးဘဲ ရောင်းစားကြတယ်။ ဥစ္စာနေနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ အာဏာ ပါဝါနဲ့ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဂုဏ်သိရုံဩဇာနဲ့ဖြစ်ဖြစ် အလဲအလှယ် ရောင်းဝယ်ကြတယ်။

အဲဒါတွေကို လူ့လောကကို မျှဝေမသုံးကြဘူး၊ သူတို့က များများရောင်းနိုင်တော့ ဥစ္စာဓနတွေ၊ အာဏာပါဝါတွေ၊ ဂုဏ်သိရှိသြဇာတွေ အများအပြား ပိုင်ဆိုင်ကြတာပဲ။ ဒါတွေနဲ့ သူတို့က လူ့လောကက လူတွေကို သူတို့ အသုံးခံတွေအဖြစ် ထပ်ဝယ်ပြန်တာပဲ။ ဒီလို လုပ်တာဟာ ရိုးနေတဲ့ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းဟောင်း ဖြစ်နေတော့တာပဲ။

ဒီ တစ်ကိုယ်ကောင်းလမ်းဟာ ကိုယ်ကောင်းဖို့ လူ့လောကကို အသုံးချရတဲ့အတွက် လူ့လောကကို လူလိုမမှတ်တဲ့လမ်းဘဲ။ မိုးအောက်က မြေပြင်မှာ အတူရှင်သန်နေကြ ပေမယ့် ဖိစီးသူနဲ့ ဖိစီးခံသူလို ဖြစ်လာရင် ချမ်းသာဆင်းရဲ မျှဝေခံစားတာ မဖြစ်နိုင် တော့ဘူးဘဲ။

လူ့လောကသမိုင်းမှာ သမိုင်းဦးလောကပဲ ဒီလိုမျှဝေသုံးစွဲ ခံစားကြပုံရတယ်။ ကျေးကျွန်တွေပိုင်ကြတဲ့ ကာလရောက်တော့ အတတ်ကြူးတဲ့ လူ့ဘီလူးတွေ လူ့လောကကို လွှမ်းမိုးပြီး လူ့လောက လွတ်လပ်မှု အကွယ်ခံရမှာပဲ။ ဒီလို နှလုံးရည်နဲ့ လူ့လောက ကျွန်ပြုသူတွေကို လက်ရုံးရည်ရှိတဲ့ ကျွန်ပြုခံတွေက လူ့ပိုင်ရှင်နေရာကို လုယူကြပြီး သူ့နယ်ပယ်အတွင်း ပေါက်ပွားရပ်တည်နေကြသူတွေ အားလုံးကို သူတို့ကျွမ်းကျင်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်စေပြီး စားဝတ်နေရေးပေးကာ မွေးမြူထားတာပဲ။ ဒီသူတွေ အများအပြား ကို ထိန်းကျောင်းနိုင်ဖို့ အထိန်းခံလူတွေကို ကျွန်ရင်း ကျွန်ဖျား နှစ်ပါးခွဲထားတယ်။ ကျွန်ရင်းက ကျွန်ဖျားတွေကို ကွပ်ကဲစေတယ်။ ကျွန်ရင်းကို စားဝတ်နေရေး မြင့်မြင့် ပေးထားတယ်။ ကျွန်ရင်းတွေကလည်း အဲဒီလိုရနေတာက ရွေ့အသွားမခံရအောင် ကျွန်ဖျားတွေအပေါ် ဖိနှိပ်မှုအပြည့် ပေးကြတာပဲ။ သူတို့အလိုမကျရင် အသက်ရှင်ခွင့်အထိ မပေးကြတာ အများအပြားတွေ့ရတယ်။

အဲဒီအခါက လူ့လွတ်လပ်မှုဆိုတာ လူ့လောကမှာ ပြောစရာစကားလုံးအထိ မရှိတော့ဘဲ လွတ်လပ်မှုကို လူ့လောကမှာ တည်ဆောက်စရာမရှိတော့ လွတ်လပ်ချင်လွန်းသူ အချို့ဟာ အိမ်ထောင် မိဘ မွေးချင် သားမယားတွေစွန့်ပြီး လူ့လောကက ထက်ပြေးကြ ရတယ်။ တောထဲမှာ သစ်ပင်ရင်း ဝါးပင်တွေအောက် ကောက်ရိုး ပြောင်းရိုးပုံ သဘာဝတောင်ခေါင်းတွေမှာ အောင်းပြီး သစ်သီးသစ်ရွက်

စားကြွင်းစားကျန် သားငါးတွေ ရသမျှနဲ့ စားသောက်ပြီး တစ်ယောက်တည်းနေရတာပဲ။

ဒီလိုသူတွေ ရှာလို့ရတဲ့လွတ်လပ်မှုဟာ လူမှုဆက်ဆံရေးရဲ့ လွတ်လပ်မှုတော့ မဟုတ်တော့ဘဲ ဘာမှမရှိတဲ့ အာရုံနဲ့နေနိုင်လို့ လွတ်နေတာပဲဖြစ်မယ် မဟုတ်လား။ သူတို့သိကြတဲ့ လွတ်နေတာနဲ့ လူ့လောကကို တည်ဆောက်လို့မရတော့ လွတ်လပ်တာ လူသေပြီး နောင်မှာ ရှိတယ်လို့ တည်ဆောက်တာပဲ။ ဒီအမြင်ကို လူ့လောကထဲဝင်ပြီး ချပြတဲ့အခါမှာ ဘုရင် အုပ်ချုပ်သူကလည်း သူ့အာဏာစက်ကို မထိပါးတော့ အဲဒါ ကောင်းတယ်လို့ ခေါင်းညိတ်လက်ခံတာပဲ။

ဒီတော့ လွတ်လပ်မှုဟာ လူ့လောကမှာ နောင်ဘဝပစ္စည်း အဖြစ်ခံရတာပဲ။ အဲဒီမှာ မျက်မှောက်ဖြစ်နေတဲ့ မလိုလားစရာအားလုံး ငြိမ်းတာပဲ။ စားဝတ်နေရေး မလွတ်လပ်တာ၊ အိုနာသေက မလွတ်လပ်တာ၊ ဒဏ်အမျိုးမျိုးသင့်လို့ မလွတ်လပ်တာအားလုံး ငြိမ်းတာဟာ အဲဒီမှာပဲလို့ လူ့လောကရဲ့ဆက်ဆံရေးနဲ့လွတ်ပြီး ဝေဖန်လို့ရတဲ့ လွတ်လပ်ရေး ဟာ အဲဒီလွတ်လပ်ရေးပဲ။ ဒီလွတ်လပ်မှုကတော့ အခုခေတ် စကြာဝဠာထဲက တွင်းနက်လိုပဲ။ ‘မဟုတ်ဘူး၊ ဟုတ်တယ်’ အဖြေထွက်စရာတွေ အားလုံး ဝါးမျိုခံရတဲ့ လွတ်လပ်မှုပဲ။

လူ့လောကကို ကျေးကျွန်ပြုထားသူရဲ့အောက်မှာ ကျေးကျွန်တွေကို အုပ်ချုပ်ရတဲ့ ကျွန်ရင်းတွေဟာ သူတို့လက်အောက်က လူတွေကို အလုပ်ခိုင်းရာမှာ များများလုပ်စေပြီးနည်းနည်းပေးတာကို လုပ်ကြတယ်။ ဒီတော့ သူတို့ဆီမှာ လုပ်အားတန်ဖိုးတွေ အများအပြားစုမိပြီး အဲဒါတွေနဲ့ အလုပ်ခွင်တွေ ထပ်ထောင်ပြီး လုပ်အားတန်ဖိုးတွေ အများအပြား ကြွယ်ဝကြတယ်။

ဒီသူတွေ စုလိုက်ရင် သူတို့အားလုံး ကြွယ်ဝမှုဟာ လူ့လောကကို ကျွန်ပြုနေသူထက် ပိုနေတယ်။ ဒါကိုသိတော့ သူတို့စုပြီး လူ့လောကကို ကျွန်ပြုနေသူဆီက လူ့လောကကိုစီမံဖို့ အာဏာကို ခွဲဝေယူတာ လုပ်ကြတယ်။ လူ့လောကကို သူတို့ ကြိုက်သလို ခြယ်လှယ်ကြတာပဲ။ လူ့လောကဟာ သူတို့ရဲ့ အလုပ်သမားအဖြစ် ရပ်တည်နေရတယ်။ ကြိုက်သလို ခိုင်းပြီး ကြိုက်သလောက်ပေးတာကို လူ့လောကဟာ ခံနေရတယ်။

ဒါကို မခံရအောင် လူ့လောကဟာ အလုပ်လုပ်ရင်း အစုအဖွဲ့တွေ ဖွဲ့ကြတယ်။ အချိန်တော်ရုံ လုပ်ရဖို့၊ စားဝတ်နေရေးလုံလောက်အောင် လုပ်ခရဖို့ တောင်းကြတယ်။ သူတို့ အင်အားဟာ အရင်းရှင်ကြီးတွေရဲ့ အင်အားကို ကျော်လွန်နိုင်တာဆိုတော့ သူတို့ လက်ထဲလည်း အာဏာတချို့ရောက်လာတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အားလုံးရဲ့ လူ့-လောက အမြင်ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုအမြင် သူငယ်နာမစင်တဲ့ အမြင်တွေပဲ။ ကိုယ်လုပ်နိုင်သမျှ ကိုယ်ပိုင်နိုင်တယ်။ မလုပ်နိုင်သူတွေ မပိုင်ဆိုင်ကြရုံဘဲလို့ ဖြစ်တယ်။ ကိုယ်ပိုင်တာကို ကိုယ်သုံးချင်သလို သုံးနိုင်တယ်။ ပိုင်တာမရှိသူ မသုံးနဲ့ပေါ့လို့ပဲ။ ဒီစနစ် ထွန်းကားနေတယ်။ ဒါဟာ တရားတယ်လို့လည်း မှတ်ထင်ကြတယ်။ ဒါဟာ ဒီကနေ့ လူ့လောကရဲ့ ဝိဘာဝပဲ။

မိသားစုထဲမှာ လုပ်နိုင်သူက စား၊ မလုပ်နိုင်သူက အလကားလား။ လုပ်နိုင်သူရောမလုပ်နိုင်သူရော အတူအမျှစားကြတာဟာ မိသားစုစိတ်ဓာတ် မဟုတ်လား။ လူ့လောကမှာလည်း လူသားစိတ်ဓာတ်ဟာ လုပ်နိုင်သူက စား၊ မလုပ်နိုင်သူက အလကား မဟုတ်ရမှာဘဲ။ အတူအမျှ စားနိုင်ကြတာဟာ လူသားစိတ်ဓာတ်ရဲ့ အမှတ်အသား ဖြစ်ရမှာပဲ။

ဒီစကားဟာ ကြားရတာ ခက်တဲ့စကားဖြစ်မှာပဲ။ ဒီလိုဆိုရင် ဘယ်သူမှ ဘာမှမလုပ်ဘဲ စားနေကြရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲလို့ ရှေ့ဆုံးက ပြေးမြင်လာမှာ ဖြစ်လို့ပဲ။ မလုပ်သူနဲ့လုပ်သူ စားသုံးရာမှာအတူဆိုရင် ဘယ်သူ အလုပ်လုပ်ပါ့မလဲပေါ့။ အလုပ်လုပ် ကြတာက ကိုယ်စားသုံးဖို့ဖြစ်နေတယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ဒီစကားဟာ နားအကြားရ ခက်တဲ့ စကား၊ ကြားပြင်းကပ်စရာကောင်းတဲ့စကား ဖြစ်တာပဲပေါ့။

လူ့လောကမှာ ရှိကြတဲ့ လူတိုင်းဟာ အလုပ်လုပ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ့်စားဝတ် နေရေးအတွက် လုပ်ကြသူချည်း ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ကိုယ့်စားဝတ်နေရေး ဖြေရှင်းစရာ မလိုဘူးဆိုရင် အလုပ်လုပ်ဖို့ ဘယ်လိုတော့သလဲ တွေးမိရမှာပဲ။ လူ့လောကအတွက် အရေးအကြီးဆုံးဟာ စားဝတ်နေရေး ပြေလည်ဖို့ပဲ။ လူ့အလိုလားဆုံးဟာ ဒါပဲ။ လူ့-လောက မလိုလားဆုံးက အဲဒါနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ အဲဒါကြောင့် အလုပ်လုပ်ရတာပဲ။

လူ့လောကဟာ အလုပ်မလုပ်ရဘဲ စားဝတ်နေရေး ပြေလည်တဲ့ဆီကို

ဦးတည်ပြီး ပြောဆို ပြုလုပ် နေထိုင် ကြိုးစား အသိပွားနေကြတယ်။ အဲဒီလို မဖြစ်သေးရင် အလုပ် နည်းနည်းလုပ်ပြီး များများစားဝတ်နေရင် ပြေလည်ဖို့-ပေါ့။ အဲဒီလိုလည်း မဖြစ်သေးရင် လုပ်ရတာနဲ့ညီမျှတဲ့ စားဝတ်နေရေး ပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်ရေးပဲ။

လူ့လောကဟာ အလုပ်ကို မုန်းတီးကြတယ်။ ဘာကြောင့် ဒီလို ဖြစ်ရတာလဲ။ အလုပ်ဟာ စားဝတ်နေရေးရချင်သူအတွက် ပြစ်ဒဏ်ခတ်တဲ့နေရာမှာ ရောက်နေလို့ပဲ။ စားဝတ်နေရေးပြေလည်ဖို့ အလုပ်နဲ့ ရုန်းကန် ဖြေရှင်းနေရလို့ပဲပေါ့။ စားဝတ်နေရေးပြေလည်တာက ဆုလာဘ်၊ အလုပ်လုပ်ရတာက ပြစ်ဒဏ်ဆိုပြီး ဒီလို သိနေကြလို့ပဲ။

လူ့လောကရဲ့သဘာဝဟာ ဒီလို မဟုတ်တာဘဲ။ လူဟာ ဖန်တီးချင်သူပဲ။ ဖန်တီးရတာနဲ့ ပျော်မွေ့သူပေါ့။ မြေကြီးက စားစရာ၊ သုံးစရာတွေ ဆွဲထုတ် သူ။ ဝါမွှေး၊ သိုးမွှေးက ဝတ်စရာတွေ၊ သစ်ပင် သစ်ရွက် မြေနဲ့ သတ္တုတွေက နေစရာတွေ၊ သွားလာ သုံးစွဲစရာတွေ ဖန်တီးသူ အစစတွေကို ဖန်တီးနေချင်သူပဲ။ လူရဲ့ထူးခြားတဲ့ဝိသေသဟာ အမျိုးမျိုးပဲ ဖန်တီးတာပဲ။ ဘယ်သက်ရှိမှ ဒီဝိသေသမျိုး မရှိတာဘဲ။ ဒီတော့ လူ့လောကဟာ အလုပ်လုပ်ချင်သူပဲ။

ဒီလိုဖြစ်လျက် အလုပ်ရွံ့မုန်းမှုများ လူ့လောက ရနေတာဟာ ပကတိဘာဝ မဟုတ်ဘဲ ရောဂါတစ်မျိုးဖြစ်တာကို တွေ့ရမှာပဲ။ အရင်းတည်ထောင်ကြသူတွေဟာ သူ-တို့ဆီ လာပြီး လုပ်ကြသူတွေကို မတန်တဆ လုပ်စေတာတွေနဲ့ တန်ရာတန်ဖိုးမပေးဘဲ လုပ်လို့ ရတာတွေကို သူတို့ယူကြတာ ခံရတာပေါ်မှာ မှီပြီး လူ့လောကဟာ အလုပ်က လွတ်မြောက် လိုတဲ့အစွဲ အဝင်ခံရတာပဲ။ လူ့လောကဟာ အရင်းတည်ထောင်သူအဖြစ်ကို အားကျနေ ကြတယ်။ မလွဲသာလို့ လုပ်နေရတဲ့အလုပ်ကို စက်ဆုပ်ကြတာပဲ။

အရင်းတည်ထောင်သူကလည်း အရင်းဖြစ်လာဖို့ ဒုက္ကရစရိယအဖြစ် အခက်အခဲ ပေါင်းများစွာကို ကျော်လွှားခဲ့ရတာဆိုတော့ အရင်းတည်ထောင်နိုင်ပြီးတဲ့အခါမှာ အတိုးချပြီးစားသုံးတာပဲ။ ဖြုန်းတဲ့အဖြစ် ရောက်တဲ့အထိပဲ။ လိုအပ်တာထက် ပို လွန်တာကို မသိနိုင်တော့ အောင် အရှိန်လွန်တာပဲ။ ပြီးတော့လည်း အဲဒါကိုပဲ

သူတို့ရဲ့ပုံဟန်(စတိုင်လ်)လို့ စွဲမှတ်သွား ကြတာပဲ။

ဒီစတိုင်လ်ဟာ ခေတ်စားလာတယ်။ လူ့လောကတစ်ခုလုံးလည်း အဲဒီလို လုပ်ချင်လာကြတယ်။ မျှတတဲ့စားစရာ ဝတ်စရာ နေစရာနဲ့ သုံးစရာတွေဟာ မလွဲသာ- လို့ စားနေ ဝတ်နေ နေထိုင်နေ သုံးနေရတယ်လို့ ထင်ကြတာပဲ။ စားစရာကိုစားရခြင်းရဲ့ ပုံမှန် အကြောင်းဟာ ဘာဖြစ်တယ် မသိကြတော့တာဘဲ။ ဝတ်စရာ နေစရာနဲ့ သုံးစရာ တွေလည်း ဒီလိုပဲ။ အဲဒါတွေ ပြုလုပ်ရခြင်း အပျောက်ခံရတာပဲ။

ဒီလိုဖြစ်အောင် စံပြ(မော်ဒယ်)တွေဟာ အရင်းတည်ထောင်နိုင်သူတွေပဲ။ သူတို့ဟာ အလုပ်မလုပ်ဘဲ ခံစားစရာတွေကို ခံစားနိုင်တဲ့အလျောက် လိုအပ်တာထက် ပိုပိုမိုမို ခံစားပြနေကြတယ်။ သစ်သစ် ဆန်းဆန်း ကောင်းကောင်း မွန်မွန်တွေကို ဖန်တီးပြီး ခံစားပြနေကြတယ်။ စားဝတ်နေမှု သုံးစွဲမှုရဲ့ ပမာဏမဟုတ်တာတွေကို ခံစားပြနေကြတယ်။ သူတို့ဟာ ခေတ်ကာလရဲ့ရှေ့ဆောင်တွေဖြစ်တော့ လူ့လောကက- လည်း အဲဒီအတိုင်း လိုက်လုပ်ကြတယ်။

ငါးကိုအတုယူပြီး ခရုတွေလိုပွက်ကြတာဟာ လူ့လောက ကမ္ဘာပျက်ဖို့ပဲ။ အလုပ်လုပ်ကြတဲ့ လူ့လောကဟာ အလုပ်လုပ်တာက စားသုံးတာကို မပြည့်မီဘဲ မောနေ ကြရတယ်။ ဒီတော့လည်း အလုပ်ကို ပိုပိုငြီးငွေ့ကြတာပဲ။ ဒီမပြေလည်တဲ့ ဝဲလှည့်မှုက လူ့လောက ဘယ်လို ထွက်ကြရမလဲ။ ဒီပဲဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံးပြုတ်အောင် မြှုပ်ပစ်နိုင်တာပဲ။ မြေတွေ ရေတွေ လေတွေနဲ့ နေရောင်ခြည်တွေ သစ်ပင်တွေ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အနေအထားက ပြနေတာကို လူ့လောကက သိနေကြရတာပဲ။

ဒီလိုဖြစ်ရတာရဲ့ ပင်မအကြောင်းရင်းက လူ့လောကရဲ့ အကောင်- ဘလောင်ကို မြင်တတ်တဲ့ တစ်ကိုယ်တော်အမြင်ကြောင့်ပဲ။ နောက်ဆက်တွဲအမြင်က လူမရှိရာ အမြင်ပဲ။ ဒီအမြင်တွေနဲ့ လူ့လောက သမိုင်းမြင်းကို စိုင်းလာခဲ့ကြတာ ဒီအခြေဆိုက်တာပဲ။ တစ်ကိုယ် တော်အမြင်အရ တော်သူက နေပေါ့၊ မတော် သူက သေပဲ။ ဒီတော့လည်း မမျှတတဲ့ လူ့လောကမှာ တိုက်ပွဲတွေက အပြည့်ပဲ။ မတိုက်ကြဘူးဆိုတာ မတိုက်ချင်လို့ မဟုတ်ဘဲ သူတိုက်ရင် ကိုယ်လည်းခံရမှာအတွက် အမြဲစားသွေးနေကြတယ်။ မခံရအောင် မရှောင်နိုင် လို့ မတိုက်ကြတာဘဲ။ ပြော

လောက်အောင် တိုက်ခိုက်ပစ္စည်းတွေ ဆန်းသထက်ဆန်း အောင် ထွင်နေကြတာကို ကြည့်ပြီး တစ်လောကလုံးက သိနေကြတယ်။

ဒီအမြင်တွေရဲ့ အဆုံးစွန်ဟာ လူ့လောကလွတ်လပ်ဖို့ ငြိမ်းချမ်းဖို့အတွက် လုံးဝ မဟုတ်ဘဲ အလုံးစုံ ဆိတ်သုဉ်းပျက်စီးဖို့ကို မြင်နေကြပြီဖြစ်တော့ ဒီအမြင်တွေ ကျောခိုင်းတာကလွဲလို့ ဒီအမြင်တွေထဲမှာ တခြားပြောင်းလဲစရာ မရှိတော့တာဘဲ၊ လူတွေ ကို ကျွန်အဖြစ် မွေးမြူတဲ့ကာလရှိခဲ့တဲ့ ဒီသူငယ်နာရောဂါဟာ အဲဒီကာလတွေကို ပြောင်းစေခဲ့ကြပြီး ဒီနေ့ ပြည်သူ့ခေတ်ရောက်နေတဲ့အထိ မပျောက်သေးတာဘဲ၊ လူတွေကို အကောင်းဘလောင် အမြင်နဲ့ တစ်ကိုယ်တော် စိတ်ဓာတ်မွေးပြီး ငါက သခင်၊ သူတို့က ကျွန်တွေလို့ လူ့လောကကို ကွဲပြားစေတာပဲ၊ ဒီနေ့ ပြည်သူတွေက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်ပိုင်ပြီး လွတ်လပ်နေတဲ့အထိ ရှိပြီဆိုပေမယ့် ဒီသူငယ်နာဟာ မပျောက်ဘဲ ဖြစ်နေကြတယ်။

ဒါကြောင့် စားဝတ်နေရေးခွဲဝေမှုမှာ မမျှတနိုင်ကြဘဲ ဖြစ်နေကြရတယ်၊ မိသားစု စိတ်ဓာတ်လို လူသားစိတ်ဓာတ် မတည်ဆောက်နိုင်ကြတာဘဲ၊ ဒီသမိုင်းထဲကပါလာတဲ့ အမွေဆိုးကို အမြစ်ပြတ် သုတ်သင်နိုင်အောင် လူ့လောကအပေါ်မြင်တဲ့ အမြင်သစ် တစ်ခုပေါ် အရောက်သွားတာကလွဲပြီး တခြားဆေးဝါး မရှိတာဘဲ။

အမှုညံ့ရင် လူညံ့၊ အမှုတော်ရင် လူတော်

လူ့လောကရှိ လူတိုင်းထဲက ငါတို့ဟာ အဓိကမွေးပေးတာ ခံရသူတွေချည်းပဲ၊ မိုးပေါ်က ကျလာတာနဲ့ ဖန်ဆင်းသူက ဖန်ဆင်းခံရသူ တစ်ဦးမျှ မဟုတ်ကြဘူး၊ လူတိုင်း မှာပဲ ဝန်းကျင်သိစရာတွေ သိဖို့နဲ့ တုံ့ပြန်စရာတွေ တုံ့ပြန်ဖို့ ပါဝင်ကြတယ်၊ လူအကောင် လိုက်ကြီးဟာ ဘာမှ ပြောစရာမရှိတဲ့ တန်ဖိုးသုညပဲ၊ သူသိတာနဲ့တုံ့ပြန်တာတွေဟာ သူနဲ့ လူ့လောကအတွက် အသုံးကျရင် အဖိုးတန်ပြီး အသုံးမကျရင် တန်ဖိုးပျောက်တာဘဲ။

တချို့ဟာ သိတာကလွဲပြီး တုံ့ပြန်တာတွေလည်း သူနဲ့သူ့လောကကို

နစ်နာ စေတယ်။ တချို့ဟာ သိတာတွေက တော်တည့်မှန်ကန်ပြီး တုံ့ပြန်မှုတွေက လူ့လောကနဲ့ သူ့ကို အကျိုးများစေတယ်။ ဒီလိုဖြစ်တော့ လူကိုတန်ဖိုးဖြတ်တဲ့အခါ အဲဒီအမှုတွေနဲ့ ဖြတ်ကြရတယ်။ ဒီတော့ လူတန်ဖိုးဟာ အမှုပဲ။

ဒီတော့ အဲဒီ လူ့အမှုတွေဟာ အမြဲမှန်နေမယ်လည်း မပြောနိုင်သလို အမြဲမှား နေမယ်လည်း မပြောနိုင်ဘူး။ မှန်တဲ့အခါ လူ့လောက အကျိုးများစေလို့ အဖိုးတန်ပြီး မမှန်တာနဲ့ကြုံတဲ့အခါ လူ့လောက အကျိုးပျက်စေလို့ တန်ဖိုးမရှိဖြစ်တာဘဲ။ လူတန်ဖိုးရှိသူကို ‘လူတော်’၊ တန်ဖိုးမရှိသူကို ‘လူညံ့’လို့ သိကြပေမယ့် လူကတော် လို့ လူတော်၊ လူကညံ့လို့ လူညံ့ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘဲ။ အသိနဲ့တုံ့ပြန်မှုက အတော် အညံ့ကို ဖြစ်စေတာပဲ။ ဒါကြောင့် လူတော်လို့ လူတော်၊ လူကညံ့လို့ လူညံ့ဖြစ် တာ မဟုတ်ဘဲ။ အသိနဲ့တုံ့ပြန်မှုက အတော် အညံ့ကို ဖြစ်စေတာပဲ။ ဒါကြောင့် လူတော်လို့ ပြောရပေမယ့် လူရှိနေသမျှ တော်နေမယ် မပြောနိုင်သလို၊ လူညံ့လည်း အဲဒီလူ ရှိနေသမျှ လူညံ့ပဲ မပြောနိုင်တာဘဲ။ လူတော်ကလည်း လူညံ့ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ လူညံ့ကလည်း လူတော် ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ တော်တာနဲ့ညံ့တာဟာ လူမဟုတ်လိုဘဲ။ အမှုမတော်တော့ရင် လူညံ့ဖြစ်ပြီး၊ အမှုတော်ရင် လူတော်ဖြစ်လို့ပဲ။

လူ့လောကမှာ ရှိကြတဲ့ လူတွေဟာ ကိုယ့်အဖြစ်နဲ့ကိုယ် နစ်မြုပ်ယစ်မှုးပြီး မနေသင့်ကြတာဘဲ။ လူတော်ဖြစ်နေသူလည်း ငါက လူတော်ပဲ။ လူရှော် ဖြစ်နေရသူက ငါကတော့ လူရှော်ပဲလို့ ဖြစ်နေတာဟာ ကိုယ့်အဖြစ်မှာ နစ်မြုပ်ပြီး ယစ်မှုးနေတာပဲ။ ဒီလို မယစ်မှုးဖို့ ကိုယ့်အဖြစ်ခံနေရတဲ့ အမှုတွေကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး သိနေတာတွေ လုပ်ရမှာပဲ။ ငါ့ရဲ့ ဒီအဖြစ်ဟာ ဘယ်အသိ ဘယ်အလုပ်တွေက ဖြစ်စေတာတွေလဲ။ ကိုယ့်မှာဖြစ်နေတဲ့ အဖြစ်ကိုသာသိပြီး၊ အဲဒီအဖြစ်ဟာ ဘယ်အသိ ဘယ်အလုပ်တွေက ဖြစ်စေတာလဲ။ မသိတာဟာ အဖြစ်ထဲမှာနစ်မြုပ်ပြီး အဲဒီအဖြစ်ဟာ တော်တာဖြစ်ဖြစ် ရှောင်တာဖြစ်ဖြစ် ယစ်မှုးသာယာသူပဲ။

“ငါက လူတော်ပဲ။ ငါ့ကို ဘယ်သူ ယှဉ်လို့ရမှာလဲ။ ငါက လူရှော်ဖြစ်ပေမယ့် ငါက ဘယ်သူ့ကို ဂရုစိုက်ရမှာလဲ။ ငါ့လာယှဉ်ရင် ချဉ်ပေါင်က ကြက်သားနဲ့လဲဖို့ ဘာဝန်လေးစရာရှိလဲ” လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယစ်မှုးနေကြတာပဲ။ ဒီယစ်မှုးမှုဟာ လူ-

လောက ကို မငြိမ်းချမ်းမှုပေါင်းများစွာကို ပေါက်ပွားစေတာပဲ။

ဒီလို မဖြစ်ရအောင် လူ့လောကသားတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ့်ကိုယ်လို အဖတ်ဆည်ပြီး ဖို့မှုသိပ်မှု အမျိုးမျိုးတွေထဲ မြောပါ၊မနေရလေအောင် “ငါက ဘာကောင်လဲ၊ သူတို့ကလည်း ဘာကောင်တွေလဲ၊ ငါ့ကို ဘယ်အသိနဲ့ တုံ့ပြန်တဲ့အ- လုပ်တွေက ဒီအကောင်ကို ပေါက်ပွားစေလိုက်တာလဲ” လို့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု(ဝိဘဇ္ဇ) လုပ်ရမှာပဲ။ “သူတို့တွေကလည်း ဘာကောင်တွေလဲ၊ သူတို့ရဲ့ အဲဒီအကောင်တွေကို ဘယ်အသိတွေ ဘယ်တုံ့ပြန်တဲ့အလုပ်တွေက ပေါက်ပွားစေလိုက်ကြတာလဲ” ဒီလို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု (ဝိဘဇ္ဇ)တွေ လုပ်ကြရမှာပဲ။

ဒီလို လူ့လောကကို အမှုအလျောက်ဖြစ်တဲ့အဖြစ် (ယထာဘူတ)ကို အသိတွေ ဖြစ်လာတဲ့အခါ ကြောက်စရာလူတို့၊ မက်မောစရာလူတို့ဆိုတဲ့ လူ- အကောင်ဘလောင်တွေ နေရာမရဖြစ်ပြီး အမှုအလျောက် ဖြစ်ကြတာတွေဆို တော့ အမှုဟာ ယာယီရွှေ့တဲ့အရာပဲ။ အဲဒါတွေမှာ ဘာအဖတ်ဆည်စရာ လိုသလဲ မြင်လာတာပဲ။ အရူးရဲ့ မဟုတ်တရုတ် လုပ်တာကို ရူးတဲ့အမှုက ဖြစ်စေတာပဲလို့ ခံနိုင်သလိုခံနိုင်ပြီး ခွင့်လွှတ်နိုင်လာတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ကလေးရဲ့ကြေး (ဂျီး)များ ဂျို့ထိုးတာကို ကလေးအသိ မပြည့်စုံသေးလို့ ဆိုတာ သိပြီးခွင့်လွှတ်နိုင်သလိုမျိုး ဖြစ်တယ်။ အဖြစ်အပျက် အမှုမှန်မြင်လို့ ငြိမ်းချမ်း တာကြောင့် သည်းခံနိုင်ခြင်းဟာ အမြတ်ဆုံးသည်းခံတာပဲ။

ပြီးတော့လည်း ကိုယ့်အဖြစ်တွေလည်း သေးသေးကြီးကြီးပဲ။ ဒီလိုသိပြီး၊ ဒီလို တုံ့ပြန်ခဲ့လို့၊ ဒီလို ဖြစ်တာပဲလို့ ပမာဏအမှန်အတိုင်းသိတော့ စိတ်ကြွလို့လည်းမရ၊ စိတ်ကျလို့လည်းမရ ဖြစ်တာပဲ။ ဒီလို အကြွတွေ အကျတွေ မဖြစ်တော့ စားစရာ ဝတ်စရာ နေစရာ သုံးစရာတွေရဲ့ ပမာဏတွေကို ကျော်ပြီး မမှီဝဲတော့ဘူးဘဲ။

စားစရာ စားတာဟာ ကားကိုစက်လည်နိုင်အောင် ဓာတ်ဆီထည့်တာမျိုး၊ ဝတ်စရာ ဝတ်တာကလည်း လူပြောစရာအပြစ်တွေ မဖြစ်အောင်ဘဲ၊ နေစရာကလည်း သက်တောင့်သက်သာ လဲလျောင်းနေထိုင်ဖို့ပဲ။ သုံးစရာတွေလည်း ဆောင်ရွက်ရမယ့် ကိစ္စတွေ ပြီးမြောက်ဖို့ပဲ။ ဒီတော့ လူ့လောကက ကမ္ဘာကြီးကို ထင်သလို သုံးပြီး

ပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးတာတွေ မဖြစ်စေတော့ဘူးပေါ့။

လူ့လောကရဲ့ အကောင်ဘလောင်အမြင်ဟာ လူ့လောကကိုလည်း ဖျက်ဆီးတယ်။ လူ့လောကရဲ့တည်ရာ ကမ္ဘာကိုလည်း ဖျက်ဆီးတာပဲ။ လူ့အချင်းချင်း ဗိုလ်ကျတာလောက်မှာ မရပ်တန့်ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဝန်းကျင်က မွေးဖွားဖြစ်ထွန်းပေး လိုက်တာကို ဂရုမစိုက်ဘဲ တောတောင်သစ်ပင်နဲ့ တိရစ္ဆာန်သားငါးတွေ အပေါ်မှာလည်း နိုင်လိုမင်းထက်တွေ လုပ်တာပဲ။ ကိုယ်ဟာ အခြားသက်ရှိတွေရဲ့ အထောက်အပံ့ နဲ့ ရပ်တည်နေရတာကို မသိချင်ယောင်ဆောင်တာဘဲ။ ပျက်စီးခြင်းတိုင်တော့မယ် အရိပ်အယောင် တွေ ပြလာတဲ့အခါမှ တုန်လှုပ်လာကြတယ်။

တကယ်တုန်လှုပ်လာပြီဆိုရင် သမိုင်းနဲ့အတူပါလာတဲ့ တစ်ကိုယ်တော် စိတ်ဓာတ်ရဲ့ အကောင်ဘလောင်အဖြစ် သူငယ်နာကို ဖျောက်ဖျက်ရမှာပဲ။ ဒီလိုမှ လူ့လောကသားတွေဟာ အချင်းချင်းအပေါ်မှာ အထင်ကြီး အထင်သေးတွေပျောက်ပြီး အထင်ကြီးအောင်နဲ့ အထင် သေးအောင် လုပ်ချင်တာတွေလည်းပျောက်ကြပြီး တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အချင်းချင်းလေးစား နိုင် ကြမှာပဲ။ လူ့လောကရဲ့ပမာဏကို လူ့လောကသားတွေ သိလာတဲ့အခါ အချင်းချင်း မစည်းလုံးဘဲ မနေနိုင်တာဘဲ။ ဘယ်သူမှ ရန်လုပ်စရာ မရှိဘူးပေါ့။ သူမသိလို့ လွဲတာကို လွဲရကောင်းလားဆိုပြီး ရန်လုပ်ရင် ရန်လုပ်သူက ထပ်လွဲတာပဲ ဖြစ်မှာပဲ။

ဒီလိုသိတော့ ရန်သူမရှိ မိတ်ဆွေချည်းရှိ ဖြစ်ပြီး စည်းလုံးတာပေါ့။ ဒီလိုဖြစ်တော့ အရည်အချင်းမတူတဲ့ မိသားစုဝင်တွေစည်းလုံးနည်း စည်းလုံးတာပဲ။ ကိုယ်အလုပ် လုပ်တာဟာ လူ့လောကကို ကိုယ့်အလုပ်နဲ့ အလုပ်အကျွေးပြုတဲ့အဖြစ် ဒါမှမဟုတ် ကိုယ်အလုပ်လုပ်တာဟာ လူ့လောကကို ကိုယ့်လုပ်အားနဲ့ ပူဇော်ပသတာ ပဲဆိုပြီး အလုပ်လုပ်တာကို စက်ဆုပ်တာ မဖြစ်တဲ့အပြင် စားဝတ်နေရေးသုံးနေတာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ပြောင်းသွားတာပဲ။ ဇိမ်ခံဖို့ ကြွားဝါဖို့ မဟုတ်တော့ဘဲ လူ့လောကအ-တွက် လုပ်အားနဲ့ ပူဇော်ပသနိုင်အောင်လို့ပဲလို့ ဖြစ်သွားမှာပဲ။

ပြောပြနေတွေနဲ့ လုံ့လတွေ အသိတွေ ချွန်မြဲလွန်းကြသူတွေကလည်း သူများတွေ

ထက် အဆ ရာထောင်ကျော်လွန်အောင် လူ့လောကကို လုပ်အားနဲ့ပူဇော်ခွင့်ရလို့ လူ့လောကက အသိအမှတ်ပြုတာ တွေ့ရမှာပဲ။ အဲဒါတွေနဲ့ စည်းစိမ်ခံစား သုံးဖြန်းပစ်မှာထက် အလုပ်ခွင်တွေထောင်ပြီး လူ့လောကကို ဆထက်ထမ်းပိုးတိုးပြီး အလုပ်အကျွေးပြု ပူဇော်ရမှာပဲ။ သူ့ရဲ့ ကြွယ်ဝမှုအဖြစ် အိတ်ထဲသွင်းတာက ဘာအကျိုးရှိလို့လဲဆိုတာ သူသိသွားပြီပဲ။ သူထောင်ထားတဲ့အလုပ်ခွင်ဟာ ‘သူ’အဖြစ် ရပ်တည်ပြီး လောကကို ပူဇော်နေတာပဲ။

လူ့လောကမှာ လူသားရဲ့အနှစ်သာရဟာ ဘာလဲ ဆိုတဲ့မေးခွန်းကို အမှုအမြင်ရှိသူဟာ သိပြီပဲ။ လူ့လောကကို အလုပ်အကျွေး အများဆုံးပြုနိုင်တာပဲပေါ့။ လူ့လောကမှာ ဒီထက် အမြတ်ကြီးတဲ့အလုပ် မရှိတာဘဲ။

ကိုယ် နှုတ် နှလုံးကောင်းခြင်း အရည်အချင်းတွေ၊ လုံ့လကြီးခြင်း အရည်အချင်းတွေ၊ ဉာဏ်ရည်ထက်မြက်ခြင်း အရည်အချင်းတွေနဲ့ လူ့လောကအတွက် အလုပ်ခွင်တွေ တည်ထောင်ပူဇော်မှုတွေဟာ လူ့လောကအတွက် အသုံးပြုခြင်းနဲ့ အမြတ်ဆုံးကို သယ်ပိုး ရမှာပဲ။ ဒီအမြတ်ဆုံးဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်တဲ့ အမြဲတေဓာတ်ဝင်နေတဲ့ အမြတ်ဆုံးပဲ။ လူ့လောက ကမ္ဘာတည်သရွေ့တည်မယ့် အမြတ်ဆုံးပဲ။ ဘယ်သူချေဖျက်လို့မှ မကြေပျက်တဲ့ အမြဲတေပဲ။

လူ့လောကသားတွေဟာ ကိုယ်စီ အလုပ်တွေ လုပ်နေခဲ့ကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအလုပ်အကျွေးတွေဟာ လူ့လောကသားအတွက် ဖြစ်ပေမယ့် သူတို့ရဲ့ စိတ်စေတနာ တွေက လူ့လောကအတွက် လုပ်နေကြတာမဟုတ်ဘဲ သူတို့အတွက် လုပ်နေကြတာပဲ။ လူ့လောက မငြိမ်းချမ်းတာဟာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှာစရာမလိုအောင် ထင်ရှားတာပဲ။ သူတို့လုပ်လို့ရတာကလေးကို သူတို့စားဖို့ ဝတ်ဖို့ နေဖို့ သုံးဖို့ လူ့လောကထံ ရောင်းစား နေကြတယ်။ ကျဉ်းမြောင်းလွန်းလှတဲ့ လုပ်ရပ်ပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း သူတို့လောကမှာ နေရတာဟာ မချောင်လည်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် တိုးတိုးကြပြီး ထိခိုက်နစ်နာကာ မငြိမ်းချမ်း ကြတာဘဲ။

ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ သေးငယ်ချင် သေးငယ်ပါ။ ကြီးကျယ်ချင်လည်း ကြီးကျယ်ပါ။ ဘယ်လောက်ဖြစ်ဖြစ် အဲဒီအလုပ်ကို လူ့လောကဆီ ရောင်းမစားဘူး။

လူ့လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုမယ်လို့ စိတ်စေတနာ ထားမယ်၊ လူ့လောကကလည်း သူ့ကို အလုပ်အကျွေးပြုသူကို ဆက်လက်အလုပ်အကျွေးပြုနိုင်ဖို့ အသိအမှတ်ပြု စောင့်ရှောက်တာကို လုပ်မှာပဲ။

ဒါဟာ လူ့လောကရဲ့လမ်းကြောင်းသစ်သွားလို့ သွားသူနဲ့လူ့လောကတို့ မျှတတာ ကြောင့် ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ ပန်းတိုင်သစ်ပဲ။ ဒီပန်းတိုင်သစ်ဟာ ဘယ်တော့မှမပျက်တဲ့ အတွက် အမြဲတေဓာတ်ဝင်တဲ့ ပန်းတိုင်ပဲ။ ဒီပန်းတိုင်အရောက်လှမ်းနိုင်မှ လူ့လောက ထာဝရငြိမ်းချမ်းမှာ ဖြစ်တယ်။ ကိုယ်စီ ကိုယ်ငှ အလုပ်အကိုင်တွေ လုပ်ကိုင်နေကြရပေမယ့် ကိုယ့်အိမ်လှပအောင် ပန်းမန်တွေ စိုက်နေရသလို ကိုယ့်အိမ်အဆင်ပြေအောင် ဆေးခြယ် ပြုပြင်နေရသလို အလုပ်နဲ့လူဟာ တသားတည်း ဖြစ်သွားတဲ့အတွက်အချိန်ကုန်တာက မြန်လှချည်လားလို့ မြည်တမ်းယူရတဲ့အဖြစ် ရောက်မှာပဲ။

ဒီလောက်ဆိုရင် လမ်းနဲ့ပန်းကို တွေ့ဖူးရောပဲ။

နိဂုံးစကား

ဒီလမ်းနဲ့ပန်းဟာ စာရေးသူက ပြောလိုက်တာဆိုတော့ စာရေးသူဟာ ဒီလမ်းနဲ့ပန်း ဖြစ်တယ်ပဲ။ ဒါကို ဒီလမ်းသွားချင်သူ ဒီပန်းရောက်ချင်သူက ကိုင်းဆက်ကူးယူကြဖို့ပဲ။ ဒီလမ်းနဲ့ပန်း တင်ပြမှု မသပ်ရပ်တာဟာ စာရေးသူ မသပ်ရပ်လို့ဘဲ။ ဒီလမ်းနဲ့ပန်း အကြောင်း အရာကောင်းတာဟာ စာရေးသူရဲ့အမှုကောင်းလို့ပဲ။

ဒီလမ်းနဲ့ပန်းတိုင်မျိုး စာရေးသူ ဘယ်ကကိုင်းဆက်ရသလဲဆိုရင် ရှေးအခါက ဒီလမ်းနဲ့ပန်းတိုင်ကို ထွန်းပြခဲ့တဲ့ ဆရာအရှင်ရဲ့ မှတ်တမ်းမှတ်ရာကြားထဲက ရခဲ့တာပဲ။ ဒီအထိ ဖတ်ပေးတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ဒီမျှပါပဲ။

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် အရှင်ဉာဏ